

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง
ของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

Chulalongkorn University
Pillar of the Kingdom

นายอิสมาแอ สมายล์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2552
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF MULTICULTURAL ART TEACHING UPON SELF-ESTEEM OF JUVENILES
IN JUVENILE OBSERVATION AND PROTECTION CENTRES

Chulalongkorn University
Pillar of the Kingdom

Mr. Isama-ae Samai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Art Education

Department of Art, Music and Dance Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2009

Copyright of Chulalongkorn University

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Chulalongkorn University
Pillar of the Kingdom

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่มีต่อการเห็นคุณค่าใน

โดย

ตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

นายอิสมาแอ สมายล์

สาขาวิชา

ศิลปศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.ปุณณรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำไพ ตีรณสาร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปุณณรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Chulalongkorn University Pillar of the Kingdom

อิสมาแอ สมายล์ : ผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง
ของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (EFFECTS OF
MULTICULTURAL ART TEACHING UPON SELF-ESTEEM OF JUVENILES IN
JUVENILE OBSERVATION AND PROTECTION CENTRES) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

หลัก : รองศาสตราจารย์ ดร.ปทุมรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์, 228 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่มีต่อการเห็น
คุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ตามสมมติฐานที่ว่า
เยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมจะมีระดับคะแนนการเห็นคุณค่าใน
ตนเองสูงกว่าก่อนการทดลอง กลุ่มตัวอย่างประชากรคือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดอยู่
ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีของศาล อยู่ในการควบคุมตัวของสถานพินิจและคุ้มครอง
เด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี จำนวน 17 คน อายุระหว่าง 15 -18 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ครั้งนี้ คือ 1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป 2. แบบสำรวจอัตลักษณ์ส่วนบุคคล 3. แผนการสอนศิลปะ
แบบพหุวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยได้บูรณาการแนวความคิดการเห็นคุณค่าในตนเองกับศิลปะศึกษาแบบพหุ
วัฒนธรรม 4. แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองที่ได้พัฒนาจากแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองฉบับ
นักเรียนของ Coopersmith นำมาใช้วัดก่อนและหลังการทดลอง เก็บรวบรวมข้อมูลจาก
แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสำรวจอัตลักษณ์ส่วนบุคคล แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง และ
ได้ทดลองการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม เป็นเวลา 8 สัปดาห์ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดย
การหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า

- 1. คะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ
เยาวชนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 2. เยาวชนส่วนใหญ่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
- 3. ผลของการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม จำนวน 8 ขั้นตอน สามารถสนับสนุนส่งเสริม
ให้เยาวชนมีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ : แนวทางการสอนศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมควรได้รับการนำไปใช้ใน
การจัดการเรียนการสอนทางศิลปะศึกษา และการวิจัยในอนาคตในแวดวงนี้ควรศึกษาความ
แตกต่างในกลุ่มเยาวชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ระดับชั้นทาง
สังคม เพศ สถานภาพ ฯลฯ เช่น กลุ่มนักเรียน นักศึกษาหรือเยาวชนกลุ่มอื่นๆ

ภาควิชา ศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชา ศิลปะศึกษา ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๙

4983789127 : MAJOR ART EDUCATION

KEYWORDS : SELF ESTEEM / MULTICULTURAL / ART TEACHING / JUVENILES

ISAMA-AE SAMAI : EFFECTS OF MULTICULTURAL ART TEACHING UPON
SELF-ESTEEM OF JUVENILES IN JUVENILE OBSERVATION AND
PROTECTION CENTRES. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. POONARAT
PICHAYAPAIBOON, Ed.D. 228 pp.

The objective of this study was to determine the effect of multicultural art teaching upon self-esteem of juveniles in the Juvenile Observation and Protection Center, Pathumthani Province. The study was conducted based on the hypotheses that the juveniles who had been taught by specially designed multicultural art lessons should have higher self-esteem. The subjects in the study were 17 juveniles, aged 15-18 years, under the custody of the Center while their cases were in the court. The four instrument used in the study were questionnaires, self-identity forms, multicultural art teaching plans, and self-esteem forms (adapted from the Coopersmith Self-Esteem Inventory, School Form).

Before the experiment, the experimental group completed the questionnaires, self-identity forms, and the self-esteem forms. After that, they had attended an eight-week multicultural art class. Finally, they evaluated themselves, using the self-esteem forms a second time.

The data from the study was analyzed by using the three criteria: average score, S.D. and t-test. The findings are as follows:

1. The average self-esteem score of the subjects increased significantly at .05.
2. The majority of subjects have a moderate level (inter quartile) of self-esteem.
3. The eight-week multicultural art class, which consisted of eight significant steps, supports the subjects' self-esteem.

To conclude, it is recommended that multicultural art teaching should be applied in art classes for children, youths, students, juveniles and so on. For further research in this area, various groups should be explored, considering their different cultures, ethnic backgrounds, languages, religions, social status, genders, etc.

Department : Art, Music and Dance Education Student's Signature

Field of Study : Art Education..... Advisor's Signature

Academic Year : 2009.....

กิตติกรรมประกาศ

ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ผู้ทรงเมตตาผู้ทรงกรุณาอย่างยิ่ง มวลการสรรเสริญทั้งหมด
นั้นเป็นสิทธิแห่งอัลลอฮ์ ขอความสันติและเราะห์มัตจงมีแด่ท่านนบีผู้มีอหฺมัดรอซุลของอัลลอฮ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยความรู้ความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร.
ปยุตต์รัตน์ พิชญ์ไพบุลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง
ต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึง
ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำไพ ตีรณสาร (ประธานกรรมการสอบ)
และศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล (กรรมการสอบ) ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการ
ปรับปรุง แก้ไขวิทยานิพนธ์อย่างดียิ่งเสมอมา และขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.วัชรินทร์ จูฑิตติศัย
ดร.ชนบทร วัฒนสุขชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา ดร.มฤษฎ์ แก้วจินดา
และคุณสุทธิเวศร์ จันทรไพศรี ที่กรุณาให้เกียรติเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจ และให้คำแนะนำใน
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย และขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ
เยาวชนจังหวัดปทุมธานีและเพื่อนร่วมงานทุกท่าน รวมทั้งเด็กและเยาวชนสถานพินิจและคุ้มครอง
เด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี ที่สละเวลาช่วยเหลือและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการทำ
แบบสอบถามและร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างในการดำเนินการทดลอง และขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและเจ้าหน้าที่ทุกคน รวมทั้งเด็ก
และเยาวชนทุกคน ที่สละเวลาและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทดลองใช้เครื่องมือ

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ผู้ที่เคยให้การอบรมสั่งสอนและให้ความรู้กับ
ข้าพเจ้า และขอขอบคุณ พี่ เพื่อน และน้องๆ พี่วัน ชาวครุศิลป์ทุกท่าน ที่ได้ให้กำลังใจ และ
ช่วยเหลือเกื้อกูลกันตลอดมา และหากมีสิ่งใดที่ผู้วิจัยเคยล่วงเกินก็ขออภัย และขอขอบพระคุณไว้
ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ พี่ๆ น้องๆ รวมทั้งหลานๆ ผู้เป็นที่รักของผู้วิจัย คอยเป็น
แรงใจ และสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน และการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ด้วย

สุดท้ายนี้ หากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ได้สร้างคุณความดีใดๆ กับบุคคลอื่นบ้าง ผู้วิจัย
ขอมอบคุณความดีต่างๆ เหล่านี้ทั้งหมด อุทิศให้กับมารดาผู้เป็นที่รักยิ่งของข้าพเจ้า

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	8
สมมติฐานการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
คำจำกัดความ.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ตอนที่ 1 ทฤษฎีการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education).....	14
1. ความหมายและแนวคิดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม.....	16
2. เป้าหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม.....	19
3. ความสำคัญของพหุวัฒนธรรม.....	21
4. แนวทางการจัดการศึกษาในแนวคิดพหุวัฒนธรรม.....	22
5. โปรแกรมการศึกษาพหุวัฒนธรรม.....	27
ตอนที่ 2 ทฤษฎีศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Art Education).....	29
1. ความหมายและแนวคิดของศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม.....	30
2. เป้าหมายของศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม.....	33
3. เหตุผลของศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม.....	34
4. การจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษา.....	36
5. แนวทางการเรียนการสอนศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม.....	40

บทที่	หน้า
6. การสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม.....	46
ตอนที่ 3 ทฤษฎีการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	51
1. ความหมายการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	52
2. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	55
3. องค์ประกอบของความเห็นคุณค่าในตนเอง.....	57
4. การสอนเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	62
5. การประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	66
ตอนที่ 4 สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	69
1. อำนาจหน้าที่ของสถานพินิจ.....	70
2. สภาพการดำเนินงานในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	71
3. การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน.....	73
4. มาตรฐานการดำเนินงานและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในสถานแรกรับ.....	76
5. รูปแบบการจัดการศึกษา.....	83
6. สภาพปัญหาและอุปสรรคการจัดการเรียนการสอน.....	85
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	89
งานวิจัยในประเทศ.....	89
งานวิจัยของต่างประเทศ.....	104
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	115
1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น.....	115
2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากร.....	116
3. การสร้างเครื่องมือและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	116
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	120
5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	120
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	121
7. การสรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย.....	123
8. การนำเสนอรายงานการวิจัย.....	123
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	124
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	147
รายการอ้างอิง.....	158

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	169
ภาคผนวก ก.....	170
ภาคผนวก ข.....	172
ภาคผนวก ค.....	175
ภาคผนวก ง.....	220
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	228

สารบัญญัตินำ

ตารางที่	หน้า
1. องค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	4
2. แนวการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม.....	40
3. การพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	60
4. องค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	61
5. โครงสร้างกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	69
6. จำนวนและร้อยละของคดีที่เด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2551 จำแนกตามฐานความผิด.....	74
7. จำนวนและร้อยละของคดีที่เด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2551 จำแนกตามสาเหตุของการกระทำผิด.....	74
8. จำนวนและร้อยละของคดีที่เด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2551 จำแนกตามคำพิพากษา/คำสั่งศาล.....	75
9. จำนวนคดีที่เด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี ปี พ.ศ.2551 จำแนกตามฐานความผิด และอายุ.....	75
10. เกณฑ์การแปลผลแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	119
11. จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป.....	124
12. ข้อมูลตอนที่ 1 อีตลักษณะส่วนบุคคล.....	130
13. ข้อมูลตอนที่ 2 ความรู้และประสบการณ์ทางศิลปะ.....	138
14. คะแนนดิบ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนบวกและลบ.....	143
15. การแปลผลระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	144
16. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง (t-test).....	146
17. แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง (ชาย)	209
18. แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง (หญิง)	216
19. กรอบแนวคิดและทฤษฎี.....	221
20. การบูรณาการแนวคิดศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมและแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	222

21	แผนผังการสอนแบบพหุวัฒนธรรมเชื่อมโยงการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	224
22	ขั้นตอนการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองด้วยการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม.....	225
23	ประเด็นการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	226
24	แผนผังการดำเนินการวิจัย.....	227

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.	ตัวอย่างภาพเหมือน	179
2.	ตัวอย่างผลงานของเยาวชน “กิจกรรม : หนังสือเดินทาง”	138
3.	ตัวอย่างภาพ “กิจกรรม : ทัศนศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรม”	189
4.	ตัวอย่างประกอบกิจกรรมการเฉลิมฉลองเนื่องในวันสำคัญ	192
5.	ตัวอย่างภาพตัวสฟิงค์ (Sphinx) ภาพตัวกินรี	195
6.	ตัวอย่างผลงานของเยาวชน “กิจกรรม : สัตว์ในจินตนาการ”	196
7.	ตัวอย่างภาพของเยาวชน “ชนะเลิศทำแบบทดสอบ”	219

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบกับปัญหาการกระทำผิดของวัยรุ่น อันมีสาเหตุหลายประการ เช่น สาเหตุจากครอบครัว สาเหตุจากตัวเด็กเองและจากสภาพสังคมที่กำลังเจริญเติบโตทางวัตถุ ได้ส่งผลกระทบต่อให้เกิดปัญหาความประพฤติอันไม่พึงประสงค์ไม่สมควรแก่วัย เช่น การเล่นการพนัน เสพสุราและติดยาเสพติด ขอบเที่ยวเตร่ เสเพล มั่วสุมในสถานเริงรมย์แหล่งอบายมุข คบค้าหญิงโสเภณี ประพฤติตนเป็นอันธพาลก่อความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น (เนาวรัตน์ เฉลิมศรี, 2543) เมื่อมีการจับกุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด เจ้าพนักงานผู้จับกุมหรือควบคุมเด็กหรือเยาวชนนั้น ต้องแจ้งการจับกุมหรือควบคุมไปยังสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง (วิชา มหาคุณ, สุตจิต เจนนพกาญจน์ และ เสาวภาคย์ ศุภนิติย์, 2548) สถานแรกรับเด็กและเยาวชนของสถานพินิจ จึงเป็นสถานที่ควบคุมตัวเด็กและเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดและถูกควบคุมตัวไว้ระหว่างสอบสวนหรือระหว่างการพิจารณาคดีก่อนศาลพิพากษา และจากรายงานข้อมูลสถิติประจำปี 2551 ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวนคดีเด็กและเยาวชนซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจ ทั่วประเทศ มีจำนวนทั้งหมด 46,981 คดี โดยมีจำนวนคดีที่ศาลพิพากษาตัดสินแล้วทั้งหมดจำนวน 37,766 คดี ส่วนใหญ่เป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์มากที่สุด คือ มีจำนวน 12,658 คดี รองลงมาเป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ มีจำนวน 11,207 คดี (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2552) และจากผลการศึกษาปัญหาพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนใน 4 ภาค พบว่า ปัญหาพฤติกรรมเด็กและความรุนแรงของปัญหาในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในแต่ละภาคมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น ซึ่งควรต้องได้รับการแก้ไขและป้องกัน (ธีรภา เกษประดิษฐ์, 2544)

จากการศึกษาประวัติอาชญากร ผู้ติดยาเสพติด ผู้ที่ทำร้ายตนเอง ผู้ที่มีความล้มเหลวในชีวิตหรือผู้ที่มีปัญหาทางการปรับตัว มักมีทัศนคติต่อตนเองว่าเป็นคนไร้ค่า ไม่มีผู้ใดเห็นคุณค่าของตนอันเนื่องมาจากการไม่เห็นความสำคัญของตน (มาศสวรรค์ พัฒนานุพงษ์, 2531) เยาวชนที่กระทำความผิดมักมีการควบคุมตนเองที่ไม่ดี มีพฤติกรรมหุนหันพลันแล่น มีภาพลักษณ์ตนเองทางลบ รู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มีการปรับตัวทางอารมณ์และทางสังคมน้อย ขาดความเชื่อมั่นและขาดการนับถือตนเองมาก ร่าเริงและมีความสุขน้อย สามารถอยู่ร่วมกับสมาชิกและเพื่อนเพศตรง

ข้ามได้น้อยและมักเรียกร้องความสนใจมาก (Conger and Galambos, 1997) และผลการวิจัยของแอนนิสและวัตสัน พบว่าการที่นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนหรือกิจกรรมต่างๆ มีผลจากความรู้สึกกับตนเองไม่ดี มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ทั้งนี้บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะรู้สึกที่ตนเองต่ำหรือไร้คุณค่ากับมองว่าตนขาดความสามารถหรือทักษะที่จำเป็นในการทำงานหรือทำกิจกรรมใดๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ ขาดความเชื่อมั่นในตน มีความสงสัยในความสามารถของตน มีความเสี่ยงต่อการมีความก้าวร้าว มีความเป็นอาชญากร ติดสิ่งเสพติด เก็บกด มีผลการเรียนต่ำ (บุษบากร ตันทวรรณ, 2545: 2) เด็กที่ไม่เห็นคุณค่าของตนเองจะเสี่ยงกับการถูกรอบงำด้วยปัญหาต่างๆ ที่ชักจูงชีวิตให้ต่ำลง เกิดการเสพยาสิ่งมั่วเมา ตลอดจนมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้อาจจะประสบความสำเร็จในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ขาดความมั่นใจในตนเองและไม่ยอมรับนับถือผู้อื่นด้วย (นวพร แซ่เลื่อง, 2539: 2)

การเห็นคุณค่าในตนเองจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นที่ครูผู้สอนควรเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองให้เกิดแก่เยาวชนที่ถูกจับกุมตัวและถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดอยู่ในระหว่างควบคุมตัวของสถานแรกรับเด็กและเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อรอการสอบสวนและพิจารณาคดี ด้วยการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองในช่วงวัยรุ่นเป็นสิ่งสำคัญ ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพ สามารถเผชิญกับความเครียด ความวิตกกังวลและปัญหาต่างๆ ในชีวิตได้ (อารยา ด้านพานิช, 2542) เนื่องจากเด็กและเยาวชนในสถานพินิจโดยภาพรวมแล้วมีภาวะสุขภาพจิตส่วนใหญ่เกี่ยวกับเรื่องการปรับตัวต่อสถานการณ์ใหม่ ที่ตนไม่คุ้นเคยและไม่คาดหวังว่าจะพบดังนี้ 1. ความกลัว ไม่ไว้วางใจ เด็กและเยาวชนจะมีความกลัวว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับตน เมื่อต้องเข้ามาอยู่ในสภาพแวดล้อมใหม่ที่มีสภาพความเป็นอยู่แตกต่างจากที่เคยอยู่ ได้แก่ สถานที่ที่ไม่คุ้นเคย บุคคลแปลกหน้า ระเบียบกฎเกณฑ์ใหม่ๆ 2. ความวิตกกังวล รู้สึกไม่แน่ใจ เนื่องจากเด็กและเยาวชนถูกจับกุมและอยู่ระหว่างดำเนินการด้านคดี ซึ่งยังไม่ทราบว่าจะมีขั้นตอนใดบ้าง ใช้ระยะเวลาเท่าไร ผลของคดีจะเป็นอย่างไร และระหว่างที่ถูกควบคุมตัวอยู่นั้น พ่อแม่จะมาเยี่ยมหรือไม่ จะโกรธมากไหม หากมีภรรยาหรือบุตร ก็กังวลว่าใครจะดูแลให้ 3. ความเศร้า เนื่องมาจากความกังวลและความกลัว ประกอบกับความรู้สึกผิด คิดถึงการกระทำของตนที่ผ่านมาว่าอาจทำให้พ่อแม่หรือผู้เกี่ยวข้องเดือดร้อน แต่ไม่สามารถทำอะไรได้ จึงแยกตัวเงียบ ซึมเศร้า 4. ความโกรธ ความรู้สึกขัดแย้งในใจเด็กและเยาวชนบางคนปฏิเสธไม่ยอมรับความจริงว่ากระทำผิด จึงมีความรู้สึกโกรธ เกลียด ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ และต่อต้านไม่ให้ความร่วมมือ (อรพวรรณ เล้าหัดถพงษ์ภูริ, 2547)

ดังนั้นเพื่อให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสมบูรณ์พร้อมทุกด้าน มีความภาคภูมิใจในความเป็นมนุษย์ กล้าแสดงออก มีไหวพริบดี สามารถเผชิญปัญหาต่างๆ ได้ด้วยความเชื่อมั่น

ปรารถนาจะเป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น สามารถสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อมได้ (Coopersmith, 1987 อ้างถึงใน นวพร แซ่เลื่อง, 2539: 2) สอดคล้องกับการศึกษาเกี่ยวกับลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ตามทฤษฎีของมาส โลว์ โดยสำรวจจากบุคคลแต่ละช่วงอายุ พบว่า เด็กในช่วงวัยรุ่นให้ความสำคัญต่อความต้องการ เห็นคุณค่า (Self Need) สูงกว่าช่วงวัยอื่นๆ (ศศิกันต์ ธนะโสธร, 2528: 2) รวมทั้งการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนไม่ว่าระดับใด สาขาวิชาใด ควรเน้นหลักการสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง และเห็นคุณค่าความสามารถของตน (เชียรศรี วิวิธสิริ, 2541)

จากการศึกษาเอกสาร พบว่า เทคนิคหนึ่งที่ครูผู้สอนสามารถนำมาสนับสนุนส่งเสริมการ เห็นคุณค่าในตนเองให้กับเด็กและเยาวชนก็คือ ศิลปะ ดังที่ Flauto (1998) ได้ทำการศึกษาวิจัย พบว่า องค์ประกอบทางศิลปะต่างๆ สามารถช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า และรู้ถึงขีดความสามารถ และความฝันของพวกเขา ซึ่งมักปรากฏเห็นได้อย่างเด่นชัดผ่านทางศิลปะ และกระบวนการคิด สร้างสรรค์สามารถช่วยพัฒนาความเข้มแข็งของการสำนึกถึงผลสัมฤทธิ์ของผลงาน (Sense of Achievement) และการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) สอดคล้องกับ The American Art Therapy Association (1998) ได้กล่าวว่า กระบวนการคิดสร้างสรรค์ยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับการ ทำงานศิลปะ คือเป็นการช่วยเยียวยา รักษาและช่วยเพิ่มคุณค่าของชีวิต (Life Enhance) เลิศ อานันตะ (2535: 47-48) กล่าวว่า ศิลปะ เป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีความเหมาะสมกับพัฒนาการและ ลักษณะนิสัยของเด็ก ถ้าเด็กประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมที่ตนชอบ จะสร้างความรู้สึ กภาคภูมิใจอย่างยิ่งตลอดจนมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมรอบข้างได้ สอดคล้องกับ บัญญัติ ยงยวน และ ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์ (2550) ที่กล่าวไว้ว่า กิจกรรมศิลปะจะช่วยส่งเสริมให้ นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-Esteem) ความภาคภูมิใจในตนเองหรือในวัฒนธรรม ของตนนี้ จะเป็นพื้นฐานให้บุคคลนั้นยอมรับในวัฒนธรรมของคนอื่นด้วย นอกจากนี้กิจกรรมศิลปะ ยังช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจถึงความเกี่ยวข้องกันและความแตกต่างระหว่างตนเองกับบุคคล อื่น ทำให้นักเรียนเกิดความตระหนักรู้ถึงความสลับซับซ้อนของสังคม

แต่จากการศึกษาเอกสาร พบว่า การบำบัดแก้ไขพฤติกรรมมักมองข้ามความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม ดังที่ Kottler (2002 as cited Moncrief, 2007: 3) ได้อ้างถึงนักวิจัยหลายๆ ท่านได้ ระบุถึงความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงผู้รับบริการภายในบริบททางวัฒนธรรมของผู้รับบริการ ใน เงื่อนไขของการเตรียมพร้อมและความเหมาะสมระหว่างการทำบำบัดต่างๆ Moncrief (2007: 2) ได้ กล่าวไว้เกี่ยวกับศิลปะบำบัดแบบข้ามวัฒนธรรม (Cross-Cultural Art Therapy) ว่าโดยทั่วไป นั้น อาจจะมีประโยชน์ในการช่วยอธิบายหรือการลดทอนอุปสรรคทางด้านพหุวัฒนธรรม เช่น เมื่อ การสื่อสารด้วยคำพูด (Verbal Communication) เกิดมีข้อจำกัด การสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูด (Nonverbal Communication) ผ่านทางศิลปะอาจจะช่วยเรื่องการแสดงออกความรู้สึกนึกคิดได้

Siccone (1995: xvi) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้กลุ่มวัฒนธรรมต่างๆ ทั้งหลายถึงการดำรงอยู่อย่างไร รวมถึงการปรับเข้ากับกลุ่มวัฒนธรรมของพวกเขา ทางด้านกายภาพ ทางสังคมและสภาพแวดล้อม หรือทางด้านอภิปรายต่างๆ เช่น ทางเลือกของชีวิต เป็นเป้าหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมและเป็นเป้าหมายของการศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเอง กล่าวคือ ประสบการณ์ของตนเองในฐานะที่มีความสามารถทำได้เหมือนกันทุกคน Siccone (1995) ยังได้อธิบายถึงการเห็นคุณค่าในตนเองในชั้นเรียนพหุวัฒนธรรมนั้น จะต้องประกอบไปด้วยคุณลักษณะองค์ประกอบ 4 ประการ คือ 1. การพึ่งพาตนเอง (Independence) 2. การพึ่งพาอาศัยกัน (Interdependence) 3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง (Personal Responsibility) 4. ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) โดยสามารถแสดงเป็นตารางได้ดังนี้ (Siccone, 1995: 1)

	ประสบการณ์ (ภายใน) Experience (Internal)	ความปรารถนา (ภายนอก) Express (External)
คนอื่น (other)	2. การพึ่งพาอาศัยกัน (Interdependence)	4. ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)
ตัวเอง (self)	1. การพึ่งพาตนเอง (Independence)	3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง (Personal Responsibility)

ตารางที่ 1 องค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเอง

ที่มา: Siccone, 1995: 1

และยังมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเองของ Coopersmith (1984 อ้างถึงใน รัชนิย์ แก้วคำศรี, 2545) ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบภายใน คือ ทางกายภาพ ความสามารถทั่วไปและการกระทำภาวะอารมณ์ ค่านิยมส่วนตน ความทะเยอทะยาน
2. องค์ประกอบภายนอก คือ ครอบครัวหรือพ่อแม่ โรงเรียน-การศึกษา กลุ่มเพื่อน และสังคม

Goldberg (2001 as cited Turner 2005: 14) ได้กล่าวสนับสนุนหลักการทั่วไปที่เป็นการเน้นความสำคัญการเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ผ่านศิลปะและเป้าหมายของศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม หลักการนี้ภายในเป้าหมายศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมโดยมีข้อกำหนดดังนี้

1. เป็นการขยายสื่อหรือช่องทางในการแสดงความรู้สึกและโอกาสในการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน โดยเอาใจใส่ต่อรูปแบบการเรียนรู้ทางด้านภาพ มิติสัมพันธ์ การเคลื่อนไหวต่างๆ และการฟัง
2. เป็นขั้นตอนสำหรับการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ผ่านการให้ผู้เรียน

ทั้งหลายสร้างความสัมพันธ์กับโลกที่แท้จริง

3. สำเนักรู้พลังความสามารถในฐานะที่ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติสร้างสรรค์ ความเป็นอัตลักษณ์ของตัวผู้เรียนเอง โดยสะท้อนการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองและความเชื่อมั่นในตนเอง

4. โอกาสสำหรับรูปแบบการประเมินที่เป็นทางเลือก ไปสู่การปรับให้เข้ากับรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย

Clark (1996 as cited Caruso, 2005) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Art Education) ว่าเป็นความพยายามอย่างหนักเพื่อสนับสนุนการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) การสนับสนุนอัตลักษณ์ของกลุ่ม ลดทอนการคิดแบบเหมารวม (Stereotypes) ขจัดอคติและความลำเอียงต่างๆ (Biases and Prejudices)

Wasson, Stuhr and Petrovich-Mwaniki (1990) ได้เสนอเกี่ยวกับการสอนศิลปะในชั้นเรียนพหุวัฒนธรรม โดยกำหนดตำแหน่งพหุวัฒนธรรม (Multicultural Position Statement) ดังนี้คือ

1. เราสนับสนุนการดำเนินงานบนฐานสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเพื่อการเรียนรู้ผลงานทางสุนทรียะและประสบการณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นวิธีการมุ่งให้ความสนใจบนความรู้ของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เช่นเดียวกับกับบริบทสังคมวัฒนธรรมในสิ่งซึ่งศิลปะเกิดเป็นผลงานขึ้นมา

2. เรายอมรับว่าการเรียนการสอนในฐานะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสังคมและวัฒนธรรม ความพยายามในการเรียนการสอนต่างๆ ที่ครูผู้สอนไม่เพียงแต่เผชิญหน้ากับปัญหาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงต้องตระหนักถึงวัฒนธรรมของพวกเขาและความอคติทางสังคม

3. เราสนับสนุนผู้เรียน กระบวนการศึกษาชุมชนเป็นศูนย์กลาง ในสิ่งที่ครูผู้สอนต้องผ่านเข้าไปและนำมาใช้ประโยชน์ คุณค่าเชิงสังคมวัฒนธรรมของผู้เรียนต่างๆ และความเชื่อต่างๆ ของวัฒนธรรมชุมชนของพวกเขา ในการวางแผนจัดหลักสูตรศิลปะ

4. เราสนับสนุนวิธีการบนฐานมานุษยวิทยา สำหรับระบุลักษณะกลุ่มสังคม วัฒนธรรม ด้านคุณค่าและการปฏิบัติต่างๆ ที่ประกอบด้วยกันกับพวกเขา ซึ่งมีอิทธิพลต่อผลงานเชิงสุนทรียะ

5. เราสนับสนุนดำเนินการโดยใช้กระบวนการทัศนความรับผิดชอบต่อวัฒนธรรม อัตลักษณ์และลดการเหมารวม

6. เราพิจารณาปัจจัยความซับซ้อนที่มีผลกระทบต่างๆ ต่อการปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ทางกายและสติปัญญา ความสามารถ ชนชั้นทางสังคม เพศ อายุ ศาสนา เชื้อชาติ แนวคิดทางการเมือง

Wasson, Stuhr and Petrovich-Mwaniki (1990) ได้กล่าวถึงแผนการสอนและวิธีการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมไปใช้ควรมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นการเตรียมความพร้อมก่อนการสอนของครูผู้สอน เป็นการพิจารณาสิ่งที่กำลังเผชิญหน้าอยู่ โดยเลือกสิ่งที่จะมีความอคติไม่ว่าจะเป็นเพศ ชาติพันธุ์ ชนชั้นทางสังคม อายุ ศาสนา เชื้อชาติ และความสามารถทางสติปัญญาและทางร่างกาย
2. ขั้นการดำเนินงานโดยการวิเคราะห์สถานการณ์ ด้วยการนำเอาสิ่งที่เป็นที่คุ้นเคยกับชุมชน ในบริบทสังคมวัฒนธรรม ในสิ่งซึ่งการสอนศิลปะและการเรียนรู้ที่หลากหลายผู้จัดใจ จากสถานที่หนึ่งไปอีกสถานที่หนึ่ง
3. ขั้นเลือกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม อาจเลือกหัวข้อหรือประเด็นทางวัฒนธรรมที่สามารถยอมรับกันได้
4. ขั้นนำหลักสูตรศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมไปใช้ ครูผู้สอนและผู้เรียนมีบทบาทเป็นเสมือนนักวิจัย โดยทำงานร่วมกันเพื่อกำหนดวิธีการและตรวจสอบค้นหาความจริงในภารกิจต่างๆ ให้เสร็จสมบูรณ์
5. ขั้นประเมินผลหลักสูตรศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม เป็นการประเมินแบบต่อเนื่องและพัฒนาการ

Wasson, Stuhr and Petrovich-Mwaniki (1990) ได้เสนอขั้นตอนเกี่ยวกับการศึกษาศิลปะบนความหลากหลายของกลุ่มสังคมวัฒนธรรม รวมถึงสังคมวัฒนธรรมของตัวผู้เรียนเองไว้ 5 ขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดประเด็นทางสังคมที่สำคัญอ้างอิงไปสู่ ศาสนา เชื้อชาติ ระดับชั้นทางสังคมเศรษฐกิจ เพศ อายุ สติปัญญา และความสามารถทางด้านร่างกาย
2. รวบรวมข้อมูล ที่สัมพันธ์เชื่อมโยงไปสู่ผู้เรียน
3. ชี้แจงความเข้าใจและทางเลือกของคุณค่าของผู้เรียน
4. ปฏิบัติการคิดตัดสินใจที่สะท้อนออกมา
5. ปฏิบัติการแสดงออกสู่การนำไปใช้ตัดสินใจของผู้เรียน

Moncrief (2007) ได้เสนอรูปแบบการบำบัดโดยเน้นการมีความรับผิดชอบต่อวัฒนธรรม Culturally Responsible Therapy Model (CRT) โดยคำนึงถึงอัตลักษณ์วัฒนธรรม พิจารณาอัตลักษณ์วัฒนธรรมในฐานะที่มีหลายระดับชั้น ดังนี้

1. วัฒนธรรมของชาติ (National Culture)
2. วัฒนธรรมของสภาพแวดล้อมการทำงาน (Culture of Work Environment)
3. วัฒนธรรมในวัยเด็ก (Childhood Culture)
4. วัฒนธรรมของแต่ละบุคคล (Individual Culture)

Young (2002: 12-24) กล่าวถึงแนวคิดของโลกศิลปะ (Artworlds) ว่าเป็นการเตรียม ครูผู้สอนด้วยการกระจายแนวคิดอย่างเต็มที่ ไปสู่การสร้างหลักสูตรพหุวัฒนธรรมศิลปะที่มีความทับซ้อนวิธีการทางสุนทรียศาสตร์ การสร้างงานศิลปะ ศิลปวิจารณ์ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ด้วยการพัฒนาแนวทางการสอนศิลปะเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่างๆ โดยใช้ผลงานศิลปะเป็นแหล่งข้อมูล สำหรับการเรียนการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมจำนวนมากมายมหาศาล ด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบผู้คน (People) ในชุมชนพวกเขาเอง เช่น คนทำงานศิลปะ นักวิจารณ์ ครูศิลปะ นักประวัติศาสตร์ศิลป์ ผู้นำทางศิลปะในชุมชน บุคลากรของพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น ผู้ที่สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจและติดตาม

2. องค์ประกอบสถานที่ (Place) ครูผู้สอนแนะนำผู้เรียนถึงสถานที่ต่างๆ ในโลกศิลปะในชุมชนของพวกเขา เช่น โรงเรียนศิลปะ วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย หอศิลป์และพิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด งานแสดงทางศิลปะ (Fairs) เป็นต้น

3. องค์ประกอบกิจกรรม (Activity) ครูผู้สอนสามารถแนะนำนักเรียนผ่านสิ่งซึ่งนักเรียนสนใจติดตามในศิลปะ ยกตัวอย่างเช่น การมีส่วนร่วมในการพูดคุยถึงการปฏิบัติงานศิลปะกับศิลปินในหอศิลป์ต่างๆ การเข้าเรียน การอ่านบทความและการวิจารณ์ การเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ การอ่านเอกสารทางวิชาการ การทำงานศิลปะ การสร้างการตีความในตัวพวกเขา เป็นต้น

4. องค์ประกอบแนวคิด (Idea) ครูผู้สอนสามารถแนะนำแนวทางนักเรียนในการขยายความคิดอย่างกว้างขวางและคิดอย่างลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับแนวความคิดที่เกี่ยวกับศิลปะ ยกตัวอย่างเช่น เกี่ยวกับคุณค่า ธรรมชาติ บทบาทในสังคม ครูผู้สอนอาจจะช่วยให้นักเรียนได้สะท้อนตัวของพวกเขาเอง วัฒนธรรมของพวกเขา ศิลปะและวัฒนธรรมอื่นๆ

Young (2002: 18) ยังได้กล่าวถึงแนวคิดของโลกศิลปะ (Artworlds) ว่าเป็นผู้จัดการหลักสูตรให้เป็นระบบระเบียบ ให้ผู้เรียนและครูผู้สอนสามารถช่วยค้นหาสิ่งที่มีคุณค่าหรือสิ่งที่มีความหมายเชื่อมโยงระหว่างผลงานศิลปะ จากวัฒนธรรมที่หลากหลายที่เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรม และยังเป็นการทำความเข้าใจในโลกศิลปะ รวมไปถึงการสามารถช่วยให้นักเรียนและครูผู้สอนรวบรวมการสนับสนุนที่มาจากความเป็นอยู่ของกลุ่มต่างๆ ที่สำคัญๆ และโลกศิลปะ (Artworlds) ยังสามารถช่วยให้นักเรียนศิลปะสร้างหลักสูตรพหุวัฒนธรรมที่บูรณาการเนื้อหา จากประวัติศาสตร์ศิลป์ สุนทรียศาสตร์ ศิลปวิจารณ์ และการสร้างสรรค์ผลงานอีกด้วย

ด้วยองค์ความรู้และแนวคิดต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมา เด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ ก็เป็น คนส่วนหนึ่งของสังคม ดังที่ วัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล (2543) ได้กล่าวสรุปไว้อย่างน่าสนใจว่า เด็กและเยาวชนเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมควรได้รับสิทธิทางด้านการศึกษาทัดเทียมกับเด็ก และเยาวชนปกติทั่วไป หากรัฐบาลและสังคมไม่เล็งเห็นความสำคัญที่จะพัฒนาปรับปรุงเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดให้เป็น “คน” ที่มีคุณภาพอย่างเช่นเด็กปกติทั่วไปแล้ว จะยิ่งเพิ่มโอกาสให้พวก

เขาเหล่านั้นกระทำการใดๆ ที่เป็นอันตรายแก่สังคมได้มากยิ่งขึ้นเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ และควรตระหนักว่าเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความควบคุมของสถานพินิจหรือสถานที่มีลักษณะเดียวกันเป็นเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาทางอารมณ์ ปัญหาทางพฤติกรรมหรือปัญหาความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ จึงเป็นเด็กและเยาวชนกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษ สอดคล้องกับการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมที่เป็นการให้โอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมเสมอภาคกันของเด็กทุกคน และสนองความต้องการของเด็กทุกคน (Banks and Banks, 2005) และการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมยังหมายถึงกระบวนการที่ครูได้ช่วยเตรียมผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมให้อยู่ด้วยความเข้าใจกัน (Cortes, 1996 อ้างถึงใน สุธารา โยธาจันทร์, 2541: 12) นอกจากนี้ได้กล่าวมาแล้วว่าการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมยังสอดคล้องกับกฎของสหประชาชาติ ที่ว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งถูกลิดรอนเสรีภาพ โดยได้ระบุไว้ว่า กฎของสหประชาชาติควรนำไปใช้อย่างยุติธรรมโดยปราศจากการแบ่งแยกไม่ว่าในทางใด อาทิเช่น เชื้อชาติ สีผิว เพศ อายุ ภาษา ศาสนา สัญชาติ แนวคิดทางการเมือง ความเชื่อทางวัฒนธรรมหรือวิถีการปฏิบัติ ทรัพย์สิน การเกิดหรือสถานภาพของครอบครัว จริยธรรม ต้นกำเนิดทางชาติ ความพิการ ความเชื่อทางวัฒนธรรม วิธีการปฏิบัติ และแนวความคิดทางศีลธรรมของเด็กและเยาวชนควรได้รับการเคารพ (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 1990: 4) โดยในทุกวันนี้ไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง ทุกๆ ประเทศเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มเชื้อชาติ ศาสนาหรือภาษา ที่ยังคงมีความผูกพันกับมรดกทางวัฒนธรรม วัฒนธรรม ค่านิยม และวิถีชีวิตของกลุ่มตน (ฟูกุตะ-พาร์, 2547: 2)

ดังนั้นจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการนำการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

สมมติฐานของการวิจัย

เยาวชนที่ได้รับการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม จะมีระดับคะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนการสอน

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี อยู่ใน การควบคุมตัวของสถานแรกรับเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด ปทุมธานี จำนวน 30 คน โดยกลุ่มตัวอย่างมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1.1 อายุ 14 – 24 ปี

1.2 เยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสามารถอยู่ร่วมทำการสอนศิลปะแบบพหุ วัฒนธรรมโดยไม่ประสงค์จะประกันตัว และมีสุขภาพร่างกายโดยทั่วไปแข็งแรง สามารถเข้ารับการ สอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมติดต่อกันได้ 8 ครั้ง

1.3 ไม่มีปัญหาทางการได้ยินหรือการใช้ภาษาพูด สามารถสื่อสารและเข้าใจ ภาษาไทยได้ดี และเยาวชนมีความยินดีและเต็มใจที่จะเข้าร่วมในการวิจัย

2. ตัวแปรในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ การสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม

2.2 ตัวแปรตาม คือ คะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ที่ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบวัดการเห็นคุณค่าใน ตนเองฉบับนักเรียนของ Stanley Coopersmith

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่มีต่อการเห็นคุณค่าใน ตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยใช้แผนการสอนศิลปะแบบพหุ วัฒนธรรมที่ประกอบด้วยขั้นตอนการสร้างเสริมการเห็นคุณค่าในตนเอง 8 ขั้นตอนที่ผู้วิจัยบูรณา การขึ้นมา โดยมีจำนวนกิจกรรมทั้งหมด 8 กิจกรรม

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

เยาวชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกิน 14 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 24 ปีบริบูรณ์

เยาวชนกลุ่มทดลอง หมายถึง เยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดและอยู่ระหว่างการ สอบสวนหรือพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี โดยอยู่ใน การควบคุมตัว ของสถานแรกรับเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี

จำนวน 30 คน มีอายุระหว่าง 14–24 ปี สามารถอยู่ร่วมทำการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมโดยไม่ประสงค์จะประกันตัว และมีสุขภาพร่างกายโดยทั่วไปแข็งแรง สามารถเข้ารับการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมติดต่อกันได้ครบ 8 กิจกรรม ไม่มีปัญหาทางการได้ยินหรือการใช้ภาษาพูด สามารถสื่อสารและเข้าใจภาษาไทยได้ดี เยาวชนมีความยินดีและเต็มใจที่จะเข้าร่วมในการวิจัย

สถานพินิจ หมายถึง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด (พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2548)

สถานแรกรับ หมายถึง สถานแรกรับของสถานพินิจ (ระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ว่าด้วยการดำเนินงานสถานแรกรับและศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2547) สถานแรกรับ คือ สถานที่ควบคุมตัวเด็กและเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดและถูกควบคุมตัวไว้ระหว่างสอบสวนหรือระหว่างการพิจารณาคดีก่อนศาลพิพากษา

การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่เกิดจากการประเมินคุณค่าแห่งตนทั้งด้านบวกและลบที่มีต่อการมีคุณค่า ความสามารถ ความสำเร็จ ความเชื่อมั่น ความภาคภูมิใจ การยอมรับนับถือและเคารพตนเอง มีเกณฑ์เปรียบเทียบตามสภาพสังคมและคุณลักษณะของกลุ่ม ซึ่งมีมาตรฐานแตกต่างกันออกไปในแต่ละกลุ่ม สามารถสังเกตได้จากคำพูดและพฤติกรรมที่แสดงออก เป็นความสัมพันธ์ของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองและสภาพแวดล้อมรอบตัว จากองค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเองของ Coopersmith (1984) คือ องค์ประกอบภายใน ประกอบด้วยทางกายภาพ ความสามารถทั่วไปและการกระทำ ภาวะอารมณ์ ค่านิยมส่วนตน ความทะเยอทะยาน องค์ประกอบภายนอก ประกอบด้วยครอบครัวหรือพ่อแม่ โรงเรียน-การศึกษา กลุ่มเพื่อนและสังคม และองค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเองในชั้นเรียนพหุวัฒนธรรมของ Siccone (1995) ซึ่งประกอบด้วย 1. การพึ่งพาตนเอง 2. การพึ่งพาอาศัยกัน 3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง 4. ความรับผิดชอบต่อสังคม

การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education) หมายถึง แนวคิด อันเป็นการปฏิบัติการจัดการศึกษาที่รวมเอานโยบายการบริหารจัดการ ระเบียบวิธีการ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อม เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนผู้เรียนที่มาจากต่างวัฒนธรรมหรือจากกลุ่มวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ภาษา ศาสนา เพศ ระดับชั้นทางสังคม ฯลฯ เกิดการเรียนรู้ที่จะยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ไม่มีอคติต่อกัน ไม่เกิดการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติ ลดความขัดแย้งระหว่างกัน สนับสนุนความเข้าใจและเคารพในความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม เพราะสังคมมีความหลากหลาย โรงเรียนควรเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงสังคม ตอบสนองต่อความต้องการของเด็กทุกคน และยังเป็นกระบวนการที่ครูได้ช่วยเตรียมผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมให้สามารถอยู่ร่วมกัน เข้าใจกัน มีความร่วมมือ

ร่วมใจกัน มองเห็นประโยชน์ของการพึ่งพาอาศัยกัน มีความเสียสละและยุติธรรมต่อกัน ได้รับสิทธิและความเสมอภาคในการเรียนรู้

ศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Art Education) หมายถึง แนวคิด หรือ ทฤษฎีทางศิลปะที่เกิดจากการทบทวนเพื่อแสวงหาแนวคิดเชิงสุนทรีย์อย่างกว้างขวาง หลักสูตร หรือแนวทางและระเบียบวิธีการต่างๆ อย่างหลากหลาย ในบริบทของการทำงานศิลปะและมุมมองของศิลปะ ด้านต่างๆ เช่น ชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ภาษา ศาสนา เพศ ระดับชั้นทางสังคม การเมือง สังคม การแสดงออกของแต่ละบุคคล เป็นต้น ด้วยความตระหนักต่อภูมิหลังทางวัฒนธรรมของบุคคลในบริบทที่มีความซับซ้อน สนับสนุนส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเอง ความตระหนักทางวัฒนธรรม อัตลักษณ์ของกลุ่ม ความรับผิดชอบต่อวัฒนธรรม ลดทอนการคิดแบบเหมารวม การขจัดความอคติและความลำเอียง เพื่อเป็นการเปลี่ยนแปลงสังคมผ่านการสำรวจศิลปะบนความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่นำไปสู่แนวคิดพหุวัฒนธรรมนิยม

การสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Art Teaching) หมายถึง แนวทาง และวิธีการสอนศิลปะที่เกิดจากการแสวงหาแนวทางและวิธีการอย่างหลากหลาย ตามแนวคิด ศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม ผู้วิจัยบูรณาการจากแนวทางและวิธีการสอนศิลปะจากกรอบแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเองและแนวคิดศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง 8 ขั้นตอน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมและแนวทางการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง
2. ทำให้ทราบผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
3. เป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการศึกษาทางศิลปะ และเป็นการบุกเบิกแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมในมิติของศิลปะ
4. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อบุคคลผู้สนใจ ไม่ว่าจะเป็นครูผู้สอนทางด้านศิลปะและบุคลากรทางการศึกษาต่างๆ ที่ทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและในโรงเรียนต่างๆ ในการนำไปพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กและเยาวชน โดยสามารถนำแนวทางในการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่ได้จากการวิจัยมาปรับใช้ให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิด จากหนังสือ วารสาร บทความ เอกสาร ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจะแบ่งกลุ่มเนื้อหาต่างๆ ออกเป็น 5 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ทฤษฎีการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education)

1. ความหมายและแนวคิดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม
2. เป้าหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม
3. ความสำคัญของพหุวัฒนธรรม
4. แนวทางการจัดการศึกษาในแนวคิดพหุวัฒนธรรม
5. โปรแกรมการศึกษาพหุวัฒนธรรม

ตอนที่ 2 ทฤษฎีศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Art Education)

1. ความหมายและแนวคิดของศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม
2. เป้าหมายของศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม
3. เหตุผลของศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม
4. การจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษา
5. แนวทางการเรียนการสอนศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม
6. การสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม

ตอนที่ 3 ทฤษฎีการเห็นคุณค่าในตนเอง

1. ความหมายการเห็นคุณค่าในตนเอง
2. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง
3. องค์ประกอบของความเห็นคุณค่าในตนเอง
4. การสอนเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง
5. การประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง

ตอนที่ 4 สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1. อำนาจหน้าที่ของสถานพินิจ
2. การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

3. สภาพการดำเนินงานในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
4. มาตรฐานการดำเนินงานและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในสถานแรกรับ
5. รูปแบบการจัดการศึกษา
6. สภาพปัญหาและอุปสรรคการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยของต่างประเทศ

ตอนที่ 1 ทฤษฎีการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 และ 23 ได้กล่าวไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่อง ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา และการดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนรู้ในมาตรา 24 ได้กล่าวไว้ว่าการดำเนินการจะต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542 กล่าวถึงการจัดการศึกษาเป็นการจัดการเรียนรู้และประสบการณ์ในสิ่งที่มีความเป็นสากลที่เด็กต้องเรียนรู้ตามหลักสูตรได้กำหนดไว้ และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันกับวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค ชุมชน ท้องถิ่น อันเป็นองค์ความรู้ที่ได้พัฒนาขึ้นจากความเข้าใจตนเองของบุคคลในชุมชนท้องถิ่นๆ และองค์ความรู้เหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการหล่อหลอมภูมิปัญญา และในแผนการศึกษาศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ 2545-2549 ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ไว้ว่า คือ การมุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและมีดุลยภาพใน 3 ด้าน คือ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมसानฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

ผลการศึกษาของ Banks (1994 อ้างถึงใน จิรภรณ์ มั่นเศรษฐวิทย์, 2544: 70) ค้นพบว่า วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และมีผลต่อการพัฒนาสติปัญญาของเด็ก ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่จะละเลยและไม่ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมที่ติดตัวมาของเด็ก โดยเฉพาะวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อย โรงเรียนส่วนใหญ่เลือกใช้รูปแบบของการจัดการศึกษาที่เอื้อต่อชนกลุ่มใหญ่ และสร้างความมือคติดกับเด็กที่มาจากต่างวัฒนธรรม ด้วยความเป็นจริงดังกล่าวจึงส่งผลให้เด็กที่เป็นชนกลุ่มน้อยมักจะไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนการสอนส่งผลให้เด็กเหล่านี้ล้มเหลวทางการศึกษา และก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งตามมา Banks and Banks (2005) กล่าวถึงวัฒนธรรมว่ามีลักษณะที่ซับซ้อน เพราะคำว่าวัฒนธรรม หมายถึงรวมถึงความรู้ ความเชื่อ กฎหมาย ศิลปะ ขนบธรรมเนียม ประเพณี จริยธรรม สิ่งต่างๆ เหล่านี้ได้สะท้อนถึงทัศนคติแห่งการดำเนินชีวิตของแต่ละกลุ่มชน อันนำไปสู่ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เรียกว่า “ความเป็นพหุวัฒนธรรม”

รุ่ง แก้วแดง ได้กล่าวว่า หากการศึกษาไม่มีวัฒนธรรมเป็นเนื้อหาสาระ เป็นตัวชี้แนะและวัดผลแล้ว ละครก็ ย่อมจะทำให้การศึกษาไม่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตไม่มีรากฐานที่สัมผัสได้ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องมีการบูรณาการการศึกษากับวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาชีวิตของคนและสังคมให้เจริญรุ่งเรือง มีคุณภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นการนำวัฒนธรรม เป็นเนื้อหาสาระที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิต (อมรวิรัช นาคกรทรรพ, 2546)

จรรยา จัวนาน (2538: 26) ได้กล่าวถึงการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมในสังคมไทยไว้ว่า ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความหลากหลายในด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะความ หลากหลายทางเชื้อชาติอาจจะมีถึง ศาสนา ภาษา ซึ่งทำให้เกิดวัฒนธรรมย่อยแตกต่างกัน ออกไป โดยเฉพาะประชากรที่อยู่ในจังหวัดชายแดน ได้แก่ชาวไทยที่มีเชื้อชาติและภาษาเขมรใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและอีสานใต้ (เวียดนามอพยพ) และลาว ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรืออีสาน เหนือ ชาวเขา ไทยใหญ่ กะเหรี่ยง พม่า มอญ ในภาคตะวันตกและมลายูในภาคใต้ นอกจากนี้ยังมี กลุ่มเชื้อชาติและวัฒนธรรมจีนและอินเดียที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานจนกระทั่งปัจจุบันมีลูกหลาน เป็นคนไทย ตลอดจนประชากรของประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงที่อพยพเข้ามาเพราะหนีภัย สงครามเหตุการณ์ทางการเมืองและเข้ามาด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจในช่วงหลังๆ รวมทั้ง ลูกครึ่งชาติต่างๆ ที่มีอยู่อย่างหลากหลายในปัจจุบัน อมรวิรัช นาคกรทรรพ (2538) เสนอให้การศึกษา ของไทยต้องทำให้ผู้เรียนตระหนักว่าสังคมไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ดังนั้นภายใต้สภาพการณ์และ ความเป็นจริงในสังคมหลักสูตรควรเป็นพหุวัฒนธรรมศึกษา โดยมีการบูรณาการกระบวนทัศน์เพื่อ เชื่อมโยงการเรียนรู้บนฐานของทุนทางวัฒนธรรม เป็นการใช้วัฒนธรรมเป็นทุนชีวิตหรือเป็นทุน ความรู้สำหรับการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมระหว่างกัน เช่น สามจังหวัด ชายแดนของประเทศไทย

แนวทางการปฏิรูปการศึกษาโดยนำแนวคิดพหุวัฒนธรรมมาใช้คือ การจัดการเรียนการ สอนควบคู่กับวิถีชีวิตที่เด็กเรียนรู้ ให้สิทธิความเสมอภาคกับทุกคน ส่งเสริมให้ยอมรับในคุณค่า ของวัฒนธรรมตนเองและผู้อื่น จัดสภาพบรรยากาศการเรียนที่ลดการแบ่งแยก ใช้หลักสูตรที่เรียนรู้ เกี่ยวกับทุกกลุ่มชน ตอบสนองความสนใจ ความต้องการของเด็กทุกคน ตระหนักตลอดเวลาว่า การจัดการศึกษามีเป้าหมายเพื่อพัฒนาทุกกลุ่มชน (Banks, 1994 อ้างถึงใน จิรภรณ์ มั่นเศรษฐ วิทย์, 2544: 71) แนวทางการจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรม ได้แก่การสอนให้เห็นคุณค่าและ บทบาทของชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ ในการพัฒนาสังคม โดยจัดหน่วยการเรียนต่างหาก การเสริม หรือแทรกบทเรียนเกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมเข้าไปในเนื้อหาวิชาต่างๆ การปรับ เนื้อหาบทเรียนในวิชาต่างๆ ที่เหมาะสมให้สะท้อนมุมมองเชิงชาติพันธุ์ที่หลากหลาย การเน้น ค่านิยมและโลกทัศน์ทางวัฒนธรรมโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกถึงค่านิยมทางการเมืองและ

สังคมที่เกี่ยวกับความเท่าเทียมและเป็นธรรมชาติทางสังคมระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในสังคม ในการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมนั้น (Banks, 1993 อ้างถึงใน อมรวิชัย นาครทรรพ, 2546 : 28)

1. ความหมายและแนวคิดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education) นั้นเป็นคำที่อาจไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลายในสังคมไทย แต่เป็นที่รู้จักและมีใช้กันอย่างแพร่หลายในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศที่มีประชากรหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่ เช่น ออสเตรเลีย แคนาดา อังกฤษ นักวิชาการหลายคนอาจเรียก “Multicultural Education” ว่าเป็น การศึกษาต่างวัฒนธรรม การศึกษาวัฒนธรรม หลากหลาย การศึกษาความหลากหลายทางวัฒนธรรม การศึกษาหลายวัฒนธรรม ในที่นี้จะใช้คำว่า “การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม” ซึ่งมีคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันหลายคำ ยกตัวอย่างเช่น การศึกษาระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural Education) การศึกษาชนชาติ (Ethnic Studies) การศึกษาแบบหลากหลายชนชาติ (Multi-ethnic education) นักวิชาการหลายท่านได้ให้นิยามความหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมไว้ดังต่อไปนี้

Banks and Banks (2005: 2) ได้กล่าวถึงการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม คือ แนวคิด ความเคลื่อนไหวปฏิรูปการศึกษา และเป็นกระบวนการที่มีเป้าหมายหลักเพื่อเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสถาบันการศึกษาต่างๆ โดยผู้เรียนทั้งชายและหญิงได้รับการยอมรับเป็นสมาชิกคนหนึ่งที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ภาษา และกลุ่มวัฒนธรรมต่างๆ จะได้มีการเปลี่ยนแปลงที่เท่าเทียมเสมอภาคกัน นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียน เป็นความจำเป็นต่อหลักการแนวคิดโรงเรียนในฐานะระบบสังคม เพื่อนำการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมให้เกิดผลสำเร็จอย่างเต็มที่ ตัวแปรหลักแต่ละตัวในโรงเรียน ดังเช่น วัฒนธรรม พลังของการติดต่อสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด (Power Relationship) หลักสูตร สื่อการสอน และเจตคติและความเชื่อของบุคลากรทางการศึกษาจะต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงในหนทางที่ทำให้โรงเรียนสนับสนุนการศึกษาที่เท่าเทียมกันสำหรับนักเรียนจากกลุ่มวัฒนธรรมต่างๆ การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโรงเรียน นักการศึกษาจะต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับอิทธิพลของกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะที่มีต่อพฤติกรรมนักเรียน

Paul Gorsk (2000 as cited Brostek, 2005: 12) ได้มองการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเป็นแนวทางก้าวหน้าสำหรับการปฏิรูปการศึกษาที่เป็นวิเคราะห์แบบองค์รวมและกล่าวถึงข้อบกพร่อง ความผิดพลาดและการเลือกปฏิบัติในการศึกษาปัจจุบัน มีรากฐานในแนวคิดแบบอุดมคติ ความยุติธรรมทางสังคม ความเสมอภาคทางการศึกษา และนำไปสู่การช่วยให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ในการศึกษาเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ในสิ่งที่ผู้เรียนทั้งหมดสามารถเชื่อมไปสู่การพัฒนา

ศักยภาพในตนเองอย่างเต็มที่ในฐานะของผู้เรียนรู้ และตระหนักถึงสังคมและสิ่งที่เป็นอยู่ในชุมชนชาติ และโลก

Miller-Lachmann and Taylor (1995) ได้กล่าวว่า การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education) มีหลักการคือ การที่เด็กทุกคนต้องได้เรียนสูงสุดตามศักยภาพของเขาที่โรงเรียนจะสามารถจัดให้ เนื่องจากสังคมมีความหลากหลายดังนั้นเด็กต้องถูกเตรียมให้เรียนและทำงานอยู่ร่วมกันได้อย่างสมดุล โรงเรียนควรเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง (Agent Change) ในสังคมชาติ เพื่อให้การศึกษาวัฒนธรรมนำไปสู่การร่วมมือ การประสานงาน ความอดกลั้น และชื่นชมระหว่างกันของคนต่างวัฒนธรรมและประชากรทั่วโลก นักการศึกษาและผู้บริหารต้องเป็นตัวแทนของผู้มีวัฒนธรรมที่หลากหลาย เพื่อสร้างสังคมที่ประนีประนอมระหว่างกัน

MET. (1993a as cited Butler, 2002: 39) ได้ให้คำจำกัดความการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม คือ แนวทางการศึกษาที่รวมเอานโยบายการบริหารจัดการและระเบียบวิธีการ หลักสูตร และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตระหนักถึงประสบการณ์ และการช่วยเหลือสนับสนุนกลุ่มวัฒนธรรมที่หลากหลาย หนึ่งในหลายจุดมุ่งหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมคือ เพื่อสนับสนุนความเข้าใจและเคารพในความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม

Banks (1989 as cited Miller-Lachmann and Taylor, 1995: 9) ได้นิยามความหมายการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education) คือ โอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกันของเด็กทุกคน รวมทั้งกระบวนการที่นำไปสู่เป้าหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมและเป็นการเคลื่อนไหวปฏิรูปเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาที่สามารถสนองความต้องการของเด็กทุกคนให้การศึกษาที่มีคุณภาพสนองความต้องการของเด็กทุกคน

Gibson (1984 as cited Miller-Lachmann and Taylor, 1995: 9) กล่าวว่า การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม เป็นกระบวนการผ่านการพัฒนาหนทางของการมองเห็นเข้าใจ (Way of Percive) การประเมินคุณค่า (Evaluating) และการประพฤติตน (Behaving) ภายในระบบวัฒนธรรมต่างๆ ที่แตกต่างจากตนเอง

Cortes (1996 อ้างถึงใน จิรภรณ์ มั่นเศรษฐวิทย์, 2544: 22) กล่าวว่า การศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมเป็นกระบวนการที่ครูได้ช่วยเตรียมผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมให้สามารถอยู่ร่วมกัน เข้าใจกัน มีความร่วมมือร่วมใจกัน มองเห็นประโยชน์ของการพึ่งพาอาศัยกัน มีความเสียสละ และยุติธรรมต่อกัน

Gollnick and Chin (1993: 33 อ้างถึงใน จรุงญ จัวนาน, 2538: 23) กล่าวว่า การศึกษาหลายวัฒนธรรม หมายถึงมโนคติ (Concept) ทางการศึกษาที่กล่าวถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมกับการจัดหาแนวทางเพื่อให้เกิดความเสมอภาคขึ้นในโรงเรียน

Baruth and Manning (1992: 147 อ้างถึงใน จรุงญ จัวนาน, 2538: 25) ได้กล่าวว่า การศึกษาหลายวัฒนธรรมเป็นแนวคิดที่จะปฏิรูปกระบวนการจัดการศึกษา เพื่อประโยชน์ของ นักเรียนทุกคน โดยการให้ความรู้ความเข้าใจ การฝึกทักษะและการเสริมสร้างเจตคติที่เหมาะสม ในการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีวัฒนธรรมหลากหลายซึ่งนักการศึกษาและครูสามารถจะนำ แนวความคิดไปใช้ในองค์ประกอบต่างๆ ของการศึกษา เช่น การจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดสื่อการเรียนการสอน การประเมินผล การจัดกิจกรรมหลักสูตร เป็นต้น โดยโปรแกรม การศึกษาหลายวัฒนธรรมจะมุ่งสร้างเจตคติและความเข้าใจที่เหมาะสมต่อผู้อื่น และยังพยายาม สอนให้รู้ถึงอันตรายจากการถือชาติเผ่าพันธุ์ เพศและวัย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ควรจะได้รับการปลูกฝังตั้งแต่ อยู่ในวัยเด็กและวัยรุ่นสาว อันเป็นวัยที่จะซึมซับและจัดรูปความเชื่อและเจตคติสำหรับชีวิตของแต่ละคน

Suzuki (1984 อ้างถึงใน อุทัย ปัญญาโกญ, 2547: 59) กล่าวว่า การศึกษาแบบพหุ วัฒนธรรม คือ โปรแกรมการศึกษาที่จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทางสังคมอันจำเป็นสำหรับเด็ก ดังนั้นครูต้องเข้าใจเด็กแต่ละคนเพื่อที่จะช่วยเด็กสามารถสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กคนอื่นๆ ที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกับตนเอง จากนิยามนี้ครูต้องเข้าใจว่า วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อ การเรียนรู้ของเด็ก และเป็นความรู้สำคัญสำหรับครูในการจัดสถานการณ์เพื่อการเรียนรู้ของเด็ก

จรุงญ จัวนาน (2538: 23) ได้กล่าวถึงการศึกษาระบบพหุวัฒนธรรม คือ มโนคติหรือแนวคิด ในการจัดการศึกษาสำหรับสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมหลากหลาย โดยการปฏิรูป โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อมและความต้องการ ของนักเรียนด้วยการบูรณาการเพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับสิทธิและความเสมอภาคในการเรียน

บัญญัติ ยงย่น (2540) ได้ให้ความหมายของการศึกษาพหุวัฒนธรรม คือ การปฏิรูปการ จัดการศึกษา โดยการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานการศึกษา ซึ่งมีผู้เรียนที่มาจากต่าง วัฒนธรรม เช่น เชื้อชาติหรือกลุ่มชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา เพศ ชั้นทางสังคม และความต้องการ พิเศษอื่นๆ ได้เกิดการเรียนรู้ที่จะยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ไม่มีอคติต่อกัน ไม่เกิด การแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติ ลดความขัดแย้งระหว่างกัน

สุธารา โยธาจันทร์ (2541) กล่าวถึงความหมายของการศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมว่า เป็นการจัดการศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคม โดยให้หลักสูตรของ โรงเรียน ยอมรับและเคารพในความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมนั้น โดยจัดการศึกษาที่ คำนึงถึงความต้องการ ความสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้ ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และเป็นสุข

อุทัย ปัญญาโกญ (2547) ได้กล่าวว่า การศึกษาความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็น การศึกษาที่ทำให้ครูและนักเรียนเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของความ

หลากหลาย อนุรักษ์และเคารพสิทธิทางวัฒนธรรมของผู้อื่น เพื่อลดการครอบงำ การไม่เข้าใจกัน และลดความรู้สึกเชื้อชาตินิยม

ดังนั้นเมื่อกล่าวโดยสรุปแล้ว การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education) คือ แนวคิด อันเป็นการปฏิรูปการจัดการศึกษาที่รวมเอานโยบาย การบริหารจัดการ ระเบียบวิธีการ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อม เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนผู้เรียนที่มาจากต่าง วัฒนธรรมหรือจากกลุ่มวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ภาษา ศาสนา เพศ ระดับชนชั้นทางสังคม ฯลฯ เกิดการเรียนรู้ที่จะยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ไม่มีอคติต่อกัน ไม่เกิดการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติ ลดความขัดแย้งระหว่างกัน สนับสนุนความเข้าใจ และเคารพในความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม เพราะสังคมมีความหลากหลาย โรงเรียนควรเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงสังคม ตอบสนองต่อความต้องการของเด็กทุกคน และยังเป็นกระบวนการที่ครูได้ช่วยเตรียมผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมให้สามารถอยู่ร่วมกัน เข้าใจกัน มีความร่วมมือร่วมใจกัน มองเห็นประโยชน์ของการพึ่งพาอาศัยกัน มีความเสียสละและ ยุติธรรมต่อกัน ได้รับสิทธิและความเสมอภาคในการเรียนรู้

2. เป้าหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

นักการศึกษาได้กล่าวถึงเป้าหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมไว้หลายท่าน ผู้วิจัยขอ นำเสนอไว้ดังต่อไปนี้

Banks and Banks (2005: 1) ได้กล่าวว่าเป้าหมายหลักของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม คือ การช่วยเหลือนักเรียนทุกคนให้กลายเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพในสังคมประชาธิปไตย

Banks (1989: 19-20 อ้างถึงใน จรูญ จัวนาน, 2538: 23-24) ได้กล่าวถึงเป้าหมายหลักของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมไว้เพียง 2 ประการ คือ

1. เพื่อปรับเปลี่ยนโรงเรียนให้เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนทุกกลุ่ม โดยให้แต่ละคน ได้รับประสบการณ์ด้านความเสมอภาคในโอกาสทางการเรียน ทั้งกลุ่มเพศ กลุ่มที่มีความต้องการ พิเศษ กลุ่มชั้นทางสังคม กลุ่มเชื้อสายและกลุ่มสีผิว ทั้งนี้เพื่อต้องการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แก่นักเรียนทุกคน เพราะเชื่อว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะดีขึ้น หากได้มีการเปลี่ยนแปลง สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เหมาะสม และยิ่งเชื่ออีกว่านักเรียนกลุ่มด้อยหรือกลุ่มที่ถูกข่มจะเกิด ความเชื่อมั่นและมีความสำเร็จในการเรียน ถ้าโรงเรียนมีการจัดการที่มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมทั้งในด้านกลุ่ม สีผิว เชื้อชาติและกลุ่มศาสนา

Tiedt and Tied (1990: 5 อ้างถึงใน จรุงญ จัวนาน, 2538: 24) กล่าวถึงเป้าหมายของการศึกษาหลายวัฒนธรรมไว้อย่างรวบรัดแต่ครอบคลุมและสูงส่งว่า เป้าหมายทั้งหมดของการศึกษาหลายวัฒนธรรม คือ การปรองดอง ประสานกลมกลืนกันของคนในโลก

Baruth and Manning (1992: 149 อ้างถึงใน จรุงญ จัวนาน, 2538: 24) ได้กล่าวถึงเป้าหมายเฉพาะที่ควรจะนำทุกคนให้บรรลุถึงดังต่อไปนี้ คือ

1. สำนึก เข้าใจและยอมรับนับถือในธรรมชาติความแตกต่างและคล้ายคลึงในระหว่างวัฒนธรรมต่างๆ
2. รู้ถึงความแตกต่างที่มีอยู่ภายในกลุ่มครอบครัวต่างๆ ที่มีทั้งความคล้ายคลึงและความแตกต่างทางวัฒนธรรม
3. พัฒนาความเข้าใจที่ดีต่อธรรมชาติและผลกระทบของชาตินิยม ตลอดจนถึงผลของชาตินิยมทั้งทางบวกและลบ
4. พัฒนาเจตคติที่ดีต่อเชื้อชาติและสีผิวของบุคคล ยอมรับและใช้ภูมิหลังทางวัฒนธรรมเป็นแรงจูงใจเกื้อหนุนให้มีความสำคัญต่อสังคม
5. จัดและพัฒนาประสบการณ์ที่เหมาะสมที่จะช่วยให้เด็กๆ มีการพัฒนาที่ดีขึ้นทั้งด้านทักษะ ความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่จำเป็นที่จะอาศัยอยู่ในสังคมที่มีชาติพันธุ์และวัฒนธรรมที่หลากหลาย

Banks (1994 อ้างถึงใน เกสรี สุวรรณเรืองศรี, 2542: 43) กล่าวถึงการพัฒนานักเรียนตามทฤษฎีการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมไว้ 6 ระดับดังต่อไปนี้

1. ลุ่มหลงวัฒนธรรมตนเอง ปฏิเสธวัฒนธรรมอื่น
2. ลุ่มหลงวัฒนธรรมอื่น ปฏิเสธวัฒนธรรมตนเอง
3. ยอมรับและเห็นคุณค่าวัฒนธรรมตนเอง
4. ยอมรับและเห็นคุณค่าวัฒนธรรมตนเองวัฒนธรรมอื่น
5. สะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรมและแสดงออกความเป็นชาติของตน
6. สะท้อนความเป็นชาติของตนและมนุษยโลก

จรุงญ จัวนาน (2538: 24) ได้สรุปเป้าหมายเบื้องต้นของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมไว้ว่า การศึกษาหลากหลายวัฒนธรรมก็คือการให้นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ความเข้าใจ ยอมรับผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมแตกต่างออกไปจากตนและมีความเสมอภาคในการเรียน มีโอกาสพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อกัน เป้าหมายต่อมาก็คือการที่ทุกคนในสังคมเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน ปฏิบัติต่อกันเยี่ยงเพื่อนมนุษย์ เป้าหมายอันสูงสุดหรือเป้าหมายปลายทางก็คือการมีสันติสุขของโลก

Banks and Banks (2005: 25) ยังได้กล่าวถึงเป้าหมายหลักของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม ก็คือการช่วยเหลือให้นักเรียนไปสู่การพัฒนาความรู้ ทักษะ และทักษะที่จำเป็นสู่การใช้

ประโยชน์ภายในวัฒนธรรมรองของพวกเขา (Microcultures) วัฒนธรรมหลัก (The U.S. Macrocultures) และวัฒนธรรมรองอื่นๆ และชุมชนในระดับโลก (Global Community)

ดังนั้นจากกล่าวได้ว่า เป้าหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม คือ การช่วยเหลือนักเรียนทุกคนให้กลายเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพในสังคมประชาธิปไตย และการปรับเปลี่ยนโรงเรียนให้มีประโยชน์ต่อนักเรียนทุกกลุ่มวัฒนธรรม โดยนักเรียนแต่ละคนได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยความเสมอภาคและมีโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน ทุกเพศ และระดับความสามารถของนักเรียนแต่ละคน ระดับชั้นทางสังคม ทุกเชื้อสายและสีผิว ทั้งนี้ต้องเป็นการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแก่นักเรียนทุกคน และยังเป็น การช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมทั้งในด้านกลุ่มสีผิว กลุ่มเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ และกลุ่มศาสนาต่างๆ รวมทั้งยังเป็นการช่วยเหลือนักเรียนไปสู่การพัฒนาความรู้ ทักษะและทักษะที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ประโยชน์ภายในวัฒนธรรมรองและวัฒนธรรมหลักหรือวัฒนธรรมอื่นๆ ในชุมชนในโลก โดยมีเป้าหมายอันสูงสุดก็คือการมีสันติสุขของโลก

3. ความสำคัญของพหุวัฒนธรรม

ฟูกุดะ-พาร์ (2547: 2) กล่าวว่า ในทุกวันนี้ไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง ทุกๆ ประเทศเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มเชื้อชาติ ศาสนาหรือภาษา ที่ยังคงมีความผูกพันกับมรดกทางวัฒนธรรม วัฒนธรรม ค่านิยม และวิถีชีวิตของกลุ่มตน

ฟูกุดะ-พาร์ (2547: 34-35) ยังได้กล่าวอีกว่า ทุกประเทศและโลกสากลโดยรวมต่างเผชิญกับความท้าทายในการส่งเสริมความหลากหลายและการขยายโอกาสทางวัฒนธรรมของคนทุกคน เรื่องนี้ไม่ใช่เป็นเพียงความท้าทายสำหรับ “รัฐพหุวัฒนธรรม” ไม่ก็รัฐเนื่องจากเกือบจะไม่มีประเทศไหนที่มีประชากรเพียงกลุ่มเดียวที่เหมือนกันหมด ประเทศต่างๆ เกือบ 200 ประเทศทั่วโลก ประกอบไปด้วยชนชาติประมาณ 5,000 กลุ่ม สองในสามของประเทศทั้งหมดประกอบด้วยกลุ่มทางชนชาติและศาสนา มากกว่าหนึ่งกลุ่ม ซึ่งมีสัดส่วนอย่างน้อย 10% ของประชากร

ปฏิญญาสากลแห่งยูเนสโก ได้ส่งเสริมให้ทุกประเทศเห็นความสำคัญของความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งกล่าวถึง เอกลักษณะของความหลากหลายและพหุนิยม ในมาตรา 1 คือ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นมรดกร่วมของมนุษยชาติ มาตรา 2 คือ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมสู่พหุนิยมทางวัฒนธรรม และมาตรา 3 คือ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นปัจจัยในการพัฒนา ดังนั้น ความหลากหลายทางวัฒนธรรมคือความร่ำรวยของภูมิปัญญาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาและการแก้ปัญหาต่างๆ ในสังคม (อุทัย ปัญญาโกญ, 2547: 346)

อุทัย ปัญญาโกณ (2547) กล่าวว่า ความหลากหลายทางวัฒนธรรมไม่ใช่ภาระทางสังคม แต่เป็นความร่ำรวยทางวัฒนธรรม ที่จะเป็นเครื่องมือ วิธีการแก้ปัญหา เป็นภูมิปัญญาให้คนไทย สามารถมีทางเลือกมากขึ้นในการคัดเลือกเพื่อที่จะนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับปัญหาและความ ต้องการในการพัฒนาตนเอง ชุมชน และประเทศชาติ

ฟูกุตะ-พาร์ (2547: 137) ได้กล่าวว่า แนวคิดพหุวัฒนธรรมไม่ได้เป็นเพียงแนวคิดเกี่ยวกับการยอมรับค่านิยมและข้อปฏิบัติทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในสังคมเท่านั้น มันยังเป็นแนวคิด เกี่ยวกับการสร้างความผูกพันร่วมกันที่มีต่อแก่นแท้และค่านิยมที่ทุกฝ่ายต้องยอมรับร่วมกัน

ดังนั้น ความสำคัญของพหุวัฒนธรรมอาจจะสรุปได้ความว่า เนื่องมาจากทุกๆ ประเทศ เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มเชื้อชาติ ศาสนาหรือภาษา ที่ยังคงมีความผูกพัน กับมรดกทางวัฒนธรรม วัฒนธรรม ค่านิยมและวิถีชีวิตของกลุ่มตน และความหลากหลายทาง วัฒนธรรมหรือพหุวัฒนธรรมคือ ความร่ำรวยของภูมิปัญญาที่เป็นเครื่องมือในการพัฒนาและการ แก้ปัญหาต่างๆ ในสังคม และแนวคิดพหุวัฒนธรรมยังไม่ได้เป็นเพียงแนวคิดเกี่ยวกับการยอมรับ ค่านิยมและข้อปฏิบัติทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในสังคมเท่านั้น แต่ยังเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการ สร้างความผูกพันร่วมกันที่มีต่อแก่นแท้และค่านิยมที่ทุกฝ่ายต้องยอมรับร่วมกัน อย่างเช่น สิทธิ มนุษยชน กฎหมาย ความเท่าเทียมทางเพศ และความหลากหลายและความอดทน เป็นต้น

4. แนวทางการจัดการศึกษาในแนวคิดพหุวัฒนธรรม

Banks and Banks (2005) ได้กล่าวถึงมิติของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (The Dimensions of Multicultural Education) แนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในสถานศึกษา สามารถกระทำได้ใน 5 มิติ หรือ 5 ขอบข่ายดังนี้

มิติที่ 1 การบูรณาการในเนื้อหาวิชา (Content Integration) คือ การที่ครูผู้สอน ยังคงสอนวิชาต่างๆ เหมือนที่เคยสอนมา ขณะเดียวกันก็นำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของ กลุ่มต่างๆ มาสอดแทรก โดยบูรณาการกับเนื้อหาเดิมที่กำลังสอนอยู่ โดยครูอาจจะนำข้อมูลจาก กลุ่มวัฒนธรรมของนักเรียนที่อยู่ในห้องเรียนในโรงเรียนหรือในชุมชน มายกตัวอย่าง มาอภิปราย ร่วมกัน ซึ่งวิธีการนี้นอกจากจะเหมาะสมกับการสอนวิชาทางด้านภาษาและสังคมศึกษาแล้ว ยัง สามารถสอดแทรกในวิชาทางด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ได้อีกด้วย เช่น การสอดแทรก ประวัติศาสตร์ของบุคคลสำคัญที่คิดค้นทฤษฎี ความรู้ต่างๆ จากกลุ่มคนสีผิว เป็นต้น สรุปแล้ว การบูรณาการในเนื้อหาวิชา คือ การบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวข้องกับขอบเขตที่ซึ่งครูผู้สอนใช้ ตัวอย่างและเนื้อหาจากวัฒนธรรมที่หลากหลายในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน

มิติที่ 2 กระบวนการสร้างองค์ความรู้ (The Knowledge Construction Process) การศึกษาพหุวัฒนธรรมในมิตินี้ ครูจะมีบทบาทในการช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจว่า ความรู้ถูกสร้างขึ้นได้อย่างไร องค์ประกอบทางเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ เพศ ชั้นทางสังคมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล มีอิทธิพลต่อการก่อเกิดความรู้นั้นๆ อย่างไร ข้อสรุป กรอบการอ้างอิง ทรรศนะและความลำเอียงของคนในวัฒนธรรมหนึ่งๆ เกิดขึ้นมาจากปัจจัยใด ดังนั้น การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในมิตินี้ สถานศึกษาและครูจะต้องเปลี่ยนจากการเรียนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาที่มีอยู่เดิมเป็นการกระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสได้ค้นคว้าจากการอ่าน การฟัง การร่วมอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบ ตัดสินใจ เกิดความเข้าใจในผู้อื่นที่มาจากวัฒนธรรมที่ต่างจากตน เข้าใจถึงทรรศนะการมองโลกของพวกเขา หากกล่าวโดยสรุป กระบวนการสร้างความรู้ก็คือความจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ สามารถสืบสวนค้นหาและตัดสินใจ รวมไปถึงการนำข้อตกลงเบื้องต้นทางวัฒนธรรมไปใช้ กรอบของการอ้างอิง มุมมองหรือทัศนคติต่างๆ และความลำเอียงภายในแนวทางที่ส่งผลต่อระเบียบวิธีการต่างๆ ในสิ่งที่ความรู้ได้ถูกสร้างขึ้น

มิติที่ 3 การลดอคติ (Prejudice Reduction) การศึกษาพหุวัฒนธรรมในมิตินี้ เชื่อว่า เด็กส่วนใหญ่เข้าโรงเรียนมาพร้อมกับเจตคติต่อเชื้อชาติ ชาติพันธุ์อื่นๆ ในทางลบ ซึ่งสะท้อนถึงเจตคติของพ่อแม่ผู้ปกครองของพวกเขาเช่นกัน ดังนั้น แนวคิดสำคัญคือทำอย่างไรที่สถานศึกษาและครูจะปลูกฝังเจตคติทางเชื้อชาติในทิศทางบวกและปลูกฝังเจตคติค่านิยมความเป็นประชาธิปไตยให้เกิดในตัวนักเรียน การจัดหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้เด็กนักเรียนมีเจตคติต่อเชื้อชาติในทางบวกและมีค่านิยมแบบประชาธิปไตยด้านกิจกรรม 4 ประการ คือ 1) การให้การเสริมแรงนักเรียน 2) การให้นักเรียนได้รับรู้ถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและในสังคม 4) การปรับเปลี่ยนหลักสูตร 5) การใช้กิจกรรมการเรียนที่เน้นความร่วมมือและมีการติดต่อสัมพันธ์กัน หากกล่าวโดยสรุปแล้ว การลดทอนอคติก็คือการมุ่งให้ความสนใจ บุคลิกลักษณะของผู้เรียน ทัศนคติทางเชื้อชาติ และระเบียบวิธีการเรียนการสอนและเครื่องมือต่างๆ ที่สามารถจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงต่อผู้เรียน

มิติที่ 4 การสอนที่ยึดหลักความยุติธรรม (Equity Pedagogy) การศึกษาพหุวัฒนธรรมในมิตินี้ เป็นการมุ่งเน้นให้ครูปรับวิธีการสอนที่จะเอื้ออำนวย สนับสนุนให้นักเรียนที่มาจากต่างเชื้อชาติ วัฒนธรรมได้ประสบความสำเร็จในการเรียน โดยการที่ครูส่งเสริมให้นักเรียนจากกลุ่มต่างๆ ได้มีส่วนร่วมในชั้นเรียนอย่างทั่วถึง ทั้งในการอภิปรายแสดงความคิดเห็น การทำงานร่วมกัน หากกล่าวโดยสรุปแล้ว การสอนที่ยึดหลักความยุติธรรมหรือความเสมอภาค จะมีขึ้นได้ก็ต่อเมื่อครูผู้สอนเปลี่ยนแปลงการสอนของพวกเขาด้วยกับแนวทางต่างๆ ที่จะอำนวยความสะดวก

ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการกับผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรม เพศ และกลุ่มชนชั้นทางสังคมต่างๆ

มิติที่ 5 ให้อำนาจกับวัฒนธรรมโรงเรียน (An Empowering School Culture) การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในมิตินี้ เน้นการปรับวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียนกลุ่มต่างๆ ให้เกิดความเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยผู้บริหาร ครู บุคลากรทุกคนในโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ควรมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในการสร้างบรรยากาศของความร่วมมือกัน การปรับรูปแบบการสื่อสารที่เอื้อต่อสมาชิกทุกคนในโรงเรียน ปรับหลักสูตรและการสอนรวมทั้งกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกกลุ่ม สรุปแล้วคือ การแบ่งกลุ่มและการแบ่งประเภทการปฏิบัติ การพักผ่อนหย่อนใจของผู้เข้าร่วม ความไม่ได้สัดส่วนในการบรรลุผลสำเร็จ และการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้สนับสนุนและผู้เรียนข้ามชาติพันธุ์ เชื้อชาติ แนวทางต่างๆ ต้องได้ถูกตรวจสอบไปสู่การสร้างวัฒนธรรมโรงเรียนที่ให้พลังอำนาจแก่ผู้เรียนจากความหลากหลายทางชาติพันธุ์ เชื้อชาติและเพศ

Banks and Banks (2005: 245-255) ได้นำเสนอแนวทางสำหรับการบูรณาการเนื้อหาพหุวัฒนธรรม (Banks's Four Levels of Integration of Multicultural Content) ไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 แนวทางการสนับสนุน (The Contributions Approach) เป็นขั้นของการบูรณาการเนื้อหาทางพหุวัฒนธรรมไปสู่หลักสูตรกระแสหลักของโรงเรียน มุ่งเน้นการเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติบุคคลสำคัญ (Heroes) วันสำคัญหรือเทศกาล (Holidays) และพื้นฐานวัฒนธรรมอย่างเป็นขั้นเป็นตอน แนวทางซึ่งจะทำให้ครูตระหนักในความสำคัญของชนเผ่า ขณะเดียวกันจะเป็นสื่อในการสร้างความประทับใจแก่ชุมชนด้วย แต่ควรระมัดระวังในเรื่องบทบาทและชีวิตการต่อสู้ของวีรบุรุษชนเผ่า

ขั้นที่ 2 แนวทางการเพิ่มเติมเนื้อหา (The Additive Approach) เป็นขั้นของการบูรณาการเนื้อหาของเผ่าพันธุ์หรือชาติพันธุ์ไปสู่หลักสูตร ด้วยการเพิ่มเติมเนื้อหา (Content) มโนทัศน์หรือแนวความคิด (Concepts) แก่นเรื่อง (Themes) มุมมองทัศนคติ (Perspectives) ที่ได้เพิ่มเข้าไปในหลักสูตรโดยปราศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของหลักสูตร พื้นฐาน วัตถุประสงค์ และคุณลักษณะต่างๆ บ่อยครั้งจะใช้ทำได้สำเร็จก็คือการเพิ่มเติมในหนังสือ หน่วยการเรียนรู้ หรือแผนการสอนโดยหลักสูตรปราศจากการเปลี่ยนแปลงมากนัก แนวทางเพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงความแตกต่างของพื้นหลังทางวัฒนธรรมของกันและกัน การเคารพสิทธิของกันในการอยู่ร่วมกัน เช่น การสอนเรื่องสันติภาพของชาวแอฟริกัน-อเมริกัน โดยเนื้อหาของหลักสูตรต้องมาจากการรับรู้ผ่านวัฒนธรรมกระแสหลักของสังคม

ขั้นที่ 3 แนวทางการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร (The Transformation Approach) เป็นขั้นของการเปลี่ยนข้อตกลงเบื้องต้นของหลักสูตร และการทำให้นักเรียนสามารถมีมุมมองทางแนวความคิดหรือมโนทัศน์ (View Concepts) หัวข้อหรือประเด็นต่างๆ (Issues) แก่นเรื่อง (Themes) และจุดร่วม (Points of View) สภาพปัญหาต่างๆ จากมุมมองหรือทัศนะของกลุ่มเชื้อชาติหรือชาติพันธุ์ต่างๆ ที่มีอยู่อย่างหลากหลาย แนวทางนี้นักเรียนจะเข้าใจวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ด้วย โดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นระหว่างกัน ผ่านการศึกษาประวัติศาสตร์ ดนตรี ศิลปะของกันและกันเป็นต้น

ขั้นที่ 4 แนวทางการแสดงออกทางสังคม (The Social Action Approach) ขั้นตอนในแนวทางนี้ครอบคลุมองค์ประกอบของแนวทางการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรด้วย แต่ว่าได้เพิ่มองค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับนักเรียนในการคิดและตัดสินใจและแสดงการกระทำ เกี่ยวเนื่องไปสู่แนวความคิดหรือมโนทัศน์ (Concepts) หัวข้อหรือประเด็นต่างๆ (Issues) หรือปัญหาที่ได้ทำการศึกษาในบทเรียน เป้าหมายหลักของการเรียนการสอนในแนวทางนี้ คือการที่นักเรียนทำการศึกษาเพื่อวิพากษ์สังคมและเปลี่ยนแปลงสังคม นำไปสู่การสอนให้นักเรียนมีทักษะต่างๆ ในการคิดและตัดสินใจ แนวทางนี้ผลสุดท้ายของหลักสูตรนักเรียนต้องมีทักษะการตัดสินใจ วิพากษ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้ มีความรู้ เห็นคุณค่าและมีทักษะในฐานะสมาชิกส่วนหนึ่งของสังคม ที่จะตระหนักถึงอุดมคติแห่งประชาธิปไตย

Banks and Banks (2005: 65-73) ยังได้กล่าวถึงแนวทางการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Approaches to Multicultural Education) ไว้ 5 แนวทาง ดังต่อไปนี้

1. แนวทางการสอนสิ่งมีความพิเศษหรือมีความโดดเด่น และความแตกต่าง วัฒนธรรม (Teaching the Exceptional and the Culturally Different)
2. แนวทางการสอนที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ (Human Relations Approach)
3. แนวทางการศึกษากลุ่มเดียวหรือกลุ่มเฉพาะ (Single-Group Studies Approach)
4. แนวทางการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education Approach)
5. แนวทางการศึกษาที่เป็นพหุวัฒนธรรมและการสร้างสิ่งใหม่ทางสังคม (Education that is Multicultural and Social Reconstructionist)

Gibson (1976 as cited Miller-Lachmann and Taylor, 1995: 9) ได้เสนอแนวทางการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมไว้ 5 แนวทาง คือ

1. แนวการสร้างความเข้าใจต่อการศึกษาความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Education of the Culturally Different) เป็นการสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันแก่เด็กทุกคนที่มาจาก

วัฒนธรรมที่ต่างกัน เพราะกิบสันเชื่อว่า วัฒนธรรมหลักครอบงำวัฒนธรรมย่อย ดังนั้นโรงเรียนต้องจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่ต่างวัฒนธรรม

2. แนวการศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจวัฒนธรรมในความแตกต่างระหว่างกันทางวัฒนธรรม (Education about Cultural Differences of Cultural Understanding) คือการสอนเด็กให้เข้าใจคำว่า วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรม การเคารพสิทธิของผู้อื่น ดังนั้นครูผู้สอนต้องถูกเตรียมก่อนเพื่อให้การจัดการศึกษาที่ถูกต้อง การเตรียมดังกล่าวรวมทั้งพ่อแม่ด้วย

3. แนวการศึกษาพหุวัฒนธรรมนิยม (Education of the Cultural Pluralism) การศึกษาเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมทั้งหมดและสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมนิยม เพื่อคงความหลากหลายทางวัฒนธรรมไว้ นั่นคือโรงเรียนต้องมีหลักสูตรพหุวัฒนธรรมนิยม เพื่อลดความรู้สึกเชื้อชาตินิยม และเสริมพลังแก่ชนกลุ่มน้อย

4. แนวการศึกษาสองวัฒนธรรม (Bicultural Education) เพื่อเตรียมเด็กในสองวัฒนธรรม จะให้ผู้เรียนทำหน้าที่ในสองวัฒนธรรม และประสานการศึกษาสองวัฒนธรรมได้ เพื่อลดการครอบงำทางวัฒนธรรมและการถูกผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม ซึ่งโรงเรียน พ่อแม่ ชุมชน มักจะเลย

5. แนวทัศนะหรือมุมมองทางมานุษยวิทยา (Anthropological Perspective) เป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมผู้อื่นจากแหล่งข้อมูลต่างๆ และในความแตกต่างหลากหลายจุดยืนโดยธรรมชาติ และเป็นสิ่งที่ไม่มีในรากฐานของโรงเรียน

จรรยา จัวนาน (2538: 26) ได้กล่าวว่า แนวคิดของการศึกษาหลายวัฒนธรรม ควรจะนำมาใช้ในด้านหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร โดยเฉพาะให้ผู้เรียนรู้สึกว่าเขากำลังเรียนเรื่องเกี่ยวกับตัวเขาและเพื่อนๆ ที่แตกต่างของเขา ในด้านการสอน ครูต้องพยายามคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม ออกแบบกิจกรรมให้นักเรียนทุกวัฒนธรรมได้ทำงานร่วมกันและโดยเฉพาะอย่างยิ่งควรจะมีผลผลิตเฉพาะถิ่น (เช่น ถิ่นชายแดน) ให้แตกต่างออกไปจากการผลิตครูทั่วไป โดยหลักสูตรของการผลิตครูจะต้องเน้นในการเรื่องการศึกษาสำหรับหลายวัฒนธรรม ซึ่งหวังว่าจะสร้างความรู้สึกและความเข้าใจที่ดีต่อกัน นักเรียนทุกคนจะสามารถพัฒนาตนได้อย่างเต็มศักยภาพและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม รวมทั้งมีความสมัครสมานสามัคคีระหว่างชนในชาติ อันจะส่งผลให้สังคมไทยมีความสันติสุข สามารถรวมพลังพัฒนาประเทศชาติให้เท่าเทียมกับนานาชาติได้

จากแนวคิดของนักการศึกษาต่างๆ สามารถกล่าวได้ว่า แนวทางการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมมีอยู่อย่างหลากหลายและยังมีหลายทางในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียน ยกตัวอย่างเช่น แนวทางการบูรณาการในเนื้อหาวิชา (Content Integration) แนวทางกระบวนการสร้างองค์

ความรู้ (The Knowledge Construction Process) แนวทางการลดอคติ (Prejudice Reduction) แนวทางการสอนที่ยึดหลักความยุติธรรม (Equity Pedagogy) แนวทางการให้อำนาจกับวัฒนธรรมโรงเรียน (An Empowering School Culture) นอกจากนี้ยังรวมถึงแนวทางสำหรับการบูรณาการเนื้อหาพหุวัฒนธรรม ด้วยกับขั้นตอนดังต่อไปนี้ ขั้นแนวทางการสนับสนุน (The Contributions Approach) ขั้นแนวทางการเพิ่มเติมเนื้อหา (The Additive Approach) ขั้นแนวทางการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร (The Transformation Approach) ขั้นแนวทางการแสดงออกทางสังคม (The Social Action Approach) และยังรวมไปถึงแนวทางการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้ แนวการสร้างความเข้าใจต่อการศึกษาความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Education of the Culturally Different) แนวการศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจวัฒนธรรมในความแตกต่างระหว่างกันทางวัฒนธรรม (Education about Cultural Differences of Cultural Understanding) แนวการศึกษาพหุวัฒนธรรมนิยม (Education of the Cultural Pluralism) แนวการศึกษาสองวัฒนธรรม (Bicultural Education) แนวทัศนหรือมุมมองทางมานุษยวิทยา (Anthropological Perspective)

5. โปรแกรมการศึกษาพหุวัฒนธรรม

Baruth and Manning (1992 อ้างถึงใน เกสรี สุวรรณเรืองศรี, 2542: 45) กล่าวถึงรูปแบบโปรแกรมการศึกษาพหุวัฒนธรรม มีดังต่อไปนี้

1. โปรแกรมควรจะประกอบด้วยแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มทางวัฒนธรรมต่างๆ มากกว่าที่จะกล่าวถึงข้อเท็จจริงที่แยกออกเป็นส่วนๆ
2. โปรแกรมควรจะเน้นวัฒนธรรมร่วมสมัยให้มากเท่ากับวัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์
3. โปรแกรมควรจะเป็นผลรวมของความพยายามของการนำวัฒนธรรมต่างๆ ให้แพร่กระจายในทุกกิจกรรมและทุกวันที่นำโปรแกรมไปใช้
4. โปรแกรมควรทำให้มั่นใจว่าไม่มีการถือเพศหนึ่งเพศใดเป็นสำคัญ
5. โปรแกรมควรจะยอมรับลักษณะการศึกษาในสังคมสองภาษา และทัศนทางการศึกษาที่ถูกต้องต่อสังคมที่มีภาษาหลากหลาย
6. โปรแกรมและแนวคิดต่างๆ ควรจะตั้งอยู่บนภูมิหลังและประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็ก
7. โปรแกรมควรจะช่วยให้เด็กทุกคนมีโอกาสเรียนได้อย่างเท่าเทียมกันโดยอาจจะมีการเตรียมพื้นฐานก่อนหรือมีโปรแกรมพิเศษอื่นๆ

กล่าวโดยสรุป การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education) คือ แนวคิด อันเป็นการปฏิรูปการจัดการศึกษาที่รวมเอานโยบายการบริหารจัดการและระเบียบวิธีการ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อม เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนผู้เรียนที่มาจากต่างวัฒนธรรม หรือจากกลุ่มวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ภาษา ระดับชั้นทางสังคม ศาสนา เพศ เป็นต้น ได้เกิดการเรียนรู้ที่จะยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ไม่มีอคติต่อกัน ไม่เกิดการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติ ลดความขัดแย้งระหว่างกัน สนับสนุนความเข้าใจและเคารพ ในความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม โดยที่การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมมีเป้าหมายเพื่อปรับเปลี่ยนโรงเรียนให้เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนทุกกลุ่ม นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดี ต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม มีความปรองดองและสงบสุขของคนทั้งโลก ในส่วนของแนวทางการจัดการศึกษาในแนวคิดพหุวัฒนธรรมอาจคำนึงถึงมิติดังต่อไปนี้ มิติของการบูรณาการเนื้อหา มิติของกระบวนการสร้างความรู้ มิติการลดทอนอคติ มิติของการสอนที่ยุติธรรมเสมอภาค มิติของการให้อำนาจกับวัฒนธรรมโรงเรียน โดยที่หลักการการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมควรคำนึงถึงการสร้างความเข้าใจต่อการศึกษาความหลากหลายทางวัฒนธรรม การสร้างความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างกันทางวัฒนธรรม โรงเรียนต้องมีหลักสูตรพหุวัฒนธรรมนิยม การศึกษาสองวัฒนธรรม เพื่อเป็นการเตรียมเด็กในสองวัฒนธรรมและเพื่อลดการครอบงำทางวัฒนธรรมรวมทั้งการถูกผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม

ตอนที่ 2 ทฤษฎีศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Art Education)

ศิลปะเป็นตัวแทนของความหมายและระบบคุณค่าของสังคมวัฒนธรรม (โรเบิร์ต เรดฟิลด์ , 1959 อ้างถึงใน ยศ สันตสมบัติ, 2540: 223) แต่ศิลปินตะวันตกมักมองว่าศิลปะมีความหมายในตัวของมันเอง ศิลปะมีความเป็นสากลที่สามารถทำความเข้าใจหรือ"เข้าถึง"ได้โดยปราศจากข้อจำกัด หากแต่นักมานุษยวิทยาเชื่อว่า ศิลปะจะหมดความหมายลงเมื่อถูกถอดถอนออกจากบริบททางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นตัวให้ความหมายแก่ศิลปะเหล่านั้นตั้งแต่ต้น ศิลปะไม่อาจดำรงอยู่ได้ด้วยตัวเองโดยปราศจากรากเหง้าทางวัฒนธรรม (Goldwater, 1958 อ้างถึงใน ยศ สันตสมบัติ, 2540:224)

แนวคิดของนักมานุษยวิทยาในความหมายของศิลปะในสังคมวัฒนธรรมต่างๆ ได้มีการเน้นในมโนทัศน์เรื่องของวัฒนธรรมสัมพัทธ์ (Cultural Relativity) หรือการประเมินคุณค่าของวัฒนธรรมหนึ่งๆ ในบริบทของวัฒนธรรมนั่นเอง ซึ่งรูปแบบของศิลปะในสังคมวัฒนธรรมหนึ่งๆ อาจประเมินเปรียบเทียบกับศิลปะของอีกสังคมวัฒนธรรมหนึ่งในแง่ของคุณค่าและความสวยงาม เพราะแนวความคิดพื้นฐานและคุณค่าเกี่ยวกับความสวยงามของแต่ละสังคมย่อมมีลักษณะแตกต่างกัน (ยศ สันตสมบัติ, 2540) สอดคล้องกับ McFee (1977: Abstract อ้างถึงใน บัญญัติ ยงย่วน และ ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์, 2550: 8) ที่กล่าวว่าภาพวาดของเด็กมิใช่เพียงการนำเสนอสิ่งที่เด็กมองเห็นเท่านั้นแต่ยังแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในตนเองและเข้าใจในวัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งการวิเคราะห์คุณภาพจากภาพวาดของเด็กนั้นนับเป็นวิถีทางหนึ่งที่ดียิ่งในการศึกษาอิทธิพลด้านวัฒนธรรม ประเด็นด้านวัฒนธรรมเป็นที่สนใจในหมู่นักวิชาการศิลปศึกษาทั่วโลกมาโดยตลอดเนื่องจากปัจจัยด้านวัฒนธรรมเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ผู้ชม เห็น รู้สึก เข้าใจ ตอบรับ หรือให้คุณค่างานศิลปะที่แตกต่างกัน

Hatton (2003: 1 อ้างถึงใน บัญญัติ ยงย่วน และ ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์, 2550: 8) ได้กล่าวว่าหลักสูตรศิลปศึกษาตั้งแต่การศึกษาภาคบังคับไปจนถึงระดับอุดมศึกษา ควรต้องคำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Cultural Diversity) ผู้เรียนควรได้เรียนรู้และเข้าใจถึงศิลปะและวัฒนธรรมที่ไม่ใช่ตะวันตก (Non-Western Cultures) มากขึ้น สอดคล้องกับ Lin (1997: 1 อ้างถึงใน บัญญัติ ยงย่วน และ ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์, 2550: 7-8) ที่กล่าวว่าในประเทศแคนาดาซึ่งเป็นสังคมที่ประกอบด้วยคนหลายเชื้อชาติ หรือที่เรียกว่าสังคมพหุวัฒนธรรม ได้มีการนำศิลปศึกษามาใช้เป็นเครื่องมือในการสอนให้นักเรียนเกิดความตระหนักรู้ในเรื่องของความแตกต่างทางวัฒนธรรม และสิ่งสำคัญที่สุดคือ ครูสอนศิลปศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างเพียงพอเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของกลุ่มชนนั้นๆ สอดคล้องกับที่ Goldblatt (1998: abstract อ้างถึงใน บัญญัติ ยงย่วน และ ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์, 2550: 8) เชื่อว่าศิลปศึกษาสามารถนำมาใช้เป็น

เครื่องมือในการกระตุ้นวิธีการมองและวิธีการคิดให้มีความหลากหลาย (Diverse Ways) โดยกิจกรรมศิลปะจะสามารถเป็นสื่อกลางในการกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้มีการอภิปรายพูดคุยกันในประเด็นของความแตกต่างทางวัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมหรือใช้ชีวิตในสังคมที่มีความหลากหลายเช่นนี้

นอกจากนั้น Efland, Freedman and Stuhr (1996) ยังได้กล่าวว่า ศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมสามารถเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ทางสังคม เพราะว่าทั้งหมดนั้นก็คือศิลปะ รวมไปถึงผลงานทางทัศนศิลป์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทางสายตา (Visual Culture) เนื่องจากเป็นสิ่งทีสะท้อนหลายมิติทางวัฒนธรรมต่างๆ ออกมา มิติทางการเมืองของศิลปะต่างๆ อาจสำคัญว่าการสอนศิลปะถึงความรู้สึกเฉียบไวของแต่ละบุคคลทางสุนทรียะในอนาคต ยิ่งกว่านั้นศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมยังสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดอารมณ์อ่อนไหวต่อประเด็นที่เป็นการกดขี่และความไม่เสมอภาคของสังคมในฐานะที่เป็นประเด็นทางศีลธรรม จากผลการศึกษาของ Barron (2006: 51) พบว่า บทเรียนศิลปะบนฐานของอัตลักษณ์สามารถช่วยให้ผู้เรียนขจัดภาพในความนึกคิดแบบเหมารวมและพัฒนาผลงานศิลปะอย่างมีความหมาย บทเรียนศิลปะบนฐานของอัตลักษณ์สามารถช่วยให้ผู้เรียนสร้างอัตลักษณ์ในด้านบวกและพัฒนาภาพในความนึกคิดอย่างมีความหมาย อัตลักษณ์นั้นเป็นสิ่งสำคัญต่อผู้เรียน การศึกษามากมายรวมทั้งการวิจัยควรจะชื้อสตัยต่อการค้นหาอัตลักษณ์ รวมทั้งช่วยให้เห็นคุณค่าด้วยการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนมีนิสัยการเรียนรู้มากขึ้น รวมทั้งสามารถค้นหาและใช้ทักษะกระบวนการคิดในระดับสูงขึ้น McFee (1998: 62) ได้กล่าวถึงการสอนศิลปะในสังคมพหุวัฒนธรรมไว้ว่า การสอนความหมายของศิลปะวัฒนธรรมและสังคม สามารถช่วยให้นักเรียนมีความไวต่อการรับรู้การข้ามวัฒนธรรม เคารพนับถือรากฐานทางสุนทรียะของแต่ละบุคคล รวมทั้งสามารถทำให้เราได้สร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันมากขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรม

1. ความหมายและแนวคิดของศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

Delacruz (1995) ได้นิยามความหมายของศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม คือการแสวงหาแนวทางต่างๆ อย่างกว้างขวางอย่างไม่จำกัดและไม่คับแคบ เป็นหลักสูตรศิลปะที่เป็นการรวมเอาแนวคิดทางสุนทรียศาสตร์ที่มีความหลากหลาย

Delacruz (1995: 60) ได้สรุปถึงศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมว่า เป็นการสอนนักเรียนและครูผู้สอนทั้งหลายถึงศิลปะ อย่างมีความหมาย (Purposeful) เจตนา (Intentional) สถานการณ์ (Situational) และหลายมิติหรือพหุมิติ (Multidimensional) และยังสามารถสรุปว่า

ศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม คือเกี่ยวกับการที่ศิลปะและผู้คนได้เชื่อมโยงกันอย่างไร และการใช้ความรู้สึกไวต่อตัวเองที่ดีขึ้น วัฒนธรรมและโลกจากความรู้ที่พวกเขาได้เชื่อมโยง

Delacruz (1995: 59) ยังได้กล่าวอีกว่า ศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม คือการทบทวนหลักการและแนวคิดของศิลปะในตัวศิลปะเองอีกครั้งหนึ่ง และวิธีการปฏิบัติของการมีปฏิสัมพันธ์กับศิลปะ เป็นการศึกษาเพื่ออิสรภาพ

Wooden (2000) กล่าวว่า ศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม คือ เครื่องมือสนับสนุนความตระหนักทางวัฒนธรรมในการมีส่วนร่วมอย่างสนุกสนาน เป็นแรงบันดาลใจที่นำผู้เรียนและนักการศึกษาบังเกิดความรู้สึกชื่นชอบจากส่วนหนึ่งของความเคลื่อนไหวที่มีต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม และเป็นการเปลี่ยนแปลงสังคมผ่านการสำรวจศิลปะและจากอะไรก็ตามที่ศิลปะได้นำเสนอ

Desai (2000) กล่าวว่า ศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม คือ ความตระหนักอย่างเฉียบไวของการทำลายบริบท (Decontextualization) ของวัตถุในพิพิธภัณฑ์ศิลปะและการทำงานอย่างกระตือรือร้นที่มีต่อการแก้ไขเยียวยาหรือชดเชยปัญหานี้โดยเน้นความสำคัญของบริบทวัฒนธรรมในผลงานศิลปะและการใช้ในเวลาศึกษารูปแบบศิลปะจากวัฒนธรรมต่างๆ

Hart (1991 as cited Delacruz, 1995: 59-60) กล่าวว่า ศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม คือความเกี่ยวข้องสนใจในบริบทและข้อเท็จจริงที่สนุกสนาน จากการทำงานศิลปะและจากมุมมองของศิลปะ สังคม ศาสนา การเมือง เป็นพื้นที่การแสดงออกที่มีความหมายของแต่ละบุคคลไปสู่รูปทรงและทัศนภาพ

Clark (1996 as cited Caruso, 2005) กล่าวว่า ศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม คือความพยายามอย่างหนักเพื่อสนับสนุนการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) การสนับสนุนอัตลักษณ์ของกลุ่ม ลดทอนการเหมารวม (Stereotypes) การขจัดความอคติและความลำเอียง (Biases and Prejudices) ซึ่งศิลปศึกษามีบทบาทที่โดดเด่นนำความเคลื่อนไหววิธีการนำจุดมุ่งหมายไปสู่แนวคิดพหุวัฒนธรรมนิยม

Banks (1993 as cited Delacruz, 1995: 1-2) ได้ให้ความหมายของศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม คือแนวคิดทางการศึกษาสำหรับนักเรียนทุกคน หรือ เรียกว่า "สำหรับเรา" Elizabeth Manley Delacruz ได้อ้างถึงคำกล่าวของ Banks ที่ว่าศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมได้ถูกสร้างขึ้นด้วยความเชื่อพื้นฐานที่เป็นการปฏิรูปเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในความหลากหลายของธรรมเนียมปฏิบัติ การฝึกปฏิบัติทางศิลปะ การออกแบบระบบสุนทรียะต่างๆ ประโยชน์นี้ใช้สอยต่างๆ ทางสังคม ความเชื่อต่างๆ หรือสิ่งเคารพสักการะและความรู้ทางโลก เป็นการรวมสัญลักษณ์และการแสดงออกทางศิลปะต่างๆ ของผู้คนในชาติ

Martin (2006) กล่าวถึงศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม คือการปฏิบัติที่รวมเอาทฤษฎีที่สามารถช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาการรับรู้ความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (Sense of Empathy) ที่มีต่อผู้อื่น “other” ผ่านระเบียบวิธีการตรวจสอบในประเด็นหัวข้อและสภาพปัญหาต่างๆ และสิ่งที่เกี่ยวข้องจากมุมมองวัฒนธรรมที่หลากหลาย ศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมมีศูนย์กลางของทฤษฎีขณะที่นักเรียนศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะบนพื้นฐานของวัฒนธรรมต่างๆ เช่นจุดเริ่มของบทเรียน แนวคิดจุดตั้งแนวทาง ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนพัฒนาการรับรู้ความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นที่จะสามารถเชื่อมข้ามกำแพงของโรงเรียนไปสู่ชุมชนโลกที่ใหญ่กว่า ด้วยกับการใส่ใจของครูผู้สอนศิลปะที่จำเป็นต้องพิจารณาความเป็นไปได้ต่างๆ ในการพัฒนาให้เติมเต็มไปด้วยความหมาย และรู้จักความรับผิดชอบการต่อต้านทางชาติพันธุ์และหลักสูตรการมองแบบเหมารวม

มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ (2543) ได้กล่าวถึง ศิลปะศึกษาในแนวคิดแบบพหุวัฒนธรรม ว่ามีความหมายถึงการที่ศิลปะศึกษาให้ความสนใจหรือใส่ใจต่อวัฒนธรรมอื่นๆ นอกเหนือจากวัฒนธรรมของชนชาติตะวันตก คำนี้มักกล่าวถึงในศัพท์ว่า Multi-Culture, Pluralistic, Cross-Culture แต่คำที่พบในเอกสารอ้างอิงมากที่สุดคือคำแรก

บัญญัติ ยงยวน และ ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์ (2550: 9) ได้กล่าวถึง กิจกรรมศิลปะแนวพหุวัฒนธรรมหรืออาจเรียกว่าศิลปะศึกษาแนวพหุวัฒนธรรม คือวิธีการหนึ่งที่นักการศึกษานำมาใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมให้นักเรียนที่อยู่ในสังคมที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ได้เกิดความรู้ตระหนักรู้ในคุณค่าทางวัฒนธรรมทั้งของกลุ่มตนและกลุ่มอื่น เข้าใจและยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมทั้งในด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณีและวิถีชีวิต ซึ่งถือว่าเป็นการเตรียมตัวนักเรียนที่อยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมให้มีความพร้อมที่จะใช้ชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันและในอนาคตได้อย่างมีความสุขต่อไป

จากการให้คำนิยามความหมายศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมของนักวิชาการต่างๆ สามารถสรุปความหมายของ ศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Art Education) ว่าหมายถึง แนวคิด หรือ ทฤษฎีทางศิลปะที่เกิดจากการทบทวนเพื่อแสวงหาแนวคิดเชิงสุนทรียะอย่างกว้างขวาง หลักสูตรหรือแนวทางและระเบียบวิธีการต่างๆ อย่างหลากหลาย ในบริบทของการทำงานศิลปะและมุมมองของศิลปะ ด้านต่างๆ เช่น ชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ภาษา ศาสนา เพศ ระดับชั้นทางสังคม การเมือง สังคม การแสดงออกของแต่ละบุคคล เป็นต้น ด้วยความตระหนักต่อภูมิหลังทางวัฒนธรรมของบุคคลในบริบทที่มีความซับซ้อน สนับสนุนส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเอง ความตระหนักทางวัฒนธรรม อัตลักษณ์ของกลุ่ม ความรับผิดชอบต่อวัฒนธรรม ลดทอนการคิดแบบเหมารวม การขจัดความอคติและความลำเอียง เพื่อเป็นการเปลี่ยนแปลงสังคมผ่านการสำรวจศิลปะบนความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่นำไปสู่แนวคิดพหุวัฒนธรรมนิยม

2. เป้าหมายของศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

Yang (2006: 39) กล่าวถึงเป้าหมายของศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม คือเพื่อนำไปสู่การขยายความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกให้กับผู้เรียน ด้วยการนำเสนอความเหลื่อมล้ำไม่เท่าเทียมกันของวัฒนธรรมต่างๆ ในโลกที่เกิดขึ้นจริง ให้แคบลงจากจำนวนของวัฒนธรรมต่างๆ และมีความเป็นไปได้อย่างมากที่ครูและนักเรียนจะได้รับสารที่ผิดที่แสดงให้เห็นความสมบูรณ์แบบของโลก นอกจากนี้ครูและนักเรียนก็ได้รับการเตรียมพร้อมสำหรับความซับซ้อนและความหลากหลายในความเป็นจริงของโลก

Yang (2006: 14) และยังได้กล่าวถึงเป้าหมายของศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมอีกว่า ให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือบุคลิกลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรม (characteristics of culture)

Lee (2005: 1) กล่าวถึงเป้าหมายของศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม คือการรู้หรือการคิดแบบเหมารวมอย่างมีอคติทางด้านเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ วัฒนธรรม และควรรวมด้วงอย่างแท้จริงบนฐานโอกาสที่เท่าเทียมและเสมอภาคกันและความเป็นเอกภาพ

Chalmer (1996) กล่าวถึงเป้าหมายของศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม คือการยอมรับทัศนคติต่างๆ โดยที่ไม่มีความลำเอียงต่อวัฒนธรรมอื่น

Goldberg (2001: 19-21) ได้เสนอ 7 หลักการโดยรวมของเป้าหมายและกลยุทธ์ของ Davidman ร่วมกับกระบวนการที่ Nieto ได้กล่าวไว้ และบูรณาการบทบาทของศิลปะกับการนำไปใช้ในชั้นเรียนสำหรับการเรียนรู้ ดังนี้

1. ศิลปะเป็นการขยายการแสดงออกและเป็นการเตรียมความพร้อมขอบเขตพิสัยของรูปแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
2. ศิลปะเปิดทางอิสรภาพของการแสดงออกสำหรับผู้เรียนรู้ภาษาที่สอง
3. ศิลปะเป็นการเตรียมขั้นต้นสำหรับการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง
4. ศิลปะเป็นการสนับสนุนความร่วมมือและความผสมผสานระหว่างกลุ่ม
5. ศิลปะเป็นการให้พลังอำนาจแก่ผู้เรียนและครูผู้สอน
6. ศิลปะทำให้ครูผู้สอนตระหนักได้อย่างลึกในความสามารถของผู้เรียนและเป็นการเตรียมแนวทางเลือกระเบียบวิธีการประเมิน
7. ศิลปะเป็นการเตรียมเสียดสะท้อนทางวัฒนธรรมอย่างแท้จริงและเพิ่มความซับซ้อนไปสู่การสอนและการเรียนรู้

Clark (1996 as cited Caruso, 2005) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Art Education) ว่าเป็นความพยายามอย่างหนักเพื่อสนับสนุนการเห็น

คุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) การสนับสนุนอัตลักษณ์ของกลุ่ม ลดทอนการคิดแบบเหมารวม (Stereotypes) ขจัดอคติและความลำเอียงต่างๆ (Biases and Prejudices)

Goldberg (2001 as cited Turner 2005: 14) ได้แนะนำองค์ประกอบที่สำคัญโดยทั่วไปที่เน้นการเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ผ่านศิลปะ และการเตรียมจุดมุ่งหมายในองค์ประกอบที่สำคัญ ภายใต้อัตลักษณ์ศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม ดังนี้

1. ขยายสื่อหรือช่องทางการแสดงออกความรู้สึกและโอกาสในการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ด้วยความเอาใจใส่ต่อรูปแบบการเรียนรู้ผ่านทางด้านภาพ มิติสัมพันธ์ การเคลื่อนไหวต่างๆ และการฟัง
2. เป็นขั้นตอนสำหรับการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองผ่านการให้ผู้เรียนทั้งหลายได้ทำการเชื่อมโยงโลกที่แท้จริง
3. สำคัญถึงพลังความสามารถในฐานะที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเชิงสร้างสรรค์ ความเป็นอัตลักษณ์ของตัวเอง โดยสะท้อนการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองและความเชื่อมั่นในตนเอง
4. เป็นโอกาสสำหรับทางเลือกรูปแบบการประเมิน ไปสู่การปรับให้เข้ากับรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย

อาจกล่าวได้ว่าเป้าหมายของศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมก็คือ การขยายความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลก เนื่องจากศิลปะสามารถขยายสื่อหรือช่องทางการแสดงออกและเปิดอิสรภาพของการแสดงออกสะท้อนวัฒนธรรม ครูและนักเรียนได้รับการเตรียมพร้อมสำหรับความซับซ้อนและความหลากหลายในความเป็นจริงของโลก และมีความรู้และความเข้าใจบุคคลิกลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรม ด้วยการรื้อการคิดแบบเหมารวมอย่างมีอคติทางด้านเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ วัฒนธรรม สนับสนุนความร่วมมือและความผสมผสานระหว่างกลุ่มให้เป็นพลังอำนาจแก่ผู้เรียน ครูผู้สอนต้องตระหนักถึงความสามารถของผู้เรียน ความเป็นอัตลักษณ์ของตัวเอง การสนับสนุนอัตลักษณ์ของกลุ่ม สนับสนุนการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองและความเชื่อมั่นในตนเอง ผ่านทางทัศนภาพ มิติสัมพันธ์ การเคลื่อนไหวต่างๆ และการฟัง

3. เหตุผลของศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

Chanda (1992: 12-16 อ้างถึงใน บัญญัติ ยงย่วน และ ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์, 2550: 9) ได้เขียนบทความเรื่อง “Multicultural Education and the Visual Arts” ไว้ที่น่าสนใจ โดยสรุปมีดังนี้ คือ การสอนศิลปะศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม ครูจะต้องเข้าใจถึงบริบทหรือเบื้องหลังความเป็นมาของนักเรียนในห้องเรียนอย่างถูกต้อง เนื่องจาก

พบว่างานศิลปะชิ้นเดียวกัน นักเรียนที่มีชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอาจจะให้คุณค่าหรือประเมินค่างานชิ้นนั้นแตกต่างกันเช่น นักเรียนจากชาติตะวันตกจะตีความหมายของภาพวาดมังกรของจีนในทางร้าย เนื่องจากมังกรในความเชื่อของคนชาติตะวันตกคืออสูรกาย ในขณะที่นักเรียนจีนให้คุณค่าของมังกรในทางดี เพราะมังกรคือสัญลักษณ์ของความเป็นสิริมงคล Chanda กล่าวต่อว่าครูสอนศิลปะศึกษาส่วนใหญ่ไม่ใส่ใจกับความหลากหลายวัฒนธรรมของผู้เรียนและมักจะเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนจะมองเห็นความงามของศิลปะเหมือนกันทุกคน ซึ่งความจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น ดังนั้นการสอนศิลปะศึกษาแนวพหุวัฒนธรรม (Multicultural Art Education) จึงมีความสำคัญในอันที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้สำรวจถึงความแตกต่างด้านวัฒนธรรม ความเชื่อ และเกิดความเข้าใจบุคคลอื่นที่มีวัฒนธรรมต่างจากตนได้อย่างลึกซึ้ง และเกิดการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

Yang (2006: 2-6) ได้ระบุถึงเหตุผลของศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมในบริบทของศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมของประเทศสหรัฐอเมริกา ไว้ดังต่อไปนี้

1. ยุคโลกาภิวัตน์มีความจำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจในด้านต่างๆ ท่ามกลางความหลากหลายวัฒนธรรมต่างๆ ในโลก
2. ความรู้ความเข้าใจและการติดต่อสื่อสารทางด้านพหุวัฒนธรรมมีความจำเป็นสำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา
3. พหุวัฒนธรรมนิยม (Multiculturalism) มีความจำเป็นต่อการศึกษาศาสตร์ของสหรัฐอเมริกา
4. ศิลปะศึกษาเป็นวิธีการที่มีผลดีต่อการสนับสนุนส่งเสริมการสื่อสารและความเข้าใจข้ามวัฒนธรรม (Cross-Cultural)

Stewart (1992: 4 อ้างถึงใน บัญญัติ ยงย่วน และ ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์, 2550: 7-8) กล่าวว่า การสอนศิลปะศึกษาแนวพหุวัฒนธรรมจะช่วยให้ นักเรียนมีโลกทัศน์ที่กว้างขวางตระหนักรู้ถึงอคติหรือความลำเอียงที่เกิดกับตน ก่อให้เกิดการเข้าใจและยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม

Stuhr (1994) กล่าวว่า หนึ่งในเป้าหมายหลักของแนวการสอนมนุษย์สัมพันธ์สู่การสอนพหุวัฒนธรรม คือ การพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและการสร้างความมั่นใจในตนเองของนักเรียน ผู้ปฏิบัติในแนวทางนี้ได้เห็นการแสดงออกการเผชิญความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรม

Devers (1997: abstract อ้างถึงใน บัญญัติ ยงย่วน และ ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์, 2550: 7-8) ศิลปะศึกษาแนวพหุวัฒนธรรมจะช่วยให้ นักเรียนซึ่งอยู่ในสังคมเดี่ยว (Monoculture) ได้เกิดการรับรู้และซาบซึ้งถึงความอุดมสมบูรณ์มั่งคั่งทางวัฒนธรรม (Cultural Richness) ทั้งของกลุ่มตนเองและวัฒนธรรมของกลุ่มคนอื่นๆ

บัญญัติ ยงย่วน และ ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์ (2550: 8) กล่าวว่า การสอนศิลปะศึกษาหรือกิจกรรมทางศิลปะตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษาจะมีส่วนในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักรู้ในคุณค่าและวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของคนอื่นยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรมและความหลากหลายเกิดเจตคติที่ดีระหว่างคนต่างเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม กิจกรรมศิลปะแนวพหุวัฒนธรรม (Multiculture Art Activities) เหมาะที่จะนำมาใช้กับนักเรียนทั้งในสังคมพหุวัฒนธรรม (Multiculture) และสังคมเดี่ยว (Monoculture)

4. การจัดการเรียนการสอนศิลปะศึกษา

อำไพ ตีรณสาร (2546) ได้กล่าวถึงรูปแบบของวิธีการสอนศิลปะศึกษา ดังต่อไปนี้

1. การสอนศิลปะปฏิบัติ (Studio Art Teaching Approaches)

1.1 การสอนแบบเน้นประสบการณ์ (Art Approached Experimentally)

จากแนวการสอนที่มีอยู่ที่มีแก่นเน้นการกำหนดผลสำเร็จของการสอนแน่นอนไว้ล่วงหน้า เช่น วาดภาพทิวทัศน์หรือปั้นภาชนะ เป็นต้น และการเรียนรู้จะเป็นแบบการในข้อเท็จจริง ข้อความรู้ หรือทฤษฎีต่างๆ การสอนจะจบในตัวในแต่ละตอน ไม่ได้ช่วยส่งเสริมพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง แต่การสอนแบบเน้นประสบการณ์มุ่งเน้นความสนใจต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นประสบการณ์โดยการทดลอง การลงมือปฏิบัติจริง และกระบวนการคิดแก้ปัญหา

1.2 แนวการสอนแบบมีศิลปินเป็นแบบอย่าง (The Artist as Model)

แนวความคิดนี้เกิดจากความพยายามที่จะจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้ใกล้เคียงกับการทำงานศิลปะในโลกอาชีพ ในชีวิตจริงให้มากที่สุด กล่าวคือ การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สัมผัสและได้เรียนรู้ชีวิต และกระบวนการทำงานในอาชีพทางศิลปะจากศิลปินจริงๆ

1.3 แนวการสอนแบบมีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered approaches)

เป็นการให้ความสำคัญต่อลักษณะเฉพาะของนักเรียนแต่ละบุคคล กล่าวคือนักเรียนแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันในแต่ละคนในหลายด้าน เป็นต้นว่า ด้านวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความสนใจ ระดับสติปัญญา ทักษะ และความถนัด การแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก และความไวต่อการรับรู้

1.4 การศึกษาแบบประสมประสาน (Interdisciplinary Studies) แนว

การสอนแบบนี้เหมาะสมกับลักษณะวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับศิลปะ ซึ่งโยงใยไปสู่แทบทุกแง่มุมของชีวิตและการเรียนรู้ เกี่ยวข้องกับบุคคลโดยภาพรวมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะ กล่าวคือ จะช่วยหล่อหลอมสติปัญญา อารมณ์และความรู้สึกเป็นหนทางต่อการนำมาซึ่งความรู้

2. การสอนประวัติศาสตร์ศิลป์ (Teaching Art History) เป็นการสอนเรื่องราวความเป็นมาทางศิลปะที่ผ่านมาในอดีต ซึ่งเป็นการให้ความรู้จากภายนอก กล่าวคือการถ่ายทอดข้อเท็จจริงต่างๆ เป็นการสอนที่เน้นความรู้ในเชิงพุทธิ-ปัญญา (Cognitive domain)

2.1. แนวการสอนตามยุคสมัยทางศิลปะ (Chronological Survey) การสอนในแนวนี้ยึดเอายุคสมัยทางศิลปะเป็นแกนซึ่งเป็นแนวการสอนที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน

2.2 แนวการสอนตามประเด็น (The Thematic Approach) ในขณะที่ยังการสอนในแนวการสอนในแนวแรกยึดยุคสมัยเป็นแกน การสอนตามประเด็นเฉพาะให้อิสระกับผู้สอนในการสอนที่เน้นเฉพาะจุดมากขึ้น กล่าวคือ ผู้สอนสามารถคัดสรรแง่มุมหรือประเด็นเฉพาะมาเป็นแกนตามที่เขาเห็นว่าเหมาะสม เช่นเน้นหลักการทางศิลปะเน้นสภาพความเป็นอยู่ในสังคมหรือเน้นศิลปะกับศาสนา เป็นต้น

2.3 แนวการสอนตามความสนใจ (Spontaneous Approach) แนวการสอนตามความสนใจนี้คล้ายกับแนวการสอนตามประเด็นคือเน้นการสอนเฉพาะประเด็น สิ่งที่แตกต่างกันคือ ในแนวที่กล่าวไปแล้วนั้นผู้สอนเป็นผู้คัดสรรประเด็น ส่วนในแนวตามความสนใจนี้เป็นความร่วมมือกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยผู้สอนจะนำอภิปรายให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นถึงเรื่องที่น่าสนใจจากนั้นจึงหาข้อสรุปของชั้นเรียน และผู้สอนจะสนองตอบต่อข้อสรุปนั้นๆ โดยนำไปเป็นแนวในการจัดบทเรียน

2.4 แนวการสอนรายบุคคล (The Independent Approach) แนวการสอนรายบุคคลเป็นการสอนของความสนใจของแต่ละบุคคลอย่างแท้จริง ซึ่งคล้ายกับการสอนวิชาศิลปะปฏิบัติที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาเรื่องที่ตนสนใจโดยอิสระ

3. การสอนศิลปะนิยม (Teaching Art Appreciation) การสอนศิลปะนิยมโดยธรรมชาติของวิชาที่มีลักษณะร่วมกับวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ คือ มีสาระความรู้ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะในยุคสมัยต่างๆ ตั้งแต่ในอดีตจนถึงยุคร่วมสมัย ส่วนการสอนศิลปะนิยมจะเน้นด้านจิตพิสัย (Affective domain) ได้แก่การสร้างความตระหนัก ให้รู้ถึงคุณค่าและความสำคัญของงานศิลปะและการเกิดความซาบซึ้ง (Michael, 1983) ได้เสนอแนะแนวการสอนศิลปะนิยมหลักๆ ไว้ คือ

3.1 แนวการสอนแบบเน้นความชื่นชม (Hedonistic Approach) การสอนในแนวนี้มีพื้นฐานความเชื่อว่าคุณค่าเชิงสุนทรียะความรู้สึกร่างกายในของบุคคล ทั้งนี้โดยได้รับการกระตุ้นและการเร้าจากภายนอก ในที่นี้หมายถึงตัวงานศิลปะ อันเป็นการกระตุ้นที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกที่เกี่ยวข้องและผูกพันกับแต่ละบุคคล การจัดการสอนในแนวนี้จึงเป็นการจัดสถานการณ์ที่เอื้อต่อการที่ผู้เรียนจะมีโอกาสแสวงหาและบังเกิดความรู้สึกใดหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นความรู้สึกชอบ ไม่ซาบซึ้ง ระทึกใจ หรือความรู้สึกอื่นๆ จากจุดที่เกิดความรู้สึกเหล่านี้ ผู้สอนจะนำเสนอแง่มุมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะนั้นๆ

3.2 แนวการสอนแบบเน้นสภาพการณ์ (Contextualistic Approach)

แนวการสอนนี้คล้ายกับการสอนในแนวความชื่นชม คือการเน้นที่ความรู้สึกของผู้เรียนแต่ลักษณะเฉพาะคือการสร้างสภาวะให้ผู้เรียนมีความรู้สึกมีส่วนร่วม โดยมีแนวความเชื่อว่าสภาพการณ์หรือสิ่งแวดล้อมต่างๆ เป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกชื่นชมงานศิลปะ กล่าวคือสภาพการณ์ต่างๆ จะมีคุณสมบัติเฉพาะตัว โดยถือว่าผู้เรียนเป็นตัวคงที่ หรือมีจุดเริ่มต้นเดียวกัน เมื่อผู้เรียนถูกจัดให้อยู่ในสภาพการณ์หนึ่งๆ จะทำให้เกิดความรู้สึกเฉพาะ เป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมให้เป็นสภาพการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนได้สัมผัสและบังเกิดความรู้สึกใดหนึ่งซึ่งแตกต่างไปจากการสอนในแนวอื่น ดังนั้นผู้สอนจำเป็นต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการจัดสภาพการณ์ต่างๆ ที่น่าสนใจ

3.3 แนวการสอนแบบเน้นโครงภายใน (Organistic Approach)

หลักการพื้นฐานในแนวการสอนแนวนี้นี้ยึดโครงสร้างภายในงานเป็นแกนในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่การเน้นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ในงาน การจัดวางและความผสมผสานของส่วนย่อยๆ ซึ่งนำไปสู่ภาพความกลมกลืน เป็นต้น ในขณะที่แนวการสอนสองแนวแรกเน้นความรู้สึกของผู้เรียนโดยตรง แนวการสอนแบบเน้นโครงสร้างภายในนี้จะใช้การพิจารณาความสมบูรณ์ของโครงสร้างเป็นหลักในการตัดสิน และสัมผัสงาน ซึ่งจากจุดนี้อาจนำไปสู่การขยายความรู้สึกต่างๆ เฉพาะในแต่ละบุคคล

3.4 แนวการสอนตามความนิยม (Normistic Approach) หลักการ

พื้นฐานมาจากแนวคิดเชิงปรัชญาแบบอุดมคตินิยม (Idealism) ซึ่งได้แก่ การเน้นความเป็นสากลหรือสิ่งที่สังคมยอมรับและถือปฏิบัติสืบต่อกันมา ดังนั้นเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอจะมาจากแบบแผนซึ่งผู้ที่เป็นที่ยอมรับของสังคมได้กำหนดขึ้น ซึ่งมีแบบแผน และขั้นตอนที่กำหนดไว้แล้วอย่างชัดเจน

วุฒิ วัฒนสิน (2541) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนรายวิชาศิลปศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ มีชีวิตที่เป็นสุขในสังคม ครูศิลปะจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ ทั้งด้านหลักสูตร เนื้อหาวิชาและวิธีสอน วิธีสอนศิลปศึกษาที่นิยมใช้อยู่ในปัจจุบันสรุปได้ดังนี้คือ

1. วิธีสอนแบบบรรยาย (Lecture) เป็นการสอนโดยครูเป็นผู้ชี้แนะการทำงานเป็นลำดับขั้นตั้งแต่ต้นจนจบ แล้วให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม โดยการสอนวิธีนี้ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้จากครูเป็นผู้ชี้แนะทั้งสิ้น

2. วิธีสอนโดยให้ผู้เรียนแสดงออกด้วยตนเอง (Self Expression หรือ Free Expression) ครูเป็นผู้เสนอแนะ กระตุ้นเร้าให้กำลังใจ ให้เด็กได้แสดงออกตามความถนัด และความชอบของตนเองเป็นวิธีการสอนที่เป็นธรรมชาติ สนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

3. วิธีสอนแบบสาธิต (Demonstration) ครูเป็นผู้แสดงวิธีการทำกิจกรรม โดยจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และแสดงวิธีทำตามลำดับขั้น และเนื่องจากการสอนศิลปศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นผู้เรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์ แสดงออกบนพื้นฐานบุคลิกส่วนตัว และให้ผู้เรียนรู้จักคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น ไม่สนับสนุนการลอกเลียนแบบ ดังนั้น การสอนสาธิตในรายวิชาศิลปศึกษา ครูจึงควรสาธิตในหลายวิธีการ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์กว้าง และมีทางเลือกหลายทางไม่ปักใจอยู่เฉพาะวิธีการใดวิธีการหนึ่ง

4. วิธีสอนแบ่งกลุ่มอภิปราย (Discussion) โดยครูแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม เพื่อให้แต่ละกลุ่มไปค้นคว้าหาข้อเท็จจริง ตามหัวข้อปัญหาที่ครูตั้งขึ้น แล้วให้แต่ละกลุ่มนำผลการค้นคว้ามารายงานเพื่อหาข้อสรุป วิธีการสอนแบบนี้ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างกว้างขวางเหมาะสำหรับการสอนในส่วนที่เป็นทฤษฎีและความรู้ทางศิลปะ

5. วิธีสอนแบบวิเคราะห์และวิจารณ์ผลงานศิลปะ (Critique) วิธีการสอนแบบนี้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ หลักการทางศิลปะไปใช้วิเคราะห์ผลงานของตนเองและผู้อื่นได้ และครูต้องสอนหลักเกณฑ์การวิจารณ์ที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนต่อการปฏิบัติจริง

6. วิธีสอนแบบปฏิบัติ (Practice) โดยครูศิลปะจะให้เด็กลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงในการใช้วัสดุอุปกรณ์ การแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ ได้พบกับปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ปัญหา วิธีการสอนแบบนี้ เป็นวิธีการที่ครูศิลปะนิยมใช้ในการสอนศิลปศึกษา จนถือเป็นหัวใจของการสอนศิลปศึกษา ซึ่งเกิดผลดีต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างดี

7. วิธีสอนแบบเอกัตศึกษา (Individual Study) โดยครูศิลปะจะกำหนดให้ผู้เรียนได้ไปศึกษาในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่นักเรียนสนใจ เมื่อศึกษาได้แล้วให้กลับมารายงานต่อครูเป็นครั้งคราว และจะมีรายงานเขียนเป็นฉบับสมบูรณ์เมื่อเสร็จสิ้นการศึกษา

8. วิธีสอนแบบบูรณาการ การสอนแบบบูรณาการ หมายถึง การสอนโดยเอาความรู้หลายๆเรื่องมาสัมพันธ์กัน หรือการสอนเพื่อให้เกิดการสัมพันธ์กับสภาพความเป็นจริงที่มีอยู่รอบตัวผู้เรียนนั้นให้เกิดประโยชน์หลายอย่าง เช่น ช่วยให้การสอนศิลปะมีคุณค่ามากขึ้น แทนที่จะเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้เพียงอย่างเดียว กลับช่วยให้สามารถเน้นการพัฒนาทักษะทางศิลปะที่จำเป็นให้เกิดความคิดรวบยอด และสามารถปลูกฝังค่านิยมได้อีกด้วย การสอนแบบบูรณาการทำให้เด็กเกิดการบูรณาการความรู้ที่เป็นการจัดการศึกษาให้เป็นเอกภาพ ความรู้ไม่แยกไปตามวิชาต่างๆ แต่รวมกันภายใต้หน่วยเดียว

9. วิธีสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction) ในปัจจุบันวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ คอมพิวเตอร์ ซึ่งนับว่าเป็นเทคโนโลยีขั้นสูงที่สามารถช่วยเหลือด้านการศึกษาได้เป็นอย่างดี นักการศึกษาจึงหันมาสนใจที่จะนำคอมพิวเตอร์ เข้ามามีส่วนในการศึกษามากขึ้น

10. วิธีสอนโดยพาไปศึกษานอกสถานที่ (Field Trip) เป็นวิธีการสอนที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะผู้เรียนจะได้มีประสบการณ์ตรง ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายและสนใจ ตื่นเต้นกับประสบการณ์ใหม่เป็นอย่างมาก

5. แนวทางการเรียนการสอนศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

Gaudelius and Speirs (2002 as cited Turner, 2005: 12) ได้นำเสนอแนวทางการเรียนการสอนศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม ในรูปแบบการสอนประเด็นเป็นศูนย์กลาง (Issues-Oriented Approach) เป็นการเรียนการสอนที่มุ่งให้ความสนใจในการสร้างสื่อแทนทางภาพของขอบเขตที่เป็นการสนับสนุน และการสรุปสร้างศิลปศึกษาอย่างมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น ในฐานะที่ผลงานศิลปะต่างๆ เชื่อมโยงสัมพันธ์ไปสู่ประสบการณ์โลกที่แท้จริง

Delacruz (1996: 90) ได้ศึกษาแนวทางการสอนแนวคิดพหุวัฒนธรรมนิยมในผลผลิตของหลักสูตรศิลปศึกษา โดยได้สรุปแนวการสอนไปสู่ศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Approache to Multicultural Art Education) ได้ดังตารางต่อไปนี้

แนวการสอนศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Approache to Multicultural Art Education)				
	การท่องเที่ยว เชิงชาติพันธุ์ (Ethnic Tourism)	การออกแบบ และการรู้ หนังสือและสื่อ (Design and Media literacy)	มรดก วัฒนธรรม (Cultural Heritage)	ประเด็นทาง สังคม (Social Issues)
วัตถุประสงค์	- การเพิ่มพูน ของแต่ละบุคคล - การละเล่น หรือความ บันเทิง	- เรียนรู้เกี่ยวกับ หลักการและ องค์ประกอบ พื้นฐานของศิลปะ , - ค้นหาสื่อ, พัฒนาทักษะด้าน สื่อ	- เพิ่มพูนความ เข้าใจและความ ซาบซึ้งศิลปะและ วัฒนธรรมอื่นๆ	- เพิ่มจิตสำนึก ทางสังคม - แร่กระตุ้นการ แสดงออกเชิง สังคม
ผลงานศิลปะ , ศิลปิน	- ศิลปะพื้นบ้าน แบบประเพณี	- เนื้อหาทำให้เกิด ความเพลิดเพลิน	- ผลงานศิลปะคือ แบบอย่างรูปแบบ	- เนื้อหาที่ทำให้ เป็นทุกข์หรือ

	และศิลปะที่ไม่ใช่มาจากผลงานทางศิลปะจากวัฒนธรรมตะวันตก จากวัฒนธรรมต่างประเทศ - ชื่อของศิลปินที่นานๆ จะไม่ถูกกล่าวถึง (Artists Rarely Named)	- ผลงานศิลปะต่างๆ - ตัวอย่างของแนวคิดการออกแบบที่ได้เลือกไว้ - พื้นหลังของศิลปินที่ขาดแคลน	ตะวันตก - ผลงานศิลปะคือแบบอย่างแก่นความเป็นสากล - ปฏิญญาของศิลปินที่ได้ให้ไว้ (Artists' Brief Bios Given)	รบกวน และจินตนาการ - ผลงานร่วมสมัย - ความสำคัญของพื้นหลังศิลปิน - จากสิ่งที่ศิลปินได้กำหนดบ่อยครั้ง (Artists often Quoted)
บริบท	- กล่าวถึงพื้นหลังทางวัฒนธรรมในบางเวลา - การเมือง - การใช้ศาสนาและความหมายที่ถูกกลดทอน - ผลงานศิลปะและวัฒนธรรมที่เป็นเอกเทศและการทำลายบริบท	- กล่าวถึงภูมิหลังทางวัฒนธรรม - การเมือง - การใช้ศาสนาและความหมายที่ถูกกลดทอน - ผลงานศิลปะและศิลปินที่เกี่ยวข้องโดยการออกแบบหรือสื่อ, การทำลายบริบท	- ประโยชน์ทางประวัติศาสตร์และอิทธิพลของการข้ามวัฒนธรรม - การเน้นรูปแบบของสัญนิยม - ความใส่ใจบางอย่างต่อพื้นหลังชีวประวัติศิลปิน	- บริบท, อิทธิพลต่างๆ และโครงสร้างสังคม - การยืนยันทางสังคมของศิลปินและวัฒนธรรม - การเมืองและเศรษฐกิจ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างและภายในวัฒนธรรมต่างๆ
การกำหนดทิศทางหรือการทำตนเองให้เข้าถึง	- การเติมเต็มไปสู่บุคคลแต่ละคน - ความเป็นสากล	- กระบวนการทางปัญญา - การสร้างทักษะ - ความสมัยใหม่	- ขยายความเป็นวิชาการเชิงเหตุผลนิยม - มนุษยวิทยา	- การทบทวนแนวคิดใหม่หรือการทบทวนมโนทัศน์ใหม่ (Re-conceptualism)

(Orientation)				- การขัดเกลาหรือ การแก้ไข (Revisionist) - การบูรณะสังคม หรือการปฏิสังขน์ สังคม (Social Reconstruction)
กิจกรรม	- การทำ แบบจำลอง (Make Replicas) - การเลียนแบบ ผลงานศิลปะ ทางวัฒนธรรม, สัญลักษณ์, แก่นเรื่อง, - การค้นหาสื่อ วัสดุใหม่ๆ	- เรียนรู้เกี่ยวกับ การออกแบบและ การประยุกต์ใช้ ตามแนวคิดไปสู่ ผลงานศิลปะของ ตนเอง - ผลงานชิ้นเอกที่ หลากหลายของ สื่อ - การทำงาน แสดงออกด้วย โครงการ	- เรียนรู้เกี่ยวกับ ศิลปะวัฒนธรรม, ศิลปะ - ข้อมูลเชิง ประวัติศาสตร์ที่ เป็นความจริง, รสนิยม - ค้นหาแก่นเรื่อง ที่ใกล้เคียงกันใน ตัวศิลปะ	- ตรวจสอบหัวข้อ หรือประเด็นใน ฐานะการส่งต่อ ผลงานศิลปะ - การสร้างผลงาน ศิลปะเกี่ยวกับ ประเด็นที่ เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 2 แนวการสอนศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

ที่มา : Delacruz, 1996: 90

Noel (2003 as cited Turner, 2005: 12) ได้นำเสนอแนวทางการเรียนการสอนศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม คือ การสอนแบบพหุศิลปะเป็นฐาน (Arts-Based Approach) รูปแบบการเรียนการสอนแบบนี้ คือเป็นการทำทนายผู้เรียนหรือนักเรียนในประเด็นทางสังคมและระบบคุณค่า ขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญกับความเป็นไปได้ในการทำความเข้าใจประเด็นของสุนทรียะทางศิลปะ

Sleeter and Grant (1999 as cited Turner, 2007: 11) ได้นำเสนอแนวทางการเรียนการสอนศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม ในรูปแบบวิธีการเรียนการสอนผ่านการอธิบายภาพที่ปรากฏอย่างความหลากหลาย (Illustrate Various Approach) เป็นวิธีการเรียนการสอนเช่นเดียวกับการ

สำนึกและยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม การสนับสนุนและกลวิธีการเรียนการสอนแบบวิเคราะห์วัฒนธรรม ที่มีอิทธิพลสู่การปฏิบัติทั้งในโรงเรียนและสังคม

Moncrief (2007) ได้เสนอรูปแบบการบำบัดโดยเน้นการมีความรับผิดชอบต่อวัฒนธรรม Culturally Responsible Therapy Model (CRT) โดยคำนึงถึงอัตลักษณ์วัฒนธรรม ด้วยการพิจารณาอัตลักษณ์วัฒนธรรมในฐานะที่มีหลายระดับชั้น

1. วัฒนธรรมของชาติ (National Culture)
 - 1.1 การใช้ประโยชน์จากสิ่งกระตุ้นที่คุ้นเคยทางวัฒนธรรม
 - 1.2 การพูดสื่อสารในภาษาสเปน (การใช้ภาษาของผู้รับการบำบัด)
 - 1.3 การสนับสนุนให้กำลังใจบนมาตรฐานทางสังคมต่างๆ
2. วัฒนธรรมของสภาพแวดล้อมการทำงาน (Culture of Work Environment)
 - 2.1 ค้นหาสิ่งสามารถแทนกันหรือเข้ากันได้ของวิธีการทางศิลปะบำบัด
 - 2.2 การทำตามกับตัวชี้้นำ
 - 2.3 การสนับสนุนพฤติกรรมเชิงบวก
3. วัฒนธรรมในวัยเด็ก (Childhood Culture)
 - 3.1 นำการเล่นรวมเข้าด้วยกัน
 - 3.2 แนวความคิดหรือภาษาให้ง่ายขึ้น
 - 3.3 การใช้ประโยชน์จากการบอกใบ้ทางการมองเห็นต่างๆ
 - 3.4 การจัดหาภายใต้เงื่อนไขความช่วยเหลือโดยตรง
 - 3.5 ความช่วยเหลือด้วยการให้กำลังใจทางบวก
4. วัฒนธรรมของแต่ละบุคคล (Individual Culture)
 - 4.1 วิธีการต่างๆ พิจารณาเป็นรายบุคคล
 - 4.2 พิจารณาในมุมมองด้านความสามารถต่างๆ
 - 4.3 ยอมรับรูปแบบการสื่อสารต่างๆ
 - 4.4 ค้นหารูปแบบและระดับการพัฒนาทางด้านกราฟิก
 - 4.5 เกี่ยวข้องกับความสนใจช่วงห่าง / อัตราหรือระยะเวลาการทำงาน
 - 4.6 มาตรฐานวัดความสนใจในวัสดุอุปกรณ์ทางศิลปะ (เครื่องมือ) / กระบวน
 - 4.7 ตระหนักถึงธรรมชาติของความต้องการหรือความจำเป็นทางอารมณ์
 - 4.8 เคารพหรือให้เกียรติคุณลักษณะของแต่ละบุคคล
 - 4.9 พิจารณาสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่คุ้นเคย
 - 4.10 จัดลำดับอีกใหม่ของผู้บริการ
 - 4.11 การพัฒนาความตระหนักรู้ตนเอง

4.12 สัญชาติญาณต่างๆ ที่เชื่อถือได้

Brostek (2005: 23) ได้ปรับปรุงแนวทางการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมแปลงไปสู่หลักสูตรโรงเรียน (Multicultural Education Guideline Transforming the School Curriculum) โดยปรับปรุงจากแนวคิดของ Schmitz, B. (1999) Guidelines for a Culturally Responsive Curriculum. Transforming a Course. CIDR Teaching and Learning Bulletin, 2(4), 1-2. ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดขอบเขตเป้าหมายการเรียนรู้ (Define Learning Goals) (ผู้เรียนต้องเรียนรู้เกี่ยวกับอะไร)
 - 1.1 ประวัติของกลุ่มวัฒนธรรม เช่น ผลงานเขียน ทฤษฎี รูปแบบการมีส่วนร่วมของพวกเขาเป็นอย่างไร
 - 1.2 อะไรคือรูปแบบและการเปลี่ยนแปลงความเคลื่อนไหวของอัตลักษณ์สังคม
 - 1.3 โครงสร้างพลังและเอกสิทธิ์ในสังคม อคติ การเลือกปฏิบัติ การคิดแบบเหมารวมเป็นอย่างไร
 - 1.4 รูปแบบการสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์ภายในและระหว่างกลุ่มวัฒนธรรมที่แตกต่างเป็นอย่างไร
 - 1.5 ทฤษฎีบุคลิกภาพ สถาบันและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นอย่างไร
2. คำถามเกี่ยวกับแนวคิดของประเพณี (Question Traditional Concepts)
 - 2.1 แนวทางการจัดการเนื้อหาครอบคลุมประเพณีมีการบิดเบี้ยวหรือมีการปิดกั้นแนวคิดหรือกลุ่มหรือไม่
 - 2.2 มีงานวิจัยใหม่ๆ ที่กล่าวถึงการบิดเบี้ยวหรือปิดกั้นหรือไม่
 - 2.3 รายวิชาของฉันจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร ถ้าฉันรวมการวิจัยใหม่ๆ
 - 2.4 มีการเปลี่ยนแปลงในผลของมันหรือไม่อย่างไรต่อความสัมพันธ์ต่อหลักสูตร
3. ความเข้าใจความหลากหลายของผู้เรียน (Understand Student Diversity)
 - 3.1 ประเภทของมุมมองความหลากหลายและประสบการณ์ที่จะให้ผู้เรียนนำไปสู่ชั้นเรียน
 - 3.2 ครูผู้สอนสามารถประเมินความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับเชื้อชาติ ชนชั้นทางสังคม เพศหรืออื่นๆ อย่างไร
 - 3.3 ครูผู้สอนสามารถรวมเสียงความหลากหลาย โดยปราศจากการโกหกต่อนักเรียนถึงการพูดถึงสำหรับกลุ่มต่างๆ อย่างไร

- 3.4 ครูผู้สอนจะนำผลการเรียนรู้สภาพแวดล้อมของบุคลิกลักษณะและพื้นหลังหรือภูมิหลังอย่างไร
- 3.5 นักเรียนบางคนจะเห็นครูผู้สอนในฐานะรูปแบบบทบาทมากกว่าทั่วไปกว่าคนอื่นอย่างไร
- 3.6 ครูผู้สอนจะสอนนักเรียนทั้งหมดอย่างไร
4. การเลือกสื่อและกิจกรรมต่างๆ (Select Materials and Activities)
 - 4.1 ถ้าประเด็นวิชาเรียนยังคงเหลืออยู่บางอย่าง อะไรคืองานวิจัยใหม่ๆ ตัวอย่าง และงานเขียนที่สามารถอธิบายประเด็นเหล่านั้น
 - 4.2 แนวทางวิธีการใหม่ต่อสื่อที่จะช่วยวางความหลากหลายทางวัฒนธรรมในด้านหน้าอย่างไร
 - 4.3 ครูจะบูรณาการสื่อวัสดุใหม่ๆ ซึ่งมันไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะเพิ่มเข้าไปอย่างไร
 - 4.4 ฉันได้บูรณาการสื่อใหม่ๆ ดังที่มีเป็นสิ่งที่ไม่ง่ายเลยต่อการเพิ่มมัน
 - 4.5 อะไรคือกลยุทธ์การสอนที่จะทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนต่อสื่อใหม่ๆ
5. การประเมินประสิทธิผล (Evaluate Effectiveness)
 - 5.1 อะไรคือความเข้มแข็งและข้อจำกัดที่เกี่ยวข้องต่อเนื้อหาและเทคนิคการสอนใหม่ๆ
 - 5.2 ครูจะประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างไร

Tomhave (1992) ได้ศึกษาคุณค่าพื้นฐานเพื่อรองรับแนวคิดของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม: การวิเคราะห์เลือกเอกสารทางศิลปศึกษา จากผลการวิจัยเอกสาร ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางกรอบขอบเขตการทำความเข้าใจวัฒนธรรม เรียกว่าการพิจารณาหลักสูตรพหุวัฒนธรรมสำหรับศิลปศึกษา (Multicultural Curriculum Considerations for Art Education) ได้ดังต่อไปนี้

แถวที่ 1 การกำหนดของรัฐและชาติ (National and State Mandates)

- อเมริกันแอฟริกัน
- อเมริกันเอเชีย
- อเมริกันยูโรปี
- อเมริกันพื้นเมือง

แถวที่ 2 พิจารณาประชากรท้องถิ่น (Local Population Considerations)

- ความต้องการของผู้เรียนที่ได้สะท้อนให้เห็นเป็นแนวทางเชิงบวกของพวกเขาเอง ในการนำหลักสูตรเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองทางบวก (Positive Self-Esteem)

แถวที่ 3 ข้ามอิทธิพลของวัฒนธรรม (Cross-Influences of Cultures)

ผู้เรียนจะได้เรียนรู้วัฒนธรรมตะวันตกว่าเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลทางบวก
อย่างไรโดยวัฒนธรรมอื่นๆ และวัฒนธรรมอื่นๆ มีอิทธิพลทางบวกอย่างไร
กับวัฒนธรรมตะวันตก

แถวที่ 4 ขอบเขตประสบการณ์ของมนุษย์ (The Range of Human Experience)

ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ที่จะเคารพ ยอมรับ และเข้าใจการแสดงออกทางศิลปะ
และเหตุผลในการทำงานศิลปะนั้นคือ ความแตกต่างจากตัวพวกเขาเอง
ประจักษ์ถึงการเติมเต็มประสบการณ์ชีวิตของตัวพวกเขาเอง

เป้าหมาย คือเพื่อปรับปรุงองค์ความรู้ การเคารพ การยอมรับ และความเข้าใจ
บุคคลอื่นๆ

Congdon (1989 อ้างถึงใน บัญญัติ ยงยวน และ ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์, 2550: 9) ได้กล่าวถึง
กลวิธีการสอนศิลปศึกษาแนวพหุวัฒนธรรม ว่ามี 3 วิธีหลักๆ คือ

1. การวิพากษ์งานศิลปะ (Art Criticism) เนื่องจากทำให้นักเรียนได้วิพากษ์งาน
ศิลปะจะสามารถสะท้อนให้ครูได้เข้าใจถึงการมองโลก หรือการมองสิ่งต่างๆ รอบตัวของนักเรียน
อย่างชัดเจน

2. ประวัติศาสตร์ศิลปะ (Art History) จะทำให้นักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์หรือ
วัฒนธรรมต่างๆ ได้เข้าใจถึงที่มาของงานศิลปะ และยอมรับในเอกลักษณ์หรือคุณค่าของงาน
ศิลปะและกลุ่มชาติพันธุ์นั้นๆ

3. การชื่นชมความงามของศิลปะ (Aesthetic) จะฝึกให้นักเรียนได้มองโลกในแง่ดี
เห็นคุณค่าของงานศิลปะและความสามารถของเจ้าของผลงานศิลปะ ทั้งที่เป็นชาติพันธุ์เดียวกับ
ตน หรือของชาติพันธุ์อื่นๆ

จากแนวทางการเรียนการสอนศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมที่นำเสนอมานั้น จะเห็นได้ว่า
มีแนวการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่หลากหลาย เช่น แนวการสอนที่เน้นกลวิธีการสอน แนว
การสอนแบบพหุศิลปะเป็นฐาน แนวการสอนที่เน้นประเด็นเป็นศูนย์กลาง แนวทางการสอนผ่าน
การอธิบายภาพที่ปรากฏ แนวการสอนที่พิจารณาหลักสูตรพหุวัฒนธรรม แนวการสอนที่เน้นการมี
ความรับผิดชอบต่อวัฒนธรรม

6. การสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม

Wasson, Stuhr and Petrovich-Mwaniki (1990) กล่าวถึงการสอนศิลปะในชั้นเรียนพหุ
วัฒนธรรม โดยกำหนดตำแหน่งพหุวัฒนธรรม (Multicultural Position Statement) ดังนี้

แถลงการณ์มุมมองที่ 1: เราสนับสนุนการดำเนินงานบนฐานสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา เพื่อการเรียนรู้ผลงานทางสุนทรียะและประสบการณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นวิธีการมุ่งให้ความสนใจบนความรู้ของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เช่นเดียวกับกับบริบทสังคมวัฒนธรรมในสิ่งซึ่งศิลปะคือเป็นผลงานชิ้น

แถลงการณ์มุมมองที่ 2: เรายอมรับว่าการเรียนการสอนในฐานะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสังคมและวัฒนธรรม ความพยายามในการเรียนการสอนต่างๆ ที่ครูผู้สอนไม่เพียงแต่เผชิญหน้ากับปัญหาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงต้องตระหนักถึงวัฒนธรรมของพวกเขาและความอคติทางสังคม

แถลงการณ์มุมมองที่ 3: เราสนับสนุนผู้เรียน กระบวนการศึกษาชุมชนเป็นศูนย์กลาง ในสิ่งที่ครูผู้สอนต้องผ่านเข้าไปและนำมาใช้ประโยชน์ คุณค่าเชิงสังคมวัฒนธรรมและความเชื่อต่างๆ ของผู้เรียน วัฒนธรรมชุมชนของพวกเขา ในการวางแผนจัดหลักสูตรศิลปะ

แถลงการณ์มุมมองที่ 4: เราสนับสนุนวิธีการบนฐานมานุษยวิทยา สำหรับระบุลักษณะกลุ่มสังคมวัฒนธรรม ด้านคุณค่าและการปฏิบัติต่างๆ ที่ประกอบด้วยกันกับพวกเขา ซึ่งมีอิทธิพลต่อผลงานเชิงสุนทรียะ

แถลงการณ์มุมมองที่ 5: เราสนับสนุนการดำเนินการโดยใช้กระบวนการทัศนคติความรับผิดชอบต่อวัฒนธรรม อัตลักษณ์และลดการเหมารวม

แถลงการณ์มุมมองที่ 6: เราพิจารณาปัจจัยความซับซ้อนที่มีผลกระทบต่างๆ ต่อการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ทางกายและสติปัญญา ความสามารถ ชนชั้นทางสังคม เพศ อายุ ศาสนา เชื้อชาติ แนวคิดทางการเมือง

Wasson, Stuhr and Petrovich-Mwaniki (1990) ได้กล่าวถึงแผนการสอนและวิธีการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมไปใช้ควรมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นการเตรียมความพร้อมก่อนการสอนของครูผู้สอน เป็นการพิจารณาสิ่งที่กำลังเผชิญหน้าอยู่ โดยเลือกสิ่งที่จะมีความอคติไม่ว่าจะเป็นเพศ ชาติพันธุ์ ชนชั้นทางสังคม อายุ ศาสนา เชื้อชาติ และความสามารถทางสติปัญญาและทางร่างกาย
2. ขั้นการดำเนินงานโดยการวิเคราะห์สถานการณ์ ด้วยการนำเอาสิ่งที่เป็นที่คุ้นเคยกับชุมชน ในบริบทสังคมวัฒนธรรม ในสิ่งซึ่งการสอนศิลปะและการเรียนรู้ที่หลากหลายสู่อัจฉริยะ จากสถานที่หนึ่งไปอีกสถานที่หนึ่ง
3. ขั้นเลือกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม อาจเลือกหัวข้อหรือประเด็นทางวัฒนธรรมที่สามารถยอมรับกันได้

4. ชี้นำหลักสูตรศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมไปใช้ ครูผู้สอนและผู้เรียนมีบทบาท เป็นเสมือนนักวิจัย โดยทำงานร่วมกันเพื่อกำหนดวิธีการและตรวจสอบค้นหาความจริงในภารกิจ ต่างๆ ให้เสร็จสมบูรณ์

5. ชี้นำประเมินผลหลักสูตรศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม เป็นการประเมินแบบต่อเนื่อง และพัฒนาการ

Wasson, Stuhr and Petrovich-Mwaniki (1990) ได้กล่าวถึงการศึกษาศิลปะบนความ หลากหลายกลุ่มสังคมวัฒนธรรมรวมถึงสังคมวัฒนธรรมของตัวเอง ไว้ 5 ชั้น ดังนี้

1. กำหนดประเด็นทางสังคมที่สำคัญอ้างอิงไปสู่ ศาสนา เชื้อชาติ ระดับชั้นทาง สังคมเศรษฐกิจ เพศ อายุ สติปัญญา และความสามารถทางด้านร่างกาย
2. รวบรวมข้อมูล ที่สัมพันธ์เชื่อมโยงไปสู่ผู้เรียน
3. ชี้แจงความเข้าใจและทางเลือกของคุณค่าของผู้เรียน
4. ปฏิบัติการคิดตัดสินใจที่สะท้อนออกมา
5. ปฏิบัติการแสดงออกสู่การนำไปใช้ตัดสินใจของผู้เรียน

Kader (2005 as cited Turner, 2005: 11) ได้แนะนำลำดับสำหรับนักการศึกษาเพื่อ เตรียมความเข้าใจของศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมให้ดียิ่งขึ้น โดยกล่าวว่าการเพิ่มความเข้าใจ วัฒนธรรมของผู้เรียนให้ขยายกว้างขึ้น ต้องขยายแนวคิดของผู้เรียนรวมถึงความหลากหลายของ แนวคิดพหุวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลที่จะกล่าวต่อไปนี้ในบทเรียน

1. ตำแหน่งร่วมทางกายภาพกับที่มาของผลงานศิลปะ
2. ข้อตกลงร่วมกับวัฒนธรรมสู่แนวคิดปัจจุบัน
3. นัยสำคัญร่วมของผู้คนกับการสร้างสรรค์ศิลปะ
4. บริบททางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ในสิ่งที่ศิลปะได้ถูกสร้างสรรค์
5. แนวคิดร่วมใหญ่ๆ และตัวชี้นำทางสายตากับจินตภาพ
6. ผลของอิทธิพลของสังคมที่กระทบจิตใจในระหว่างช่วงเวลาการทำงาน สร้างสรรค์ขึ้น

Young (2002: 12-24) กล่าวถึงแนวคิดของ โลกศิลปะ (Artworlds) คือการเตรียม ครูผู้สอนด้วยการกระจายแนวคิดอย่างเต็มที่ไปสู่การสร้างหลักสูตรพหุวัฒนธรรมศิลปะต่อ ความทับซ้อนวิธีการทางสุนทรียศาสตร์ การสร้างงานศิลปะ ศิลปวิจารณ์ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ด้วย การพัฒนาการแนวทางการสอนศิลปะเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่างๆ โดยใช้ผลงานศิลปะเป็นดัง แหล่งข้อมูลสำหรับการเรียนการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมจำนวนมากมายมหาศาล ด้วย 4 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบผู้คน (People) ในชุมชนพวกเขาเอง เช่น คนทำงานศิลปะ นักวิจารณ์ ครูศิลปะ นักประวัติศาสตร์ศิลป์ ผู้นำทางศิลปะในชุมชน บุคลากรของพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น ผู้ที่สามารถช่วยให้นักเรียนติดตามความสนใจ
2. องค์ประกอบสถานที่ (Place) ครูผู้สอนแนะนำผู้เรียนถึงสถานที่ต่างๆ ในโลกศิลปะในชุมชนของพวกเขา เช่น โรงเรียนศิลปะ วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย หอศิลป์และพิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด งานแสดงทางศิลปะ (Fairs) เป็นต้น
3. องค์ประกอบกิจกรรม (Activity) ครูผู้สอนสามารถแนะนำนักเรียนผ่านสิ่งซึ่งนักเรียนสนใจติดตามในศิลปะ ยกตัวอย่างเช่น การมีส่วนร่วมในการพูดคุยถึงการปฏิบัติงานศิลปะ กับศิลปินในหอศิลป์ต่างๆ การเข้าเรียน การอ่านบทความและการวิจารณ์ การเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ การอ่านเอกสารทางวิชาการ การทำงานศิลปะ การสร้างการตีความในตัวพวกเขา เป็นต้น
4. องค์ประกอบแนวคิดต่างๆ (Idea) ครูผู้สอนสามารถแนะนำแนวทางนักเรียนในการขยายความคิดกว้างๆ และคิดอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับแนวความคิดที่เกี่ยวกับศิลปะ ยกตัวอย่างเช่น เกี่ยวกับคุณค่า ธรรมชาติ บทบาทในสังคม ครูผู้สอนอาจจะช่วยให้นักเรียนได้สะท้อนตัวของพวกเขาเอง วัฒนธรรมของพวกเขา ศิลปะและวัฒนธรรมอื่นๆ

Young (2002: 18) ยังได้กล่าวถึงอีกว่า แนวคิดของโลกศิลปะ (Artworlds) เป็นดั่งผู้จัดการหลักสูตร ให้เป็นระบบระเบียบเพื่อให้ผู้เรียนและครูผู้สอนสามารถช่วยค้นหาสิ่งที่มีคุณค่าหรือสิ่งที่มีความหมายเชื่อมโยงระหว่างผลงานศิลปะจากวัฒนธรรมที่หลากหลายที่เกิดขึ้นในสังคม พหุวัฒนธรรมและเป็นการทำความเข้าใจในโลกศิลปะ รวมไปถึงการสามารถช่วยให้ผู้เรียนและครูผู้สอนรวบรวมการสนับสนุนที่สำคัญมาจากสิ่งเป็นอยู่ของกลุ่ม โลกศิลปะ (Artworlds) ยังสามารถช่วยให้ครูผู้สอนศิลปะสร้างหลักสูตรพหุวัฒนธรรมที่บูรณาการเนื้อหาจากประวัติศาสตร์ ศิลปะ สุนทรียศาสตร์ ศิลปวิจารณ์และการสร้างสรรค์ผลงานอีกด้วย

Brostek (2005: 23) ได้ให้แนวทางสำหรับโปรแกรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม (Guideline for a Multicultural Art Program) ไว้ดังนี้

1. ครูผู้สอนและนักเรียนสมมติบทบาทตนเองเป็นนักวิจัย ระบุบอกและอธิบายวัตถุประสงค์ของศิลปะ ผลงานทางศิลปะ ศิลปิน และบริบททางวัฒนธรรมและข้อเท็จจริงด้วยความสนุกสนาน
2. ครูผู้สอนต้องมีการเตรียมตัวก่อนนำการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมมาประยุกต์ใช้ ว่าพวกเขานั้นต้องเผชิญหน้ากับอคติของเขาและการต่อต้านความเดียวฉันท์
3. ครูผู้สอนและนักเรียนต้องพิจารณาการจัดการศึกษาทั้งหมดคือความแตกต่าง และพวกเขาต้องทำการวิจัยในเบื้องต้นหรือเตรียมการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่พวกเขาค้นหาตัวของพวกเขาเอง

4. ครูผู้สอนและนักเรียนต้องพัฒนาวิธีการสำหรับการสอบสวนคิดวิเคราะห์และเชื่อมโยงกับผลงานที่มองเห็น การสนองตอบ และการพูดถึงเกี่ยวกับศิลปะเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย

5. ครูผู้สอนต้องสนับสนุนการแสดงออกทางสังคมผ่านศิลปะ โดยการแนะนำประเด็นทางสังคมที่สำคัญ ที่ผู้เรียนสามารถระบุเอกลักษณ์และสามารถสังเคราะห์ รวมทั้งสะท้อนถึงการสร้างสรรค์และตอบสนองสู่ศิลปะ

6. การสอนและการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมแบบประชาธิปไตยต้องถูกทำให้เป็นที่ยอมรับ ณ ที่ซึ่งมีการปฏิสัมพันธ์แบบข้ามวัฒนธรรมสามารถทำให้เกิดขึ้นผ่านกระบวนการทางศิลปศึกษา

จากทฤษฎีแนวคิดต่างๆ สามารถสรุปได้ว่า ศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Art Education) หมายถึง แนวคิดหรือทฤษฎีทางศิลปะที่เกิดจากการทบทวนเพื่อแสวงหาแนวคิดเชิงสุนทรียะอย่างกว้างขวางและแนวทางและระเบียบวิธีการต่างๆ อย่างหลากหลาย ในบริบทของการทำงานศิลปะและมุมมองของศิลปะ ด้านต่างๆ เช่น ชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ภาษา ศาสนา เพศ ระดับชั้นทางสังคม การเมือง สังคม การแสดงออกของแต่ละบุคคล เป็นต้น ด้วยความตระหนักต่อภูมิหลังทางวัฒนธรรมของบุคคลในบริบทที่มีความซับซ้อน สนับสนุนส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเอง ความตระหนักทางวัฒนธรรม อัตลักษณ์ของกลุ่ม ความรับผิดชอบต่อวัฒนธรรม ลดทอนการคิดแบบเหมารวม การขจัดความอคติและความลำเอียง เพื่อเป็นการเปลี่ยนแปลงสังคมผ่านการสำรวจศิลปะบนความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่นำไปสู่แนวคิดพหุวัฒนธรรมนิยม

ผ่านกระบวนการเรียนการสอนศิลปะโดยสนับสนุนบนฐานสังคมและมนุษยวิทยา ยอมรับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสังคมและวัฒนธรรม โดยมีชุมชนเป็นศูนย์กลาง เน้นกระบวนการทัศนคติความรับผิดชอบต่อวัฒนธรรม อัตลักษณ์แห่งตนและลดการคิดเหมารวม ด้วยการพิจารณาความซับซ้อนต่างๆ โดยครูและนักเรียนสวมบทบาทเป็นนักวิจัย มีการเตรียมการก่อนการศึกษา ใช้การสอบสวนคิดวิเคราะห์ในการเชื่อมโยง แสดงออกทางสังคมผ่านศิลปะจากประเด็นต่างๆ ด้วยการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมแบบประชาธิปไตย

ตอนที่ 3 การเห็นคุณค่าในตนเอง

จากการศึกษาประวัติอาชญากร ผู้ติดยาเสพติด ผู้ที่ทำร้ายตนเอง ผู้ที่มีความล้มเหลวในชีวิตหรือผู้ที่มีปัญหาทางการปรับตัว มักมีทัศนคติต่อตนเองว่าเป็นคนไร้ค่า ไม่มีผู้ใดเห็นคุณค่าของตนอันเนื่องมาจากการไม่เห็นความสำคัญของตน (มาศสุวรรณค์ พัฒนานุพงษ์, 2531) เยาวชนที่กระทำผิดมักมีการควบคุมตนเองที่ไม่ดี มีพฤติกรรมหุนหันพลันแล่น มีภาพลักษณ์ตนเองทางลบ รู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มีการปรับตัวทางอารมณ์และทางสังคมน้อย ขาดความเชื่อมั่นและขาดการนับถือตนเองมาก ร่าเริงและมีความสุขน้อย สามารถอยู่ร่วมกับสมาชิกและเพื่อนเพศตรงข้ามได้น้อย และมักเรียกร้องความสนใจมาก (Conger and Galambos, 1997) และผลการวิจัยของ แอนนิสและวัตสัน พบว่าการที่นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนหรือกิจกรรมต่างๆ มีผลจากความรู้สึกกับตนเองไม่ดี มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ทั้งนี้บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะรู้สึกว่าตนเองต่ำหรือไร้คุณค่ากับมองว่าตนขาดความสามารถหรือทักษะที่จำเป็นในการทำงานหรือทำกิจกรรมใดๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ ขาดความเชื่อมั่นในตน มีความสงสัยในความสามารถของตน มีความเสี่ยงต่อการมีความก้าวร้าว มีความเป็นอาชญากร ติดสิ่งเสพติด เก็บกด มีผลการเรียนต่ำ (บุษบากร ตันทวรรณ, 2545: 2) เด็กที่ไม่เห็นคุณค่าของตนเองจะเสี่ยงกับการถูกรอบงำด้วยปัญหาต่างๆ ที่ชักจูงชีวิตให้ต่ำลง เกิดการเสพยาสิ่งมั่วเมา ตลอดจนมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้ อาจจะประสบความสำเร็จในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ขาดความมั่นใจในตนเองและไม่ยอมรับนับถือผู้อื่นด้วย (นวพร แซ่เลื่อง, 2539: 2)

มาสโลว์มีความเชื่อว่าทุกๆ คนในสังคมมีความปรารถนาที่จะได้รับความสำเร็จในตนเองสูง และต้องการให้ผู้อื่นยอมรับนับถือในความสำเร็จของตนด้วย ถ้าความต้องการนี้ได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจ ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนมีค่า มีความสามารถและเป็นประโยชน์ต่อสังคม แต่ถ้าความต้องการนี้ถูกขัดขวางก็จะทำให้เกิดความรู้สึกว่ามีปมด้อย หรือเสียความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งจะไปเกี่ยวข้องกับการปรับตัวของบุคคลนั้นๆ ด้วย กล่าวคือ คนที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมีแนวโน้มที่จะโทษคนอื่น และเชื่อว่าคนอื่นมีความคิดเกี่ยวกับตัวเขาในทางที่ด้อยกว่า บุคคลเหล่านี้จึงมักหลีกเลี่ยงการที่จะต้องตกเป็นเป้าสายตาของผู้อื่นหรือการอยู่ในบทบาทเด่นๆ เสีย เพื่อที่จะระงับความวิตกกังวลอันเนื่องมาจากความเชื่อมั่นนั้น คนที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จึงเป็นคนที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองไปด้วย และอาจจะเป็นสาเหตุให้ประสบความสำเร็จในชีวิตได้ยาก ไม่ว่าจะเป็นด้านอาชีพการงาน ส่วนตัวหรือสังคมก็ตามเพราะลักษณะความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองนั้นด้านหนึ่งมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จ ความเชื่อมั่นในตนเองและความพอใจในสภาพของตน (Maslow:

1970 อ้างถึงใน นฤมล ปั่นลี, 2545: 7) การเรียนรู้กลุ่มวัฒนธรรมทั้งหลายว่ามีการดำรงอยู่อย่างไร และการปรับให้เข้ากับพวกเขาในทางกายภาพ สังคม สภาพแวดล้อมทางอภิปรายต่างๆ (เช่น ทางเลือกของชีวิต) เป็นเป้าหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมและเป็นเป้าหมายของการศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเอง กล่าวคือ ประสบการณ์ของตนเองในฐานะที่มีความสามารถที่ทำได้เหมือนกัน Siccone (1995: xvi)

1. ความหมายการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเอง มาจากคำในภาษาอังกฤษว่า “Self – Esteem” นักวิชาการบางท่านใช้คำว่า “ความภาคภูมิใจในตนเอง” หรือ “ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง” และบางท่านใช้คำว่า “อัตคุณทัศน์” และบางท่านเรียกว่า “ความเชื่อมั่นในตนเอง” จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองที่มีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลายท่าน ในที่นี้ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างมาดังต่อไปนี้

Coopersmith (1981: 5 อ้างถึงใน บุษบากร ตันทวรรณ, 2545: 1) ให้ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเองว่า เป็นการประเมินคุณค่าของตนเอง แสดงถึงทัศนคติทั้งทางบวกหรือลบ เป็นการตัดสิน คุณค่าแห่งตน ทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่าตนมีความสามารถ ความสำคัญ ประสบความสำเร็จและมีคุณค่า ซึ่งสังเกตได้จากคำพูดและพฤติกรรมที่แสดงออก

Roger (1961 อ้างถึงใน นIRMล พิมน้ำเย็น, 2546: 46) ได้กล่าวถึงความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เป็นความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองและเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และรู้สึกว่าตนเองมีค่า เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในแง่บวก ซึ่งก่อให้เกิดความเชื่อมั่นตามมา และเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของบุคคลไปสู่การเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ คือมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองนับเป็นขอบเขตที่บุคคลมีความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถของเขา

Rosenberg (1979 อ้างถึงใน นIRMล พิมน้ำเย็น, 2546: 46) ให้ความหมายความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองว่าเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในตนเอง เกี่ยวกับการยอมรับนับถือ เห็นคุณค่า มีความเชื่อมั่นในตนเอง รวมทั้งการประเมินตนเอง ทั้งทางด้านบวกและด้านลบ ไม่ได้ประเมินโดยบุคคลโดยไม่มีหลักเกณฑ์ แต่มีเกณฑ์เปรียบเทียบตามสภาพสังคมและคุณลักษณะของกลุ่มซึ่งมีมาตรฐานแตกต่างกันออกไปในแต่ละกลุ่ม

Bandura (1986 อ้างถึงใน นIRMล พิมน้ำเย็น, 2546: 46) กล่าวถึงความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองว่าเป็นการประเมินตนเองของบุคคล ซึ่งเป็นความรู้สึกของความภาคภูมิใจในตนเองทั้งทางด้านบวกและด้านลบ

Brockner (1988 อ้างถึงใน นIRMล พิมน้ำเย็น, 2546: 46) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าใน

ตนเอง (Self esteem) นั้น ยังมีการใช้คำอื่นๆ ที่มีความหมายเหมือนหรือใกล้เคียงกันอีกหลายคำ เช่น การยอมรับตนเอง (Self Acceptance) การมีคุณค่าในตนเอง (Self Worth) ความมั่นใจในตนเอง (Self Confident) ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self Assurance) และความมีประสิทธิภาพของ ตน (Self Efficacy) รวมทั้ง คำว่า การเคารพตนเอง (Self Respect) ด้วย

Wait and Witt (1993 อ้างถึงใน นิรมล พิมน้ำเย็น, 2546: 47) ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง มีความหมายคล้ายคลึงกันในบางส่วนกับการยอมรับตนเอง (Self Acceptance) การรับรู้คุณค่าในตนเอง (Self Worth) ความเชื่อมั่นในสมรรถนะแห่งตนหรือการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self Efficacy)

Elder (1965 อ้างถึงใน สมศักดิ์ เจริญศรี, 2543: 40) ความเห็นคุณค่าในตนเองเป็น ความรู้สึกที่บุคคลรับรู้ว่ามีคุณค่า ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากการกระทำของตนเอง การมี ความสามารถและการตัดสินใจของบุคคลที่ตนให้ความสำคัญด้วย

Ausubel (1968 อ้างถึงใน สมศักดิ์ เจริญศรี, 2543: 40) ความเห็นคุณค่าในตนเอง คือ ความเชื่อของบุคคลที่ว่าเขามีความสำคัญและมีคุณค่าเป็นมนุษย์คนหนึ่ง สอดคล้องกับที่ Coopersmith (1981) กล่าวว่าความเห็นคุณค่าในตนเอง คือขอบเขตที่บุคคลมีความเชื่อเกี่ยวกับ ความสามารถของเขาว่าเขามีความสำคัญและมีคุณค่า

Allport, (1973 อ้างถึงใน สมศักดิ์ เจริญศรี, 2543: 40) ความเห็นคุณค่าตนเอง หมายถึง ความภูมิใจ (Pride)

Taft (1985 อ้างถึงใน อรุโณชา จันทร์เกตุวงศ์, 2547: 7) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจใน ตนเอง เป็นการประเมินหรือตัดสินคุณค่าของตนเอง โดยอาศัยกระบวนการรับรู้ความรู้สึกมีคุณค่า ในตนเอง 2 ขั้นตอน คือ 1. การรับรู้คุณค่าของตนเองจากภายใน (Inner Self-Esteem) เป็นการ รับรู้คุณค่าของตนเองโดยประเมินจากความสามารถ สมรรถนะ และการกระทำต่างๆ แล้วผลที่ ได้รับตรงตามที่ตนปรารถนาหรือคาดหวัง ซึ่งความภาคภูมิใจในลักษณะนี้จะถูกสร้างขึ้นอย่าง ถาวรจากประสบการณ์ตั้งแต่ช่วงแรกของชีวิต 2. การรับรู้คุณค่าของตนเองจากภายนอก (Outer self-esteem) เป็นการรับรู้คุณค่าของตนเอง โดยประเมินเจตคติและการยอมรับของบุคคลอื่นที่มี ต่อตนเอง ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองลักษณะนี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามบทบาททางสังคม และความสามารถในการเผชิญปัญหาของบุคคลนั้นๆ

Siccone (1995: xvi) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองประกอบด้วยความสัมพันธ์ของ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองและสภาพแวดล้อมรอบตัว ว่าฉันเชื่ออะไรเกี่ยวกับตัวฉันเองว่ามี อิทธิพล ฉันมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างไร การสะท้อนกลับของพวกเขาตามลำดับ ปัจจัยทั้งหลาย ว่าฉันรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับตัวฉันเอง และที่ออกมาจากสิ่งเหล่านั้น

อุมาพร ตรังคสมบัติ (อ้างถึงใน ฌภัทร ชังคะสุวพลา, 2546) ได้ให้ความหมาย Self-

esteem หมายถึง ความคิดของบุคคลเกี่ยวกับ “ตน” ว่าเป็นคนที่มีคุณค่า มีความหมายและมีประสิทธิภาพเพียงใด ความนับถือตนเองเกิดขึ้นจากการที่บุคคลมองตนเองและประเมินตนเองว่าเป็นอย่างไร ตามปกติเมื่อคนเรามองตนเองจะมองเห็นสองภาพคือ ภาพในอุดมคติที่เราใฝ่ฝันอยากจะเป็น และภาพตัวเราในความเป็นจริง หากภาพในความเป็นจริงนั้นใกล้เคียงกับภาพในอุดมคติ จะทำให้มีความรู้สึกดีกับตนเองมีความนับถือตนเองสูง แต่หากภาพทั้งสองแตกต่างกันมาก ก็จะทำให้มีความรู้สึกแย่และมีความนับถือตนเองต่ำ

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2540) การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่า เป็นความรู้สึกดี ๆ ที่มีให้แก่ตนเองและความรับจากผู้อื่น อาจเรียกว่า พลังความเชื่อมั่น

นิรมล พิมน้ำเย็น (2546) ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง มีทัศนคติทางบวกต่อตนเองเชื่อมั่นในความสามารถ ความดี การได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นในการกระทำและการแสดงความคิดเห็น ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นและการรับรู้ความสามารถของตนเองตามมา

อรุณชา จันท์เกตุวงษ์ (2547) ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติในทางบวกที่บุคคลมีต่อคุณค่าและความสำคัญของตนเอง การมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของตนเอง เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการประเมินภาพที่แท้จริงของตนเองในด้านต่างๆ เช่น ความรู้ ความสามารถ ผลงาน การได้รับการยอมรับจากครอบครัว สังคมและบุคคลรอบข้าง และความภาคภูมิใจในตนเองดังกล่าว เมื่อนำมาปรับใช้กับความภาคภูมิใจในอาชีพของตนเอง เช่นการมีเกียรติมีศักดิ์ศรี มีความมั่นคงในชีวิต เป็นต้น ความภาคภูมิใจในอาชีพ จะช่วยให้บุคคลนั้น มีความภาคภูมิใจในตนเองและส่งผลให้ตนเองมีความตั้งใจในการทำงานและมี ความรู้สึกว่างานที่ตนเองทำอยู่มีคุณค่ามาก

ทัศนา โพนยงค์ (2546) ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความคิด ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเอง ประเมินตนเองเกี่ยวกับความพอใจ ความมีคุณค่า ความสำเร็จ ความสำคัญ ความสามารถ ความมั่นใจและการนับถือตนเอง ถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองก็จะทำให้ภาคภูมิใจในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่าเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น มีความสุขและมีกำลังใจในการใช้ชีวิต แต่ถ้าเป็นความรู้สึกในทางลบก็จะทำให้บุคคลไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง คิดว่าตนเองไร้ค่าเป็นที่รังเกียจและไม่ต้องการของสังคม มีความทุกข์ ท้อแท้ สิ้นหวัง ขาดกำลังใจในการใช้ชีวิต

สมศักดิ์ เจริญศรี (2543 : 40) การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นผลรวมแนวทางที่บุคคลรับรู้และพิจารณาตัดสินตัวเองจากการยอมรับของสังคม ความสำเร็จ เป็นที่ยอมรับจากบุคคลอื่นทั้งในครอบครัวเพื่อน ในการกระทำของตนเอง

กล่าวโดยสรุป การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดและทัศนคติที่เกิดจากการประเมินคุณค่าแห่งตนทั้งด้านบวกและลบที่มีต่อการมีคุณค่า ความสามารถ ความสำเร็จ

ความสำคัญ ความเชื่อมั่น ความมีประสิทธิภาพ ความภาคภูมิใจ การยอมรับนับถือและเคารพตนเอง มีเกณฑ์เปรียบเทียบตามสภาพสังคมและคุณลักษณะของกลุ่ม ซึ่งมีมาตรฐานแตกต่างกันออกไปในแต่ละกลุ่ม สามารถสังเกตได้จากคำพูดและพฤติกรรมที่แสดงออก เป็นความสัมพันธ์ของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองและสภาพแวดล้อมรอบตัว

2. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

ทฤษฎีความต้องการพื้นฐาน 5 ประการของมนุษย์ โดยมาสโลว์ (อ้างถึงใน ชยาพร ลี ประเสริฐ, 2536: 24) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นขั้นหนึ่งในทฤษฎีความต้องการพื้นฐาน 5 ประการของมนุษย์ ได้แก่

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Need) ได้แก่ ความต้องการที่ใช้นองความต้องการขั้นแรกสุดคือ ความหิว ความกระหาย ฯลฯ
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) หมายถึง ความมั่นคง ความเชื่อถือ ความเป็นอิสระจากความกลัว ความวิตกกังวลและความสับสน
3. ความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ (The Belongingness and Love Needs) ความต้องการนี้อยู่บนพื้นฐานของการให้การยอมรับ เมื่อใดที่มนุษย์ไม่มีความพึงพอใจจะมีความรู้สึกเหงา ว้าเหว่ ขาดเพื่อน ขาดคู่คิด
4. ความต้องการความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง (The Esteem Need) มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาในการประเมินคุณค่าของตนเองไว้ในระดับค่อนข้างสูง ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองนี้เกี่ยวข้องกับความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเอง และได้รับความเห็นคุณค่าจากผู้อื่นประกอบกัน เป็นความรู้สึกที่ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เชื่อว่าตนเองมีคุณค่า มีความเข้มแข็ง มีความสามารถ และมีความพึงพอใจในตนเอง ตลอดจนมีความรู้สึกที่ว่าตนเองเป็น บุคคลที่มีประโยชน์และคุณค่าต่อสังคมที่อยู่อาศัย
5. ความต้องการพัฒนาศักยภาพของตน (The Self – Actualization Needs) เมื่อมนุษย์สามารถสนองความต้องการพื้นฐาน 4 ประการที่กล่าวมาแล้ว มนุษย์ยังมีความปรารถนาที่จะแสวงหาความเป็นตัวของตัวเองมีความคิดสร้างสรรค์สิ่งที่เหมาะสมกับตนเอง มนุษย์ปรารถนาที่จะเติมแต่งชีวิตให้สมบูรณ์เหมาะสมกับศักยภาพของตนเองตามความเป็นจริง

Maslow (1970: 45 อ้างถึงใน ชยาพร ลี ประเสริฐ, 2536: 24) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า บุคคลในสังคมต้องการเห็นคุณค่าในตนเอง และการเห็นคุณค่านี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

1. ความต้องการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) เป็นความต้องการที่บุคคลอยากให้ตนเป็นผู้เข้มแข็ง ประสบความสำเร็จ เป็นผู้มีความสามารถเพียงพอ ในการกระทำสิ่ง

ต่างๆ เป็นผู้เชี่ยวชาญและมีความสามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีอิสระ และมีความเชื่อมั่นในการเผชิญกับสิ่งต่างๆ ในโลก

2. ความต้องการเห็นคุณค่าจากผู้อื่น (Esteem from other people) เป็นความต้องการของบุคคลที่อยากให้ผู้อื่นยอมรับว่าตนเป็นผู้มีเกียรติมีชื่อเสียง เป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือผู้อื่น เป็นบุคคลที่มีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น

ฌักทอร์ อังคะสุวพลา (2546: 15-17) กล่าวว่า โดยทั่วไปบุคคลส่วนมากยังไม่เข้าใจหรือสามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างคำเหล่านี้ได้ กล่าวคือ Self Concept, Self Image, Self-Esteem, Body Image, Self Views คำเหล่านี้แม้จะมีความแตกต่างกัน แต่ก็มีความสัมพันธ์กันอยู่ ซึ่งอาจอธิบายได้ ดังนี้

Self-Views เป็นการมองตนเอง ซึ่งสามารถมองได้ 2 ภาพ คือ เป็นภาพตนเองในอุดมคติกับภาพตนเองในความเป็นจริง การมองตนเองทำให้เกิดการรับรู้ตนเอง และทำให้เกิด self image กับ Self concept

Self-Image คือ การมองตนเองว่าเป็นอย่างไร ในแต่ละด้าน ทั้งทางกายภาพ และทางจิตใจ ซึ่งจะมีลักษณะเป็นหลายมิติ (Multidimensional) เป็นผลที่เกิดจากประสบการณ์และปฏิสัมพันธ์ที่บุคคลมีกับสิ่งแวดล้อม เป็นไปได้ทั้งในทิศทางที่ดีและไม่มี เป็นสิ่งที่มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องเป็นระบบเป็นขั้นตอนและส่งผลยังอนาคตต่อไป ในส่วนของ Body Image นั้นเป็นภาพลักษณ์แห่งตนในด้านกายภาพ เป็นการรับรู้เกี่ยวกับร่างกายและการทำหน้าที่ของร่างกายตน

Self Concept คือ ความสามารถในการมองและรับรู้ตนเอง ในความคิดรวบยอดว่าตนเป็นคนอย่างไร แต่สิ่งที่ตนมองนั้นอาจจะไม่ตรงกับภาพที่ผู้อื่นรับรู้ก็ได้ ซึ่งจะประกอบด้วยตนเองที่แท้จริงแต่จิตมองไม่เห็น และตนเกินจริง ทั้งยังสามารถมองเห็นตนเองว่าแตกต่างหรือคล้ายกับคนอื่นอย่างไร หรือที่เรียกว่าเอกลักษณ์แห่งตน (Identity) หากบุคคลไม่สามารถรับรู้ได้ว่าตนเป็นคนอย่างไร หาเอกลักษณ์ของตนเองไม่เจอ ก็จะทำให้ขาดทิศทางหรือจุดมุ่งหมายในชีวิต ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง

Self-Esteem คือ ความคิดของบุคคลที่เกี่ยวกับตน ว่าเป็นคนมีคุณค่า มีความหมาย มีประสิทธิภาพเพียงใด เป็นผลให้บุคคลเกิดความนับถือตนเอง ซึ่งจะเกิดได้จากบุคคลนั้นจะต้องมองตนเองและประเมินตนเอง อาจกล่าวได้ว่า Self-Esteem เป็นเรื่องของนามธรรม คือเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการประเมินคุณค่า แล้วเกิดการยอมรับในตนเอง และยังเป็นความต้องการของมนุษย์ที่สำคัญอย่างหนึ่งโดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่นดังที่มาสโลว์ได้กล่าวไว้ในเรื่องลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ โดยสรุปแล้วอาจกล่าวได้ว่า Self Image และ Self Concept เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่หล่อหลอมให้บุคคลเกิด Self-Esteem หากมีพื้นฐานที่ไม่ดีย่อมส่งผลให้ Self-Esteem ก็จะไปด้วย เมื่อ Self esteem ดีหรือมีอยู่ในระดับที่เหมาะสมไม่สูงมากหรือต่ำ

เกินไป จะส่งผลกระทบต่อหรือมีความสัมพันธ์กับ Ego Strange ของคนเรา Ego ที่เข้มแข็งก็จะมีการทำหน้าที่ (Ego Function) ของตนได้ดี มีความสามารถในการยับยั้งชั่งใจ มีเกราะป้องกันตนเองจากสิ่งไม่ดี มีจุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิต มีการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปรับตัวได้ดี แยกแยะที่เป็นจริงและไม่เป็นจริงได้ เหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญ ตรงที่หล่อหลอมให้เกิดบุคลิกภาพและพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลว่าจะไปในทิศทางใด หากกล่าวถึงความต้องการที่ทำให้บุคคลเกิดความเป็นสุขตามแนวคิดของมาสโลว์ การที่บุคคลมี Self-Esteem มีความนับถือและภาคภูมิใจในตนเอง รู้ว่าตนมีคุณค่า ย่อมเกิดความสุขในจิตใจ ในทางตรงข้ามถ้ามี Self-Esteem ต่ำ มี Ego อ่อนแอและทำหน้าที่ได้ไม่ดี บุคคลนั้นก็จะมีความทุกข์ในจิตใจ ไม่มีความสุขสงบ ก่อให้เกิดพยาธิสภาพทางจิตได้ เช่น ภาวะซึมเศร้า

รัชนีญ์ แก้วคำศรี (2545) กล่าวว่า ระดับของการเห็นคุณค่าในตนเองที่แตกต่างทำให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล และแนวทางในการสะท้อนภาพของตนเองไปสู่บุคคลอื่นก็แตกต่างกัน บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง (High Self-Esteem) ไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าตนเองดีหรือแย่กว่าคนอื่นทั่วไป แต่เป็นการมองว่าตนเองดีและมีคุณค่าเหมือนกับบุคคลทั่วไป บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองสูง ประเมินตนเองในทางบวก มองว่าตนเองมีกำลังความสามารถที่จะทำสิ่งต่างๆ ได้ และเป็นบุคคลที่มีคุณค่ายอมรับตนเอง เคารพตนเอง มีความเชื่อมั่น ไม่ขี้อาย มีความกล้าแสดงออก นอกจากนี้ยังพบว่า บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองสูง จะประเมินลักษณะและความสามารถของตนเองตามจริง บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (Low Self-Esteem) หมายถึงการที่บุคคลนั้นขาดการยอมรับนับถือตนเอง พิจารณาว่าตนเองไม่มีคุณค่า รู้สึกว่าไม่พอเพียง หรือมีฉะนั้นก็วิตกกังวลว่าตนเองบกพร่อง บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำทำให้ขาดความมั่นใจและความกล้าแสดงออก ไม่กล้าพูด ขาดการดูแลเอาใจใส่ตนเอง มักจะชอบกินและดื่ม เช่นติดสุราหรือยาเสพติด บางครั้งทำลายสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำบางคนอาจใช้ “การปกป้องคุณค่าในตนเอง (Defensive Self-Esteem)” ทำให้มีพฤติกรรมมั่นใจมากเกินไปและบางครั้งอาจก้าวร้าว

3. องค์ประกอบของการเห็นคุณค่าในตนเอง

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง Coopersmith (1984 อ้างถึงใน รัชนีญ์ แก้วคำศรี, 2545: 25-27) ได้แบ่งเป็นองค์ประกอบภายในและองค์ประกอบภายนอก ดังนี้

1. องค์ประกอบภายใน หมายถึงลักษณะเฉพาะของบุคคลแต่ละคนที่ส่งผลให้บุคคลมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน ได้แก่

1.1 ลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพมีส่วนช่วยให้บุคคลมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น เช่น ความสวยงาม การมีรูปร่างหน้าตาดี เป็นต้น ลักษณะทางกายภาพบางครั้งก็ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในกิจกรรมที่ทำ เช่น ความแข็งแรงและความรวดเร็ว ลักษณะทางกายภาพจะมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับค่านิยมของสังคมนั้นๆ เป็นสำคัญ

1.2 ความสามารถของบุคคลในการดำเนินกิจกรรม ความสามารถของบุคคลในการทำกิจกรรมต่างๆ มีความสัมพันธ์กับการประสบความสำเร็จของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมภายในโรงเรียน ครอบครัวหรือสังคม ลักษณะดังกล่าวช่วยส่งเสริมให้บุคคลเกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง โดยมีระดับสติปัญญาเป็นตัวช่วยสนับสนุนให้กิจกรรมหรือการกระทำนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เมื่อประสบความสำเร็จความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองจะเพิ่มมากขึ้นทันที แต่เมื่อใดที่ประสบกับความล้มเหลว บุคคลจะรู้สึกว่าตนเองด้อยคุณค่า

1.3 สภาวะทางอารมณ์ สภาวะทางอารมณ์เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความพึงพอใจ ความรู้สึกเป็นสุข ความวิตกกังวล เป็นต้น สภาวะทางอารมณ์ดังกล่าว เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นแล้วส่งผลต่อการประเมินตนเอง บุคคลที่ประเมินตนเองไปในทางที่ดี จะแสดงความรู้สึกพึงพอใจ แสดงอารมณ์ทางด้านบวกออกมา ในขณะที่บุคคลใดประเมินตนเองไปในทางที่ไม่ดี จะไม่มีความพอใจในสภาวะปัจจุบันของตนเองและมองว่าตนเองไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ในอนาคต

1.4 ค่านิยมส่วนบุคคล บุคคลจะประเมินตัวเองกับสิ่งที่ตนเองให้คุณค่า และการประเมินนี้จะนำไปอย่างสอดคล้องกับสิ่งที่สังคมให้คุณค่า ถ้าค่านิยมส่วนตัวของบุคคลสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมบุคคลจะเห็นคุณค่าในตนเองสูง แต่ถ้าค่านิยมส่วนตัวของเขาไม่สอดคล้องกับค่านิยมของสังคมบุคคลจะเห็นคุณค่าในตนเองต่ำลง

1.5 ความทะเยอทะยาน การประเมินตนเองของบุคคลมีพื้นฐานจากการเปรียบเทียบผลงานและความสามารถของตนเองกับมาตรฐานส่วนตนที่ตั้งไว้ ประสิทธิภาพของการได้รับความสำเร็จจะนำไปสู่ความคาดหวังต่อความสำเร็จในครั้งต่อไป ซึ่งความสามารถที่ทำได้ตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งหรือดีกว่าจะช่วยพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ถ้าผลงานไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ได้วางไว้บุคคลจะรู้สึกว่าตนเองล้มเหลว

2. องค์ประกอบภายนอก หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ซึ่งส่งผลให้บุคคลเกิดมีการเห็นคุณค่าในตนเองที่แตกต่างกันออกไป

2.1 ความสัมพันธ์กับครอบครัว-พ่อแม่ สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ที่บุคคลเคยได้รับในวัยเด็กหรือการประสบความสำเร็จในชีวิตตามเป้าหมายที่วางไว้ องค์ประกอบเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับครอบครัวและพ่อ

แม่ มีอิทธิพลต่อเด็กในการพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสัมพันธ์ภาพระหว่างพ่อแม่และเด็ก ภายใต้สภาพแวดล้อมต่อไปนี้ 1. การที่พ่อแม่ยอมรับความคิด ความรู้สึก สิทธิและควมมีคุณค่าของเด็กที่มีอยู่และเป็นอยู่ 2. การที่พ่อแม่กำหนดขอบเขต กฎระเบียบของการกระทำที่ชัดเจนและดูแลให้เด็กกระทำตาม ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกมั่นคงและปลอดภัย 3. การที่พ่อแม่ให้ความนับถือ ให้ความสำคัญอิสระแก่เด็กภายในขอบเขตอันสมควร ให้มีโอกาสแสดงออกถึงความสามารถและความรับผิดชอบ

2.2 โรงเรียนและการศึกษา การประเมินความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยการเทียบเคียงกับผู้อื่นที่มีความหมายกับตน ประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากโรงเรียนจะช่วยส่งเสริมความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองให้เพิ่มขึ้นจากการที่เด็กได้รับจากครอบครัว เพราะโรงเรียนมีหน้าที่ช่วยอบรมให้เด็กนักเรียนมีความรู้ความสามารถ มีความเชื่อมั่น มีทักษะและมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

2.3 สถานภาพทางสังคม สถานภาพทางสังคมเป็นสิ่งที่แสดงถึงตำแหน่งหรือสถานภาพของบุคคลในสังคม โดยการพิจารณาจากลักษณะอาชีพ ตำแหน่งการงาน บทบาททางสังคม รายได้หรือสถานะทางเศรษฐกิจ บุคคลที่มาจากสถานภาพทางสังคมในระดับสูง จะได้รับการปฏิบัติที่ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า

2.4 กลุ่มเพื่อน ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคล ส่วนหนึ่งเกิดจากการรับรู้ในการมองตนเองตามสภาพที่เป็นอยู่แล้วเปรียบเทียบกับคนอื่น ๆ ถ้าเปรียบเทียบแล้วพบว่า ตนเองมีความสามารถ มีทักษะในการเรียนรู้ในการทำกิจกรรมต่างๆ หรือมีความถนัดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากกว่ากลุ่มเพื่อนในวัยเดียวกัน บุคคลนั้นก็จะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น ตรงกันข้ามเมื่อใดที่บุคคลพบว่าตนเองขาดทักษะหรือความถนัดในการดำเนินกิจกรรมใดๆ บุคคลจะเกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่มีความสามารถ ไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน ส่งผลเห็นคุณค่าในตนเองลดลง

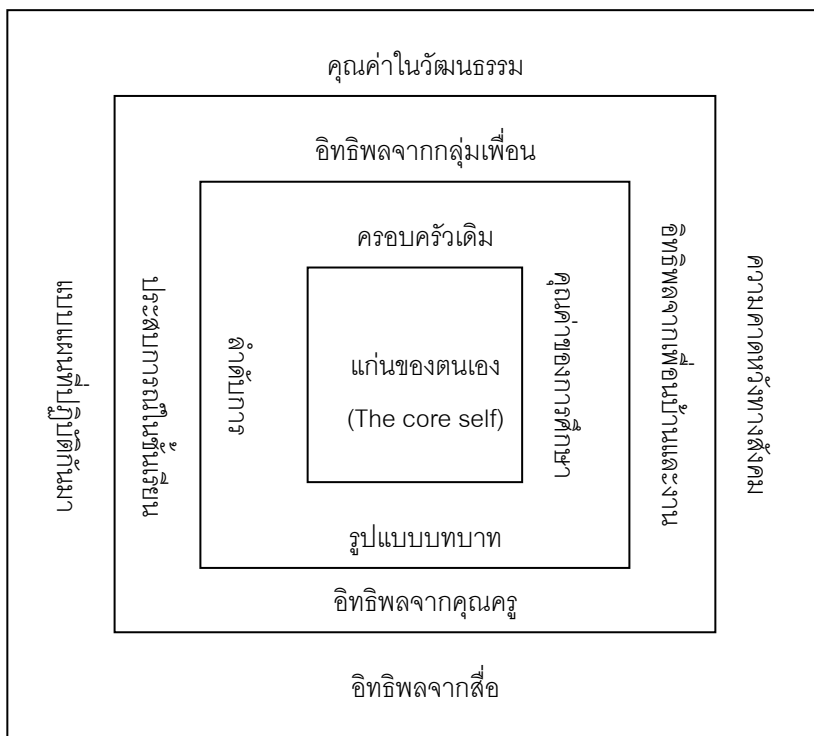
Golden and Lesh (1994 อ้างถึงใน รัชนิย์ แก้วคำศรี, 2545: 27-28) อธิบายถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองซึ่งสอดคล้องกับ Coopersmith (1984) ซึ่ง Golden and Lesh นำเสนอเป็นแผนภาพแบ่งเป็น 4 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 คือ แก่นของตนเอง ซึ่งบุคคลมีมาตั้งแต่กำเนิด เป็นพันธุกรรมที่ได้รับถ่ายทอดลักษณะต่างๆ มาจากพ่อแม่

ชั้นที่ 2 คือ ครอบครัวและผู้เลี้ยงดู ซึ่งมีผลกับบุคคลตั้งแต่ช่วงแรกของชีวิต จนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ วงนี้จะใกล้ชิดกับตนเอง (Self) มากที่สุด ครอบครัวเป็นอิทธิพลหลักในการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง เพราะเป็นส่วนแรกของสัมพันธ์ภาพ แรงสนับสนุนและความรัก วงนี้ทำให้บุคคลแข็งแกร่งเพื่อพร้อมเผชิญกับสิ่งต่างๆ

ชั้นที่ 3 คือ โลกที่อยู่ภายนอกบ้านได้แก่โรงเรียน เพื่อนเล่น ครูอาจารย์ และบุคคลอื่นที่มีความสำคัญต่อตนเอง สำหรับผู้ใหญ่อาจเป็นที่ทำงาน ถัดจากครอบครัวแล้ววงนี้มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองมากที่สุด เพราะบุคคลจะประเมินตนเองเมื่อเขาอยู่ในสังคม

ชั้นที่ 4 คือ สื่อและวัฒนธรรม บุคคลจะรับรู้ความแตกต่างของตนเองได้จากสื่อ และจากวัฒนธรรมที่ตนเองอยู่ได้เช่นกัน

ตารางที่ 3 การพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง
ที่มา : Golden and Lesh, 1994

เกตส์ (Gates quoted in Barry, 1989 อ้างถึงใน สมศักดิ์ เจริญศรี, 2543: 40) ได้แบ่งความเห็นคุณค่าในตนเองเป็น 4 องค์ประกอบคือ

1. ความรู้สึกต่อร่างกายตนเอง (The Body Self) หมายถึง บุคคลคิดและรู้สึกต่อรูปร่างและหน้าที่ของร่างกายตลอดจนความสามารถของหน้าที่พื้นฐานของร่างกาย
2. ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับบุคคลอื่น (The Interpersonal Self) เป็นส่วนหนึ่งของความเห็นคุณค่าในตนเองที่บุคคลรู้สึกเกี่ยวกับวิธีที่เขามีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นคนสนิทสนมคุ้นเคยหรือบุคคลที่พบกันโดยบังเอิญ
3. ความสำเร็จของตนเอง (The Achieving Self) หมายถึงสิ่งที่บุคคลรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถของเขาที่จะนำเขาไปสู่ความสำเร็จในชีวิตครอบครัว การทำงาน การศึกษา

4. ความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง (The Identification Self) เป็นความรู้สึกลงทางนามธรรมและพฤติกรรม แสดงความสนใจทางศีลธรรมและจิตวิญญาณ

Siccone (1995) ได้อธิบายไว้ว่า การเห็นคุณค่าในตนเองนั้นจะต้องประกอบไปด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ คือ

1. การพึ่งพาตนเอง (Independence)
2. การพึ่งพาอาศัยกัน (Interdependence)
3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง (Personal Responsibility)
4. ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)

ซึ่งสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังต่อไปนี้

	ประสบการณ์ (ภายใน) Experience (Internal)	ความปรารถนา (ภายนอก) Express (External)
คนอื่น (other)	2. การพึ่งพาอาศัยกัน (Interdependence)	4. ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)
ตัวเอง (self)	1. การพึ่งพาตนเอง (Independence)	3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง (Personal Responsibility)

ตารางที่ 4 องค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเอง

ที่มา: Siccone, 1995: 1

Siccone (1995: xvii) ได้อธิบายกรอบแนวคิดการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การพึ่งพาตนเอง (Independence) มุ่งให้ความสนใจประสบการณ์ภายในเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง ที่ประกอบด้วยการสำนึกรู้ตนเองในความมีอิสระ เป็นบุคคลที่รู้จักการพึ่งพาตนเอง ความเป็นหนึ่งเดียวทั้งหมดในโลก เป็นประเด็นของอัตลักษณ์ (Identity) เช่น ฉันคือใคร? (Who am I ?) สิ่งที่สร้างความเป็นฉันคืออะไร? (What make me me ?) ความพิเศษของฉันคืออะไร? (What make me special ?)

2. การพึ่งพาอาศัยกัน (Interdependence) เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของการ

พึ่งพาอาศัยกันของพวกเขา เพื่อโรงเรียนของเรา ชุมชนของเรา โลกของเรา ที่ซึ่งสามารถนำไปใช้ เป็นประโยชน์อย่างแท้จริง ทุกๆ คนต้องมีคุณค่า หัวข้อนี้มีความสัมพันธ์ถึงความต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งหรือความเป็นเจ้าของ (belong) เชื่อมสัมพันธ์ติดต่อกัน เกิดความผูกพันและเกิดมิตรภาพ

3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง (Personal Responsibility) เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ซึ่งเป็นการแสดงออกการเห็นคุณค่าในตนเองอย่างมีเหตุผล เพื่อช่วย ผู้เรียนเพิ่มการรับรู้พลังของพวกเขา (Sense of Power) เพื่อจัดการกับชีวิตของพวกเขาและขยาย ความสามารถสู่ความสำเร็จ บรรลุผลสัมฤทธิ์ อย่างมีความหมายต่อตนเองโดยตรง กล้าเสี่ยงเพื่อ บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

4. ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) เป็นความตั้งใจสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนย้ายความสนใจตนเองของแต่ละคนออกไปยังสังคมภายนอกที่อยู่ไกลออก ซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยกว่าตัวเอง เพื่อให้ให้นักเรียนยอมรับและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อโลก รอบตัวพวกเขา กิจกรรมต่างๆ จึงประกอบไปด้วยการพัฒนาทักษะทางสังคมของผู้เรียนและทักษะ ด้านการพึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งเป็นการเพิ่มความสำคัญเท่าๆ กันมากกว่า โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบ ร่วมมือและการทำงานเป็นทีม

4. การสอนเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง

Tiedt (1986) ได้กล่าวว่า สิ่งที่มีความสำคัญที่สุดและสิ่งที่เป็นพื้นฐานในการสนับสนุนให้ สามารถทำให้เกิดขึ้นการวางแผนสำหรับโปรแกรมพฤติกรรม คือ การเตรียมสภาพแวดล้อมให้ มีความรู้สึกปลอดภัยสำหรับการเรียนรู้ เด็กนักเรียนจำเป็นที่จะต้องรู้สึกปลอดภัยในชั้นเรียน และไม่มีบรรยากาศของความไม่พอใจหรือรังเกียจ (disapproval) ภายในชั้นเรียน พวกเขาต้องการ อ่านจากสายตาของครูถึงการได้รับการยอมรับ (acceptance) จากสายตาของเราในฐานะ ครูผู้สอน และในขณะที่เราทักทายพวกเขาในแรกพบกัน

Tiedt (1986) ได้กล่าวถึงการสอนสำหรับการเห็นคุณค่าในตนเอง (Teaching for Self-Esteem) ไว้ว่า การพัฒนาความรู้สึกการเห็นคุณค่าในตนเองในเด็กแต่ละคนนั้น เราในฐานะ ครูผู้สอนจำเป็นต้องตรวจสอบกลยุทธ์การสอนที่เราใช้ สามารถจะทำให้แน่ใจได้ว่า ประสบการณ์ ในโรงเรียนทำการสนับสนุนความสามารถในการมองและรับรู้ตนเองในเชิงบวก (Self-Concept) ของผู้เรียนอย่างแท้จริง ครูผู้สอนเป็นบุคคลที่ตระหนักถึงปัจจัยความเสี่ยงที่แฝงเร้น (Potential Damaging) ของประสบการณ์ในโรงเรียนที่มีต่อผู้เรียน การเลือกกลยุทธ์การสอนที่ได้รับการ ออกแบบไว้จะทำให้ลูกศิษย์รู้สึกดีเกี่ยวกับการได้มาโรงเรียน และผลจากการที่ครูผู้สอนวางแผน ประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ นั้นจะช่วยให้นักเรียนรู้สึกว่ามีพลังทางวัฒนธรรมของพวกเขาเป็น

สิ่งที่ได้รับการยอมรับและเป็นสิ่งที่มีคุณค่า ผู้เรียนเข้าใจถึงรูปลักษณะของพวกเขาเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มในชั้นเรียน นักเรียนรู้สึกได้ว่าตัวพวกเขาเองก็เป็นคนดีคนหนึ่ง และเป็นการท้าทายต่อผู้เรียนในการได้ลองงานใหม่ๆ กับการคาดหวังถึงความสำเร็จ

Hoffman (1996) ได้กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นจิตใต้สำนึกหลักที่ครูผู้สอนทางพฤติกรรมธรรมนำไปเป็นภาระหน้าที่ในงานของพวกเขาทั้งหลาย ดังที่ Tiedt and Tiedt (1986: 23) ได้กล่าวถึงเป้าหมายหลักของการศึกษา คือการช่วยผู้เรียนพัฒนาภาพลักษณ์ตนเองเชิงบวก (Self-Concept) ต่อมุมมองของตัวของพวกเขาเองในฐานะคนที่มีค่า และยังมีความเกี่ยวข้องกับการเน้นให้เห็นความสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเด็กจากกลุ่มชนส่วนน้อยต่างๆ

Hoffman (1996) ยังได้ยกคำพูดของ Bennet (1990: 196) ที่ได้กล่าวว่า “แต่ละบุคคลไม่อาจสามารถเปิดไปสู่ความแตกต่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ได้ トラบที่เว้นแต่พวกเขาจะพัฒนาการรับรู้ความรู้สึกของตนเองเชิงบวก รวมไปถึงความตระหนักรู้และการยอมรับกลุ่มเชื้อชาติของตัวเอง” โดยที่ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองเชิงบวกและการเห็นคุณค่าในตนเองที่สูง เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงโดยทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

Coopersmith (1984: 9-11 อ้างถึงใน บุชบากร ตันทวารรณ, 2545: 17) ได้แนะนำวิธีการสร้างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองให้นักเรียน เพื่อช่วยครูให้สามารถดำเนินการเรียนการสอนไปได้อย่างง่ายดายยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

1. ยอมรับสภาพความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียนและช่วยสนับสนุนความคิดใหม่ๆ ของนักเรียน
2. ครูจะต้องยอมรับสภาพความแตกต่างระหว่างนักเรียนแต่ละคนว่ามีได้มีความสามารถในการเรียนรู้เท่าเทียมกัน
3. ครูควรหลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงสิ่งใดๆ ภายในห้องเรียนอย่างกระทันหันหากต้องคอยทำในลักษณะของการเปลี่ยนแปลงอย่างช้าๆ
4. ครูต้องเป็นแบบอย่างแห่งความเชื่อมั่นในตนเองและมีความเป็นตัวของตัวเอง
5. ครูต้องช่วยนักเรียนในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ
6. ครูและผู้ปกครองจะต้องร่วมกันคงความรู้สึกการเคารพตัวเองให้กับเด็ก
7. ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในอันที่จะช่วยพัฒนาความสามารถเพื่อจะก้าวไปสู่ความสำเร็จตามศักยภาพและสมรรถภาพของเด็ก

Greenberg and Gold (1994 อ้างถึงใน รัชนิย์ แก้วคำศรี, 2545: 28-29) ได้เสนอแนะวิธีการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองไว้ดังนี้

1. การยอมรับตนเอง เป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นการเรียนรู้ในการที่จะชื่นชมและเชื่อในคุณค่าของตนเอง

2. การบอกกับตนเองในทางบวก (Positive Self-Talk) การบอกตนเองในทางลบ เป็นประจำเป็นการทำลายการเห็นคุณค่าในตนเอง ดังนั้นเราจึงควรบอกหรือพูดกับตัวเองถึงสิ่งที่ดีๆ ตัวอย่างเช่น “ฉันทำโครงการนี้ได้ดีเยี่ยม”

3. หาสิ่งที่คุณเองทำได้ดี เช่น เล่นกีตาร์ เล่นฟุตบอล แต่งกลอน เป็นต้น เมื่อทำสิ่งใดแล้วรู้สึกดี จะช่วยให้คุณสร้างความมั่นใจมากยิ่งขึ้น และทำให้กล้าลองทำสิ่งใหม่ๆ ต่อไป

4. ใช้คำแทนตนเองว่าฉัน (“I” Statement) ถ้าบุคคลมีความรับผิดชอบกับความรู้สึกของตนเองจะใช้คำว่า “ฉัน” บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะกลัวที่จะใช้คำว่า “ฉัน” เพราะกลัวการวิพากษ์วิจารณ์จากบุคคลอื่น

5. พัฒนาการสนับสนุนจากกลุ่ม (Develop a Support Group) แร่งสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อนที่บุคคลไว้วางใจและสามารถพูดคุยได้อย่างเปิดเผย จะช่วยสร้างให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง กลุ่มที่ดีจะไม่กดดันแต่จะสร้างให้เกิดความรู้สึกที่ดีกับบุคคล

6. ต่อต้านแรงกดดันจากกลุ่มเพื่อน (Resist Peer Pressure) คนที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำมักจะไม่มีความมั่นใจในการออกความเห็นหรือการตัดสินใจด้วยตนเอง ผลที่ตามมาคือเขาจะได้รับอิทธิพลและแรงกดดันจากเพื่อนมาก ดังนั้นในการสร้างคุณค่าและความมั่นใจให้กับบุคคลช่วยให้บุคคลตัดสินใจด้วยตนเองได้

7. กระทำสิ่งต่างๆ ด้วยความซื่อตรง (Act with Integrity) บุคคลที่ซื่อตรงและเห็นคุณค่าของตนเองจะสามารถเห็นคุณค่าของบุคคลอื่นได้เช่นเดียวกัน การที่เราปฏิบัติด้วยความซื่อตรงและมีความรับผิดชอบต่อบุคคลอื่น จะทำให้เรารู้สึกดีกับตัวเราเอง ซึ่งเป็นการเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง

Siccone (1995) กล่าวถึงการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองในแต่ละองค์ประกอบดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การเห็นคุณค่าในตนเองและการพึ่งพาตนเอง (Self-Esteem and Independence) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

1.1 อัตลักษณ์ (Identity): ฉันเป็นใคร? (Who am I?) เป็นประเด็นเกี่ยวกับความเชื่อในตนเอง เป็นวิธีการสนับสนุนความรู้สึกพึ่งพาตนเองของผู้เรียน การทำให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัยสำหรับการเป็นตัวของตัวเอง ในความเป็นเอกลักษณ์โดยรวมของพวกเขาและแสดงออกถึงความพิเศษในตัวของพวกเขา

1.2 ความภูมิใจและความสนุกสนาน (Pride and Joy): ฉลองหรือการยินดีกับตัวเอง (Celebrating Self) เป็นความยินดีกับตัวเองสู่ความภูมิใจในสิ่งที่เป็นและมีความสุขในสิ่งที่เป็นตัวตน โดยผู้เรียนได้เรียนรู้ว่าพวกเขาสามารถรักตัวของพวกเขาเองได้เท่ากับเวลาที่พวกเขาคิดว่าพวกเขาไม่ชอบสิ่งเกี่ยวกับตัวของพวกเขาเอง ประจูดังว่า พวกเขาได้รับ

เชิญให้บินไปยังสถานที่ที่มีเวทมนต์ สถานที่ๆ พวกเขาได้พบกับบุคคลพิเศษเหนือธรรมดาและพวกเขาได้รับของขวัญที่พิเศษมา

2. การเห็นคุณค่าในตนเองและการพึ่งพาอาศัยกัน (Self-Esteem and Interdependence) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

2.1 ลักษณะของวัฒนธรรม (Cultural Identity): จาการากซึ่งไปสู่การเจริญเติบโต (Roots from which to Grow) เป็นการเชิญชวนผู้เรียนต่างๆ เรียนรู้เกี่ยวกับบรรพบุรุษของพวกเขาและแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับครอบครัว ซึ่งพวกเขาจะรู้สึกว่าการใช้ชีวิตและเป็นสิ่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และพวกเขานั้นเป็นส่วนหนึ่งของชั้นเรียนจริงๆ ความรู้สึกของความเป็นเจ้าของความรู้สึกที่เป็นอยู่ได้เชื่อมโยงกับกลุ่ม เป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานของส่วนผสมของการเห็นคุณค่าในตนเองที่ดี นี่คือการอยู่ในกลุ่มคำแนะนำที่ดีที่สุดสำหรับแนวทางพหุวัฒนธรรมต่อการศึกษา

2.2 การแบ่งปันและการช่วยเหลือ (Sharing and Support) : การยินดีกับความแตกต่าง (Celebrating Diversity) เกี่ยวกับการสร้างและรักษาเพื่อน โดยช่วยให้นักเรียนค้นหาการสร้างเพื่อนที่ดีๆ และให้เครื่องมือในการเป็นเพื่อนที่ดีของตัวเอง เจตนาของมันก็คือความเป็นเพื่อนเป็นพื้นฐานมิตรภาพของพวกเขาด้วยกับคุณภาพ เช่น ความเอาใจใส่ (Caring) การช่วยเหลือสนับสนุน (Supportive) และความสนุก (Fun) แทนที่จะโดยเชื้อชาติ/เผ่าพันธุ์ (Race) หรือสีผิว ทีมสนับสนุนพหุวัฒนธรรมเป็นรูปแบบที่ส่งเสริมผู้เรียนเชื่อมโยงอ้างอิงถึงเพื่อนในชั้นเรียนจากวัฒนธรรมอื่นและเรียนรู้ประโยชน์ของการมีเพื่อนที่มาจากพื้นหลังความเป็นมาที่หลากหลาย

3. การเห็นคุณค่าในตนเองและความรับผิดชอบต่อตนเอง (Self-Esteem and Personal Responsibility) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

3.1 พลังอำนาจหรือพลังความสามารถ (Empowerment): อำนาจที่อยู่ภายในตัวเรา (The Force Be with You) ผู้เรียนจะเรียนรู้ว่าพวกเขามีพลังมากมาย ที่จะทำตามความปรารถนาอย่างแท้จริงของพวกเขา กิจกรรมนี้เป็นวิธีการเพิ่มพลังผู้เรียนเป็นความรับผิดชอบต่อประสบการณ์ของคุณค่าตนเอง ดังนั้นพวกเขาสามารถรักษาการเห็นคุณค่าในตนเอง ในการเผชิญอุปสรรคยิ่งไปกว่านั้นเช่น ความอคติทางเชื้อชาติ (Racial Prejudice) การคิดแบบเหมารวม (Stereotyping)

3.2 แรงจูงใจใฝ่ความสำเร็จ (Achievement): การยินดีกับความสำเร็จ (Celebrating Success) นักเรียนจะเรียนรู้ถึงการแสดงความประสบความสำเร็จ และพวกเขาจะได้อีกทักษะดูแลความสำเร็จได้อย่างมีสัมฤทธิ์ผลอย่างแท้จริง รวมถึงจุดยืนและเป้าหมายเส้นทางการเลือกความยอดเยี่ยมเหนือการแก้ตัว (ขอโทษ)

4. การเห็นคุณค่าในตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคม (Self-Esteem and

Social Responsibility) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

4.1 ความร่วมมือกันหรือการมีส่วนร่วม (Collaboration) : เราไม่สามารถดำเนินชีวิตอยู่ตามลำพังได้ (Can't We All Get Along?) การสังเคราะห์ความสำคัญของการทำงานด้วยกันของเรา เราจะต้องเรียนรู้ถึงการร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขันและย้ายความขัดแย้งไปสู่ความร่วมมือ

4.2 การให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนกัน (Contribution): การยินดีที่จะรับใช้ / ให้บริการ (Celebrating Service) การขยายออกแก่นเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมถึงมุมมองของโลกที่มากมาย กิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนทำความเข้าใจที่ไม่มีขีดจำกัดของผู้เรียนให้เป็นจริงขึ้นมา จะพบได้จากในการได้รับใช้สังคม ด้วยการสนับสนุนโครงการจิตสำนึกทางสภาพแวดล้อม โดยมีชุมชนเป็นฐาน แก่นเรื่องสุดท้ายของการทำให้โลกเต็มไปด้วยความสงบสุขและมีความกลมเกลียวกันในทุกๆ ที่ในโลก

Coopersmith (1984 อ้างถึงใน กนกวรรณ ทองฉวี, 2545: 58-59) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเพิ่มสูงขึ้นโดยมีหลัก 4 ประการคือ

1. การได้รับความนับถือ การยอมรับ ความสนใจ เอาใจใส่ จากบุคคลที่ใกล้ชิดหรือมีความสำคัญในชีวิต
2. การประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ ซึ่งจะทำให้เป็นที่รู้จักและมีผลต่อสถานภาพและตำแหน่งในสังคม โดยมีปัจจัยย่อยๆ ที่ทำให้บุคคลรู้สึกว่าการประสบความสำเร็จคือการมีความสามารถที่จะมีอิทธิพลและควบคุมคนอื่นได้ ซึ่งแสดงถึงความมีอำนาจ การได้รับการยอมรับความสนใจ รักใคร่ซึ่งทำให้ตนรู้สึกว่ามีคุณค่า การเป็นบุคคลที่มีศีลธรรม จรรยา ตามมาตรฐานสังคม ซึ่ง แสดงถึง การเป็นบุคคลที่มีความดี น่าเชื่อถือศรัทธา
3. การประสบความสำเร็จสมความมุ่งมั่น ซึ่งแสดงถึงมีความสามารถ การได้กระทำในสิ่งที่สอดคล้องกับค่านิยมและความปรารถนา
4. การไม่ใส่ใจต่อสิ่งที่จะทำให้มีคุณค่าในตนเองลดลง เช่น การไม่สนใจต่อข้อวิจารณ์ ที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์จากคนอื่น

5. การประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง

กนกวรรณ ทองฉวี (2545: 60) กล่าวว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเป็นความนึกคิดที่บุคคลมีความพึงพอใจในตนเอง การวัดความรู้สึกพึงพอใจในตนเองของบุคคลจึงทำได้ค่อนข้างยาก อย่างไรก็ตามได้มีผู้สร้างแบบวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง โดยใช้วิธีการรายงาน หลายแบบเช่น แบบวัด Tenness Self-Concept Scale ของ Fitts แบบวัด Self-Esteem Scale ของ

Rosenberg แบบวัด Self-Esteem Inventory ของ Coopersmith เป็นต้น และการรายงานตนเอง เป็นวิธีการวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองที่ให้ข้อมูลได้ถูกต้องกว่าวิธีการอื่นๆ

Coopersmith (1984 อ้างถึงใน กนกวรรณ ทองฉวี, 2545: 60) ได้สร้างแบบวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง โดยใช้รูปแบบการรายงานตนเองไว้ทั้งหมด 3 ฉบับ ฉบับนักเรียน (School Form) ฉบับนักเรียนฉบับสั้น (School Short Form) และฉบับผู้ใหญ่ (Adult Form) แบบวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองฉบับนักเรียนเหมาะสำหรับนักเรียนอายุ 8-15 ปี แบบวัดแบ่งออกเป็นด้านต่างๆ คือ ด้านตนเองโดยทั่วไป ด้านตนเอง ด้านสังคม ด้านตนเองทางพ่อแม่และบ้าน ด้านโรงเรียนและการศึกษา และด้านการตอบไม่ตรงกับความเป็นจริงเป็นการวัดความจริงใจของผู้ตอบ ซึ่งในแต่ละด้านประกอบด้วยคุณลักษณะพื้นฐานของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง 4 ประการ คือ การมีความสำคัญ (Significance) การมีอำนาจ (Power) การมีความสามารถ (Competence) และการมีคุณความดี (Virtue) และต่อมา Coopersmith ได้นำแบบวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองฉบับนักเรียนมาดัดแปลงสร้างเป็นแบบวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองฉบับสั้น ดัดข้อคำถามจากเดิม 58 ข้อเหลือ 25 ข้อ ค่าความน่าเชื่อถือของเครื่องมืออยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ และต่อมาได้มีการดัดแปลงภาษาและสถานการณ์ในข้อคำถามแบบวัดให้เป็นแบบวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองฉบับผู้ใหญ่ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับบุคคลที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไป และนำมาใช้วัดกับศึกษาระดับมัธยมปลายและนักศึกษาวิทยาลัย จำนวน 647 คน โดยให้ทำแบบวัดทั้งแบบวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองฉบับสั้น และแบบวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองฉบับผู้ใหญ่ จากนั้นหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างแบบวัดทั้ง 2 แบบ ได้ค่าสหสัมพันธ์สูงถึง 0.80 แสดงให้เห็นว่า แบบวัดความรู้สึกทั้ง 3 ฉบับสามารถวัดได้ในสิ่งเดียวกัน

นอกจากแบบทดสอบดังกล่าวมา ก็ยังมีนักวิชาการที่สร้างแบบทดสอบการเห็นคุณค่าในตนเองอื่นๆ เช่น แบบทดสอบของ Battle (2002 as cited Marte Erin Ostvik-de Wilde, 2008: 34) ที่สร้างแบบทดสอบที่ชื่อว่า The Culture Free Self-Esteem Inventories โดยใช้เวลาทำแบบทดสอบประมาณ 10-15 นาที ในการดำเนินการทดสอบ และนำเสนอผลของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวม มีคะแนนที่เป็นตัวแทนใน 5 ด้าน คือ การเห็นคุณค่าในตนเองด้านวิชาการ (Academic Self-Esteem) การเห็นคุณค่าในตนเองด้านทั่วไป (General Self-Esteem) การเห็นคุณค่าในตนเองด้านครอบครัว/บ้าน (Parental / Home Self-Esteem) การเห็นคุณค่าในตนเองด้านสังคม (Social Self-Esteem) การเห็นคุณค่าในตนเองด้านส่วนตัว (Personal Self-Esteem) โดยแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีจำนวน 3 เวอร์ชันหรือ 3 ฉบับ คือ ฉบับเด็กประถม (อายุระหว่าง 6-8 ปี) ฉบับกลาง (อายุระหว่าง 9-12 ปี) ฉบับวัยรุ่น (อายุระหว่าง 13-18 ปี)

และยังมีแบบทดสอบของ Luhtanen and Crocker (1992) ได้สร้างแบบทดสอบที่ชื่อว่า The Collective Self-Esteem Scale (CSES) โดยเป็นแบบทดสอบเพื่อวัดอัตลักษณ์โดยรวมหรือ

สังคมเชิงบวกของบุคคล แบบทดสอบ CSES มีจำนวน 16 ข้อ เป็นการพิจารณาการรับรู้และ ความรู้สึกอ้างอิงต่อสมาชิกกลุ่มสังคม ที่บุคคลผ่านฐานของการอธิบายลักษณะด้านเพศ เฝ้าพันธ์ ศาสตร์ชาติพันธ์ แบบทดสอบ CSES แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ 1. การเห็นคุณค่าในตนเองด้านความเป็นสมาชิก (Membership Esteem) เป็นการประเมินการตัดสินใจของแต่ละบุคคลว่าพวกเขามีคุณค่าเหมือนสมาชิกของกลุ่มสังคม 2. การเห็นคุณค่าในตนเองด้านลักษณะส่วนตัวโดยรวม (Private Collective Self Esteem) เป็นการประเมินตัดสินใจของแต่ละบุคคลว่าเขามีเป็นคนดีของกลุ่มสังคมที่เขาเป็น 3. การเห็นคุณค่าในตนเองด้านสาธารณะโดยรวม (Public Collective Self Esteem) เป็นการประเมินการรับรู้เชิงบวกต่อบุคคลประเมินกลุ่มสังคม 4. การเห็นคุณค่าในตนเองด้านความสำคัญของอัตลักษณ์ (Importance to Identity) เป็นการประเมินความสำคัญของบุคคลๆ คนหนึ่งในกลุ่มสมาชิกทางสังคมที่มีต่อการรับรู้ตนเอง

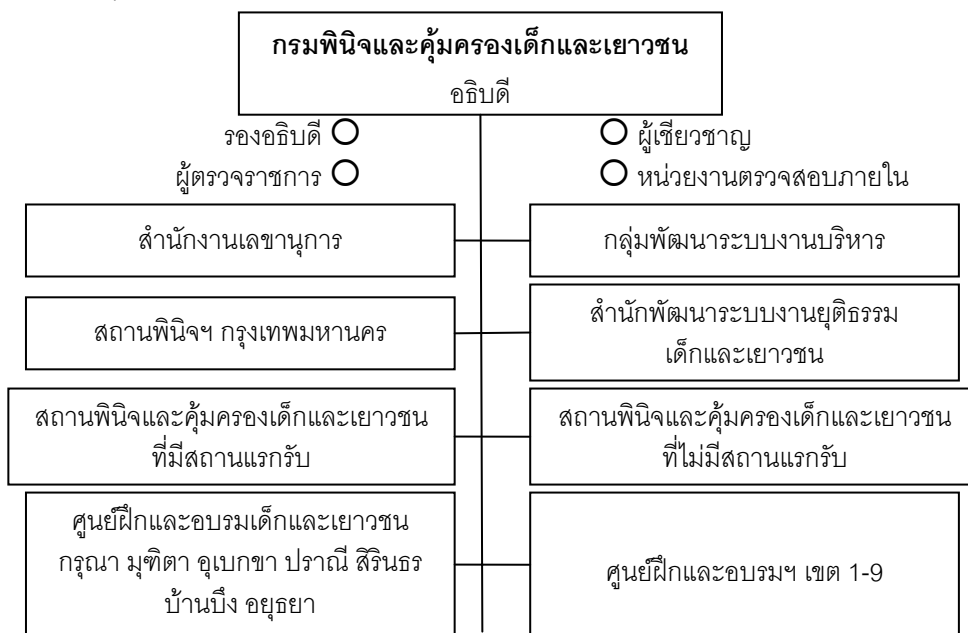
จากการศึกษาทฤษฎีการเห็นคุณค่าในตนเอง Self-Esteem สรุปได้ว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง คือความคิดของบุคคลที่เกี่ยวกับตนเองว่าเป็นคนมีคุณค่า มีความหมาย มีประสิทธิภาพเพียงใด เป็นผลให้บุคคลเกิดความนับถือตนเอง ซึ่งจะเกิดได้จากการที่บุคคลนั้นจะต้องมองตนเองและประเมินตนเองทั้งด้านบวกและลบที่มีต่อการมีคุณค่า ความสามารถ ความสำเร็จ เป็นต้น และยังเป็นขั้นหนึ่งของความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ โดยมีองค์ประกอบภายในและภายนอก

และจากการศึกษาแนวคิดการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง สามารถสรุปแนวทางการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองได้ดังนี้คือ การยอมรับสภาพความรู้สึกที่แท้จริงของตนเอง การบอกกับตนเองในทางบวก การค้นหาสิ่งที่ดีที่ตนเองทำได้ดี การใช้แรงสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อน การใช้การพึ่งพาตนเองที่เกิดจากการรับรู้ความสามารถของตนเองที่ประกอบด้วยคำนี้รู้ตนเองในควมมีอิสระ การรับรู้อัตลักษณ์และความพิเศษในตัวเอง การพึ่งพาอาศัยกันกับผู้อื่นรอบข้างทั้งจากโรงเรียน ชุมชน โลก ความเป็นส่วนหนึ่งหรือความเป็นเจ้าของเชื่อมโยงสัมพันธ์ด้วยความผูกพันและมีมิตรภาพ ความรับผิดชอบต่อตนเองด้วยการแสดงออกการเห็นคุณค่าในตนเองอย่างมีเหตุผล การรับรู้พลังความสามารถในการจัดการกับชีวิต การที่จะกล้าเสี่ยงกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ การสนับสนุนความรับผิดชอบต่อสังคม การยอมรับและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อโลกรอบตัว การใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและการทำงานเป็นทีม

ตอนที่ 4 สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

“สถานพินิจ” หมายถึง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2535

ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งตามมาตรา 275 บัญญัติให้ศาลยุติธรรมมีหน่วยธุรการของศาลยุติธรรมที่เป็นอิสระ จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543 ขึ้น ซึ่งมีผลให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งเดิมอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของศาลเยาวชนและครอบครัว มาอยู่ภายใต้สังกัดของกระทรวงยุติธรรม ตามมาตรา 36 ภายหลังจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมาสังกัดอยู่ภายใต้สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมในช่วงปี พ.ศ. 2545 รัฐบาลได้มีการปฏิรูประบบราชการใหม่ โดยได้มีการตราพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ขึ้น มีผลทำให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้รับการยกฐานะเป็นกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยให้มีอำนาจหน้าที่และการแบ่งส่วนราชการตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2545 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2545 เมื่อมีการจัดตั้งกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนขึ้นแล้วได้มีกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2546 โดยมีโครงสร้างกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ดังนี้

ตารางที่ 5 โครงสร้างกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1. อำนาจหน้าที่ของสถานพินิจ

มาตรา 50 ของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ได้กล่าวว่า เมื่อมีการจับกุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด เจ้าพนักงานผู้จับกุมหรือควบคุมเด็กหรือเยาวชนนั้น ต้องแจ้งการจับกุมหรือควบคุมไปยังสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง มาตรา 4 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ได้นิยามความหมายของเด็กและเยาวชนดังนี้ “เด็ก” หมายถึง บุคคลอายุเกินเจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกินสิบสี่ปีบริบูรณ์ “เยาวชน” หมายถึง บุคคลอายุเกินสิบสี่ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์

ตามมาตรา 34 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของสถานพินิจ มีดังต่อไปนี้

1. สืบเสาะและพินิจเรื่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด และของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนนั้น รวมทั้งสาเหตุแห่งการกระทำความผิดเพื่อรายงานต่อศาล
2. สอดส่องความประพฤติของเด็กและเยาวชนตามคำสั่งศาล
3. ควบคุมเด็กและเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ในระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดี หรือตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล
4. สงเคราะห์และบำบัดแก้ไขเด็กและเยาวชนในระหว่างที่ถูกควบคุมหรือภายหลังปล่อย
5. จัดให้มีการตรวจรักษาและพยาบาลเด็กหรือเยาวชนในระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดี หรือในระหว่างการควบคุมตัวในสถานพินิจ
6. จัดการศึกษา ฝึกและอบรม ดูแลและอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุม
7. สืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวในคดีครอบครัว รวมทั้งจัดให้ แพทย์หรือจิตแพทย์ตรวจร่างกาย สุขภาพหรือจิตใจของคู่ความในกรณีศาลมีคำสั่งตาม มาตรา 112
8. ประมวลและรายงานข้อเท็จจริง รวมทั้งเสนอความเห็นต่อศาลในคดีครอบครัวตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 117

9. ศึกษาค้นคว้าถึงสาเหตุแห่งการกระทำของเด็กและเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด โดยทั่วไป จัดทำสถิติการกระทำความผิดดังกล่าวของเด็กและเยาวชน และเผยแพร่วิธีป้องกันหรือทำให้ลดน้อยลง ซึ่งการกระทำความผิดนั้น

10. ดำเนินการอื่นตามคำสั่งศาลหรือตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา (วิชามหาคุณ, สุตจิต เจนนพกาญจน์ และ เสาวภาคย์ สุภนิตย์, 2548)

2. สภาพการดำเนินงานในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เมื่อมีการจัดตั้งกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนขึ้นแล้ว ได้มีกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2546 ทำให้ภารกิจของสถานพินิจตามที่กฎหมายกำหนดดังกล่าว บางส่วนถูกโอนไปเป็นของหน่วยงานอื่น บางส่วนถูกกำหนดให้เป็นภารกิจของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ตามคู่มือการดำเนินงานของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่มีสถานแรกรับ ได้กำหนดให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการด้านการสืบเสาะ ประมวลข้อเท็จจริงคดีอาญา คดีครอบครัว กำกับการปกครองและดูแลทรัพย์สินและสิทธิประโยชน์ของผู้เยาว์ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล
2. ดำเนินการด้านการควบคุม ดูแล บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน พัฒนาพฤตินิสัย และสงเคราะห์เด็กและเยาวชนระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี
3. ดำเนินการด้านกิจกรรมชุมชนและประสานความร่วมมือเพื่อการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิ
4. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย สอดคล้องกับนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนข้อกำหนดอื่นขององค์การสหประชาชาติที่ประเทศไทยได้ลงนามในภาคยานุวัติสารไว้ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจึงควรมีจุดมุ่งหมายหรือหลักการโดยทั่วไปดังนี้

1. เพื่อให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย
2. เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน รวมทั้งจะต้องปฏิบัติโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และหลักสิทธิมนุษยชน

3. เพื่อให้การบริหารจัดการในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ โดยบุคลากรทุกคนต้องมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กและเยาวชนและให้การปกครองคุ้มครอง

4. เพื่อให้การศึกษาอบรมและบำบัดแก้ไขในเบื้องต้นอย่างเหมาะสมกับเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่มีสถานแรกรับจะต้องรับฝากควบคุมเด็กและเยาวชนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ไม่มีสถานแรกรับด้วย สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จึงต้องเน้นการดำเนินงาน ด้านการประสานงาน การส่งต่อข้อมูลระหว่างสถานพินิจกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ สถานแรกรับ สถานีตำรวจ สำนักงานอัยการจังหวัด ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต หน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งอาจติดต่อทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ การส่งข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนเพื่อรวบรวมในสมุดประจำตัว การเสนอรายงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนไปยัง สถานีตำรวจ ศาลเยาวชนและครอบครัวสำนักงานคุมประพฤติ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต หรือไปหน่วยงานอื่น ๆ (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2551)

วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล (2543) ได้กล่าวถึงสภาพการดำเนินงานในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนว่าแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. สถานพินิจ ซึ่งมีภารกิจในการสืบค้นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็ก ได้แก่ สภาพปัญหาและสาเหตุแห่งการกระทำผิด สภาพแวดล้อมทางครอบครัวและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กเพื่อเสนอเป็นรายงานต่อศาลประกอบการพิจารณาคัดสินเพื่อกำหนดแนวทางในการแก้ไขเด็กและเยาวชน สถานพินิจจะมีเจ้าหน้าที่ประกอบด้วย แพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์และพนักงานคุมประพฤติ ซึ่งจะทำหน้าที่ในการสืบเสาะและประมวลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กเยาวชนและครอบครัว ตลอดจนสภาพแวดล้อมอื่นๆ เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน โดยแพทย์จะทำหน้าที่ตรวจร่างกายเพื่อหาความบกพร่องหรือความผิดปกติทางกาย นักจิตวิทยาจะทำหน้าที่สืบเสาะภาวะทางจิต นักสังคมสงเคราะห์จะทำหน้าที่หาแนวทางในการช่วยเหลือและสงเคราะห์เด็กและเยาวชนในด้านต่างๆ พนักงานคุมประพฤติจะทำหน้าที่สืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมแห่งคดีของเด็กและเยาวชน รายงานจากส่วนงานทั้ง 4 ส่วนงานนี้จะเป็นข้อมูลสำหรับศาลเพื่อใช้พิจารณากำหนดแนวทาง / วิธีปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน เช่น อาจสั่งให้ปล่อยตัวเด็กไปโดยกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติหรืออาจสั่งการให้เด็กและเยาวชนให้การฝึกอบรมในสถานฝึกและอบรม เป็นต้น

2. สถานแรกรับ หลังจากที่เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดถูกจับกุม เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องนำเด็กและเยาวชนไปควบคุมไว้ยังสถานแรกรับภายใน 24 ชั่วโมง (พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534 มาตรา 50) สถานแรก

รับจึงมีภารกิจในการดูแลความเป็นอยู่ เช่น การกินอยู่หลับนอน ตลอดจนสวัสดิภาพอื่นๆ ให้แก่เด็กและเยาวชนในระยะก่อนมีคำพิพากษาหากเด็กและเยาวชนนั้นไม่ได้รับการประกันตัว และมีภารกิจในการจัดให้เด็กได้ไปรับการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมที่กฎหมายกำหนดจนเสร็จสิ้นกระบวนการพิจารณาของศาล เช่น จัดให้เด็กได้รับการสืบเสาะและประมวลข้อเท็จจริงที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือขึ้นศาลตามกำหนดเวลา

3. สถานฝึกและอบรม มีภารกิจในการควบคุมดูแลเด็กและเยาวชนที่ศาลสั่งให้ฝึกอบรมในสถานฝึกและอบรมในเรื่องความเป็นอยู่ (การกินอยู่หลับนอน) ตลอดจนการเสริมสร้างพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม โดยจัดอบรมให้ความรู้ทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพ ตลอดจนการอบรมนิสัยกลมเกลียวจิตใจให้กลับตนเป็นพลเมืองดี ให้การรักษาพยาบาลยามเจ็บป่วย การจัดนันทนาการเพื่อเสริมสร้าง ประสบการณ์ชีวิต ตลอดจนการดำเนินการสงเคราะห์ภายหลังปล่อยตัว ดังนั้นการดำเนินงานโดยทั่วไปของสถานฝึกและอบรมจึงเป็นรูปแบบของบ้านผสมโรงเรียนโดยในสถานฝึกอบรมจะมีพ่อบ้านแม่บ้านทำหน้าที่คอยให้การดูแลเอาใจใส่ให้เด็กได้รับความอบอุ่น มีนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และพยาบาลซึ่งร่วมกันทำหน้าที่ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ยังมีครูผู้สอนซึ่งทำหน้าที่สอนวิชาสามัญ วิชาชีพ และการส่งเสริมสุขภาพพลานามัยและจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน

3. การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน หมายถึง การกระทำที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบ ค่านิยม วัฒนธรรม และจารีตของสังคมนั้นๆ ที่สำคัญให้หมายรวมถึงการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายอาญา และกฎหมายอื่นๆ ที่มีโทษทางอาญาซึ่งทั้งสองประเด็นนี้เป็นสาเหตุที่ทำให้การกระทำมีความผิดมีผลกระทบต่อสังคมหรือบุคคลอื่นๆ จึงสรุปได้ว่าการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนมีความหมายกว้างแตกต่างกับการฝ่าฝืนกฎหมายซึ่งเป็นอาชญากรโดยทั่วไปที่กระทำผิดกฎหมายอาญาเท่านั้น กล่าวได้ว่าการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนมีขอบเขตกว้างขวางซึ่งตรงกับความหมายที่ว่า “Juvenile Delinquency” (นวลจันทร์, 2540 อ้างถึงใน สุพรรณี ประเสริฐทองกร, 2546: 5)

กตัญชลี ณรงค์ราช (2543: 3) ได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับวัยรุ่นชายที่ทำผิดกฎหมายในต่างประเทศ พบว่า มีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรง และการทำผิดกฎหมายในวัยรุ่น เช่น ปัญหาความยากจน การมีประวัติการก่อความรุนแรงมาก่อน การไม่เข้าสังคม การหย่าร้างในครอบครัว การมีอารมณ์โกรธเกลียดและผิดหวัง การมีลักษณะบุคลิกภาพต่อต้านสังคม การศึกษาและระดับสติปัญญาต่ำ การมีความผิดปกติหรือมีความพิการทางด้านร่างกาย การมีปัญหาสุขภาพจิต การอยู่ในสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีการใช้สารเสพติด การ

เคยเสพและขายสารเสพติดชนิดผิดกฎหมาย การมีบิดามารดาใช้สารเสพติด และลักษณะของ พันธุกรรม เป็นต้น ซึ่งปัจจัยดังกล่าวก็มีอยู่ในสังคมไทยเช่นเดียวกัน

จากรายงานสถิติคดีประจำปี พ.ศ. 2551 ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่ได้ รายงานสถิติคดีที่เด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ พ.ศ. 2551 โดยมี รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของคดีที่เด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2551 จำแนกตามฐานความผิด

ฐานความผิด	จำนวน	ร้อยละ
รวม	46,981	100.00
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	12,658	26.94
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	6,661	14.18
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	1,916	4.08
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียงและการปกครอง	2,989	6.36
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ	11,207	23.85
ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด	3,251	6.92
ความผิดอื่นๆ	8,299	17.67

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของคดีที่เด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2551 จำแนกตามสาเหตุของการกระทำผิด

สาเหตุของการกระทำผิด	จำนวน	ร้อยละ
รวม	46,981	100.00
ป่วยทางจิต	73	4.58
ทะเลาะวิวาท	2,154	6.77
สภาพทางเศรษฐกิจ	3,182	2.90
ผู้เฒ่าชกจู๋/บังคับ	1,364	2.29
สภาพครอบครัว	2,487	5.29

การคบเพื่อน	18,774	39.96
ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์	4,748	10.11
คึกคะนอง	8,582	18.27
อื่นๆ	5,617	11.96

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของคดีที่เด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2551 จำแนกตามคำพิพากษา/คำสั่งศาล

คำพิพากษา/คำสั่งศาล	รวม		ชาย		หญิง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รวม	37,766	100.00	34,801	92.15	2,965	7.85
ว่ากล่าวตักเตือน	3,029	8.02	2,583	6.83	446	1.18
คุมประพฤติ	21,684	57.42	20,271	53.68	1,413	3.74
ปรับ	2,055	5.44	1,791	4.74	264	0.70
ใช้การฝึกและอบรมแทน ค่าปรับ	687	1.82	645	1.71	42	0.11
ใช้วิธีการอื่นแทน	366	0.97	312	0.83	54	0.14
ฝึกและอบรม	7,083	18.75	6,717	17.79	366	0.97
ฝึกและอบรมและชำระค่าปรับ	147	0.39	129	0.34	18	0.05
จำคุก	207	0.55	203	0.54	4	0.01
ไม่ต้องรับโทษ แต่ใช้วิธีการอื่น สำหรับเด็ก	793	2.10	706	1.87	87	0.23
ไม่มีความผิด แต่ใช้วิธีการอื่น สำหรับเด็ก	55	0.14	50	0.13	5	0.01
ไม่มีความผิด ให้ยกฟ้อง	645	1.71	583	1.54	62	0.16
โอนคดีไปศาลอื่น	14	0.04	6	0.02	8	0.02
อื่นๆ	1,001	2.65	805	2.13	196	0.52

ตารางที่ 9 จำนวนคดีที่เด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ และคุ้มครองเด็กและ
เยาวชนจังหวัดปทุมธานี ปี พ.ศ.2551 จำแนกตามฐานความผิด และอายุ

จังหวัด	รวม	ฐานความผิด (Offenses)							รวม	อายุ (ปี)	
		1	2	3	4	5	6	7		10-14	15-18
ปทุมธานี	1,018	347	115	45	58	223	36	194	1,018	133	885

หมายเหตุ :

ฐานความผิด 1 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

Offenses 1 : Assets

ฐานความผิด 2 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

Offenses 2 : Life and Body

ฐานความผิด 3 ความผิดเกี่ยวกับเพศ

Offenses 3 : Sexuality

ฐานความผิด 4 ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียง และการปกครอง

Offenses 4 : Against Public Peace, Liberty , Reputation and Public Administration

ฐานความผิด 5 ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

Offenses 5 : Drug Abuse

ฐานความผิด 6 ลักษณะความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด

Offenses 6 : Arms and Explosives

ฐานความผิด 7 ความผิดอื่น ๆ

Offenses 7 : Others

4. มาตรฐานการดำเนินงานและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในสถานแรกรับ

มาตรฐานการดำเนินงานและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้มีการกำหนดประเด็นหลักที่จะนำไปใช้ในการกำหนดเป็นสาระสำคัญ และมาตรฐานของสถานแรกรับ 12 ประเด็นหลัก ดังนี้ (1) นโยบาย (2) องค์กร และโครงสร้าง องค์กร (3) บุคลากร (4) การพัฒนาบุคลากร (5) อาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม (6) การบริหารและการจัดการ (7) ระบบขั้นตอนการทำงาน (8) บริการสังคมที่จัดให้ (9) สิทธิและหน้าที่ของเด็กและเยาวชน (10) สิ่งอำนวยความสะดวก (11) ความมั่นคงและความปลอดภัย (12) ครอบครัวและชุมชน (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2551)

ในประเด็นที่ 2. องค์กรและโครงสร้างองค์กร ได้กำหนดมาตรฐานไว้ดังนี้

1. เด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิด และไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราวจะถูกควบคุมไว้ในสถานแรกรับเท่านั้น (ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือคำสั่งศาล)
2. เด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดซ้ำถูกควบคุมตัวไว้ในสถานแรกรับให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ายังมีได้เป็นผู้กระทำความผิด จะต้องปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้
3. เด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้การปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนต้องปฏิบัติภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อกำหนด
4. สถานแรกรับเด็กและเยาวชนต้องจัดให้มีสถานที่ควบคุมเด็กและเยาวชนแยกจากเด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้เข้ารับการฝึกอบรม รวมทั้งต้องแยกหน่วยควบคุมเด็กและเยาวชนชาย / หญิงออกจากกัน สำหรับการควบคุมเด็กและเยาวชนหญิง ห้ามมิให้ผู้ชายเข้าไปในหน่วยควบคุม เว้นแต่มีเหตุฉุกเฉิน หรือมีราชการจำเป็น
5. การบริหารจัดการภายในสถานแรกรับเด็กและเยาวชนต้องคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ และต้องปลูกฝังให้บุคลากรทุกคนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กและเยาวชน รวมทั้งการพิทักษ์ ปกป้อง คุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการละเมิดสิทธิประโยชน์ของเด็ก การแสวงหาผลประโยชน์และการกระทำทารุณกรรมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและอารมณ์
6. การควบคุมดูแลเด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดในระหว่างรอการสอบสวนหรือการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล ต้องเป็นไปเพื่อการจำแนกประเภทเด็กและเยาวชนและเพื่อการดูแล บำบัด แก้ไข พื้นฟูเบื้องต้น
7. การจำแนกประเภทเด็กและเยาวชนเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ศึกษาวิเคราะห์ถึงสาเหตุหรือปัจจัยของการกระทำความผิดในด้านสังคม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ และจิตใจ รวมทั้งพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนเพื่อประโยชน์ในการให้การดูแลความเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชน การวางแผน บำบัด แก้ไขเบื้องต้น และการรายงานข้อเท็จจริง พร้อมเสนอแนวทางแก้ไขเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมต่อศาล
8. การบำบัด พื้นฟู เบื้องต้นเป็นกระบวนการให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาของเด็กและเยาวชนในขั้นแรก การสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนตระหนักและเข้าใจตนเอง ถึงการกระทำความผิดและมีแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การส่งเสริมและสนับสนุน ทักษะในการปรับตัว การดำเนินชีวิต การสนับสนุนเด็กและเยาวชนให้มีความพร้อมที่จะดำรงชีวิต

ในสังคมและเตรียมให้เด็กและเยาวชนได้เข้ารับกิจกรรมบำบัด แก่ไข ฟันฟูที่เหมาะสม ในกรณีที่ต้องเข้ารับการฝึกและอบรม

9. การควบคุมดูแลเด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิด ต้องจัดให้เด็กและเยาวชนได้มีที่อยู่อาศัย กินอยู่หลับนอน และปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตที่เพียงพอ มีคุณภาพได้มาตรฐานและเหมาะสมตามเพศ วัย สภาพทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา พฤติกรรม สังคม และวัฒนธรรมของเด็กและเยาวชน

10. มีการศึกษา วิเคราะห์ สาเหตุ และปัจจัยเสี่ยงหรือปัจจัยกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิด ทั้งปัจจัยทางด้านสังคม ค่านิยมความเชื่อ สิ่งแวดล้อม สุขภาพกาย จิตใจ ลักษณะนิสัย หรือพฤติกรรมเป็นรายบุคคล พร้อมกับจัดทำรายงานการจำแนกประเภท และเสนอแนวทางในการแก้ไขเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมต่อศาล

11. มีการบำบัดแก้ไขเบื้องต้นแก่เด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิด ซึ่งถูกควบคุมตัวไว้ระหว่างการสอบสวนและการพิจารณาพิพากษาคดี

12. มีการปฏิบัติการร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐ เอกชนที่เกี่ยวข้อง ชุมชน สังคม

13. มีการจัดโครงสร้างหน่วยงานประกอบด้วย งานช่วยอำนวยความสะดวก จำแนกประเภทเด็กและเยาวชน การดูแล การบำบัด แก่ไข ฟันฟูเบื้องต้น และการรักษาความปลอดภัย

ประเด็นที่ 6. การบริหารและการจัดการ ได้กำหนดมาตรฐานไว้ในด้านกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ต้องประกอบด้วย

1. กิจกรรมบำบัด ฟันฟูเหมาะสมกับสภาพปัญหา ความต้องการของเด็กและเยาวชนทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต การใช้ยาและสารเสพติด ทักษะชีวิตและสังคม

2. กิจกรรมพัฒนาเด็กและเยาวชน เพื่อส่งเสริมสร้างศักยภาพและจริยธรรมของเด็กและเยาวชนให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมปกติได้อย่างสร้างสรรค์

3. กิจกรรมตามวัยและพัฒนาการของเด็กและเยาวชนเพื่อให้ได้รับการศึกษา การเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ การเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ การส่งเสริมสุขภาพการออกกำลังกาย

4. กิจกรรมติดต่อกับชุมชน สังคมและครอบครัวเพื่อให้เด็กและเยาวชนยังคงมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้เช่นเดียวกับเด็กทั่วไป

ประเด็นที่ 7. ระบบขั้นตอนการทำงาน ซึ่งประกอบด้วย (7.1) การรับตัวเด็กและเยาวชน การลงทะเบียน (7.2) การปฐมนิเทศ (7.3) การเยี่ยม (7.4) การจำแนกประเภท (7.5) การบำบัด แก่ไข ฟันฟู ป้องกันและพัฒนา (7.6) การให้รางวัล และการลงโทษ 7.5 การบำบัด แก่ไข ฟันฟู ป้องกัน และการพัฒนา

ในข้อที่ 7.5 การบำบัด แก่ไข ฟันฟู ป้องกันและพัฒนา ได้ระบุมาตรฐานดังนี้

1. สถานแรกรับจัดให้มีแผนการบำบัด แก่ไข ฟันฟูเบื้องต้นเด็กและเยาวชนทุกรายตามผลการจำแนกประเภท เพื่อเป็นแนวทางในการบำบัด แก่ไข ฟันฟูเบื้องต้น โดยมีระยะเวลาสอดคล้องกับการควบคุมตัวอยู่ในสถานแรกรับ

2. การบำบัด แก่ไข ฟันฟูเบื้องต้นจะใช้ระยะเวลาประมาณ 90 - 120 วัน โดยแบ่งออกเป็น (1) การบำบัด แก่ไข ฟันฟู ช่วงแรกรับตัวใช้เวลา 15 วัน ปฐมนิเทศ เตรียมความพร้อมทางร่างกาย จิตใจ กิจกรรมสำรวจตนเอง (2) ช่วงการบำบัด แก่ไข ฟันฟูระยะกลางใช้เวลา 60 วัน (3) ช่วงเตรียมความพร้อมก่อนพิพากษาใช้เวลา 15 วัน

ประเด็นที่ 9. สิทธิและหน้าที่ของเด็กและเยาวชน มาตรฐานฯ ได้กล่าวถึงสิทธิและหน้าที่ของเด็กและเยาวชนในสถานแรกรับ ดังนี้

1. เด็กและเยาวชนต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ สีผิว เพศ อายุ ภาษา ศาสนา สัญชาติ ความคิดเห็นทางการเมืองหรืออื่นๆ

2. ได้รับการแจ้งสิทธิพื้นฐาน ขั้นตอนของการดำเนินคดีและขั้นตอนการปฏิบัติงานของสถานแรกรับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดี ภายใน 1 ชั่วโมง นับตั้งแต่รับตัวเข้าสถานแรกรับและมีสิทธิที่จะติดต่อกับผู้ปกครองโดยมิชักช้าภายหลังการรับตัว

3. เด็กและเยาวชนมีสิทธิที่จะรับทราบ คัดค้านและขอแก้ไขข้อมูลหรือรายงานต่างๆ ที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ใช่ข้อเท็จจริงของตนเอง

4. เด็กและเยาวชนทุกคนต้องได้รับการตรวจสุขภาพกาย/ จิต และการรักษาพยาบาลเบื้องต้น หากพบการเจ็บป่วยที่นอกเหนือขอบเขตของพยาบาลจะได้รับการส่งต่อโรงพยาบาลเพื่อรับการรักษาจากแพทย์ต่อไปรวมทั้งได้รับสิทธิการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาการเจ็บป่วยและวิธีการรักษาพยาบาลจากบุคลากรทางการแพทย์และแจ้งให้ผู้ปกครองทราบถึงการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่องภายหลังการปล่อยตัว

5. เด็กและเยาวชนจะได้รับการติดต่อจากที่ปรึกษากฎหมายในสถานที่มีความเป็นส่วนตัวและเป็นความลับ

6. เด็กและเยาวชนที่ไม่รู้ภาษาไทยหรือมีปัญหาทางการสื่อสาร จะได้รับการจัดหาล่ามโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ตามที่เด็กร้องขอหรือมีความจำเป็น สำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นชาวต่างชาติจะต้องดำเนินการติดต่อกับสถานทูตหรือสถานกงสุลของประเทศนั้นๆ ที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย

7. เด็กและเยาวชนมีสิทธิทำคำร้องหรือร้องทุกข์ไปยังผู้อำนวยการของสถานแรกรับหรือผู้มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือผู้รับความคิดเห็นที่หน่วยงานจัดให้

8. เด็กและเยาวชนทุกคนได้รับอนุญาตให้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนารวมทั้งสิ่งที่เด็กและเยาวชนนับถือ
9. เด็กและเยาวชนทุกคนจะต้องได้รับการบำบัดฟื้นฟูเบื้องต้น
10. เด็กและเยาวชนทุกคนควรได้รับการติดต่อเยี่ยมเยียนจากบิดา มารดา ผู้ปกครองและญาติหรือบุคคลพิเศษไม่น้อยกว่าเดือนละ 1 ครั้งและมีการติดต่อทางจดหมายหรือโทรศัพท์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง
11. เด็กและเยาวชนจะได้รับการแจ้งให้ทราบถึงข้อมูลความคืบหน้าเกี่ยวกับการดำเนินคดี และรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากภายนอก
12. เด็กและเยาวชนทุกคนจะได้รับอุปกรณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ที่เหมาะสมตามวัย
13. เด็กและเยาวชนทุกคนต้องได้รับการสนับสนุนให้มีการออกกำลังกายและเล่นกีฬาอย่างน้อยวันละไม่น้อยกว่า 30 นาที เพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัย เว้นแต่ในกรณีที่มีปัญหาด้านสุขภาพหรือตามคำสั่งแพทย์
14. เด็กและเยาวชนทุกคนอย่างน้อยจะต้องได้รับการศึกษาเล่าเรียนขั้นพื้นฐาน และ ควรได้รับการส่งเสริมในเรื่องการศึกษาตามความต้องการอย่างต่อเนื่อง
15. เด็กและเยาวชนทุกคนจะต้องได้รับกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านอาชีพระยะสั้น
16. เด็กและเยาวชนมีสิทธิที่จะได้รับอนุญาตให้กลับไปเยี่ยมบ้านในกรณีที่มีความจำเป็นต่างๆ เช่น บุคคลในครอบครัวเจ็บป่วยหรือถึงแก่กรรม หรือเพื่อทัศนศึกษาหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการศึกษาหรือการพัฒนาตนเอง
17. เด็กและเยาวชนทุกคนมีสิทธิได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว
 - นอกจากมาตรฐานการดำเนินงานและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น รัฐธรรมนูญ (2547) ยังได้กล่าวว่า องค์การสหประชาชาติได้กำหนดแนวทางให้สถานพินิจหรือสถานควบคุมใดๆ ใช้ในการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวอยู่ จะต้องเป็นไปตามขั้นตอนดังต่อไปนี้
 1. จะต้องแยกตัวเด็กและเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดให้อยู่ในสถานที่ต่างหากจากเด็กและเยาวชนที่ถูกตัดสินว่ากระทำผิดแล้ว และพยายามดำเนินการให้มีการปล่อยตัวให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้
 2. จะต้องแจ้งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองได้ทราบถึงการควบคุมดูแลเด็กและเยาวชนทุกครั้งที่มีการรับตัวส่งตัวไปอยู่ที่อื่นหรือเมื่อปล่อยตัวจากการควบคุมดูแล

3. จะต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเด็กและเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดเป็นผู้บริสุทธิ์จึงต้องได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม โดยได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย ได้รับโอกาสในการเตรียมตัวเพื่อเป็นหลักประกันในการทำงานที่ได้รับค่าตอบแทน ได้รับโอกาสในการศึกษาต่อไป หรือได้รับการอบรมต่อไป ทั้งนี้การทำงาน การให้การศึกษา หรือให้การอบรมจะต้องไม่ถือเป็นเหตุที่ทำให้มีการควบคุมเด็กและเยาวชนนั้นต่อไป

4. เด็กและเยาวชนควรมีอุปกรณ์ต่างๆ อันเป็นของเล่นในยามว่างเพื่อการสร้างสรรค์ในขณะที่ถูกควบคุมดูแล

5. จะต้องจัดให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพกายและสุขภาพจิต ปัญหาการใช้ยาเสพติด และเครื่องตีพิมพ์ประเภทแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชนทุกคน รวมทั้งจัดทำรายงานประวัติส่วนตัวของเด็กและเยาวชนรายงานทางการแพทย์ รายละเอียดของการบำบัดแก้ไข เพื่อเป็นแนวทางของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและเจ้าหน้าที่ในการจำแนกประเภทเด็กและเยาวชน

6. เด็กและเยาวชนควรได้รับการช่วยเหลือเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบและวิธีการดูแลเด็กและเยาวชนในสถานที่ควบคุมเข้าใจถึงสิทธิและหน้าที่ รวมทั้งวิธีการร้องทุกข์ด้วย

7. เด็กและเยาวชนควรได้รับการสัมภาษณ์เพื่อจัดทำรายงานทางจิตวิทยา รายงานทางสังคม เพื่อกำหนดสถานที่ให้เด็กอยู่ตามความเหมาะสมแก่การดูแลเด็กและเยาวชนเฉพาะราย ตามความจำเป็นในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเป็นพิเศษ รวมทั้งจัดให้มีแผนเกี่ยวกับการบำบัดแก้ไขเป็นรายบุคคล

8. ควรจัดตั้งสถานที่ควบคุมดูแลเด็กและเยาวชนแบบเปิด ซึ่งมีมาตรการในการรักษาความปลอดภัยน้อยที่สุด เด็กและเยาวชนควรมีจำนวนน้อยเพียงพอในการบำบัดแก้ไขเป็นรายบุคคลได้ ทั้งควรมีสถานที่หลายแห่งกระจายออกไปแต่ละแห่งครอบครัวสามารถติดต่อเข้าเยี่ยมเยียนได้โดยสะดวกและเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

9. จะต้องจัดให้เด็กและเยาวชนได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่างๆ สอดคล้องกับความต้องการทางด้านสุขภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

10. สถานที่ควบคุมดูแลควรได้รับการออกแบบให้เป็นไปเพื่อการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสคบหาสมาคมกับกลุ่มเพื่อนวัยเดียวกันและมีส่วนร่วมในการเล่นกีฬาออกกำลังกายและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ควรจัดเตรียมเตียงนอนที่เพียงพอและแยกเตียงตามมาตรฐานของท้องถิ่นในแต่ละประเทศ เตียงนอนและหอนอนต้องสะอาด การจัดเก็บที่นอนต้องเป็นระเบียบและเปลี่ยนเครื่องนอนบ่อยๆ เพื่อประกันความสะอาด

11. ต้องติดตั้งสุขภัณฑ์ในระดับมาตรฐานให้มากและมีจำนวนเพียงพอสำหรับเด็กและเยาวชน ทั้งต้องสะอาดและเรียบร้อย
12. เด็กและเยาวชนมีสิทธิครอบครองเครื่องใช้สอยส่วนตัว เว้นแต่ของที่ไม้ออนุญาต
13. จะต้องจัดเตรียมอาหารไว้อย่างเหมาะสม ให้เด็กและเยาวชนได้รับประทานตามเวลา โดยมีคุณภาพจำนวนและมาตรฐานของการรับประทานอาหารที่น่าพึงพอใจ ถูกสุขอนามัย ตามความจำเป็นในด้านศาสนาและวัฒนธรรม รวมทั้งจัดน้ำดื่มที่สะอาดไว้ให้เพียงพอในทุกเวลา
14. ควรจัดให้มีห้องสมุด ซึ่งมีหนังสือรวบรวมไว้อย่างเพียงพอ ทั้งหนังสือเพื่อการเรียนรู้และหนังสืออ่านเล่นให้เด็กและเยาวชนสามารถเข้าไปใช้ได้ตามเวลาที่เหมาะสม
15. เด็กและเยาวชนทุกคนมีสิทธิใช้เวลาตามความเหมาะสมในการออกกำลังกายในการเข้าร่วมกิจกรรมเมื่อมีเวลาว่าง เช่น กิจกรรมด้านศิลปะ ด้านการพัฒนาทักษะในงานฝีมือ
16. เด็กและเยาวชนทุกคนควรได้รับอนุญาตให้ประกอบพิธีการศาสนาที่เด็กและเยาวชนนับถือ
17. เด็กและเยาวชนทุกคนได้รับการดูแลรักษาพยาบาลอย่างเพียงพอทั้งด้านป้องกันและการเยียวยา ไม่ว่าจะเป็นสุขภาพกายหรือสุขภาพจิต โดยมีสถานพยาบาลที่เพียงพอ มีอุปกรณ์ต่างๆ ที่เหมาะสมกับจำนวนและความต้องการของเด็กและเยาวชน หากได้รับความทุกข์ทรมานจากการเจ็บป่วยทางจิต ควรได้รับการบำบัดรักษาในสถานบำบัดรักษาโดยเฉพาะอย่างต่อเนื่อง
18. สถานที่ควบคุมทุกแห่ง ควรจัดทำโครงการเป็นพิเศษสำหรับป้องกันและการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดที่ดำเนินการโดยบุคลากรผู้ทรงคุณวุฒิ
19. เด็กและเยาวชนทุกคนที่มีอายุในเกณฑ์ของการศึกษาภาคบังคับ มีสิทธิที่จะศึกษาเล่าเรียนให้เหมาะสมกับความต้องการและความจำเป็น ตลอดจนมุ่งหมายที่จะเตรียมเด็กและเยาวชนให้กลับคืนสู่สังคม ให้เป็นที่แน่ใจว่าภายหลังการปล่อยตัวเด็กและเยาวชนสามารถศึกษาต่อได้ไม่ยากและควรพยายามกระทำทุกวิถีทางที่จะกระตุ้นให้ศึกษาเล่าเรียนต่อไปในโครงการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนเหล่านั้น
20. เด็กและเยาวชนควรมีสิทธิที่จะได้รับการฝึกวิชาชีพต่างๆ ที่เป็นประโยชน์สำหรับการจ้างงานในอนาคตการจัดหน่วยวิชาชีพและวิธีการทำงานในสถานที่ควบคุมควรมีลักษณะเหมือนการประกอบอาชีพภายนอกให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อเป็นการเตรียมเด็กและเยาวชนในสภาพของชีวิตการทำงานโดยปกติเมื่อกลับคืนสู่สังคม ทั้งนี้โดยเด็กและเยาวชน

ควรมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนอันเหมาะสม จึงควรจัดตั้งกองทุนเพื่อมอบทุนนั้นแก่เด็กและเยาวชนที่ ได้รับการปลดปล่อย ผลประโยชน์ในการฝึกวิชาชีพไม่ควรมีจุดมุ่งหมายให้เจ้าหน้าที่แสวงหาผลกำไรให้แก่ตนเอง หรือสถานที่ควบคุม

21. ควรดำเนินการทุกวิถีทางที่ให้เด็กและเยาวชนได้ติดต่อกับโลกภายนอก เพราะเป็นสิ่งจำเป็นในการเตรียมเด็กและเยาวชนกลับคืนสู่สังคม เด็กและเยาวชนควรได้รับอนุญาตให้ติดต่อกับครอบครัว เพื่อน หรือบุคคลอื่น รวมทั้งองค์กรภาคเอกชนควรมีโอกาสไปเยี่ยมบ้านและครอบครัว ได้ออกไปเพื่อศึกษาวิชาสามัญ วิชาชีพ ได้มีโอกาสรับรู้ข่าวสารประจำวัน โดยการอ่านหนังสือพิมพ์ ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ รวมทั้งภาพยนตร์ ตลอดจนการเยี่ยมเยียนสโมสรและ องค์กรต่างๆ ที่เด็กและเยาวชนให้ความสนใจ

22. การลงโทษเพื่อรักษาวินัย จะต้องเป็นไปตามข้อบังคับของกฎหมายและกฎ ข้อบังคับต่างๆ โดยเคร่งครัด เด็กและเยาวชนจะต้องได้รับแจ้งให้ทราบถึงข้อกล่าวหาด้วยท่าทีอัน เหมาะสม ควรให้โอกาสเด็กและเยาวชนได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและมีสิทธิเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่ผู้มี อำนาจได้ และมาตรการเพื่อรักษาวินัย ห้ามกระทำการอันเป็นการโหดร้ายทารุณ หรือปฏิบัติการที่ ทำให้ขายหน้า รวมทั้งการลงโทษที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของเด็กและ เยาวชน และควรห้ามการลงโทษเป็นกลุ่ม

5. รูปแบบการจัดการศึกษา

1. การบริหารจัดการการศึกษา

วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล (2543: 50-51) กล่าวถึงแนวทางการบริหารจัดการ การศึกษาในสถานฝึกอบรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จะแตกต่างจากการบริหาร การจัดการศึกษาในโรงเรียนปกติ เนื่องจากต้องอยู่ภายใต้กรอบของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชน และครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 และระเบียบสถานฝึกอบรมที่ สถานฝึกอบรมนั้นๆ กำหนดขึ้นประกอบด้วย การจัดการศึกษาในแต่ละสถานฝึกอบรมนั้น โดย ปกติจะจัดให้มีการสอนภายในสถานฝึกอบรมนั่นเอง โดยอาจตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่ขึ้นภายในสถาน ฝึกอบรมนั้นๆ หรืออาจไม่มีการจัดตั้งโรงเรียนขึ้นมาก็ได้ แต่ต้องมีการจัดสถานที่ซึ่งจะต้องใช้เป็น สถานี่เรียนของเด็กและเยาวชน อย่างไรก็ตาม หากเด็กและเยาวชนต้องการและได้รับการ พิจารณาว่ามีความประพฤติสมควรที่จะออกไปศึกษาที่สถาบันการศึกษาภายนอก ก็มีการอนุญาต ให้เด็กและเยาวชนออกไปศึกษาในสถานศึกษาประเภทไปกลับภายนอก สถานพินิจและคุ้มครอง เด็กและเยาวชนได้ โดยความเห็นชอบจากอธิบดีศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งศาลเยาวชนและ

ครอบครัวและสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนก็มีนโยบายสนับสนุนการศึกษาของเด็กและเยาวชนด้วยเช่นกัน

2. หลักสูตรและเนื้อหาสาระ

การจัดหลักสูตรการศึกษาในสถานฝึกอบรม จะนำรูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนมาใช้เป็นแนวทางทั้งในโรงเรียนผู้ใหญ่ที่จัดขึ้นในสถานฝึกอบรมในสังกัดสถานพินิจกลางและในสถานฝึกอบรมในต่างจังหวัด ดังนั้น ประเด็นหลักสูตรและเนื้อหาสาระจึงนำเสนอการจัดหลักสูตรของโรงเรียนผู้ใหญ่ในสถานฝึกอบรมในสังกัดสถานพินิจกลางเป็นตัวอย่างต่อไป การจัดการศึกษาแบ่งออกเป็นสายวิชาสามัญและสายวิชาชีพ นอกจากนั้นยังได้กำหนดให้มีการศึกษาเพื่อส่งเสริมสุขภาพพลานามัยและพัฒนาลักษณะนิสัย ดังนั้นการฝึกและอบรมในสถานฝึกและอบรมจึงมีประเภทของเนื้อหาสาระของการฝึกอบรม 3 ประเภทด้วยกัน คือ

1. การฝึกอบรมวิชาสามัญ
2. การฝึกอบรมวิชาชีพ
3. การฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสุขภาพทางด้านร่างกายและพัฒนาลักษณะนิสัย

หรือบางครั้งอาจเรียกว่า การอบรมด้านจริยศึกษาและพลศึกษา

3. วิธีการจัดการเรียนการสอน

3.1 การจัดการเรียนการสอนการศึกษาสายสามัญ

การจัดการเรียนการสอนการศึกษาสายสามัญจะจัดเป็นระดับชั้น ในแต่ละระดับชั้นอาจแบ่งเป็นห้องๆ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากอาคารขาดแคลนงบประมาณทำให้ในแต่ละระดับชั้นมักจะมีเพียงห้องเดียว โดยครูจะทำการสอนไปตามหลักสูตรที่วางไว้ โดยเริ่มจากบทเรียนที่ 1, 2, 3 ตามลำดับ แต่ลักษณะการเรียนการสอนดังกล่าวไม่เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอนในสถานฝึกอบรมซึ่งผู้เรียนมีการเคลื่อนไหวเข้า-ออกอยู่ตลอดเวลาทุกวัน แตกต่างจากโรงเรียนปกติซึ่งมีกำหนดเวลาเรียนในแต่ละภาคการศึกษาไว้

นอกจากนี้ในบางสถานฝึกอบรมผู้สอนไม่ค่อยมีการจัดเตรียมการสอนล่วงหน้า และผู้สอนมักใช้วิธีการสอนแบบเก่าๆ โดยครูเป็นผู้นำเพียงผู้เดียวและใช้เพียงชอล์กกับกระดานดำ อุปกรณ์อื่นๆ ไม่ค่อยจะมีการใช้เท่าใดนัก เด็กและเยาวชนไม่ค่อยได้มีโอกาสร่วมทำกิจกรรมใดๆ และยิ่งขาดครูผู้สอนอีกมาก ครูที่มีอยู่บางครั้งยังต้องไปช่วยงานอื่นทำให้เยาวชนต้องว่างจากการเรียน อีกทั้งผู้บริหารยังไม่เข้าใจถึงความสำคัญของการศึกษาวิชาสามัญ เนื่องจากไม่มีความรู้ด้านวิชาชีพครู

3.2 การจัดการเรียนการสอนในการศึกษาสายอาชีพ

สำหรับเด็กที่เรียนสายวิชาชีพ เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจอื่นๆ ตามตารางที่กำหนดขึ้น โดยสถานฝึกอบรมนั้นๆ แล้วเมื่อถึงเวลาที่จะเข้าฝึกอบรมตามโปรแกรมการ 60 ฝึกวิชาชีพต่างๆ ที่

จัดเตรียมไว้ เช่น เด็กที่เลือกเรียนวิชาชีพช่างพิมพ์จะไปที่ห้องปฏิบัติ การช่างพิมพ์ (หรือบางที่เรียก โรงฝึกงาน) เป็นต้น การจัดการเรียนการสอนสายอาชีพจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับการ ศึกษาสาย อาชีพในโรงเรียนอาชีวศึกษา กล่าวคือ จะกำหนดให้มีรายวิชาต่างๆ ให้เด็กและเยาวชนเลือกเรียน เช่น ช่างพิมพ์ ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า เป็นต้น โดยในแต่ละสถานฝึกอบรมอาจกำหนดวิชาเรียนไว้ไม่ เหมือนกันก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานฝึกอบรมแต่ละแห่ง เช่น มีครูผู้สอนในรายวิชา นั้นๆ มีเครื่องมืออุปกรณ์ มีโรงฝึกงาน เป็นต้น

สำหรับการเรียนการสอนวิชาชีพแต่ละสาขาจะเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่ จะวาง แผนการสอน โดยปกติครูจะเริ่มสอนจากทฤษฎี หลังจากนั้นจะให้เด็กเรียนลงมือ ปฏิบัติแต่ เนื่องจากมีเด็กและเยาวชนเป็นจำนวนมากและครูที่สอนวิชาชีพหนึ่งๆ มักมีเพียง 1-2 คนเท่านั้น ประกอบกับเครื่องมือและอุปกรณ์ฝึกงานมีน้อยและบางส่วน ชำรุดทรุดโทรมจนใช้การไม่ได้หรือ ต้องเสียเวลาซ่อมแซม จึงทำให้มีเด็กและเยาวชนจำนวนมากไม่ได้รับการฝึกปฏิบัติกับ เครื่องมือเครื่องใช้จริงๆ ในกรณีที่มีเด็กและเยาวชนเป็นจำนวนมากเกินความสามารถในการ ควบคุมดูแลของครู ครูอาจแก้ปัญหาโดยแบ่งเด็กและเยาวชนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ ให้เข้ามาเรียน ทฤษฎีแล้วให้กลุ่มที่เหลือไปทำอย่างอื่นๆ เช่น ให้ทำงานตามที่ครูมอบหมายเพื่อรอครูไปพาลงก่อน ทำให้การเรียนการสอนทำได้ไม่เต็มที่

4. ด้านการวัดผล

การวัดผลการเรียนการสอนสำหรับการศึกษาศาสนาสามัญและสายอาชีพจะใช้ วิธีการสอบหรือประเมินผลด้วยวิธีอื่น เช่น การทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย การให้คะแนนจิต พินัยเช่นเดียวกับการเรียนการสอนในโรงเรียนปกติ โดยเกณฑ์การให้คะแนนจะขึ้นอยู่กับครูผู้สอน

6. สภาพปัญหาและอุปสรรคการจัดการเรียนการสอน

วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล (2543) กล่าวถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคการจัดการเรียนการ สอนสถานพินิจไทย ไว้ดังนี้

1. ไม่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย นโยบายหรือแผนจัดการศึกษาสำหรับเด็ก และเยาวชนในสถานพินิจทั่วราชอาณาจักรอย่างเป็นรูปธรรม แม้คณะรัฐมนตรีจะมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2540 ให้กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบดำเนินการจัดการศึกษาและฝึกอบรม วิชาชีพให้แก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของสถานพินิจ และมีการทำข้อตกลงความร่วมมือ ระหว่างศาลเยาวชนและครอบครัวกลางกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมอาชีวศึกษา กรม พัฒนาฝีมือแรงงาน ในการจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญและวิชาชีพให้แก่เด็กและเยาวชนใน

สถานพินิจ แต่ยังไม่มีการจัดทำนโยบาย มาตรการและแผนปฏิบัติการร่วมกัน เพื่อให้หน่วยปฏิบัติสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจัง

2. การจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญโดยใช้หลักสูตรการศึกษาออก โรงเรียนซึ่งเป็นหลักสูตรที่ใช้กับเด็กปกติ การนำมาใช้กับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจจึงไม่เหมาะสม เพราะเด็กและเยาวชนในสถานพินิจถือว่าเป็นกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษ จึงสมควรจัดหลักสูตรที่มีลักษณะพิเศษ โดยมีวัตถุประสงค์ในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมของเด็กที่เสื่อมเสียให้กลับตนเป็นพลเมืองดี

3. ขาดอัตรากำลังครูผู้สอน ครูประจำการที่มีอยู่บางส่วนมิได้มีคุณสมบัติสำเร็จด้านครู นอกจากนี้ครูที่สอนมิได้ผ่านการอบรมวิธีการสอนเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมโดยเฉพาะ จึงขาดทักษะในการประยุกต์หรือสอดแทรกการแก้ไขพฤติกรรมเด็กและเยาวชนเข้าไปในเนื้อหาหลักสูตรหรือสื่อการสอน

4. กระบวนการสืบเสาะและประมวลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชนของสถานพินิจ เพื่อรายงานศาลประกอบดุลพินิจในการพิจารณาพิพากษาคดี มิใช่ข้อเท็จจริงที่เสนอให้ศาลเลือกใช้โปรแกรมหรือหลักสูตรประเภทใดที่เหมาะสมกับเด็กหรือเยาวชนแต่ละราย ด้วยเหตุนี้การกำหนดระยะเวลาฝึกอบรมเด็กหรือเยาวชน ของศาลจึงไม่สอดคล้องกับหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นสายสามัญหรือสายอาชีพ

5. การพิจารณาปล่อยเด็กหรือเยาวชนก่อนครบกำหนดระยะเวลาฝึกอบรมหรือเมื่อครบขั้นต่ำ สถานพินิจมิได้ใช้เกณฑ์การวัดผลหรือการประเมินผลสัมฤทธิ์ ในการศึกษาของเด็กหรือเยาวชนในการรายงานศาลเพื่อขอปล่อยก่อนครบกำหนดหรือขั้นต่ำบางครั้งศาลทราบจากตัวเด็กเองว่ายังเรียนไม่จบหลักสูตร ศาลจึงต้องขยายระยะเวลาฝึกอบรมเพื่อให้เด็กมีโอกาสสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร หรือศาลปล่อยเด็กเพราะเหตุผลอื่นเช่นความแออัดของเด็กในสถานพินิจหรือไม่ก็เห็นว่าบิดามารดา หรือผู้ปกครองสามารถปกครองดูแลเด็กนั้นได้

วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล (2543) ได้สรุปข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนในสถานพินิจ มีดังนี้

1. ควรกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย มาตรการ นโยบาย แผนหลักและแผนปฏิบัติการในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจโดยเฉพาะ

2. ควรตระหนักว่าเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความควบคุมดูแลของสถานพินิจหรือสถานที่มีลักษณะเดียวกัน เป็นเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาทางอารมณ์ ปัญหาทางพฤติกรรมหรือปัญหาความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ จึงเป็นเด็กและเยาวชนกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษ (Children with Special Needs) การจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ จึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาให้ในรูปแบบการศึกษาทางเลือกพิเศษ เนื้อหาหลักสูตรจะต้องมีความยืดหยุ่นและ

หลากหลายสามารถนำไปใช้กับเด็กและเยาวชนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกันในด้านศักยภาพอย่างเหมาะสม

3. เน้นกลยุทธ์การบำบัดแก้ไขและฟื้นฟูเด็กและเยาวชนให้กลับตนเป็นพลเมืองดีสามารถกลับไปอยู่กับบิดามารดา ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมได้อย่างปกติสุข ไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ ดังนั้น เนื้อหาหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การฝึกอาชีพหรือวิชาชีพ สุขอนามัย พลศึกษาและจริยธรรม จะต้องสอดแทรกสาระคุณค่าหรือความหมายในเชิงบำบัดแก้ไขและฟื้นฟูพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

4. พัฒนาบุคลากร นักบำบัดหรือครูผู้สอนเด็กและเยาวชนในสถานพินิจหรือสถานที่ที่มีลักษณะเดียวกันให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการสอนหรือฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเหล่านี้โดยเฉพาะ

5. กระบวนการจัดการเรียนการสอนควรประกอบด้วย

5.1 การประเมินสภาพปัญหาและศักยภาพของเด็กหรือเยาวชนเป็นรายบุคคล โดยทีมสหวิชาชีพ เพื่อประโยชน์ในการจัดหลักสูตรหรือโปรแกรมการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูให้แก่เด็กหรือเยาวชนแต่ละราย

5.2 จัดทำแผนการบำบัดแก้ไข (Treatment Plan / Case Plan) ควบคู่กับแผนการศึกษา (Education Plan) ของเด็กหรือเยาวชนแต่ละรายโดยให้เด็กหรือเยาวชนและครอบครัวมีส่วนร่วมด้วย

5.3 เน้นการสอนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มเล็ก ให้เด็กมีส่วนร่วมในการเรียนรู้หรือสร้างองค์ความรู้ โดยพยายามนำประสบการณ์ตรงของเด็กหรือเยาวชนแต่ละคนมาประยุกต์เป็นกิจกรรมการเรียนรู้และ การเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็ก

5.4 จัดให้การเรียนการสอนเป็นเครื่องมือการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู หรือในทำนองเดียวกันจัดเครื่องมือการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน หลักสูตรต้องสอดแทรกให้เด็กหรือเยาวชนเรียนรู้ ทักษะชีวิต ทักษะสังคม สุขพลานามัยและจริยธรรมเป็นสำคัญ

5.5 กิจกรรมการเรียนการสอนหรือการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูต้องพยายามให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาและแผนการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู

5.6 การประเมินผลสัมฤทธิ์ควรวัดผลทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติและการสังเกตพฤติกรรม ทั้งให้เด็กได้มีโอกาประเมินตนเองด้วยว่าบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนการศึกษา และแผนการบำบัดแก้ไขหรือไม่ ควรทำทุก 15 วัน หรือ 1 เดือน หากไม่บรรลุผลจำเป็นต้องปรับปรุงแผนต่อไป ผลการประเมินควรใช้เป็นข้อมูลในการเสนอศาลเพื่อพิจารณาปล่อยเด็กหรือเยาวชนก่อนกำหนดหรือเมื่อครบชั้นต่ำ

5.7 การจัดทำรายงานสืบเสาะและประมวลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชน เพื่อเสนอศาลประกอบดุลพินิจในการพิจารณาพิพากษา ควรจะมีการประเมินสภาพปัญหาทางการศึกษา (Education Assessment) และเสนอทางเลือกในการศึกษาหรือการอาชีพให้แก่เด็กหรือเยาวชน เพื่อศาลจะได้พิจารณากำหนด เลือกลงทางการศึกษาหรือการฝึกอาชีพให้แก่เด็กหรือเยาวชนอย่างเหมาะสม

5.8 ต้องจัดโครงการหรือโปรแกรมเตรียมความพร้อมให้เด็กหรือเยาวชนกลับสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม ตลอดจนการติดตามดูแลให้คำปรึกษา (Counselling) เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

5.9 หน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนควรจัดเครือข่ายให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากรและเทคนิควิชาการอย่างต่อเนื่องและเพียงพอ การลงทุนบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนที่มีปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมตั้งแต่ต้นมือย่อมเป็นการลงทุนที่ถูกลงกว่าการลงทุนเพื่อป้องกันและแก้ไขถ้าเด็กเหล่านั้นเติบโตเป็นผู้ใหญ่กระทำผิดซ้ำอีก

จากการทบทวนเอกสารเกี่ยวกับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สามารถสรุปเนื้อหาได้ดังนี้ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นหน่วยงานที่สังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานหลักที่จะทำหน้าที่สืบเสาะหาข้อเท็จจริงหาสาเหตุแห่งการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนรายงานข้อเท็จจริงพร้อมทั้งความเห็นต่อศาลตามคำสั่งศาล และควบคุมเด็กและเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำผิดไว้ในระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีหรือตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล สงเคราะห์และบำบัดแก้ไขเด็กและเยาวชนในระหว่างที่ถูกควบคุมหรือภายหลังปล่อย จัดการศึกษา ฝึกและอบรม ดูแลและอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชน สืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวในคดีครอบครัว

การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนโดยส่วนมากกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินและความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ส่วนสาเหตุของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนส่วนมากมาจากสาเหตุการคบเพื่อน ส่วนการจัดการศึกษานั้นยังไม่มีกำหนดวิสัยทัศน์ แผนการจัดการศึกษาที่ชัดเจน หลักสูตรที่ใช้เป็นหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนซึ่งไม่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจที่ถือว่าเป็นเด็กและเยาวชนกลุ่มพิเศษ

งานวิจัยในประเทศ

กตัญชลี ณรงค์ราช (2543) ได้วิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นชายที่ทำผิดกฎหมายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในเขตภาคใต้ของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 606 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มวัยรุ่นชายที่ทำผิดกฎหมาย ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในเขตภาคใต้ของประเทศไทย อายุ 16-18 ปี จำนวน 300 คน และกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 อายุ 16-18 ปี จากโรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย จังหวัดภูเก็ต โรงเรียนสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี และโรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 306 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ มาตรการอบรมเลี้ยงดูซึ่งพัฒนาตามรูปแบบการวิจัย เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของ Baumrind และแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis) ด้วยวิธีการวิเคราะห์แบบขั้นตอน (Stepwise) โดยใช้สถิติวิลคิส แลมดา (Wilks's Lambda) เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกตัวแปรเข้าวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า จากการวิเคราะห์ผลข้อมูลด้วยเทคนิคการจำแนกกลุ่ม ปรากฏว่ามีตัวแปรจำนวน 6 ตัวแปร จาก 17 ตัวแปร ที่สามารถอธิบายความแปรปรวน ของการเป็นสมาชิกกลุ่มวัยรุ่นชายที่ทำผิดกฎหมาย และกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นชาย ได้ถึงร้อยละ 69.5 ซึ่งตัวแปร 6 ตัวแปรดังกล่าว ถือเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นชายที่ทำผิดกฎหมาย ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในเขตภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งได้แก่ปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ (1) ระดับการศึกษา (2) รายได้เฉลี่ยของครอบครัว (3) การคบเพื่อนที่ทำผิดกฎหมาย (4) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (5) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ (6) พ่อและแม่อยู่ร่วมกัน (เรียงตามลำดับความสำคัญ จากค่าสัมประสิทธิ์ คาโนนิกัลมาตรฐาน Ci)

เกสรี สุวรรณเรืองศรี (2542) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาการสอนระดับอนุบาล ในชุมชนไทยมุสลิมภาคใต้ โดยโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 เตรียมการ ขั้นที่ 2 สร้างโปรแกรมฯ ขั้นที่ 3 การทดลองใช้โปรแกรมฯ และขั้นที่ 4 การปรับปรุงโปรแกรมฯ กรณีศึกษา คือ ประชาชนในชุมชนบ้านตะโละแฉะ และบุคลากรในโรงเรียนตะโละแฉะ ในปี พ.ศ. 2541-2542 อำเภอท้ายเขา ภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย ซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มทำงาน และสมาชิกสนับสนุน ผลการวิจัยมีดังนี้

1. โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นเป็นแนวทางในการทำงานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาการสอนระดับอนุบาล ในชุมชนไทยมุสลิมภาคใต้ ประกอบด้วยหลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การดำเนินการใช้ และการประเมินผล ผู้ใช้โปรแกรมฯ คือ ครูอนุบาล สมาชิกกลุ่มทำงานและสมาชิกสนับสนุน กระบวนการทำงานมี 3 ระยะ คือ ระยะ

ก่อนปฏิบัติการ ระยะเวลาปฏิบัติการ และระยะเวลาประเมินการทำงาน สื่อการใช้โปรแกรมฯ ประกอบด้วย คู่มือการใช้โปรแกรมฯ และแนวทางการศึกษาชุมชน

2. ผลการทดลองใช้โปรแกรมฯ พบว่า การสอนระดับอนุบาลแสดงให้เห็นการยอมรับและเห็นคุณค่าวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น ใน 7 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดประสบการณ์การสอนระดับอนุบาล 2) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียนที่มีต่อนักเรียนและชุมชน 4) วิจัยสอน 5) สภาพแวดล้อม และสื่อ 6) ภูมิปัญญาชุมชน 7) นโยบายร่วมกันของโรงเรียน และชุมชน

ชยาพร ลีประเสริฐ (2547) ได้ทำการศึกษา ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่เข้าร่วมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่เข้าร่วมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ฐปนีย์ ตั้งจิตภักดีสกุล (2545) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองและความรู้สึกสิ้นหวังในเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองในเด็กและเยาวชน ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความรู้สึกสิ้นหวังในเด็กและเยาวชน รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและความรู้สึกสิ้นหวังในเด็กและเยาวชน วิธีการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดและมารับบริการ ณ ศูนย์ให้คำปรึกษาปัญหาเยาวชนและครอบครัว ฝ่ายจิตวิทยา กองแพทย์ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง จำนวน 340 คน โดยใช้เครื่องมือในการศึกษาวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไป 2) แบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเองซึ่งดัดแปลงมาจากของโรเซ็นเบิร์ก 3) แบบประเมินความรู้สึกสิ้นหวังซึ่งดัดแปลงมาจากของเบค และ 4) แบบทดสอบเซาว์นีย์ปัญญาโพเกรสซีฟ แมทริเซส ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์เกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองในเด็กและเยาวชน ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดา การแสดงออกของบิดามารดาต่อเด็กและเยาวชน ความคิดฆ่าตัวตายและความคิดฆ่าตัวตายภายหลังการถูกจับกุมครั้งนี้ ส่วนปัจจัยที่สัมพันธ์กับความรู้สึกสิ้นหวังในเด็กและเยาวชน ได้แก่ ระดับการศึกษา ระดับเชาวน์ปัญญา ความคิดฆ่าตัวตาย และความคิดฆ่าตัวตายในอนาคต นอกจากนี้ยังพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองและความรู้สึกสิ้นหวังในเด็กและเยาวชนมีความสัมพันธ์กันในเชิงผกผัน กล่าวคือเด็กและเยาวชนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมีความรู้สึกสิ้นหวังต่ำ ส่วนเด็กและเยาวชนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมีความรู้สึกสิ้นหวังสูง

ณัฐวิทย์ โอทอง (2543) ได้ศึกษาเรื่อง ค่านิยมและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำคามผิดฐานฆ่าคนตาย: ศึกษากรณีผู้ต้องขังในจังหวัดนครศรีธรรมราช. การศึกษาวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมและวัฒนธรรมท้องถิ่นกับการกระทำคามผิดฐานฆ่าคนตายของผู้ต้องขังในจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อหาสาเหตุทางสังคมในการกระทำคามผิดฐานฆ่าคนตาย ซึ่งทำการศึกษาผู้ต้องขังที่กระทำคามผิดฐานฆ่าคนตายและพยายามฆ่าในเรือนจำในจังหวัดนครศรีธรรมราช 3 แห่ง คือ เรือนจำกลางจังหวัดนครศรีธรรมราช เรือนจำจังหวัดทุ่งสง และเรือนจำจังหวัดปากพนัง ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 200 คน นอกจากนี้ยังได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้ต้องขัง 10 ราย เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Information) มาประกอบการวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ (Chi-square) โดยใช้ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณและวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า ค่านิยมและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในการกระทำคามผิดฐานฆ่าคนตาย ได้แก่ ความรักในศักดิ์ศรี ความภูมิใจในท้องถิ่น ความนิยมเล่นการพนันขั้นต่อ ความมีใจเป็นนักเลง ความนิยมแก้ข้อพิพาทขัดแย้งด้วยตนเอง และความรู้สึกเป็นปฏิบัติต่อข้าราชการและคนต่างถิ่น ส่วนความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในการกระทำคามผิด

ณภัทร อังคะสุวพลา (2546) ได้ศึกษาวิจัย ภาพลักษณ์แห่งตนและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตพื้นที่ชุมชนแออัด กรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาภาพลักษณ์แห่งตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตพื้นที่ชุมชนแออัด กรุงเทพมหานคร และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบ Multi-Stage Cluster Sampling ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 589 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถามจำนวน 186 ข้อ ประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล แบบสอบถามภาพลักษณ์แห่งตน และแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู สถิติที่ใช้ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ t-test F-test Scheffe's method และ Multiple Regression Analysis ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 68.4 มีภาพลักษณ์แห่งตนอยู่ในเกณฑ์ปกติ และในรายด้านพบว่าภาพลักษณ์แห่งตนทั้ง 12 ด้านซึ่งได้แก่ ด้านสภาวะอารมณ์ ด้านการควบคุมความหุนหันพลันแล่น ด้านสุขภาพจิต ด้านสังคม ด้านครอบครัว ด้านทัศนคติเกี่ยวกับอาชีพ ด้านความมั่นใจในตนเอง ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านภาพลักษณ์ทางร่างกาย ด้านเพศ ด้านศีลธรรม และด้านอุดมคติ ก็อยู่ในเกณฑ์ปกติเช่นเดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาพลักษณ์

แห่งตนกับปัจจัยต่างๆที่ศึกษา พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีภาพลักษณ์แห่งตน ได้แก่ อายุที่น้อยกว่า ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ผลการศึกษาที่อยู่ในระดับสูง สุขภาพที่แข็งแรง จำนวนความสามารถพิเศษที่มีมาก ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบิดามารดา ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว จำนวนกิจกรรมที่ทำและการใช้เวลาร่วมกับสมาชิกในครอบครัวที่มากกว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ($p\text{-value} < .01$) รายได้ของมารดาที่มากกว่า 5,000 บาท ความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน การแสดงบทบาทผู้นำกับเพื่อน และกิจกรรมที่ทำร่วมกับเพื่อนที่มีจำนวนมาก ($p\text{-value} < .05$) และเมื่อทำการวิเคราะห์หัตถถอยพหุคูณแบบขั้นตอนพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์แห่งตน มี 8 ปัจจัย ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความพึงพอใจในผลการเรียนของตน ความสัมพันธ์กับบิดา การเลี้ยงดูแบบรักตามใจ เพศ ความสัมพันธ์กับเพื่อน และความสัมพันธ์กับมารดา โดยปัจจัยทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายภาพลักษณ์แห่งตนได้ร้อยละ 35.9

จิรภรณ์ มั่นเศรษฐวิทย์ (2544) ได้ศึกษาวิจัย การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างพหุปัญญาให้กับเด็กวัยอนุบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามแนวคิดพหุวัฒนธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาพหุปัญญา 8 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านภาษา 2. ด้านเหตุผลและคณิตศาสตร์ 3. ด้านมิติสัมพันธ์ 4. ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว 5. ด้านดนตรี 6. ด้านการเข้าใจผู้อื่น 7. ด้านการเข้าใจตนเอง และ 8. ด้านการเข้าใจธรรมชาติ ให้กับเด็กวัยอนุบาลในสามจังหวัดชายแดนใต้ (ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส) ตามแนวคิดพหุวัฒนธรรม ตัวอย่างประชากรในการวิจัยคือ เด็กวัยอนุบาล ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่อยู่รวมกันเป็นลักษณะพหุวัฒนธรรม ระหว่างเด็กไทยนับถือศาสนาพุทธ และเด็กไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 30 คน แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือตอนที่ 1 การศึกษาสำรวจข้อมูลพื้นฐานและพัฒนารูปแบบการสอน ตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนฯ โดยการทดลองใช้ ตอนที่ 3 การประเมินคุณภาพและการปรับปรุงรูปแบบการสอนฯ ตอนที่ 4 การนำเสนอและเผยแพร่รูปแบบการสอนฯ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ 1) เครื่องมือวัดและประเมินพหุปัญญา 2) เพิ่มพหุปัญญาและสารนิทัศน์โครงการ 3) แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการสอน

ผลการวิจัยมีดังนี้ คือ 1) หลังการทดลองใช้รูปแบบการสอนฯ กลุ่มทดลองมีคะแนนพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน สูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบการสอนฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) หลังการทดลองใช้รูปแบบการสอนฯ กลุ่มทดลองมีคะแนนพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการวิเคราะห์โอกาสในการพัฒนาพหุปัญญาจากการทดลองใช้รูปแบบการสอนฯ พบว่า รูปแบบกลุ่มการสอนฯ เอื้อต่อการพัฒนาพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน ของเด็กวัยอนุบาล ในสามจังหวัดชายแดนใต้ มีระดับความเหมาะสมในด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และด้านการนำไปใช้และ

ประยุกต์ใช้อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด รูปแบบการสอนฯ ที่ปรับปรุงแล้วและนำเสนอ ประกอบด้วย ความสำคัญ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน พันธกิจ หลักการ วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย สาระสำคัญ การจัดกระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และข้อตกลงในการใช้ รูปแบบการสอนฯ

ทัศน โพนยงค์ (2546) ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและเพื่อศึกษาการประเมินผลการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคลตามการรับรู้ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีจากการปรึกษา 3 ช่วง ตั้งแต่ระยะแรกจนจบการปรึกษา คือ ช่วงแรก (ครั้งที่ 1) ช่วงกลาง (ครั้งที่ 4) และช่วงสิ้นสุดการปรึกษา (ครั้งที่ 7) ในด้าน ความลึกซึ้ง ความราบรื่น ความรู้สึกทางบวกและความรู้สึก ตื่นตัว การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบมีกลุ่มควบคุม ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่วัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี จำนวน 36 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่มๆ ละ 12 คน ได้แก่ กลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม 1 และกลุ่มควบคุม 2 กลุ่มทดลองจะได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคล 5 สัปดาห์ต่อเนื่องกัน 7 ครั้ง สัปดาห์ละ 1-2 ครั้งๆ ละ 1 ชั่วโมง 30 นาที รวมเวลารายละ 10 ชั่วโมง 30 นาที กลุ่มควบคุม 1 จะได้รับ ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และการดูแลสุขภาพตนเอง รายละ 7 ครั้งๆ ละ 1 ชั่วโมง 30 นาที รวมเวลารายละ 10 ชั่วโมง 30 นาที เช่นกัน กลุ่มควบคุม 2 จะได้รับการดูแลตามปกติของทางวัด วัดระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง 4 ครั้ง ได้แก่ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง ติดตามผล 2 สัปดาห์ และติดตามผล 4 สัปดาห์ ด้วยแบบวัดการเห็นคุณค่าใน ตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ ในกลุ่มทดลองมีการ ประเมินผล การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคลตามการรับรู้ของผู้ติดเชื้อเอชไอวี ในด้านความ ลึกซึ้ง ความราบรื่น ความรู้สึก ทางบวก และความรู้สึกตื่นตัว หลังจากจบการปรึกษาช่วงที่ 1 ช่วงที่ 2 และช่วงที่ 3 ด้วยแบบประเมินการปรึกษา เชิงจิตวิทยา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ความ แปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ ผลการวิจัยพบว่า

1. หลังการทดลองผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่เข้ารับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคล มีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนเข้ารับการปรึกษาและสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ระยะติดตามผล 2 สัปดาห์และ 4 สัปดาห์ ผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่เข้ารับการปรึกษา เชิงจิตวิทยา แบบรายบุคคลมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนเข้ารับการปรึกษาและสูง กว่ากลุ่มควบคุมอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่เข้ารับการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ประเมินการปรึกษาเชิง จิตวิทยาว่าได้ผลในระดับ มาก โดยคะแนนด้านความลึกซึ้ง ความราบรื่น ความรู้สึกทางบวกและ

ความรู้สึกตื่นตัว ในช่วงที่ 3 คือระยะสิ้นสุด การปรึกษาสูงกว่าช่วงที่ 1 คือระยะแรก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธีรภา เกษประดิษฐ์ (2544) ได้ศึกษาปัญหาพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนใน 4 ภาค ในจำนวน 1,170 คน (84%) เก็บข้อมูลโดยการจัดอบรมแบบสำรวจพฤติกรรมให้กับผู้ดูแลเด็ก/ครู ซึ่งเปรียบเสมือนกับผู้ปกครอง และหลังจากนั้น 1 เดือน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนรวบรวมเก็บส่งทางไปรษณีย์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย, ร้อยละ, Chi-square จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ปัญหาพฤติกรรมเด็กและความรุนแรงของปัญหาในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนในแต่ละภาคมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น ซึ่งควรต้องได้รับการแก้ไข ป้องกันและหน่วยงานระดับสูงต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง

นภาพร แซ่เลื่อง (2539) ได้ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบความรู้สึกที่ดีต่อตนเองก่อนและหลังการทดลองของเด็กปฐมวัย และเปรียบเทียบความรู้สึกที่ดีต่อตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบครูเน้นคุณค่าในตัวเด็กและแบบปกติ ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบครูเน้นคุณค่าในตัวเด็กก่อนและหลังการทดลอง มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบปกติก่อนและหลังการทดลองมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบครูเน้นคุณค่าในตัวเด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองเพิ่มขึ้นมากกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นัตยา วงศ์เหล็กภัย (2532) ได้ทำการศึกษา ผลของกลุ่มจิตสัมพันธ์ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น. โดยมีสมมติฐานในการวิจัยว่า 1) นักศึกษาที่เข้าร่วมประสบการณ์กลุ่มจิตสัมพันธ์มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักศึกษาที่เข้าร่วมประสบการณ์ทัศนศึกษา 2) นักศึกษาที่เข้าร่วมประสบการณ์กลุ่มจิตสัมพันธ์มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักศึกษาที่อยู่ในสภาพแวดล้อมเดิมตามปกติ และ 3) นักศึกษาที่เข้าร่วมประสบการณ์ทัศนศึกษามีการเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างจากนักศึกษาที่อยู่ในสภาพแวดล้อมเดิมตามปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจากวิทยาลัยพิษณุโลก ที่อาสาสมัครเข้าร่วมในการวิจัยจำนวน 37 คน ผู้วิจัยแยกรายชื่อผู้สมัครเป็นเพศชาย 15 คน เพศหญิง 22 คน แล้วสุ่มเข้ากลุ่มทดลอง (A) กลุ่มควบคุม (B) และกลุ่มควบคุม (C) แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกเพศชาย 5 คน เพศหญิง 5 คน กลุ่มทดลอง (A) เข้าร่วมประสบการณ์กลุ่มจิตสัมพันธ์เป็นเวลาต่อเนื่องกัน 3 วัน 3 คืน รวมเวลาที่ใช้ในการประชุมกลุ่ม 30 ชั่วโมง โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้นำกลุ่ม กลุ่มควบคุม (B) เข้าร่วมประสบการณ์ทัศนศึกษาเป็นเวลา 3

วัน 3 คืน รวมเวลาที่ใช้ 30 ชั่วโมง โดยมีผู้ช่วยผู้วิจัย 1 คนเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวก ส่วนกลุ่มควบคุม (C) อยู่ในสภาพแวดล้อมเดิมตามปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งผู้วิจัยแปลและดัดแปลงมาจากแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของคูเปอร์สมิทฉบับผู้ใหญ่ (คูเปอร์สมิท, 1984) การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการทดลองก่อนและหลังการทดลอง โดยมีกลุ่มควบคุม (pretest posttest control group design) ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีทดสอบความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาที่เข้าร่วมประสบการณ์กลุ่มจิตสัมพันธ์มีการเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกับนักศึกษาที่เข้าร่วมประสบการณ์ทัศนศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ 2) นักศึกษาที่เข้าร่วมประสบการณ์กลุ่มจิตสัมพันธ์มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักศึกษาที่อยู่ในสภาพแวดล้อมเดิมตามปกติอย่างมีนัยสำคัญ และ 3) นักศึกษาที่เข้าร่วมประสบการณ์ทัศนศึกษามีการเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างจากนักศึกษาที่อยู่ในสภาพแวดล้อมเดิมตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

นัฐวุฒิ มหาเจริญศิริ (2547) ได้ศึกษาผลที่ได้รับจากการส่งเด็กและเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษพบว่า การส่งเด็กไปฝึกอบรมที่สถานพินิจ มีผลกระทบทั้งในแง่บวกและลบต่อเด็กและเยาวชนผู้เข้ารับการฝึกอบรม ขณะที่หลักสูตรการฝึกอบรมของสถานพินิจ เป็น ประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชน แต่ก็ยังไม่เพียงพอในการขัดเกลาฟื้นฟูแก้ไขนิสัยและความประพฤติของเด็กและเยาวชนมิให้ย้อนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก ดังนั้น ผู้ศึกษาได้เสนอแนวทางในการแก้ไขเป็น 3 แนวทาง คือ แนวทางในด้านโครงสร้าง ให้มีการปรับเปลี่ยนโอนย้ายสถานพินิจ ให้มาขึ้นต่อสำนักงานศาลยุติธรรมเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพขึ้น แนวทางด้านยุทธศาสตร์และวิธีการปฏิบัติงานควรทำงานในเชิงรุกมีเด็กและ เยาวชนเป็นศูนย์กลางในการแก้ปัญหา โดยเน้นการบำบัดฟื้นฟูแก้ไขแทนการเน้นด้านการฝึกอาชีพ แนวทางสุดท้ายคือแนวทางด้านวิธีที่จะนำมาใช้ต่อเด็กและเยาวชนเพื่อเป็นทางเลือกอื่นให้เจ้าพนักงาน ของรัฐผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องสามารถเลือกใช้แทนการส่งเด็กเข้าสถานพินิจ หากสามารถดำเนินการได้ตามแนวทางที่กล่าวมาเชื่อว่าการแก้ไขฟื้นฟูและแก้ไขเด็กและเยาวชน ผู้กระทำผิดจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นิวัติ เอี่ยมเที่ยง (2542) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคทางศิลปะที่มีต่อบุคลิกภาพในผู้ติดยาเสพติด ณ สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ประเวศ (บ้านพิชิตใจ) ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้ติดยาเสพติดหลังใช้เทคนิคทางศิลปะมีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวสูงกว่าก่อนใช้เทคนิคทางศิลปะ และมีบุคลิกภาพแบบไม่มีความมั่นคงทางอารมณ์ต่ำกว่าก่อนใช้เทคนิคทางศิลปะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (2) ผู้ติดยาเสพติดกลุ่มทดลองหลังใช้เทคนิคทางศิลปะมี

บุคลิกภาพแบบแสดงตัวสูงกว่าผู้ติดยาเสพติดในกลุ่มควบคุมและมีบุคลิกภาพแบบไม่มีความมั่นคงทางอารมณ์ต่ำกว่าผู้ติดยาเสพติดในกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บัญญัติ ยงย่วน และ ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์ (2550) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยกล่าวว่า ศิลปศึกษา คือ วิชาหนึ่งที่ครูสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างการยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมและความหลากหลายให้กับนักเรียน เนื่องจากกิจกรรมศิลปะจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง (Self-Esteem) ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองหรือในวัฒนธรรมของตนนี้จะเป็นพื้นฐานให้บุคคลนั้นยอมรับ (Respect) ในวัฒนธรรมของคนอื่นด้วย นอกจากนี้กิจกรรมศิลปะยังช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจถึงความเกี่ยวข้องกัน (Connections) และความแตกต่าง (Differences) ระหว่างตนเองกับบุคคลอื่นทำให้นักเรียนเกิดความตระหนักรู้ถึงความสลับซับซ้อน (Complexity) ของสังคม ขณะเดียวกันกิจกรรมศิลปะจะมีประโยชน์ในการกระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนมีวิธีการมองและวิธีการคิดที่มีความหลากหลายโดยครูจะเป็นผู้นำการอภิปรายถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม และการอยู่ร่วมกันในโลกที่เต็มไปด้วยความหลากหลาย และนักเรียนจะเกิดความตระหนักรู้ถึงความหลากหลายในที่สุด

บุษบากร ตันทวรรณ (2545) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองตามแนวคิดของคูเปอร์สมิธและพฤติกรรมการเรียนที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในโรงเรียนเขลางค์นคร จังหวัดลำปาง ผลของการวิจัย พบว่า (1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองตามแนวคิดของ คูเปอร์สมิธ และพฤติกรรมการเรียนที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในโรงเรียนเขลางค์นคร จังหวัดลำปาง มีประสิทธิภาพโดยมีความตรงตามโครงสร้างและเนื้อหาตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางการแนะแนวโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ .86 (2) คะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการใช้ชุดกิจกรรมเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) คะแนนพฤติกรรมการเรียนที่พึงประสงค์ของนักเรียนหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประกายจันท์ เหล่าอ่อน (2539) ศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนเด็กวัยอนุบาลหลายวัฒนธรรมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนความสัมพันธ์ ระหว่างครูกับเด็กและบรรยากาศในชั้นเรียน การปรับตัวของเด็กกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียน ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตามลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาศาสนาภาพและปัญหาการเรียนการสอนเด็กวัยอนุบาลต่างศาสนา พบว่า 1) ครูทุกคนรับรู้ว่าตนเองและบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียนสามารถยอมรับเด็กที่นับถือศาสนาต่างจากตน ได้โดยไม่มีปัญหาแต่อย่างใด 2) ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาอิสลามและวิถีของชาวไทยมุสลิม โดยเฉพาะเรื่องข้อปฏิบัติและข้อห้ามต่างๆ และยังขาดการยอมรับว่าศาสนาอิสลาม มีความสำคัญเท่าเทียมกับศาสนาพุทธ 3) ครูส่วนใหญ่ยังพยายามให้เด็กไทยมุสลิมทำกิจวัตรและกิจกรรมต่างๆ ตามที่กำหนดในแผนการจัดประสบการณ์ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นมาตรฐานในวัฒนธรรมชั้นเรียนอนุบาลไทยพุทธ 4) ครูไม่ได้ช่วยจัดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้วัฒนธรรมของกันและกัน โดยนำศาสนาอิสลามหรือวิถีชีวิตชาวไทยมุสลิม สอดแทรกเข้าในการเรียนการสอนปกติเลย 5) ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ ยังไม่ได้ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างทางศาสนา

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาศาสนาภาพและปัญหาการเรียนการสอนเด็กวัยอนุบาลต่างภาษาถิ่น พบว่า 1) ครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับความสำคัญของภาษาถิ่นและการเรียนรู้ภาษาถิ่น 2) ครูส่วนใหญ่ปฏิเสธการใช้ภาษาถิ่นของเด็กและรับรู้ว่าปัญหาการสื่อสารที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาของเด็ก 3) ครูบางคนมีปัญหาไม่สามารถสื่อความหมายกับเด็กด้วยภาษาถิ่นได้ เพราะไม่ใช่คนในพื้นที่ 4) ครูไม่ได้ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาภาษาถิ่นของตน ควบคู่ไปกับการพัฒนาภาษาไทยกลาง

พจนารถ สารพัด (2546) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน ผลการศึกษพบว่า

1. การเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิดอยู่ในระดับปานกลาง
2. เยาวชนผู้กระทำผิดส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบเอ
3. การเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิด จำแนกตามเพศ พบว่ามีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามสถานภาพของครอบครัวพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

4. การเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิดที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

พิรวัส นาคนประสงค์ (2548) ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมศิลปะประกอบบทเรียนเพื่อเพิ่มความใส่ใจต่อการเรียนของเด็กสมาธิสั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหาด้านสมาธิสั้น เพศชาย อายุ 6 ขวบ ที่เข้ารับบริการเตรียมความพร้อม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

(1) แบบบันทึกพฤติกรรมความใส่ใจต่อการเรียน (2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะประกอบบทเรียน วิชาคณิตศาสตร์ ระดับเตรียมความพร้อม โดยบันทึกเวลาการเกิดพฤติกรรม และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางและแผนภูมิแท่งและกราฟเส้นประกอบคำบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า เด็กสมาธิสั้นมีพฤติกรรมความใส่ใจต่อการเรียนคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้นเมื่อมีการใช้กิจกรรมศิลปะประกอบบทเรียน และเมื่อมีการถอดถอนกิจกรรมศิลปะประกอบบทเรียน พบว่า พฤติกรรมความใส่ใจต่อการเรียนคณิตศาสตร์ยังมีความคงทนอยู่

รัชนี สุวะมาตย์ (2544) ศึกษาผลของการฝึกการเห็นคุณค่าในตนเองตามกรอบแนวคิดของซิคโคเน ที่มีต่อระดับเซาว์นอารมณ์และพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนอานาจเจริญ จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน มีการวัดก่อนและหลังการทดลอง ในระยะทดลอง นักเรียนในกลุ่มทดลองจะได้รับการฝึกการเห็นคุณค่าในตนเองตามกรอบแนวคิดของซิคโคเน จำนวน 20 กิจกรรม ส่วนนักเรียนในกลุ่มควบคุมจะไม่ได้มีการจัดกระทำใดๆ จากผู้วิจัย เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย คือ แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง, แบบวัดเซาว์นอารมณ์, และแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวสำหรับ นักเรียน, เพื่อนและครูประจำชั้น วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า

1. หลังการทดลอง นักเรียนในกลุ่มทดลอง มีระดับเซาว์นอารมณ์สูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. หลังการทดลอง นักเรียนในกลุ่มทดลอง มีระดับเซาว์นอารมณ์สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. หลังการทดลอง นักเรียนในกลุ่มทดลอง มีคะแนนจากแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวไม่แตกต่างจากนักเรียนในกลุ่มควบคุม
4. หลังการทดลอง นักเรียนในกลุ่มทดลอง มีคะแนนจากแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวน้อยกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมศักดิ์ เจริญศรี (2543) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการสอนตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการสอนตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลและเพื่อเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองระหว่างกลุ่มที่สอนโดยครูตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสกับกลุ่มที่สอนแบบปกติ โดยมีสมมุติฐานของการวิจัยว่าการสอนตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส จะทำให้มีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักศึกษาที่สอนแบบปกติ ใช้การวิจัยกึ่งทดลอง โดยรูปแบบของการทดลองมีสองกลุ่มคือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล

อำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราชญ์บุรี กลุ่มทุ่งแฝก จำนวน 40 คน โดยคัดเลือกจากกลุ่มที่คะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองใกล้เคียงกัน และคัดเลือกผู้อาสาสมัครเข้าสู่กลุ่มทดลอง จำนวน 20 คน ที่อาสาสมัครเข้ามาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย กลุ่มทดลองเรียนตามครูที่สอนตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส เป็นเวลา 15 วันๆ ละ 5 ชั่วโมง รวมเป็นเวลา 75 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง วิเคราะห์ข้อมูล โดยการทดสอบค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง ผลการวิจัยพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองระยะหลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วงศ์สิริ แจ่มฟ้า (2453) ทำการศึกษา ผลของการจัดกิจกรรมบำบัดต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กสมาธิบกพร่อง อายุ 9-12ปี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือเด็กที่ได้รับการวินิจฉัยจากจิตแพทย์ว่าเป็นโรคสมาธิบกพร่องทั้งชายและหญิงอายุ 9-12ปี ที่มารับการรักษาในหน่วยจิตเวชเด็กโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง 12 คนเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมบำบัด ส่วนกลุ่มควบคุม 12 คน เข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมนันทนาการ ผู้วิจัยได้ให้เด็กทั้ง 2 กลุ่มตอบแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองที่ดัดแปลงมาจากแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของคูเปอร์สมิท ฉบับนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง และติดตามผลต่ออีก 6 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า เด็กสมาธิบกพร่องในกลุ่มทดลอง หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมบำบัด และหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมบำบัด 6 สัปดาห์ มีระดับคะแนนความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมบำบัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เด็กสมาธิบกพร่องในกลุ่มควบคุมหลังจากการทดลองและหลังจากการทดลอง 6 สัปดาห์ มีระดับคะแนนความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างจากก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบระดับคะแนนความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองระหว่าง 2 กลุ่ม เด็กสมาธิบกพร่องในกลุ่มทดลองหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมบำบัด และหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมบำบัด6สัปดาห์มีระดับคะแนนความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรานุช จันทร์วันเพ็ญ และ กานดา ผาวงค์ (2549) ทำการศึกษา ประสิทธิภาพของโปรแกรมการเสริมสร้างความเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้ Satir Model เป็นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมการเสริมสร้างความเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sample) หลังจากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive

Sampling) เพื่อคัดเลือกเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3/4 โรงเรียนสนามบิน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบวัดความเห็นคุณค่าในตนเองของคูเปอร์สมิท แปลเป็นไทยโดย นาดยา วงศ์เหล็กภัย (2532) และโปรแกรมการเสริมสร้างความเห็นคุณค่าในตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ในการเปรียบเทียบวัดก่อนและหลังในกลุ่มทดลอง รวมทั้งเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างความเห็นคุณค่าในตนเองไม่มีความแตกต่างกันทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม รวมทั้ง ระดับความเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แต่ในระยะติดตามผล 1 เดือน พบว่าระดับความเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนกลุ่มทดลองไม่แตกต่างจากหลังการเข้าร่วม โปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าความเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนกลุ่มทดลอง ยังคงอยู่ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของระดับความเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่ามีแนวโน้มสูงขึ้น ส่วนกลุ่มควบคุม มีระดับความเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มควบคุมลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุทธา ใยชาพันธ์ (2541) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยโปรแกรมฯ ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 การเตรียมการ ชั้นที่ 2 การสร้างโปรแกรมฯ ชั้นที่ 3 การทดลองใช้โปรแกรมฯ และชั้นที่ 4 การปรับปรุงโปรแกรมฯ ตัวอย่างประชากรประกอบด้วยนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีอายุ 5-6 ปี จำนวน 30 คนจากโรงเรียนบ้านเหล่าติ้ว อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน และกลุ่มควบคุม 15 คน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้รับการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบวัดความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเมินความพึงพอใจและรวบรวมข้อมูลเพื่อปรับปรุงโปรแกรมฯ จากครูด้วยแบบสอบถาม และจากผู้ปกครองด้วยแบบสัมภาษณ์เป็นกลุ่มแบบไม่มีโครงสร้าง ข้อค้นพบ

1. หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้โปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ครูทั้งหมดมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ อยู่ในระดับมากที่สุด
4. ผู้ปกครองของเด็กกลุ่มทดลองทั้งหมดมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ อยู่ในระดับมาก

โปรแกรมฯ ที่ปรับปรุงแล้วประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การดำเนินการใช้โปรแกรมฯ และการประเมินผล การสอนเริ่มจากระยะที่ 1: เตรียมการ ระยะที่ 2: ดำเนินการ และระยะที่ 3: สรุปผล กระบวนการเรียนรู้เริ่มจากการรับรู้และจำการเปรียบเทียบ การประเมินค่าและการนำความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองในเรื่อง เพศ อายุ ภาษา เชื้อสาย และการดำรงชีพไปใช้ในการปฏิบัติ ระยะเวลาที่ใช้ในโปรแกรมฯ ไม่ต่ำกว่า 15 สัปดาห์ ลักษณะเด่นของโปรแกรมฯ คือ การเรียนการสอนแบบสองภาษา และการมีส่วนร่วมของโรงเรียน และชุมชนตั้งแต่เริ่มต้นไปจนจบโปรแกรมฯ ผลผลิตของการวิจัยครั้งนี้คือ คู่มือโปรแกรมการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สุพรรณิ ประเสริฐทองกร (2546) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการหลบนินของเด็กและเยาวชนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง ผลการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนใช้วิธีการหรือพฤติกรรมหลบนินที่มีความรุนแรงน้อย จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า จำนวนปีที่ถูกควบคุมและการคบเพื่อนมีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งของการหลบนินด้วยระดับนัยสำคัญที่ .05 ส่วนอายุ เพศ การศึกษา ฐานความผิด สภาพที่พัก สภาพอาหาร และระเบียบข้อบังคับ ไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งของการหลบนินของเด็กและเยาวชน ตัวแปรในเรื่องอายุ เพศ ระดับการศึกษา ฐานความผิด จำนวนปีที่ถูกควบคุม การคบเพื่อน สภาพที่พัก สภาพอาหาร และระเบียบข้อบังคับไม่มีความสัมพันธ์ต่อวิธีการหลบนินของเด็กและเยาวชน

สุสารี วิวัฒน์ศุกร (2544) ได้ศึกษาความแตกต่างของคะแนนจรรยาวิพากษ์ของวัยรุ่น ที่กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง ที่มีอายุและเพศแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้มีทั้งหมด 200 คน ประกอบด้วย วัยรุ่นที่กระทำผิดเพศหญิง 100 คนและเพศชาย 100 คน ในแต่ละกลุ่มจะแบ่งเป็นวัยรุ่นที่มีอายุ 13 ปี ถึง 16 ปี 6 เดือน จำนวน 50 คน และที่มีอายุ 16 ปี 7 เดือน ถึง 18 ปี จำนวน 50 คน งานวิจัยนี้ได้ใช้แบบสำรวจภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง และใช้แบบวัด The Defining Issues Test ของ Rest (1986) ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนสถานการณ์สมมติให้เหมาะสมกับสถานการณ์และวัฒนธรรมไทยในปัจจุบัน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-Way Analysis of Varince) ผลการวิจัยพบว่า

1. วัยรุ่นที่กระทำผิดที่มีอายุ 16 ปี 7 เดือน ถึง 18 ปี มีคะแนนจรรยาวิพากษ์ สูงกว่าวัยรุ่นที่กระทำผิดที่มีอายุ 13 ปี ถึง 16 ปี 6 เดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. วัยรุ่นที่กระทำผิดทั้งเพศหญิงและเพศชาย มีคะแนนจรรยาวิพากษ์ไม่แตกต่างกัน
3. พบความสัมพันธ์ระหว่างอายุและเพศ ที่จะส่งผลต่อคะแนนจรรยาวิพากษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่วัยรุ่นที่กระทำผิดเพศชาย จะมีคะแนนจรรยาวิพากษ์ สูงกว่าเพศหญิงเมื่ออายุสูงขึ้น

อุทัย ปัญญาโกฏ (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการศึกษาเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมอาข่า การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของวัฒนธรรมอาข่าที่มีต่อเยาวชนอาข่า 2) นำเสนอรูปแบบการศึกษาเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมอาข่า ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย การสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในชุมชนอาข่า 2 แห่ง ในจังหวัดเชียงราย นำผลการวิจัยมาวิเคราะห์สร้างเป็นรูปแบบการศึกษาเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมอาข่า และตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการวิจัย พบว่า

1. คุณค่าและความสำคัญของวัฒนธรรมอาข่าที่มีต่อเยาวชนอาข่ามี 8 ประการ คือ 1) เป็นภูมิปัญญาเพื่อพึ่งตนเองและการดำรงชีพที่เหมาะสม 2) สร้างความเป็นปึกแผ่นแก่ชุมชน และการอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนวัฒนธรรมอาข่า 3) เป็นกรอบควบคุมความประพฤติ ผ่านจารีตประเพณี ค่านิยมของเผ่า 4) ช่วยปรับระบบความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติ และคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ 5) เสริมทักษะการเรียนรู้ เป็นฐานการเรียนรู้เรื่องอื่นๆ 6) เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์นันทนาการ ผ่อนคลาย พัฒนาอารมณ์ สังคม จิตใจ 7) เป็นความสามารถในการปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพสังคม 8) เกิดความรัก ภูมิใจในตนเองและเผ่าพันธุ์

2. วิธีการเรียนรู้เพื่อสืบทอดวัฒนธรรมอาข่าในวิถีเดิมพบว่า เป็นการเรียนรู้ที่สอดแทรกอยู่ในวิถีการทำมาหากินและความเชื่อ มุ่งเน้นให้จำ ปฏิบัติเลียนแบบได้ เพื่อจะถ่ายทอดสอนคนรุ่นต่อไปได้ มี 5 ลักษณะคือ 1) การเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) การเรียนรู้ผ่านบุคคล 3) การเรียนรู้ผ่านชุมชน 4) การเรียนรู้ผ่านพิธีกรรมประเพณี และ 5) การเรียนรู้จากธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วิธีการเรียนรู้ในวิถีเดิมไม่มีการจัดการให้เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน

3. รูปแบบการศึกษาเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมอาข่าที่เหมาะสมประกอบด้วย ภาพความสำเร็จ กระบวนการนำไปสู่ความสำเร็จ การมีส่วนร่วมของอาข่าทุกชั้นตอน หลักสูตรต้องสามารถแก้ปัญหาและสนองความต้องการของอาข่าได้ โดยมีปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ 3 ประการ คือ บุคคล เครือข่าย และบริบททางสังคม กิจกรรมการเรียนรู้เป็นการบูรณาการการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยโดยมีวัฒนธรรมอาข่าเป็นฐานการเรียนรู้

อนันต์ ทิพย์รัตน์ และคนอื่นๆ (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาหลากหลายวัฒนธรรมสำหรับประเทศไทย (Multicultural Education for Thailand) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมและ/หรือขัดขวางความปรองดองและความสามัคคีของประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยประชาชน 900 คน และนักเรียน 540 คน จากจังหวัดปัตตานี ยะลาและนราธิวาส เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบวัดความรู้สึกรู้สึกที่มีต่อตนเอง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) ความกลัวของประชาชนและนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ 2) ความสามัคคีและความไว้วางใจของประชาชนและนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3) เจตคติของประชาชนที่มีต่อข้าราชการและครูอยู่ในลักษณะที่ไม่แน่ใจ 4) นักเรียนมีความไว้วางใจครูต่างศาสนา น้อยกว่าครูที่นับถือศาสนาเดียวกัน มีความคิดเห็นว่า ครูปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน 5) ความเห็นของนักเรียนในประเด็นที่โรงเรียนยอมรับความแตกต่างทางความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรมแตกต่างจากประชาชน 6) ประชาชนและนักเรียนเห็นว่าผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และครูยอมรับความแตกต่างทางความเชื่อในทางศาสนา 7) ความกลัว ความสามัคคีและความไว้วางใจของประชาชนและนักเรียนมีความแตกต่างกันตามตัวแปรส่วนใหญ่ที่นำมาศึกษา 8) ผลการเปรียบเทียบความรู้สึกที่มีต่อตนเองของนักเรียน แสดงให้เห็นว่าความรู้สึกที่มีต่อตนเองของนักเรียนที่มีเพศ ศาสนา ระดับการศึกษาและประเภทของโรงเรียนที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และหลังจากที่มีการวิจัยแล้วก็มีการจัดประชุมสัมมนาในประเด็นหัวข้อการวิจัยเรื่องนี้ โดยผู้ร่วมเข้าสัมมนาได้แสดงความกังวลเสมือนเป็นการแนะนำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ควรมานำมาใช้พิจารณา เช่นในเรื่องของเนื้อหาหลักสูตรในขอบเขตหัวข้อบางประการนั้นไม่สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม กิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรบางประการนั้นเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมในมุมมองของศาสนาอิสลาม เช่นกิจกรรมลูกเสือ การแต่งกาย เนื้อหาของเพลง และการกิจกรรมในศิลปการแสดงหรือนาฏศิลป์ การพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้ไม่คล้องจองกับประโยชน์กับชุมชน

โอฟาร์ เอี่ยมประภาส (2541) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ศึกษากรณีเด็กและเยาวชนในสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชาย (บ้านกรูณา) และสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสตรีนคร เป็นการศึกษาค้นคว้าหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความรู้สึกผูกพันต่อพ่อแม่ ความใกล้ชิดกับเพื่อนที่กระทำผิด ฐานะทางเศรษฐกิจ ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัยและอิทธิพลของสื่อมวลชน กับตัวแปรตาม คือ การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในเยาวชนสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชาย (บ้านกรูณา) และสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสตรีนคร และเพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ความรู้สึกผูกพันต่อพ่อแม่ ความใกล้ชิดกับเพื่อนที่กระทำผิด ฐานะทางเศรษฐกิจ ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย และอิทธิพลของสื่อมวลชนกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ในการศึกษาวิจัยดังกล่าว กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมในสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชาย (บ้านกรูณา) จำนวน 150 คน และสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสตรีนคร จำนวน 150 คน รวมทั้งสิ้น 300 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาวิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ความรู้สึกผูกพัน

ต่อพ่อแม่ ความใกล้ชิดกับเพื่อนที่กระทำผิด สถานะทางเศรษฐกิจ ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย และ อิทธิพลของสื่อมวลชนกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ผลจากการวิจัยพบว่า

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน มี 4 ปัจจัย ได้แก่ ความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดา ความใกล้ชิดกับเพื่อนที่กระทำผิด สถานะทางเศรษฐกิจ และ ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย โดยมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 มีเพียงปัจจัยเดียว คือ อิทธิพลของ สื่อมวลชนที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน โดยมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่กระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินจำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 รองลงมาได้แก่ การกระทำผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 37.7 การกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิต และร่างกาย จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 และ การกระทำผิดเกี่ยวกับเพศน้อยที่สุด มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7

งานวิจัยของต่างประเทศ

Adu-Poku (2002) ได้ทำการศึกษา หัวใจสำคัญของศิลปศึกษาพหุวัฒนธรรมของชนชาว แอฟริกัน: หลักสูตรทางเลือกและการเรียนการสอนทางเลือก เป็นการศึกษาวิจัยในระดับปริญญา เอกของ University of British Columbia โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำการศึกษาพหุวัฒนธรรมไปสู่ การปฏิบัติ โดยมีเป้าหมายของการศึกษาคือ การศึกษานักเรียนไปสู่ความเข้าใจและความเพิ่มพูน ความหลากหลายทางชาติพันธุ์วิทยาของประเทศแคนาดา และการอนุรักษ์ความหลากหลายใน มรดกทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นสิ่งที่มีความมุ่งหมายไปสู่การสนับสนุนช่วยเหลือ ผู้เรียนที่เป็นลูกหลานชาวแอฟริกัน หรือมีบรรพบุรุษที่มีถิ่นฐานเอกลักษณ์ของพวกเขา และช่องว่าง ระหว่างสังคมพหุวัฒนธรรมชาวแคนาดา

Moncrief (2007) ได้ทำการศึกษาเพื่อทบทวนทฤษฎีและการปฏิบัติทำให้คำปรึกษาแนะ แนวแบบข้ามวัฒนธรรมหรือพหุวัฒนธรรม และศิลปะหรือการบำบัดด้วยการแสดงออก เพื่อพัฒนา และเป็นแนวทางนำไปใช้ในปัจจุบันสำหรับนักศิลปะบำบัดด้วยการสำรวจคุณภาพและตรวจสอบ การออกแบบการวิจัยทางชาติพันธุ์วิทยากับผู้เรียน 4 คน สถาบันการศึกษาเมืองลิมา ประเทศเปรู ผลการวิจัยพบว่า นักวิจัยในปัจจุบันได้พัฒนาโมเดลทางทัศน์ โดยพิจารณาวัฒนธรรมภายใน บริบทกระบวนการบำบัด โดยเสนอโมเดลการบำบัดด้วยความรับผิดชอบทางวัฒนธรรม Culturally Responsible Therapy Model (CRT) อาจจะช่วยนักบำบัดสุบริบทของผู้รับการบำบัด ที่มีหลากหลายทัศนคติอย่างเหลือ รวมถึงความเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมโลก วัฒนธรรมชาติ วัฒนธรรมสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม ยุคสมัยหรือยุควัฒนธรรม วัฒนธรรมของ

แต่ละบุคคล บริบททางวัฒนธรรมในฐานะที่สุดของชั้นรวมที่อาจจะช่วยนักบำบัดมองเห็นได้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น ในตัวผู้รับการบำบัดหรือสถานการณ์ของผู้รับการบำบัด เพื่อให้ได้การปฏิบัติบนความรับผิดชอบทางวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น ตระหนักและสำนึกหรือรับรู้ด้านการบำบัด นักศิลปะบำบัดปัจจุบันได้ตั้งสมมุติฐานที่จะบูรณาการ ระหว่างการวิเคราะห์และการหยั่งรู้ภายใน ความสัมพันธ์ของผู้รับการบำบัดและนักบำบัด จะนำไปสู่ความรับผิดชอบทางด้านวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น

McDonald (2004) ได้ทำการศึกษา การเปรียบเทียบความเสียเปรียบของการเห็นคุณค่าในตนเอง (The Self-Esteem of Disadvantaged) ของนักเรียนในชั้นปีที่ 4, 5 และ 6 ลักษณะพรสวรรค์ทางศิลปะและผู้เรียนที่ไม่ได้มีลักษณะมีพรสวรรค์ (Identified as Artistical Talented and Students Not Identified as Artistical Talented) โดยมีจุดประสงค์ของการศึกษาเพื่อตรวจสอบการเห็นคุณค่าในตนเองของการเสียเปรียบของพรสวรรค์ทางศิลปะและการเสียเปรียบของนักเรียนที่ไม่มีพรสวรรค์ทางศิลปะ ในชั้นปีที่ 4, 5 และชั้นปีที่ 6 พรสวรรค์ของนักเรียนเป็นสิ่งที่ได้พิจารณาโปรแกรมพิเศษในขอบเขตเฉพาะทางศิลปะ ใช้แบบทดสอบ The Culture-Free Self-Esteem Inventories-3rd (CFSEI-3) เพื่อประเมินความแตกต่างขอบเขต (Differentdomains) ของการเห็นคุณค่าในตนเอง การศึกษามีระดับการวางตำแหน่ง 4 ระดับและ 2 เวลาการประเมิน ผลการวิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้กลุ่มตัวอย่างตัวแปรอิสระ ร่วมกับการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) พรสวรรค์ของนักเรียนได้รับจากจำนวนปีของการปฏิสัมพันธ์ทางศิลปะ แสดงให้เห็นถึงมีนัยยะสำคัญระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมากกว่ากลุ่มนักเรียนที่ไม่มีพรสวรรค์ที่เวลา และไม่มีนัยยะการเปลี่ยนแปลงในการเห็นคุณค่าในตนเองแบบข้ามเวลา ในฐานะการใช้ระดับตำแหน่งกลุ่มนักเรียนที่มีพรสวรรค์นี้ยังมีระดับเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเล็กน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่เผยแพร่จาก CFSEI-3

Butler (2000) ได้ทำการศึกษา ความตระหนักทางวัฒนธรรมผ่านศิลปะ: กรณีศึกษาความสำเร็จของโปรแกรมการป้องกันอคติกลุ่มคนพื้นเมืองเผ่าอะบอริจิน ในระหว่างผู้เรียนนั้นเมื่อก่อนกล่าวถึงอคติ (Bias) และการเหยียดเชื้อชาติ (Racism) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในโรงเรียน นักเรียนจำนวนมากถูกดึงออกมาอยู่คนเดียวจากหลายๆ คน โดยถูกกลั่นแกล้งหรือโดนล้อเลียนจากพื้นฐานวัฒนธรรมของเขาหรือลักษณะประจำตัวของพวกเขาแต่ละคน ในปี ค.ศ.1995 ผู้วิจัยได้ร่วมทำหลักสูตรโครงการ Cultural Awareness Through the Arts ซึ่งการออกแบบหลักสูตรได้นำเสนอถึงประเด็นอคติโดยทั่วไปและอคติต่อบุคคลที่เป็นกลุ่มชนผิวขาวกลุ่มใหญ่ของประเทศ โดยวางแผนควรจะให้เด็กเรียนได้เรียนรู้อะไรเกี่ยวกับกลุ่มชนผิวขาวที่เป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศผ่านศิลปะต่างๆ ของพวกเขา เพื่อที่จะช่วยเหลือให้นักเรียนพัฒนาทัศนคติเชิงบวกต่อกลุ่มชนผิวขาวที่เป็นชนกลุ่มใหญ่ของประเทศ และประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากเนื่องจากศิลปะมีส่วนช่วยเหลือและสนับสนุน ผลการวิจัยจากข้อมูลต่างๆ แสดงถึงปัจจัยหลักที่มีส่วนในการสนับสนุน

ส่งเสริมถึงความสำเร็จของโครงการหลักสูตร คือ มีศูนย์กลางอยู่ที่ศิลปะต่างๆ การเชื่อมโยงของแต่ละบุคคลระหว่างนักเรียนและศิลปินกลุ่มชนผิวขาวกลุ่มใหญ่ของประเทศผ่านมุมมองหรือทัศนคติและการทำงานศิลปะต่างๆ มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาทัศนคติเชิงบวก จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้เปิดเผยให้เห็นถึงกระบวนการพัฒนาความต่อเนื่องของความอดทน ซึ่งนักเรียนต่างๆ ควรนำมาใช้เป็นสิ่งที่ชี้บอกหลักคือสิ่งที่ได้อธิบายในวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้ ความต่อเนื่องนี้สามารถใช้อธิบายระดับความอดทนของนักเรียนต่อคนอื่นๆ

Abril (2003) ได้ทำการศึกษา การบูรณาการเนื้อหาสู่อนาคต: มิติพหุวัฒนธรรมในการประยุกต์ใช้ของการสอนและการเรียนรู้ดนตรี (Beyond Content Integration: Multicultural Dimensions in The Application of Music Teaching and Learning) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจผลของ 2 แนวทางการเรียนการสอนที่มีต่อเจตคติของนักเรียนชั้นที่ 5 ที่มีต่อส่วนประกอบสำหรับการร้องเพลงในหลากหลายภาษา หลังจากผ่านการใช้เครื่องมือ เด็กในกลุ่มการเรียนการสอนสังคมวัฒนธรรม มีนัยยะสำคัญของการแสดงออกทัศนคติเชิงบวกมากขึ้น ต่อเพลงในภาษาต่างประเทศมากกว่ากลุ่มอื่นๆ และไม่มี ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ต่อเพลงในภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยเพื่อการนำไปใช้สำหรับครูสอนดนตรี ผู้ผลักดันไปสู่การเปิดเผยคุณค่าที่ง่ายขึ้น และมีความอดทนสำหรับเพลงและบุคคลที่มีหลากหลายวัฒนธรรม

Clemons (2005) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาความตระหนักรู้ทางพหุวัฒนธรรมโดยผ่านฐานงานออกแบบโดยอาศัยวัฒนธรรมประเพณีของครอบครัว: ทางด้านผลกระทบและสิ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการนำไปประยุกต์ใช้ โดยการวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาการพัฒนาความตระหนักรู้ทางพหุวัฒนธรรมผ่านฐานงานออกแบบ อาศัยการวิจัยจากกลุ่มผู้เรียนและจากการวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้องในประวัติความเป็นมาของครอบครัวผู้เรียนแต่ละคนที่เป็นกลุ่มทดลอง (ความเป็นมาของครอบครัวใน 4 ชั่วอายุคน) ในชั้นเรียน K-12 เป็นกรณีศึกษา โดยทำความเข้าใจในแง่มุมของวัฒนธรรมส่วนบุคคล การตระหนักรู้ในตนเอง ปราศจากความอคติและลำเอียง เป็นการสนับสนุนโอกาสสำหรับการเจริญเติบโตได้อย่างเต็มที่ ผ่านการตระหนักรู้คุณค่าและการยอมรับผู้อื่น ใน 5 มิติที่นำไปสู่การศึกษาพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education) ที่ Banks ได้มีการให้คำจำกัดความเอาไว้คือ (1) การบูรณาการเนื้อหา (2) กระบวนการสร้างความรู้ (3) การลดทอนความมีอคติและความลำเอียง (4) กระบวนการเรียนการสอนที่มีความเสมอภาค (5) การมอบพลังอำนาจไปสู่วัฒนธรรมโรงเรียนและความสร้างทางสังคม จากการตรวจสอบวรรณคดีที่เกี่ยวข้องมีดังนี้ 1. สรุปสาระสำคัญของประวัติการศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงแนวคิดจาก ลักษณะผสมกลมกลืน (Melting-Pot) ไปสู่ แนวคิดชามสลัด (Salad Bowl) 2. โดยใช้ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Theory) ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้รวมทั้งพื้นฐานที่สนับสนุนสำหรับแนวคิดพหุวัฒนธรรม การศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์ (ประวัติ

ของครอบครัว) และโครงการออกแบบในรายวิชาการศึกษาระดับสูง โดยโครงการออกแบบมีความต้องการให้ผู้เรียนได้พัฒนางานออกแบบไปสู่การนำเสนอผ่านการออกแบบพรมผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ ผลการศึกษาวิจัยสามารถตอบวัตถุประสงค์ 6 ด้านดังนี้ คือ 1) การประยุกต์ทักษะการวิจัยผ่านการศึกษาค้นคว้าความรู้ในองค์ประกอบทางทัศนธาตุในกระบวนการออกแบบ 2) การพัฒนาความรู้สึกสัมผัสของความหลากหลายทางวัฒนธรรมผ่านการประยุกต์ของแต่ละบุคคล 3) ความรู้ด้านมรดกทางวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละบุคคลและผลที่เกิดขึ้นในงานออกแบบของนักศึกษา 4) เกิดการรับรู้และมีความซาบซึ้งในความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรมภายในชั้นเรียน 5) โดยพัฒนาจากอิทธิพลทางประวัติความเป็นมาของครอบครัวไปสู่ความสำเร็จในโครงการออกแบบ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากผลการวิจัยมีดังนี้ 1) เป็นโอกาสในการค้นหาการก่อเกิดวัฒนธรรม 2) เกิดความรู้สึกลึกซึ้งซึ่งเพิ่มขึ้นในความเป็นมาของครอบครัว 3) ต่อผู้เรียนในด้านเกิดความเข้าใจเพื่อนที่อยู่ชั้นเรียนเดียวกัน 4) ด้านทักษะการออกแบบ 5) ต่อโรงเรียนทำให้เกิดผลงานสามารถนำไปติดตั้งภายในโรงเรียน 6) เกิดประโยชน์ต่อครูผู้สอนทางด้านศิลปะ

Yang (2006) ได้ทำการศึกษา การทบทวนข้อจำกัดของเงื่อนไขของศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมทศวรรษที่ผ่านมา (A Limited Review on The Condition of Multicultural Art Education Over The Past Decade) เป็นประเด็นที่ได้บันทึกไว้ถึงบทเรียนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมในชั้นเรียน US P-12 ในนิตยสาร School Arts ระหว่างทศวรรษที่ผ่านมา เป็นการเปิดเผยเงื่อนไขของศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยใช้เกณฑ์ 3 เกณฑ์จากการศึกษาค้นพบว่า 1. ความสนใจของครูผู้สอนในแนวคิดพหุวัฒนธรรมนิยมเป็นสิ่งที่มีความลักษณะตรงตัวในทศวรรษที่ผ่านมา 2. บทเรียนครอบคลุมเนื้อหาในหลายประเภทยังไม่เท่าเทียมกัน ระหว่างวัฒนธรรมหลากหลายของสหรัฐ วัฒนธรรมอเมริกัน-เอเชีย วัฒนธรรมอาหรับ-อเมริกัน และวัฒนธรรมมุสลิม-อเมริกันกลับถูกละเลยหรือเพิกเฉยรวมถึงวัฒนธรรมโลก วัฒนธรรมเม็กซิกันและแอฟริกันมีการนำเสนออยู่บ่อยมาก และจำนวน 12.4 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นของประเทศในโลกที่ถูกนำเสนอ 3. โครงการศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่มีมากที่สุดเป็นเรื่องของการคิดแบบเหมารวม (Stereotyped) ผ่านโครงการที่มีนวัตกรรมบางโครงการที่เปิดเผยออกมา ครูผู้สอนหลายคนได้เลือกเนื้อหาวัฒนธรรมที่สอนบนพื้นฐานประชากรในชั้นเรียนและวัฒนธรรมท้องถิ่น ครูผู้สอนมีความสนใจที่สอนความหมายของวัฒนธรรมทางเชื้อชาติสหรัฐมากกว่าวัฒนธรรมโลก สื่อวัสดุและเทคนิคเกิดการเปลี่ยนแปลงให้ผิดไปจากเดิม ทำให้ก่อให้เกิดการสูญเสียต่อการเปลี่ยนแปลงของความหมายวัฒนธรรมขึ้น

Willson (2005) ได้ทำการศึกษาวิจัย การอภิปรายขยายพหุวัฒนธรรม: พิพิธภัณฑสถานศิลปะและความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Expanding Multicultural Discourse: Art Museums and Cultural Diversity) โดยได้กล่าวถึงการเตรียมการจัดลำดับการศึกษาพหุวัฒนธรรมรูปแบบต่างๆ

สำหรับสถาบันการศึกษาต่างๆ เช่น พิพิธภัณฑ์ที่เหมาะสมที่จำเป็นของความหลากหลายของขอบเขตพื้นที่ของพวกเขา พหุวัฒนธรรมนิยมเป็นสิ่งซึ่งไม่อาจจะปฏิเสธความเป็นจริงได้สำหรับพิพิธภัณฑ์ศิลปะในวันนี้ ด้วยสิ่งที่ได้รวบรวมและผู้ชมพิพิธภัณฑ์จากความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อให้แน่ใจในการสนับสนุนความสามารถและความสัมพันธ์กันในระยะยาว พิพิธภัณฑ์ศิลปะต้องมีความกระตือรือร้นเชื่อมต่อกับชุมชนต่างๆ ที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ และยอมรับความคิดใหม่ของการศึกษา และการแปลหรือตีความหมายเชิงปฏิบัติ ตระหนักถึงความสำคัญของบทบาททางพหุวัฒนธรรมนิยมการปฏิบัติในสหรัฐอเมริกา การวิจัยนี้เป็นการสำรวจสืบสวนค้นหาทฤษฎีการศึกษาพหุวัฒนธรรมให้ทราบนโยบายหลากหลายวัฒนธรรมต่างๆ และการปฏิบัติของพิพิธภัณฑ์ศิลปะโดยทั่วไป

Lee (2005) ได้ทำการศึกษาในหัวข้อการวิจัย มอง คิด ทำ : การพัฒนาการเข้าถึงศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมใน Jordan Schnitzer Museum of Art at University of Oregon โดยได้กล่าวว่า ศิลปะเป็นหนทางสู่การค้นหาประวัติความเป็นมาของตนเอง โดยการแสดงให้เห็นว่า เราคือใคร เรามีชีวิตในวันนี้อย่างไร และที่ไหนที่เราสามารถอยู่ในอนาคต ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ศิลปะศึกษาสามารถให้ผู้เรียนเข้าใจเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่างเกี่ยวกับตัวเองและผู้อื่น โดยมีนัยยะสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสอนและการเรียนรู้วัฒนธรรมแตกต่างหลากหลายรวมทั้งทัศนคติมุมมองต่างๆ ในการทำความเข้าใจคุณค่าของศิลปะในสังคมและในบทบาทของศิลปะ รวมทั้งเอกสารและการริเริ่มเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์ศิลปะคือสถาบันทางวัฒนธรรมที่มีความเกี่ยวข้องและมีความสำคัญยิ่ง พิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่สำหรับการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นแหล่งรวมองค์วัตถุและแนวคิด และยังเป็นสถาบันการศึกษาตลอดชีวิต และทางประวัติศาสตร์ บทบาทและวัตถุประสงค์ของพิพิธภัณฑ์ได้มีการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการตลอดมาในการสนับสนุนรับใช้ชุมชนให้ดีขึ้น ดังนั้นเราต้องมุ่งมั่นให้ความสนใจต่อความหลากหลายของผู้ชม เช่น ความแตกต่างของอายุ รูปแบบการเรียนรู้ พื้นหลังของแต่ละคน และความสามารถทางร่างกาย และอารมณ์ความรู้สึก เพื่อเป็นเตรียมการสนับสนุนส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ภายในพื้นที่ทางกายภาพของพิพิธภัณฑ์และหอศิลป์ต่างๆ เพื่อให้มั่นใจว่าโปรแกรมการศึกษามีประสิทธิผล สื่อวัสดุต่างๆ ควรจะสนับสนุนแนวทางที่หลากหลายต่อการเรียนรู้ และเป็นทางเลือกในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ วิทยานิพนธ์โครงการนี้ค้นหาประสิทธิภาพของสื่อวัสดุในการเข้าถึงผู้คนได้อย่างใกล้ชิด และการตัดสินใจต่างๆ ว่าสิ่งใดจะเป็นสิ่งแนะนำทางการออกแบบกระบวนการของการเข้าถึงพหุวัฒนธรรมใน Jordan Schnitzer Museum of Art

Luck (2005) ได้ทำการศึกษาเพื่อค้นหาและอธิบายปรากฏการณ์ของศิลปะบำบัด สำหรับผลความคับข้องใจระหว่างกระบวนการกลุ่มครอบครัวที่ได้เข้ารับการบำบัดจากการสูญเสียญาติ (สูญเสียบุตร) โดยมุ่งความสนใจไปที่โลกภายใน (Inner World) ของครอบครัวผู้สูญเสียบุตร และ

ประสบการณ์ซึ่งมีอยู่ภายในจิตใจของพวกเขาในส่วนของกลุ่มจิตบำบัด โดยใช้ผลงานศิลปะจุดตั้ง
 ภาชนะในการค้นหาและแสดงออกอารมณ์ความรู้สึกและระบบความหมายที่มีอยู่ให้เข้าใจได้ชัดเจน
 ขึ้น บาดแผลของการสูญเสียญาติสามารถส่งผลก่อให้เกิดผลที่อันตรายและเสียหายในทาง
 จิตวิทยาในระยะยาวไปสู่การประเมินศิลปะบำบัดเช่นแนวทางการบำบัดรักษาทางเลือก ศิลปะ
 บำบัดดูเหมือนจะสามารถพัฒนาเป็นทางเลือกไปสู่แนวทางหลัก การบำบัดบนฐานของภาษา
 (language-Based Therapies) เป็นการเตรียมบริบทในสิ่งซึ่งการเล่นเชิงสร้างสรรค์สามารถรักษา
 และทำให้อารมณ์ความรู้สึกโกรธได้เบาบางได้สะดวก เป็นการช่วยให้ผู้เข้าร่วมทดลองได้สร้าง
 ความรู้สึกของตนเองที่แตกสลายผ่านการค้นหาตัวตนโลกภายใน (Inner World) ของเขาผ่าน
 สัญลักษณ์การทำผลงานศิลปะ เป็นการช่วยให้การกลับมาใหม่ของการบำบัดเหตุการณ์และการ
 สนับสนุนการสร้างใหม่ของความหมายใหม่ เป็นการสนับสนุนการปรับตัวความคับข้องใจผ่านการ
 แสดงออกของอารมณ์และการรับรู้ความเจ็บปวดอย่างมากและการคุกคามไปสู่การแสดงออกมา
 เป็นคำพูด จากสมมติฐานของผู้วิจัยแสดงให้เห็นถึงเหตุผลที่เป็นปมของผู้เข้าร่วมโครงการตั้งตารอ
 ประสบการณ์ทางศิลปะ เพราะว่ามันให้เขาได้เปลี่ยนความรู้สึกดีเกี่ยวกับตนเองและให้โอกาสพวก
 เขามีปฏิสัมพันธ์กับผู้หญิงคนอื่นๆ ที่มีกรณีเดียวกันกับพวกเขา ขณะเดียวกันก็สร้างการเห็นคุณค่า
 ในตนเองของแต่ละบุคคลและความบรรเทาความเครียด พวกเขาได้ภูมิใจที่ได้จัดวางองค์ประกอบ
 ของพวกเขาเอง ที่บอกถึงเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งที่ปรากฏในชีวิตของพวกเขา หัวข้อต่างๆ เป็นสิ่งที่
 สามารถนำไปสู่จุดมุ่งหมายและแผนในอนาคตเกี่ยวกับทิศทางในชีวิตของพวกเขา

Juju Masunah (2008) ได้ทำการศึกษา กรณีการสอนแบบพหุวัฒนธรรมของครูผู้สอน
 นาฏศิลป์(เต๋นรำ) ชาวสหรัฐสองคน: กรณีการประยุกต์ใช้สำหรับนาฏศิลป์ศึกษา ชั้น 9 ประเทศ
 อินโดนีเซีย โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ การระบุทฤษฎี คำจำกัดความ เป้าหมายและหลักสูตร
 วิธีการและการปฏิบัติของการศึกษาพหุวัฒนธรรม และการประยุกต์ใช้สำหรับนาฏศิลป์ศึกษาใน
 ประเทศอินโดนีเซีย จากผลการวิจัยพบว่า การสอนในโปรแกรมการศึกษาในประเทศอินโดนีเซีย
 วิชาที่เรียนควรอยู่บนพื้นฐานในรูปแบบวิธีการศึกษาอัตชีวประวัติที่สนับสนุนความตระหนักรู้
 ตนเองของครูผู้สอน และการวิเคราะห์ตนเองเปรียบดังพวกเขาเป็นนักการศึกษาพหุวัฒนธรรมและ
 เป็นตัวแทนการเปลี่ยนแปลง

McCurdy-Fagan (1998) ได้ทำการศึกษา การบูรณาการศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมผ่าน
 หลักสูตร เป็นการศึกษาวิจัยการตีความทางชาติพันธุ์วิทยา (Ethnographic Interpretive) ที่เป็น
 การค้นหาเพื่อสอบสวนหารูปแบบผลงานแบบพหุวัฒนธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีสุดท้าย
 และเพื่อค้นหาเหตุผลต่างๆ สำหรับรูปแบบการแสดงออก จากการศึกษาเอกสารการสนับสนุน
 ศิลปะศึกษาเป็นการรวมเข้าไว้ เนื่องมาจากเป็นบทบาทในการเสริมสร้างความเข้าใจในตนเองของ
 ผู้เรียน ซึ่งมีอยู่น้อยหรือไม่ค่อยมีในงานวิจัยของแคนาดาหรือเป็นการออกแบบหลักสูตรในขอบเขต

ของศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแรกเริ่มในชุดต่างๆ ที่ผู้วิจัยจะค้นหาไปสู่การบูรณาการปรัชญาพหุวัฒนธรรมไปสู่ศิลปะและขอบเขตหลักสูตรอื่นๆ

Flauto (1998) ได้ทำการศึกษา ศิลปะในฐานะที่เป็นหนทางหลักไปสู่การเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง (Art as Avenue to Enhance Self-Esteem) กับผู้หญิงโตที่มีครอบครัวอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมของสถานสงเคราะห์ โดยผ่านการบำบัดแบบกลุ่มและรายบุคคล วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยเชิงคุณภาพชิ้นนี้ คือ การนำไปสู่การดูแลและสนับสนุนส่งเสริมและการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้เข้าร่วมโครงการ โดยใช้ศิลปะในฐานะที่เป็นสื่อกลางเชิงบวก เป็นการพัฒนาบทเรียนศิลปะที่เริ่มต้นด้วยการวาดภาพ 2 มิติอย่างง่าย ๆ ไปสู่แนวคิดการสร้างงาน 3 มิติระดับสูง โดยในแต่ละกระบวนการผู้เข้าร่วมโครงการได้รับการแนะนำแนวทางการปฏิบัติ โดยการบูรณาการบางสิ่งบางอย่างที่มีความหมายของแต่ละบุคคลไปสู่องค์ประกอบทางศิลปะ

Marte Erin Ostvik-de Wilde (2008) ได้ทำการศึกษา การสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง Self-Esteem การเข้าใจตนเอง Self-Concept และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนทางบวก Positive Peer Relation ของนักเรียนโรงเรียนของเมือง กรณีการวิเคราะห์โปรแกรมเพิ่มพลังความสามารถสำหรับเด็กผู้หญิงวัยรุ่น การวิจัยมุ่งให้ความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง Self-Concept, Self-Esteem, and Relational Aggression ที่มีต่อความสัมพันธ์ของเด็กผู้หญิงก่อนวัยรุ่น (preadolescent girls) ด้วยโปรแกรมเพิ่มพลังศักยภาพเป็นในระยะเวลา 10 สัปดาห์ เป็นกลุ่ม การเพิ่มพลังศักยภาพด้วยการสร้างความเป็นทีม การยืนยันทางสุขภาพ (Healthy Assertiveness) ความปลอดภัยสำหรับเด็กผู้หญิง การข่มเหง การแก้ปัญหาความขัดแย้ง ความสัมพันธ์กับเพื่อน ภาพลักษณ์ทางกายภาพ ความเป็นผู้นำ การพัฒนาอาชีพ รวมไปถึงผู้วิจัยได้อภิปรายของความต้องการการให้คำปรึกษาและกลยุทธ์ การนำไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเพิ่มพลังศักยภาพ

Martin (2006) ได้ทำการศึกษา การสอนความซาบซึ้งต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม ผ่านศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Teaching Appreciation of Cultural Differences Through Multicultural Art Education) หากกล่าวโดยทั่วๆ ไปการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเป็นการสอน ด้วยการมุ่งสนใจเฉลิมฉลองผู้เป็นวีรบุรุษในวัฒนธรรมต่างๆ แต่แนวทางอย่างนี้ยังไม่สมบูรณ์ หรือยังไม่ครบถ้วนและยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร เนื่องจากพวกเขาไม่สนใจต่อการสนองตอบต่อความรู้สึกทางวัฒนธรรม (Cultural Responsiveness) การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม คือ การปฏิบัติที่รวมเอาทฤษฎีที่สามารถช่วยให้นักเรียนพัฒนาการรับรู้ความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (Sense of Empathy) ที่มีต่อผู้อื่น "other" ผ่านระเบียบวิธีการตรวจสอบในประเด็นหัวข้อต่างๆ สภาพปัญหาต่างๆ และสิ่งที่เกี่ยวข้องจากมุมมองวัฒนธรรมที่หลากหลาย โดยมีศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเป็นศูนย์กลางของทฤษฎี ในขณะที่นักเรียนศึกษาและสร้างสรรค์ศิลปะบนพื้นฐานของ

วัฒนธรรมต่างๆ เช่น จุดเริ่มของบทเรียน แนวคิดจุดตั้งแนวทาง ผู้เรียนได้รับการสนับสนุน พัฒนาการรับรู้ความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ที่จะสามารถเชื่อมข้ามกำแพงของโรงเรียนไปสู่ชุมชนโลกที่ใหญ่กว่า ด้วยกับการใส่ใจของครูผู้สอนศิลปะ จำเป็นต้องพิจารณาความเป็นไปได้ต่างๆ ในการพัฒนาให้เต็มเต็มไปด้วยความหมาย และรู้จักความรับผิดชอบการต่อต้านทางชาติพันธุ์และหลักสูตรการมองแบบเหมารวม

Brostek (2005) ได้ทำการศึกษา การนำไปประยุกต์ใช้ศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม (Implementing a Multicultural Art Program) โดยการศึกษาเป็นการกล่าวถึงประเด็นรอบด้านของการประยุกต์ใช้ศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมในโรงเรียน เป็นการสำรวจสืบสวนจากโปรแกรมช่วงซัมเมอร์ ปี ค.ศ. 2005 เป็นการเตรียมความพร้อมช่วยเหลือในอนาคตสำหรับการสอนพหุวัฒนธรรมผ่านศิลปะ จากคำถามการวิจัยโปรแกรมศิลปะช่วงซัมเมอร์นั้น สามารถมีผลต่อการสอนนักเรียนไปสู่คุณค่าของอัตลักษณ์วัฒนธรรมและความหลากหลาย ระเบียบวิธีการวิจัยตั้งอยู่บนฐานของการค้นพบแนวทางที่มีผลเป็นอย่างมากต่อการประเมินการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากผลของการประยุกต์ใช้ศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมของโปรแกรมช่วงซัมเมอร์ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการบนฐานของผลที่มีจากการเปลี่ยนแปลงของการสร้างงานทางวารสาร กิจกรรมเชิงปฏิบัติการหลากหลาย และมีการทดสอบก่อนและหลังของโปรแกรม MAT Summer Art Program จากการรวบรวมข้อมูล ค้นพบการปรากฏรูปแบบต่างๆ จากวารสารของนักเรียนที่ได้ตอบกัน การประเมินกิจกรรมเชิงปฏิบัติการหลากหลาย และผลลัพธ์สอดคล้องต่อการทดสอบก่อนและหลัง

Abraham (2008) ได้ทำการศึกษา มิตรภาพของวัยรุ่นตอนต้นและการเห็นคุณค่าในตนเอง จากผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของมิตรภาพเชิงบวกที่สูงขึ้นจะเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง ไม่มีการสนับสนุนปฏิสัมพันธ์ทางบวกและคุณภาพเชิงลบ ซึ่งอิสระจากการสนับสนุนต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง

Plagens (2004 อ้างถึงใน พีรวัส นาคประสงค์, 2548: 25) ได้ทำการศึกษา การใช้ศิลปะบำบัดกับเด็กสมาธิสั้น โดยใช้กิจกรรมศิลปะหลายรูปแบบมาประยุกต์เข้าด้วยกัน งานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้กิจกรรมศิลปะมาบำบัดเด็กสมาธิสั้นให้มีความสนใจในกิจกรรมเพิ่มขึ้นและเกิด ความตระหนักรู้ในตนเอง ทำการศึกษาเกี่ยวกับเด็กสมาธิสั้นเพศหญิงอายุ 10 ขวบและมารดา ดำเนิน การวิจัยโดยการฝึกและสอนเทคนิคให้กับมารดาเพื่อนำไปสอนให้กับลูกที่เป็นเด็กสมาธิสั้น ในการใช้กิจกรรมศิลปะต่างๆ พร้อมกับส่งเสริมให้เด็กเกิดการรับรู้จากประสาทสัมผัสทั้งทางด้านจิตใจและด้านร่างกายพร้อมกันนั้นก็ให้มารดาเป็นผู้จลรายงานความก้าวหน้าในตัวเด็ก ผลการวิจัยพบว่า หลังจากการใช้ศิลปะบำบัดหลายรูปแบบมาประยุกต์ใช้ร่วมกันเพื่อบำบัดเด็กสมาธิสั้น เด็กมีสมาธิมากขึ้น ให้ความสนใจในกิจกรรมเพิ่มขึ้นเกิดความตระหนักรู้ในตนเองมากขึ้น

Rivera (2006) ได้ทำการศึกษา เรื่องเล่าของ 2 ครูผู้สอนต่อกรณีการศึกษาทฤษฎีและการปฏิบัติต่อการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับวัฒนธรรม โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสำรวจวิธีการสอนของครูผู้สอนเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อตรวจสอบให้เป็นรูปเป็นร่างในทฤษฎีและการปฏิบัติต่างๆ การเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม อิทธิพลทางเชื้อชาติและประสบการณ์ชีวิตทางชาติพันธุ์ของพวกเขาผู้เป็นครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องทางวัฒนธรรม จากผลการศึกษาได้ระบุว่า โดยไม่คำนึงถึงทางเชื้อชาติและจำนวนปีที่รับราชการของครูผู้สอน ควรจะมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม นอกจากนี้การศึกษายังขยายมุมมองต่อครูผู้สอนผู้ซึ่งเป็นพื้นฐานปรัชญาการสอนที่สนับสนุนการรวมเอาวัฒนธรรมไว้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการสอนและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน

Schaffer (1991 as cited McCurdy-Fagan, 1998: 81) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลของบทเรียนศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมต่อการรับรู้ตนเอง (Self Concept) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา เธอได้ค้นพบว่า นักเรียนมีการเจริญเติบโตของการเห็นคุณค่าในตนเองและความภูมิใจในตัวผู้เรียน ภายหลังได้ร่วมกิจกรรมบทเรียนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม

Sutherland and Cressey (1978 อ้างถึงใน กัตัญชลี ฌรงศ์ราช, 2543: 38) ทำการศึกษาพฤติกรรมและการทำผิดกฎหมายสัมพันธ์กับเงื่อนไขในแต่ละด้าน พบว่า การทำผิดกฎหมายมีความสัมพันธ์กับเงื่อนไข 6 ด้าน ดังต่อไปนี้คือ

1. การมีสมาชิกในครอบครัวเป็นอาชญากร ทำผิดกฎหมายหรือติดสุรา
2. ครอบครัวขาดความสุขเนื่องจากการหย่าร้าง พ่อแม่เสียชีวิต หรือพ่อแม่ทอดทิ้งลูกของตน
3. พ่อแม่ปล่อยให้ปละละเลยเด็ก ไม่อบรมสั่งสอน
4. ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวไม่ดี เช่น มีลักษณะการอิจฉาริษยา การทอดทิ้ง การไม่สนใจใยดีกัน การเลือกที่รักมักที่ชัง
5. ครอบครัวที่มีลักษณะไม่ยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคม และมีบรรยากาศในครอบครัวไม่เหมือนครอบครัว เช่น ต่างคนต่างอยู่ไม่เป็นปกติสุข
6. ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวที่มีรายได้น้อยพอเพียง ว่างงาน และมีปัญหาทางเศรษฐกิจ

Voorhees (2004) ได้ทำการศึกษา ความแตกต่างที่กำลังเผชิญหน้ากับปัญหาในรายวิชาต่างๆ ของ College Human Diversity ต่อประเด็นการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมและการฝึกสอนที่หลากหลายในการศึกษาครู เป็นการศึกษาวิจัยทางชาติพันธุ์วิทยา ศึกษาวิจัยบนฐานของทฤษฎี Cognitive Anthropological ที่กล่าวโดย Claudia Strauss and Naomi Quinn (1994) และทฤษฎีการปฏิบัติที่เตรียมไว้ของ Pierre Bourdieu (1977) รูปแบบทฤษฎีสนับสนุนเพื่อเตรียมการอธิบายที่มีความเป็นไปได้ต่อการอธิบายเหตุการณ์และหัวข้อในการวิจัย และเมื่อได้พิจารณาใน

การเชื่อมโยงกับทฤษฎีประวัติศาสตร์วัฒนธรรมในทางมนุษยวิทยา และประวัติการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมและการสอนที่หลากหลาย เป็นความเข้าใจอย่างถ่องแท้ที่ได้เตรียมการไว้ ซึ่งจะสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น

Venesile (1992) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพส่วนตัว การเห็นคุณค่าในตนเองและพฤติกรรมการสอนดนตรีในอนาคตของครูผู้สอนในชั้นเรียนประถมศึกษา โดยมีจุดประสงค์ของการวิจัยที่เป็นการสืบสวนความสัมพันธ์ที่เป็นไปได้ระหว่างบุคลิกภาพส่วนตัว การเห็นคุณค่าในตนเองและพฤติกรรมการสอนดนตรีในอนาคตของครูผู้สอนในชั้นเรียนประถมศึกษา บุคลิกภาพส่วนตัวได้ตรวจสอบผ่านแบบทดสอบของ Myers-Briggs (The administration of the Myers-Briggs Type Inventory) การเห็นคุณค่าในตนเองใช้แบบทดสอบของ Coopersmith (Coopersmith Self-Esteem Inventory) ผลการวิจัยพบว่า มีนัยยะสำคัญเชิงสหสัมพันธ์ทางบวก ระหว่างการตัดสินใจของรูปแบบที่ขึ้นไปถึงจำนวนของตัวแปรตาม โดยคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองไม่มีนัยยะสัมพันธ์สัมพันธ์กับตัวแปรตามเลย

Wakerley (2005) ได้ทำการศึกษา ผลทางจิตวิทยาเชิงลบของผู้ที่รอดชีวิตจากการถูกข่มขืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดและประเมินผล อธิบายอาการแทรกแซงต่างๆ และการกลืนคืนสู่การปฏิบัติ (Restoring Functioning) ในผู้ที่รอดจากการถูกข่มขืน เป็นการพิจารณาโดยการใช้กลุ่มศิลปะบำบัดกับกลุ่มผู้หญิงที่รอดจากการถูกข่มขืนในบริบทของแอฟริกาใต้ โดยการเลือกทฤษฎีเฟมินิสต์เป็นฐานในการศึกษา และได้พิจารณาด้วยการอธิบายทางสังคมที่สนับสนุนสถานภาพของผู้หญิงที่เสียเปรียบ และระดับของการข่มขืนที่สูงในแอฟริกาใต้ การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลที่เปิดเผยเชิงอุปมาอุปมัย สัญลักษณ์ และความหมายที่แทนประสบการณ์ชีวิตของผู้หญิงที่ร่วมการทดลองต่อการแทรกแซงของกลุ่มศิลปะบำบัด โดยใช้พื้นที่หลังทางทฤษฎีเป็นแนวทางสู่การวิเคราะห์ข้อมูลและด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

Workman, Stefanie Lee (2002 อ้างถึงใน พีรวัส นาคประสงค์, 2548: 25) ได้ทำการศึกษา ศิลปะบำบัดสำหรับเด็กสมาธิสั้น ทำการศึกษากับเด็กสมาธิสั้นเพศชาย ที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้าง โดยการนำกิจกรรมศิลปะหลายอย่างมาใช้เพื่อบำบัดอาการโรคสมาธิสั้นในเด็ก เช่น ลดการหุนหัน พลันแล่น เพิ่มช่วงความใส่ใจให้ยาวนานขึ้น และให้มีความภาคภูมิใจในตนเอง กิจกรรมศิลปะที่ใช้ ได้แก่ งานเครื่องปั้นดินเผา งานเครื่องมือ งานประดิษฐ์ที่ใช้การแกะสลัก การปั้น การหล่อ กับปูนปลาสเตอร์ ดินเหนียว และสบู่อุปกรณ์ การเคลื่อนไหวร่างกาย การเล่นดนตรี และการผ่อนคลายจิตใจ โดยมีการนิเทศติดตามความก้าวหน้าถึงการใช้กิจกรรมศิลปะในการบำบัด การให้คำแนะนำแก่ครอบครัวเด็กสมาธิสั้นตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาในหลักสูตรอย่างน้อยสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง ผลการวิจัยพบว่า เด็กสมาธิสั้นสามารถลดอาการหุนหันพลันแล่น มีความสนใจที่ยาวนานขึ้นและสามารถพัฒนาตนเอง

ให้ไปสู่จุดมุ่งหมายทางการเรียนได้ดีขึ้น

Yean-Wan (2001) ได้ทำการศึกษา เอกลักษณะทางวัฒนธรรมและการนำเสนอด้าน ศิลธรรมในศิลปศึกษา: กรณีศึกษาประเพณีของประเทศไต้หวันในแคนาดา เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการหาเหตุผลและวิธีการของผู้อพยพชาวไต้หวันในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ตลอดจน ประเพณีของประชาชนผู้อพยพชาวไต้หวันในสังคมแคนาดาซึ่งมีหลากหลายวัฒนธรรม การศึกษา นี้เน้นสาระโดยดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกฝนทางด้านศิลปศึกษาควบคู่กับบุคลิกลักษณะของชาว จีนในฐานะที่เป็นรากเหง้าแห่งวัฒนธรรม ทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดการ และลักษณะทาง วัฒนธรรมของการคบหาสมาคมในสังคมชาวไต้หวัน ซึ่งให้ความเห็นว่าประเพณีวัฒนธรรมของ ชาวไต้หวันนั้นไม่เพียงแต่สืบทอดจากแหล่งกำเนิดในประเทศไต้หวันเท่านั้น แต่ยังซึมซับเอาสังคม ที่ผู้อพยพชาวไต้หวันเหล่านี้อาศัยอยู่มาผสมผสานเข้าด้วยกันอีกด้วย การศึกษาครั้งนี้ต้องการ ทราบว่ามีการผสมผสานกันอย่างกลมกลืนระหว่างแคนาดาและไต้หวันได้อย่างไร ชาวไต้หวันได้ เรียนรู้อดีตของตนว่าอพยพมาจากเกาะไต้หวันเมื่อสมัยถูกล่าอาณานิคมและมีส่วนร่วมทางการ เมืองมาก่อน ลักษณะของการผสมผสานระหว่างศิลปวัฒนธรรมทั้ง 2 ชาติ จึงเป็นลักษณะที่รับการ เลือกรับปฏิบัติระหว่างกันและกันของสองวัฒนธรรมซึ่งทำให้เห็นมุมมองของผู้อพยพชาวไต้หวัน ที่ สะท้อนความเป็นตัวของตัวเองมากที่สุด วัฒนธรรมบางอย่างที่ผู้อพยพชาวไต้หวันเหล่านี้จัดขึ้นจึง แสดงความเป็นการเลือกรับและสร้างสรรค์วัฒนธรรมใหม่ตามกระแสซึ่งคิดว่ามีความสำคัญต่อ กลุ่มชนของตน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการและมีส่วนร่วมในประเพณีวัฒนธรรมที่ สามารถแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ คือการมีความคิดสร้างสรรค์ที่จะสร้างเอกลักษณ์ใหม่ สำหรับตนในบริบทสังคมหลากหลายวัฒนธรรม ความแตกต่างในสังคมหลากหลายวัฒนธรรมนี้เป็นสิ่งสำคัญ ในการเลือกรับเอาศิลปธรรม ความเชื่อ และการตีความในเรื่องราวอดีตเกี่ยวกับการล่าอาณานิคม ของผู้อพยพชาวไต้หวันเหล่านี้ไว้ด้วย ประเพณีและวัฒนธรรมเหล่านี้สะท้อนให้เห็นลักษณะทาง วัฒนธรรมดั้งเดิมและบางส่วนเกี่ยวกับการเมืองในอดีตไว้ด้วย นอกจากนี้ยังสามารถถ่ายทอด ให้แก่เยาวชนของพวกเขาและเผยแพร่ให้แก่ชาวแคนาดาบางส่วนด้วย ซึ่งเป็นการสนับสนุนความ เข้าใจระหว่างวัฒนธรรมอีกวิธีหนึ่ง การตีความเหตุการณ์ในอดีตที่สะท้อนออกมา ในประเพณีของ ชาวไต้หวันนี้แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ของไต้หวันภายใต้สังคมอื่น ประเทศแคนาดาซึ่ง เป็นแผ่นดินที่มีกลุ่มผู้อพยพมากและหลากหลายจึงมีลักษณะของประเพณีแบบผสมผสานนี้ ค่อนข้างมาก ในกรณีของประเพณีไต้หวันนี้เป็นลักษณะที่เลือกรับวัฒนธรรมจากแผ่นดินของตน และแผ่นดินที่ตนอาศัยอยู่คือแคนาดามาผสมผสานตามความเข้าใจเพื่อแสดงถึงความเป็น เอกลักษณะของเหล่านี้ และแสดงความเป็นส่วนหนึ่งของแคนาดา ซึ่งประวัติศาสตร์ความเป็นมา ของชนชาติเหล่านี้ มีความสำคัญต่อความคิด วิถีชีวิตของผู้อพยพเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะ สะท้อนให้เห็นถึงความคำนึงถึงต้นกำเนิดของเชื้อชาติ และการล่าอาณานิคมของประเทศตะวันตก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยมีขั้นตอนของการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากร
3. การสร้างเครื่องมือและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การดำเนินการทดลอง
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล
7. การสรุปผลการวิจัย และการอภิปรายผลการวิจัย
8. การนำเสนอรายงานการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

1.1 ศึกษาหนังสือและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและการเห็นคุณค่าในตนเอง

1.2 ศึกษาหนังสือและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมและศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

1.3 สร้างรูปแบบกิจกรรมการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม โดยมีโครงสร้างและเนื้อหาตามองค์ประกอบของทฤษฎีและแนวคิดที่ศึกษา

1.4 นำรูปแบบการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่สร้างไปตรวจสอบความตรงตามโครงสร้างและความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านศิลปศึกษา จำนวน 2 ท่าน ทางด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน จำนวน 1 ท่าน นักจิตวิทยา จำนวน 1 ท่าน นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ จำนวน 1 ท่าน รวม 5 ท่าน

1.5 นำแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองฉบับนักเรียนของ Stanley Coopersmith (Coopersmith Self-Esteem Inventory–School Form) ไปปรับปรุงและหาประสิทธิภาพ เพื่อนำไปวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการสอนศิลปะแบบพหุ

วัฒนธรรม

1.6 นำรูปแบบกิจกรรมการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่ปรับปรุงไปทดลองใช้ด้วยวิธีการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียว วัดก่อน-หลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) เพื่อดูประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมและผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมด้วยการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม

2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากร

2.1 กลุ่มประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เยาวชนในสถานแรกรับเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี อายุระหว่าง 14 - 24 ปี จำนวน 100 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดอยู่ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี อยู่ในการควบคุมตัวของสถานแรกรับเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายเข้ากลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest-Posttest Design โดยกลุ่มตัวอย่างมีคุณสมบัติดังนี้

2.2.1 อายุ 14 – 24 ปี

2.2.2 เยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสามารถอยู่ร่วมทำการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมโดยไม่ประสงค์จะประกันตัว และมีสุขภาพร่างกายโดยทั่วไปแข็งแรง สามารถเข้ารับการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมติดต่อกันได้ 8 ครั้ง

2.2.3 ไม่มีปัญหาทางการได้ยินหรือการใช้ภาษาพูด สามารถสื่อสารและเข้าใจภาษาไทยได้ดี

2.2.4 เยาวชนมีความยินดีและเต็มใจที่จะเข้าร่วมในการวิจัย

3. การสร้างเครื่องมือและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย แบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไป แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบสำรวจอัตลักษณ์ส่วนบุคคล แผนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม โดยเครื่องมือทั้งหมดได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ จำนวน 5 ท่าน ก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ในการสอน ในการวิจัยในครั้งนี้มีเกณฑ์ในการพิจารณาคณะผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 นักวิชาการด้านศิลปศึกษา โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกหรือสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททางด้านศิลปศึกษา หรือเป็นอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาที่มีประสบการณ์สอนในสาขาวิชาศิลปศึกษา อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน

กลุ่มที่ 2 นักวิชาการด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกหรือสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททางการศึกษานอกระบบโรงเรียน หรือเป็นอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาที่มีประสบการณ์สอนในสาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน

กลุ่มที่ 3 นักจิตวิทยาหรืออาจารย์ที่สอนทางจิตวิทยา โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก หรือมีประสบการณ์ทำงานด้านจิตวิทยา อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 5 ปี หรือเป็นอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาที่มีประสบการณ์สอนในสาขาจิตวิทยา อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน

กลุ่มที่ 4 นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ มีประสบการณ์การทำงานในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 1 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เพื่อสำรวจข้อมูลโดยทั่วไปของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

3.2 แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ฉบับนักเรียนของ Stanley Coopersmith (Coopersmith Self-Esteem Inventory–School Form) รวมทั้งศึกษาจากการแปลและพัฒนาโดยคนไทยหลายท่าน เช่น ศศิกานต์ ธนะโสธร (2529), รัชนิย์ แก้วคำศรี (2545) ที่ได้วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 และบุษบากร ตันทวรรณ (2545) ที่ได้วิเคราะห์ค่าความเที่ยงโดยรวมเท่ากับ 0.87 รวมทั้งฉบับของวงศ์สิริ แจ่มฟ้า (2543) ที่ได้วิเคราะห์ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.80 ผู้วิจัยนำแบบวัดไปปรับปรุงให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยมีแบบวัดที่คนไทยพัฒนาไว้เป็นพื้นฐานในการพิจารณาภาษาร่วมด้วย จากนั้นนำแบบวัดที่แปลและเรียบเรียงภาษาแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขข้อความให้เหมาะสม แล้วนำไปทดสอบหาค่าประสิทธิภาพของแบบวัด ผู้วิจัยได้นำ

แบบวัดไปทดลองใช้กับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา จำนวน 54 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกและค่า
ความเที่ยง และผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง คำนวณจาก
สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.80

3.2.1 ลักษณะของแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองประกอบด้วยข้อกระทง 58 ข้อ มีลักษณะ เป็น
มาตรประมาณค่า (Rating scale) โดยมีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่ารายงานตนเอง แบ่งเป็น ข้อ
กระทงที่ใช้วัดการตอบไม่ตรงกับความเป็นจริง จำนวน 8 ข้อ และข้อกระทงที่วัด ทศนคติเกี่ยวกับ
ตนเอง 50 ข้อ โดยแบ่งเป็นด้านดังนี้

1. ด้านตนเองโดยทั่วไป ข้อ 26 ได้แก่ 1, 3, 4, 7, 10, 12, 13, 15, 18, 19,
24, 25, 27, 30, 31, 34, 35, 38, 39, 43, 47, 48, 51, 55, 56 และ 57
2. ด้านสังคมและกลุ่มเพื่อน 8 ข้อ ได้แก่ 5, 8, 14, 21, 28, 40, 49 และ
52
3. ด้านครอบครัว 8 ข้อ ได้แก่ 6, 9, 11, 16, 20, 22, 29 และ 44
4. ด้านการเรียน 8 ข้อ ได้แก่ 2, 17, 23, 33, 37, 42, 46 และ 54
5. ด้านการตอบไม่ตรงกับความจริง 8 ข้อ ได้แก่ 26, 32, 36, 41, 45, 50,
53 และ 58

3.2.2 เกณฑ์การให้คะแนน

เนื่องจากแบบวัดนี้มีลักษณะรายงานตนเองทั้งทางด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นจึง
แบ่งลักษณะเกณฑ์การให้คะแนนของแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ดังนี้

ข้อความทางลบ ตอบไม่ใช่ ได้ 1 คะแนน ถ้าตอบใช่ ได้ 0 คะแนน ได้แก่
ข้อ 2, 3, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 21, 22, 23, 24, 25, 30, 31, 34, 35, 40, 44, 46,
48, 49, 51, 52, 54, 55, 56, 57

ข้อความทางบวก ตอบใช่ ได้ 1 คะแนน ถ้าตอบไม่ใช่ได้ 0 คะแนน ได้แก่
ข้อ 1, 4, 5, 8, 9, 14, 19, 20, 27, 28, 29, 33, 37, 38, 39, 42, 43, 47,

ข้อความที่วัดความจริงใจของผู้ตอบ ไม่นับคะแนน ได้แก่ข้อ 26, 32, 36,
41, 44, 49, 53, 58

3.2.3 การแปลผล

ผู้วิจัยแปลผลจากคะแนนรวมของข้อกระทงทั้งฉบับยกเว้นข้อกระทงที่ใช้วัดการ
ตอบไม่ตรงกับความเป็นจริง โดยจะมีคะแนนรวมอยู่ในช่วง 0-50 จากนั้นนำคะแนนที่ได้มา $\times 2$
เพื่อแปลผลต่อไป ผู้วิจัยใช้เปอร์เซ็นต์ไทล์เป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบภายในกลุ่มดังนี้

1. เปอร์เซ็นไทล์ที่ 75 ขึ้นไป (Upper Quartile) บ่งชี้การเห็นคุณค่าในตนเองสูง
2. เปอร์เซ็นไทล์ที่ 26-74 (ช่วง Inter Quartile) บ่งชี้การเห็นคุณค่าในตนเองปานกลาง
3. เปอร์เซ็นไทล์ที่ 25 ลงไป (Lower Quartile) บ่งชี้การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

เกณฑ์การแปลผลแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง		
ระดับเปอร์เซ็นไทล์	คะแนนรวม	ระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง
75	ตั้งแต่ 80 คะแนนขึ้นไป	สูง
26-74	59-79	ปานกลาง
25	ตั้งแต่ 58 คะแนนลงไป	ต่ำ

ตารางที่ 10 เกณฑ์การแปลผลแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

3.3 แบบสำรวจอัตลักษณ์ส่วนบุคคล

แบบสำรวจอัตลักษณ์ส่วนบุคคล เป็นแบบสำรวจเพื่ออธิบายคุณลักษณะอัตลักษณ์ของเยาวชน จากการพิจารณาสิ่งที่มีอิทธิพลต่อตัวเยาวชน และความรู้และประสบการณ์ทางศิลปะก่อนดำเนินการเรียนการสอนตามขั้นตอนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม ที่ครูผู้สอนต้องเตรียมการสอนและจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับตัวผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองและผู้วิจัยได้นำแบบสำรวจอัตลักษณ์ส่วนบุคคล ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ รวม 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำและนำแบบสำรวจอัตลักษณ์ส่วนบุคคลไปทดลองใช้กับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำนวน 54 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

3.4 กิจกรรมการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม

ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นโดยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างแผนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม จำนวน 8 กิจกรรม โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.4.1 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีของ Coopersmith และ Siccone (1995) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเอง

3.4.2 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมของ Wasson, Stuhr and Petrovich-Mwaniki (1990) ที่ได้เสนอการเรียนศิลปะในชั้นเรียนพหุวัฒนธรรม โดย

กำหนดตำแหน่งพหุวัฒนธรรม (Multicultural Position Statement) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดและกำหนดเป็นแนวทางและวิธีการสอนการจัดการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม

3.4.3 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมของ Bernard Young (2002: 12-24) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการเตรียมครูผู้สอนด้วยการกระจายแนวคิดอย่างเต็มที่ไปสู่การสร้างแผนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม

3.4.4 วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดของ Coopersmith (1984), Frank Siccone (1995), Robyn F. Wasson, Patricia L. Stuhr, Lois Petrovich-Mwaniki (1990), Melissa A. Brostek (2005: 23), Bernard Young (2002: 12-24)

3.4.5 บูรณาการแนวคิดและทฤษฎี โดยออกแบบกิจกรรมการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม ได้จำนวน 8 กิจกรรม ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมๆ ละ 3 ชั่วโมง

3.4.6 ผู้วิจัยได้สร้างแผนการสอนและกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมขึ้นเอง และผู้วิจัยได้นำแผนการสอนไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำและนำแผนการสอนไปทดลองสอนกับเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 10 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนในสถานแรกรับเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี ผู้เป็นกลุ่มทดลอง ณ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี ด้วยแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบสำรวจอัตลักษณ์ส่วนบุคคล และทดลองการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม ด้วยกับแผนการสอนจำนวน 8 กิจกรรม โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 30 คน เมื่อการทดลองการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมเสร็จสิ้น ผู้วิจัยเหลือกลุ่มตัวอย่างที่สามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ผลได้ครบสมบูรณ์จำนวน 17 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการดำเนินการทดลองมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social: SPSS for Windows)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำมาแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ฉบับนักเรียนของ Coopersmith ในการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ รายด้าน โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{สูตร } r = \frac{Ru - RI}{f}$$

r = อำนาจจำแนก
 Ru = จำนวนคนตอบถูกในกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
 RI = จำนวนคนตอบถูกในกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
 f = จำนวนคนในกลุ่มที่ได้คะแนนสูงหรือกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ (ซึ่งเท่ากัน)

(บุญชม ศรีสะอาด 2545: 84)

6.3 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ฉบับนักเรียนของ Coopersmith ในการหาค่าความเที่ยงของแบบวัดทั้งรายด้านและทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของ คูเดอร์ ริชชาร์ดสัน

$$\text{สูตร } r_{tt} = \frac{K(1 - \sum pq)}{K - 1s^2}$$

เมื่อ r_{tt} = ความเที่ยงของแบบทดสอบ
 K = จำนวนข้อของแบบทดสอบทั้งหมด
 p = สัดส่วนของผู้ตอบถูกในข้อหนึ่งๆซึ่งเท่ากับคนที่ตอบถูกหารด้วยจำนวนคนที่สอบทั้งหมด
 q = สัดส่วนของผู้ตอบผิดในข้อหนึ่งๆ = $(1 - p)$
 S^2 = ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

(บุญชม ศรีสะอาด 2545: 84)

6.4 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานของการวิจัยคือ เยาวชนที่ได้รับการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม จะมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานศูนย์ (H_0) และสมมติฐานแย้ง (H_1) ได้ดังต่อไปนี้

$$H_0: \mu_1 \leq \mu_2$$

$$H_1: \mu_1 > \mu_2$$

H_0 หมายถึง สมมติฐานศูนย์ที่ตั้งไว้ว่า เยาวชนที่ได้รับการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม จะมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองน้อยกว่าหรือเท่ากับก่อนการทดลอง

H_1 หมายถึง สมมติฐานแย้งที่ตั้งไว้ว่า เยาวชนที่ได้รับการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม จะมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนการทดลอง

μ_1 หมายถึง ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองหลังการทดลอง

μ_2 หมายถึง ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองก่อนการทดลอง

(ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2547)

6.5 เปรียบเทียบคะแนนดิบของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้การสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม โดยผู้วิจัยได้ตั้งระดับความมีนัยสำคัญไว้ที่ระดับ 0.05 และเลือกสถิติในการทดสอบ คือ t -test Dependent โดยใช้สูตร ดังนี้

$$t = \frac{\bar{d} - \mu_d}{S_d / \sqrt{n}}$$

สัญลักษณ์ที่ใช้มีความหมายดังนี้

\bar{d} แทน ค่าเฉลี่ยของผลต่างระหว่าง 2 กลุ่มทดลองของข้อมูลที่ได้จากตัวอย่าง

μ_d แทน ค่าเฉลี่ยของผลต่างระหว่าง 2 กลุ่มทดลองที่ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐาน

S_d^2 แทน ค่าประมาณความแปรปรวนของค่าผลต่างของข้อมูลที่ได้จากตัวอย่าง

n แทน จำนวนคู่ของตัวอย่าง

(ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2547: 177)

6.6 ข้อมูลเชิงบรรยาย นำมาวิเคราะห์ในลักษณะการบรรยาย (Descriptive) และนำเสนอในรูปแบบความเรียง

7. การสรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามสถิติที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ คือ ศึกษาผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน การอภิปรายผลการวิจัยเป็นการสรุปรวมผลการวิจัย จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้รับจากการเก็บข้อมูล และสาระสำคัญที่เป็นผลจากการทดลอง ผู้วิจัยได้อภิปรายถึงข้อสังเกตที่ได้รับจากประสบการณ์ การวิจัยในครั้งนี้ด้วย

8. การนำเสนอรายงานการวิจัย

ผลการวิจัยในส่วนของวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสำรวจอัตลักษณ์ส่วนบุคคล แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้วิจัยจะได้นำเสนอในรูปแบบเรียงและตารางประกอบการอธิบาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 4 ตอน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป จำแนกตามเพศ อายุ นับถือศาสนา ชั้นเรียนสุดท้ายที่เยาวชนศึกษาอยู่ สถานภาพของครอบครัว ปัจจุบันเยาวชนอาศัยอยู่กับผู้ใด รายได้ต่อเดือนของครอบครัว อาชีพของผู้เลี้ยงดูหรือผู้ปกครอง อาชีพของเยาวชนก่อนถูกจับกุม เยาวชนถูกจับกุมตัวในข้อหา จำนวนครั้งที่เยาวชนถูกจับกุม จำนวนสัปดาห์ที่เยาวชนอยู่ในการควบคุมตัวของสถานพินิจ จำนวนครั้งที่พ่อแม่หรือญาติเคยมาเยี่ยมเยาวชนระหว่างอยู่ในสถานพินิจ จังหวัดที่เยาวชนพักอาศัยอยู่ในปัจจุบัน เยาวชนคาดว่าพ่อแม่หรือผู้ปกครองจะประกันตัวหรือไม่ ภูมิลำเนาเดิมของเยาวชน ภาษาถิ่นที่เยาวชนสามารถใช้พูดสื่อสารได้

ลำดับ	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=17)	ร้อยละ
1.	เพศ		
	ชาย	13	76.5
	หญิง	4	23.5
2.	อายุ		
	15 ปี	3	17.6
	16 ปี	7	41.2
	17 ปี	6	35.3
	18 ปี	1	5.9
3.	นับถือศาสนา		
	ศาสนาพุทธ	17	100.0

ลำดับ	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=17)	ร้อยละ
4.	ชั้นเรียนสุดท้ายที่เยาวชนศึกษาอยู่		
	ไม่ได้เรียน	3	17.6
	ชั้นประถมศึกษา	4	23.5
	ชั้นมัธยมต้นหรือเทียบเท่า	9	52.9
	ชั้นมัธยมปลายหรือเทียบเท่า	1	5.9
5.	สถานภาพของครอบครัว		
	พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	5	29.4
	พ่อแม่หย่าร้างหรือแยกกันอยู่	8	47.1
	พ่อแม่เสียชีวิตหรือแม่เสียชีวิต	4	23.5
6.	ปัจจุบันเยาวชนอาศัยอยู่กับผู้ใด		
	พ่อแม่	5	29.4
	พ่อ / พ่อและครอบครัวใหม่	3	17.6
	แม่ / แม่และครอบครัวใหม่	5	29.4
	ญาติ / อื่นๆ	4	23.5
7.	รายได้ต่อเดือนของครอบครัว		
	น้อยกว่า 5,000 บาท	3	17.6
	5,001-10,000 บาท	8	47.1
	10,001-15,000 บาท	4	23.5
	มากกว่า 20,000 บาท	2	11.8
8.	อาชีพของผู้เลี้ยงดู / ผู้ปกครอง		
	ค้าขาย	2	11.8
	รับจ้างทั่วไป	9	52.9
	อื่นๆ	6	35.3
9.	อาชีพของเยาวชนก่อนถูกจับกุม		
	ค้าขาย	1	5.9
	รับจ้าง	7	41.2
	ว่างงาน	4	23.5
	เรียนหนังสือ	3	17.6
	อื่นๆ	2	11.8

ลำดับ	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=17)	ร้อยละ
10.	เขาวชนถูกจับกุมตัวในข้อหา		
	ลักขโมย / วิ่งราว / จี้ / ปล้นทรัพย์	5	29.4
	ข่มขืน / กระทำชำเรา	2	11.8
	เสพ / จำหน่าย ยาเสพติด	10	58.8
11.	จำนวนครั้งที่เขาวชนเคยถูกจับกุม		
	ครั้งแรก	9	52.9
	ครั้งที่ 2	3	17.6
	ครั้งที่ 3	2	11.8
	มากกว่า 3 ครั้ง	3	17.6
12.	จำนวนสัปดาห์ที่เขาวชนอยู่ในการควบคุมตัวของสถานพินิจฯ		
	สัปดาห์แรก	2	11.8
	สัปดาห์ที่ 2	3	17.6
	สัปดาห์ที่ 3	3	17.6
	มากกว่า 3 สัปดาห์	9	52.9
13.	จำนวนครั้งที่พ่อแม่ / ญาติ เคยมาเยี่ยมเขาวชนระหว่างอยู่ในสถานพินิจฯ		
	ยังไม่เคยมาเยี่ยมเลย	4	23.5
	เคยมาเยี่ยม 1 ครั้ง	2	11.8
	เคยมาเยี่ยม 2 ครั้ง	3	17.6
	เคยมาเยี่ยมมากกว่า 2 ครั้ง	8	47.1
14.	จังหวัดที่เขาวชนพักอาศัยอยู่ในปัจจุบัน		
	จังหวัดปทุมธานี	15	88.2
	กรุงเทพมหานคร	1	5.9
	อื่นๆ (ขอนแก่น)	1	5.9
15.	เขาวชนคิดว่าพ่อแม่หรือผู้ปกครองจะประกันตัวเขาวชนหรือไม่		
	ไม่ประกันตัว	12	70.6
	ไม่แน่ใจ	2	11.8
	ไม่ทราบ	3	17.6
16.	ภูมิลำเนาเดิมของเขาวชน		
	ภาคกลาง	12	70.6

ลำดับ	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=17)	ร้อยละ
	ภาคเหนือ	1	5.9
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2	11.8
	ภาคตะวันออก	2	11.8
17.	ภาษาถิ่นที่เยาวชนสามารถใช้พูดสื่อสารได้		
	ภาษาอีสาน	1	5.9
	อื่นๆ	1	5.9
	พูดสื่อสารได้เฉพาะภาษาไทยกลาง	15	88.2

จากตารางที่ 11 เป็นการแสดงข้อมูลทั่วไปของเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่าง เป็นเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดอยู่ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีของศาลเยาวชน และครอบครัวจังหวัดปทุมธานี อยู่ในกระบวนการควบคุมตัวของสถานแรกรับเด็กและเยาวชนของสถาน พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี มีจำนวนทั้งหมด 17 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 13 คน (ร้อยละ 76.5) เพศหญิง จำนวน 4 คน (ร้อยละ 23.5)

เยาวชนส่วนใหญ่มีอายุ 16 ปี จำนวน 7 คน (ร้อยละ 41.2) รองลงมาอายุ 17 ปี จำนวน 6 คน (ร้อยละ 35.3) และมีอายุ 15 ปี จำนวน 3 คน (ร้อยละ 17.6) อายุ 18 ปี จำนวน 1 คน (ร้อยละ 5.9) โดยเยาวชนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ มีจำนวน 17 คน

ชั้นเรียนสุดท้ายที่เยาวชนกำลังศึกษาอยู่โดยส่วนใหญ่อยู่ในชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นหรือเทียบเท่า จำนวน 9 คน (ร้อยละ 52.9) รองลงมาอยู่ชั้นประถมศึกษา 4 คน (ร้อยละ 23.5)

สถานภาพของครอบครัวเยาวชนส่วนใหญ่พ่อแม่หย่าร้างหรือแยกกันอยู่มีจำนวน 8 คน (ร้อยละ 47.1) ส่วนเยาวชนที่พ่อแม่อยู่ด้วยกันมีจำนวน 5 คน (ร้อยละ 29.4) และสถานภาพ ของครอบครัวเยาวชนที่พ่อแม่เสียชีวิตหรือแม่เสียชีวิตมีจำนวน 4 คน (ร้อยละ 23.5)

เยาวชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับพ่อแม่ ซึ่งมีจำนวนเท่ากับกับเยาวชนที่พัก อาศัยอยู่กับแม่ หรือแม่และครอบครัวใหม่ จำนวนร้อยละ 5 คน (ร้อยละ 29.4) ส่วนที่พักอาศัยอยู่ กับญาติหรืออื่นๆ มีจำนวน 4 คน (ร้อยละ 23.5) และที่พักอาศัยอยู่กับพ่อหรือพ่อแม่และครอบครัว ใหม่ มีจำนวน 3 คน (ร้อยละ 17.6) ตามลำดับ

รายได้ต่อเดือนของครอบครัวเยาวชนส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท จำนวน 8 คน (ร้อยละ 47.1) รองลงมา มีรายได้ 10,001-15,000 บาท จำนวน 4 คน (ร้อยละ 23.5) และมีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท จำนวน 3 คน (ร้อยละ 17.6) ส่วนที่มีรายได้มากกว่า

20,000 บาท มีจำนวน 2 คน (ร้อยละ 11.8)

อาชีพของผู้เลี้ยงดู / ผู้ปกครองของเยาวชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีจำนวน 9 คน (ร้อยละ 52.9) อาชีพอื่นๆ จำนวน 6 คน (ร้อยละ 35.3) ส่วนที่ประกอบอาชีพค้าขาย มีจำนวน 2 คน (ร้อยละ 11.8)

อาชีพของเยาวชนก่อนถูกจับกุมส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง มีจำนวน 7 คน (ร้อยละ 41.2) รองลงมาว่างงาน จำนวน 4 คน (ร้อยละ 23.5) เรียนหนังสือ จำนวน 3 คน (ร้อยละ 17.6) ตามด้วยอาชีพอื่นๆ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 11.8) ค้าขาย จำนวน 1 คน (ร้อยละ 5.9)

ส่วนใหญ่เยาวชนถูกจับกุมตัวในข้อหาเสพยาเสพติด หรือจำหน่ายยาเสพติด มีจำนวน 10 คน (ร้อยละ 58.8) รองลงมาถูกจับกุมตัวในข้อหาลักขโมย / วิ่งราว / ใจ / ปล้นทรัพย์ จำนวน 5 คน (ร้อยละ 29.4) และข้อหาข่มขืนหรือกระทำชำเรา จำนวน 2 คน (ร้อยละ 11.8)

เยาวชนส่วนใหญ่ถูกจับกุมเป็นครั้งแรก มีจำนวน 9 คน (ร้อยละ 52.9) และมีจำนวนเท่ากัน ระหว่างการถูกจับกุมเป็นครั้งที่ 2 และการถูกจับกุมมากกว่า 3 ครั้ง โดยมีจำนวนคนในแต่ละกลุ่ม 3 คนเท่ากัน (ร้อยละ 17.6) และเยาวชนที่ถูกจับกุมตัวเป็นครั้งที่ 3 มีจำนวน 2 คน (ร้อยละ 11.8)

เยาวชนส่วนใหญ่อยู่ในการควบคุมตัวของสถานพินิจ มากกว่า 3 สัปดาห์ โดยมีจำนวน 9 คน (ร้อยละ 52.9) และอยู่ในการควบคุมตัวสัปดาห์ที่ 2 และสัปดาห์ที่ 3 มีจำนวนอย่างละ 3 คนเท่ากัน (ร้อยละ 17.6) และที่อยู่ในการควบคุมตัวสัปดาห์แรกมีจำนวน 2 คน (ร้อยละ 11.8)

ส่วนใหญ่พ่อแม่หรือญาติเคยมาเยี่ยมเยาวชนระหว่างอยู่ในสถานพินิจ มากกว่า 2 ครั้ง จำนวน 8 คน (ร้อยละ 47.1) รองลงมายังไม่เคยมาเยี่ยมเลยจำนวน 4 คน (ร้อยละ 23.5) และเคยมาเยี่ยมแล้ว 2 ครั้ง จำนวน 3 คน (ร้อยละ 17.6) ส่วนที่เคยมาเยี่ยมแล้ว 1 ครั้งมีจำนวน 2 คน (ร้อยละ 11.8)

ปัจจุบันเยาวชนส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี มีจำนวน 15 คน (ร้อยละ 88.2) และพักอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 คน (ร้อยละ 5.9) และจังหวัดอื่นๆ (ขอนแก่น) จำนวน 1 คน (ร้อยละ 5.9)

เยาวชนส่วนใหญ่คาดว่าพ่อแม่หรือผู้ปกครองจะไม่ประกันตัว มีจำนวน 12 คน (ร้อยละ 70.6) ที่ไม่ทราบว่า พ่อแม่หรือผู้ปกครองจะไม่ประกันตัวหรือไม่ จำนวน 3 คน (ร้อยละ 17.6) และที่ไม่แน่ใจว่าพ่อแม่จะประกันตัวหรือไม่ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 11.8)

ภูมิลำเนาเดิมของเยาวชนส่วนใหญ่อยู่ในภาคกลาง จำนวน 12 คน (ร้อยละ 70.6) รองลงมาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออก มีจำนวน 2 คนเท่ากัน (ร้อยละ 11.8) ภาคเหนือ มีจำนวน 1 คน (ร้อยละ 5.9)

ภาษาถิ่นที่เยาวชนส่วนใหญ่สามารถใช้พูดสื่อสารได้ คือ พูดสื่อสารได้เฉพาะ
ภาษาไทยกลาง มีจำนวน 15 คน (ร้อยละ 88.2) รองลงมาภาษาอีสาน จำนวน 1 คน (ร้อยละ 5.9)
ส่วนภาษาท้องถิ่นอื่นๆ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 5.9)

ตอนที่ 2 อัตลักษณ์ส่วนบุคคล

ตารางที่ 12 ข้อมูลตอนที่ 1 อัตลักษณ์ส่วนบุคคล ของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี

คำถาม	อัตลักษณ์ส่วนบุคคล			
1. คุณเห็นว่ารูปร่าง หน้าตาของคุณเป็น อย่างไร	หน้าตาไม่ค่อยดี	6	อ้วน	1
	พอใช้ได้	4	ไม่หล่อ ไม่ดูดี แต่คม	1
	น่ารัก	3	มีเสน่ห์	1
	หน้าตาโอเค	2	รูปร่างดี	1
2. สิ่งดี ๆ ที่คนอื่น ๆ มัก กล่าวถึงตัวคุณ คือ	กล้าแสดงออก	2	ขำๆ	1
	มีความรับผิดชอบ	1	ไม่เกเร	1
	เป็นผู้นำที่ดี	1	เป็นคนเจียม	1
	อารมณ์ดี	1	ช่วยเหลือคนอื่น	1
	พูดเก่ง	1	วาดรูปสวย	1
	มีความคิดเป็นผู้ใหญ่	1	ทำงานดี	1
	นิสัยดี	1	มีความตั้งใจ	1
3. เหตุการณ์ที่คุณรู้สึก ประทับใจในชีวิต ครอบครัวของคุณ คือ	การอยู่พร้อมหน้าพร้อม ตากัน	9	การให้โอกาสเสมอ	1
	พ่อแม่ไม่ทิ้งลูก	1	พ่อแม่เอาใจใส่	1
	ความรักของพ่อแม่	1		
4. อะไรคือสิ่งที่คุณใฝ่ฝัน และอยากให้เป็นจริง	อยากมีงานทำดีๆ	5	ครอบครัวมีความสุข	1
	เรียน , จบปวช.	2	อยากมีร้าน	1
	อยู่กับพ่อแม่พี่น้อง	1	อยากมีเงินมาก	1
5. เมื่อคุณพูดหรือทำสิ่ง หนึ่งสิ่งใด บุคคลรอบๆ ข้างปฏิบัติต่อคุณ อย่างไรในสิ่งที่คุณได้ พูดและปฏิบัติ	เห็นด้วย	2	ยอมรับ	1
	ชื่นชมยินดี	2	ช่วยแนะนำ	1
	คล้อยตาม	2	ไม่ค่อยพอใจเท่าไร	1
	ทำตาม	1		

คำถาม		อัตลักษณ์ส่วนบุคคล		
6. คุณคิดว่าเชื้อชาติหรือเชื้อสาย มีความสำคัญต่อความเป็นตัวตนของคุณหรือไม่ อย่างไร	สำคัญ	8	รู้จักเอกลักษณ์ตนเอง	1
	ไม่สำคัญ	1	ได้รู้ว่าเป็นคนไทย	1
	ภูมิใจในบรรพบุรุษ	1		
7. คุณคิดว่าสิ่งที่มีคุณค่าในตัวของคุณ คือ	ชีวิต	2	การเป็นลูกที่ดี	1
	จิตใจที่ดี	2	มีครอบครัวอบอุ่น	1
	ความตั้งใจ	1	ซื่อสัตย์	1
	ความเป็นลูกผู้ชาย	1	ร่างกาย	1
	การทำดี	1	ความหวังของพ่อแม่	1
	การทำให้พ่อแม่ภูมิใจ	1	ชีวิตของพ่อแม่	1
8. ความหวังและเป้าหมายในอนาคตของคุณ คือ	มีกิจการของตัวเอง	4	มีครอบครัวที่ดี	1
	เรียนจบสูงๆ	3	เป็นคนดีของสังคม	1
	ตอบแทนบุญคุณพ่อแม่	1		
9. หลักคุณธรรมหรือคำสอนใด ที่คุณยึดถือหรือปฏิบัติเป็นประจำ	คำสอนของพระพุทธเจ้า	4	การไม่ด่ากัน	1
	ทำอะไรอย่างตั้งใจมากที่สุด	1	จะดีจะชั่วอยู่ที่ตัวทำ	1
			จะสูงจะต่ำอยู่ที่ทำตัว	
	สิ่งใดๆเกิดขึ้นแล้วยอมดีเสมอ	1	ทำวันนี้ให้ดีที่สุด	1
	ลืมอดีต อยู่กับปัจจุบัน	1	ขยัน	1
	ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น	1	อาบน้ำอุ่นหอมงดัว	1
			ทำชั่วหมองใจ	
	การไหว้ผู้ใหญ่	1	ประหยัด	1
เชื่อฟังพ่อแม่	2			
10. สิ่งที่เป็นความเชื่อทางศาสนาที่คุณยึดถือ ครั้ทธา คืออะไร	พระพุทธศาสนา	8	การเข้าวัด	1
	พระพุทธเจ้า	5	ทำบุญ	1
	สิ่งศักดิ์สิทธิ์	1	พ่อแม่	1

คำถาม		อัตลักษณ์ส่วนบุคคล		
11. คุณรู้สึกภูมิใจภาษาพูดหรือสำเนียงท้องถิ่นของคุณหรือไม่ และเพราะอะไร	ภูมิใจ	12	เป็นสำเนียงคนกลาง	1
	คนส่วนใหญ่มักใช้กัน	1	ไม่เหมือนสำเนียงในโลก	2
12. โดยปกติคุณมักจะได้รับการกล่าวถึงจากบุคคลอื่นอย่างไร	เป็นคนดี	3	ขยัน	1
	ไวใจได้	1	มีน้ำใจ	1
	ซื่อตรง	1	ขี้เล่น	1
	นิสัยดี	1	ไม่เคยโกหก	1
	เฮฮา	1	เกเร	1
13. ชุมชนที่คุณเกิดและเติบโต และพักอาศัยอยู่ในปัจจุบัน มีลักษณะเป็นอย่างไร	ชุมชนแออัด	6	แหล่งมั่วสุม	1
	ห้องเช่า	2	กันดารมาก	1
	โรงงานเยอะ	1	มีทุ่งนา มีสวน	1
14. คุณคิดว่าตนเองมีเสน่ห์ต่อบุคคลอื่นอย่างไร	พูดเพราะ	6	พูดเก่ง	1
	อารมณ์ดี	1	สนุกสนาน	1
	ยิ้มสวย	1	เฮฮา	1
	น่ารัก	2	จำเริญ	1
	ใช้ง่าย	1	อ่อนหวาน	1
15. คุณเห็นว่าช่วงชีวิตวัยรุ่นของคุณเป็นอย่างไร	ไม่ดีพอควร	4	หงุดหงิดง่าย	1
	ไม่ค่อยดี	3	ไม่ค่อยเชื่อฟัง	1
	ลำบาก	3	ไม่เอาไหน	1
	ช่วงอยากรู้ อยากเห็น	1	น่าเบื่อ	1
	อารมณ์ร้อน	1	สนุกไปวันๆ	1
16. อารมณ์ที่เกิดขึ้นบ่อยๆในตัวคุณ	หงุดหงิด	5	เหงา	1
	อารมณ์ดี	3	เบื่อ	1
	โมโห	2	ใจร้อน	1
	เฮฮา	1	ไม่มีเหตุผล	1
	ท้อแท้	1	อารมณ์เสีย	1

คำถาม		อัตลักษณ์ส่วนบุคคล			
17. คุณรู้สึกว่าคุณ เป็นหรือไม่เป็นอุปสรรค ต่อการดำเนินชีวิต หรือไม่ อย่างไร	เพศไม่เป็นอุปสรรค	12	เพศเป็นอุปสรรค	1	
	เป็นหรือไม่เป็นอุปสรรค	แข็งแรง	3	อ่อนแอ	1
	ต่อการดำเนินชีวิต	เลือกไม่ได้	1		
	หรือไม่ อย่างไร				
18. คุณคิดว่าลักษณะพิเศษ ที่คุณมี แต่ผู้อื่นไม่มี คือ อะไร	ไม่มี	3	ฟันเหยิน	1	
	ยิ้มสวย	1	กีฬา	1	
	ตัวอ้วน	1	ชอบอยู่เงียบ	1	
	เงียบ	1	อดทน ขยัน	1	
	พูดมาก	1	หน้าตาดี	1	
19. คุณคิดว่าตนเองมีฐานะ ทางสังคมอยู่ในระดับใด และคุณรู้สึกพอใจ หรือไม่ อย่างไร จง อธิบาย	พอมีพอใช้	9	ไม่เบียดเบียนใคร	1	
	พอใจ	8	ไม่ทำให้ใครเดือดร้อน	1	
20. คำชมจากครูหรือจาก คนรอบข้างที่คุณเคย ได้รับ	นิสัยดี	3	ช่วยเหลือครู	1	
	ขยัน	3	เด็กดี	1	
	พูดจาไพเราะ	1	สอนง่าย	1	
	มีสำมาคารวะ	1	น่ารัก	1	
	ลายมือสวย	1	ตั้งใจดี	1	
	ตั้งใจเรียน	1		1	
21. ประเด็นทางการเมืองที่ อยู่ในความสนใจของ คุณในขณะนี้ คือ	ยาเสพติด	1	โลกจะแตกหรือไม่	1	
	ไม่สนใจ	2	เด็กนักเรียนตีกัน	2	
	งบประมาณแผ่นดิน	1	ราคาน้ำมัน	1	
	เศรษฐกิจ	3	การทุจริต	1	
	ความสามัคคี	1	ทักษิณ	1	
	ในหลวง มีสุขภาพ	1			
	แข็งแรง				
22. สิ่งที่คุณแสดงออก มาแล้วสร้างความ	ทำดี ขยัน	2	ทำตัวน่ารัก	1	
	การให้	1	การยิ้ม	2	

คำถาม	อัตลักษณ์ส่วนบุคคล			
ประทับใจให้แก่ผู้อื่น คือ	ความคิดสร้างสรรค์	1	สนุกสนาน	2
	ช่วยเหลือผู้อื่น คนที่	3	ซีมอเตอร์ไซค์ยกล้อ	1
	เดือดร้อน		โชว์เพื่อน	
	ทำตัวตลก	2	การพูดดี	1
	การทำงาน	1		
23. คุณรู้สึกอย่างไรต่อ ชุมชนที่คุณอาศัยอยู่	รู้สึกดี	9	เงียบ	2
	รู้สึกพอใจ	2	ไม่ค่อยดี มีคนขายยา และคนมีอิทธิพล	1
	ชอบ	2	ไม่อุ่นวาย	1
	อบอุ่น	1		
24. อาชีพใดที่คุณคาดว่าจะ ทำในอนาคต และเพราะ เหตุใดคุณถึงอยากทำ อาชีพดังกล่าว	ค้าขาย	3	หัวหน้าฝ่ายการเงิน	1
	ตำรวจ	1	ทหาร	1
	แคชเชียร์	2	ส่งน้ำแข็ง	1
	ทำงานโรงงาน	1	ช่างยนต์	1
	ซ่อมรถ	1	ช่างตัดผม	1
	รับจ้าง	1	นักกีฬา	1
25. สิ่งใดคือสิ่งที่คุณมีความ ภาคภูมิใจต่อประเทศ ไทย	สามัคคี	2	การเชียร์บอลไทย	1
	ความรัก	1	เป็นอิสระต่อบุคคล	1
	ในหลวง	5	มีสิทธิของตัวเอง	1
	ความสงบ	1	ความมีน้ำใจ	1
	รักใคร่กันดี	3	การปราบปรามยาเสพติด	1
26. คุณคิดว่าลักษณะการ แสดงออกที่บ่งบอกถึง ความเป็นชายหรือหญิง ควรเป็นอย่างไร	ผู้ชายต้องเข้มแข็ง	3	ผู้ชายดูดี ใจดี	1
	การวางตัว	1	หญิงนอบน้อม	1
	อ่อนโยน	2	ความรับผิดชอบ	1
	ชายหนักแน่น	1	เสียสละ	1
	ชายต้องมีความมีน้ำใจต่อ ผู้หญิง	1	ชายต้องเป็นผู้นำ ครอบครัว	2
	ผู้หญิง			
	ผู้หญิงต้องเรียบร้อย	1		1

คำถาม	อัตลักษณ์ส่วนบุคคล			
27. คุณมีแผนการศึกษาต่อ ของคุณเองอย่างไรบ้าง	อยากเรียนต่อจนจบ มัธยมปลาย กศน. หรือ ปวช.	11	หางานทำ	1
28. สิ่งสำคัญที่สุดต่อการทำ ให้ผู้อื่นยอมรับหรือทำ ให้คุณประทับใจ	ทำให้ดีที่สุด	1	กตัญญูต่อพ่อแม่	1
ความสำเร็จในชีวิต คือ	ทำให้คนอื่นรู้จักเรา	1	ความอดทน	1
	ทำความดี	4	ไม่ยอมแพ้	1
	ความเชื่อมั่นในตนเอง	1	เชื่อฟังพ่อแม่	1
	ความตั้งใจ	2	ทำงานดี ๆ	1
	ความกล้าแสดงออก	2	ทำวันนี้ให้ดีที่สุด	1
	มีน้ำใจ	1		

จากตารางที่ 12 อัตลักษณ์ส่วนบุคคล เป็นการแสดงข้อมูลของเยาวชนเกี่ยวกับอัตลักษณ์
ส่วนบุคคลของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลุ่มทดลอง ในด้านต่าง ๆ
ดังต่อไปนี้

1. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับรูปร่างหน้าตาของตนเอง จำนวน 6 คน กล่าวว่า
หน้าตาไม่ค่อยดี จำนวน 4 คน เห็นว่า พอใช้ได้ จำนวน 3 คน กล่าวว่า น่ารัก นอกนั้นก็กล่าววว่า
หน้าตาโอเค, อ้วน, ไม่หล่อ ไม่ดูดี แต่คม, มีเสน่ห์, รูปร่างดี
2. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับสิ่งดี ๆ ที่คนอื่น ๆ มักกล่าวถึงตัวเยาวชนเอง พบว่า
จำนวน 2 คน เห็นว่าเป็น ความกล้าแสดงออก นอกนั้นก็เห็นว่า มีความรับผิดชอบ, เป็นผู้นำที่ดี,
อารมณ์ดี, พุดเก่ง, มีความคิดเป็นผู้ใหญ่, นิสัยดี, ขี้ๆ, ไม่เกเร, เป็นคนเจียม, ช่วยเหลือคนอื่น, วาด
รูปสวย, ทำงานดี, มีความตั้งใจ เป็นต้น
3. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่รู้สึกประทับใจในชีวิตครอบครัว พบว่า
ส่วนใหญ่ จำนวน 9 คน เห็นว่าเป็นการอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากัน
4. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับสิ่งที่เยาวชนใฝ่ฝันและอยากให้เป็นจริง พบว่า ส่วน
ใหญ่ จำนวน 5 คน เห็นว่า อยากมีงานทำดี ๆ
5. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับเมื่อเยาวชนพูดหรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด บุคคลรอบ ๆ ช่าง
ปฏิบัติต่อเยาวชนอย่างไร ในสิ่งที่เยาวชนได้พูดและปฏิบัติ พบว่า มีความถี่ของผู้ตอบคำตอบละ 2
คน ที่เห็นว่า ชื่นชมยินดี, เห็นด้วย, คล้อยตาม นอกจากนี้ที่กล่าวมาก็มีความคิดเห็นหลากหลาย เช่น

ทำตาม, ไม่ค่อยพอใจเท่าไร, ช่วยแนะนำ, ยอมรับ

6. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับเชื้อชาติหรือเชื้อสาย มีความสำคัญต่อความเป็นตัวตนของเยาวชนหรือไม่ พบว่า ส่วนใหญ่ จำนวน 8 คน เห็นว่า สำคัญ
7. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับสิ่งที่มีคุณค่าในตัวของเยาวชนเอง พบว่า มีความถี่ของผู้ตอบคำตอบละ 2 คน ที่เห็นว่า คือ ชีวิต, จิตใจที่ดี นอกจากนั้นก็มีความคิดเห็นหลากหลาย เช่น ความตั้งใจ, ความเป็นลูกผู้ชาย, การทำดี, การทำให้พ่อแม่ภูมิใจ, การเป็นลูกที่ดี, มีครอบครัวอบอุ่น, ซื่อสัตย์, ร่างกาย, ความหวังของพ่อแม่, ชีวิตของพ่อแม่
8. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับความหวังและเป้าหมายในอนาคต พบว่า ส่วนใหญ่ จำนวน 4 คน กล่าวว่า การมีกิจการเป็นของตนเอง จำนวน 3 คน กล่าวว่า การเรียนจบสูงๆ
9. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับหลักคุณธรรมหรือคำสอนที่เยาวชนยึดถือหรือปฏิบัติเป็นประจำ พบว่า มีความถี่ของผู้ตอบส่วนใหญ่ จำนวน 4 คน เห็นว่า คือ คำสอนของพระพุทธเจ้า จำนวน 2 คน เห็นว่า คือ การเชื่อฟังพ่อแม่
10. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนาที่เยาวชนยึดถือศรัทธา พบว่า มีความถี่ของผู้ตอบส่วนใหญ่ จำนวน 6 คน เห็นว่า คือ พระพุทธศาสนา และมีความถี่ของผู้ตอบ จำนวน 5 คน เห็นว่า คือ พระพุทธเจ้า
11. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับความรู้สึกรักภูมิใจในภาษาพูดหรือสำเนียงท้องถิ่น พบว่า มีความถี่ของผู้ตอบส่วนใหญ่ จำนวน 12 คน กล่าวว่า มีความภูมิใจในภาษาพูดหรือสำเนียงท้องถิ่นของตนเอง
12. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับการได้รับการกล่าวถึงจากบุคคลอื่น พบว่า มีความถี่ของผู้ตอบ จำนวน 3 คน กล่าวว่า เป็นคนดี นอกนั้นก็กล่าวว่า ไว้ใจได้, ซื่อตรง, นิสัยดี, เฮฮา, ขยัน, ซื่อสัตย์, ไม่เคยโกหก, เกเร
13. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับชุมชนที่เยาวชนเกิดและเติบโต และพักอาศัยอยู่ในปัจจุบัน มีลักษณะเป็นอย่างไร พบว่า จำนวน 6 คน เห็นว่าเป็นชุมชนแออัด จำนวน 2 คน เห็นว่าเป็นห้องเช่า นอกนั้นก็เห็นว่า มีโรงงานเย็บ, เป็นแหล่งมั่วสุม, มีความกันดารมาก, มีทุ่งนา มีสวน
14. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับตนเองมีเสน่ห์ต่อบุคคลอื่นอย่างไร พบว่า จำนวน 6 คน เห็นว่าเป็นการพูดเพราะ จำนวน 2 คน เห็นว่า ความน่ารัก นอกนั้นก็เห็นว่า อารมณ์ดี, ยิ้มสวย, ใช้ง่าย, พูดเก่ง, สนุกสนาน, เฮฮา, ร่าเริง, อ่อนหวาน
15. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับช่วงชีวิตวัยรุ่น พบว่า จำนวน 4 คน กล่าวว่า ไม่ได้พอควร จำนวน 3 คน กล่าวว่าไม่ค่อยดี จำนวน 4 คน กล่าวว่าลำบาก นอกนั้นก็เห็นว่า เป็นช่วงอยากรู้ อยากเห็น, ร้อน, หงุดหงิดง่าย, ไม่ค่อยเชื่อฟัง, ไม่เอาไหน, น่าเบื่อ, สนุกไปวันๆ

16. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นบ่อยๆ พบว่า จำนวน 5 คน เห็นว่า หงุดหงิด จำนวน 3 คน เห็นว่า อารมณ์ดี จำนวน 2 คน เห็นว่า โมโห นอกนั้นเห็นว่า เฮฮา, ท้อแท้, เหงา, เบื่อ, ใจร้อน, ไม่มีเหตุผล, อารมณ์เสีย

17. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับเพศ เป็นหรือไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิต พบว่า จำนวน 12 คน กล่าวว่าเพศไม่เป็นอุปสรรค จำนวน 3 คน กล่าวว่าแข็งแรง นอกนั้นเห็นว่า เพศเป็นอุปสรรค, อ่อนแอ, เลือクไม่ได้

18. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับลักษณะพิเศษที่มี แต่ผู้อื่นไม่มี พบว่า จำนวน 3 คน กล่าวว่าไม่มี นอกนั้นกล่าวว่า ยิ้มสวย, ตัวอ้วน, เจ็บ, พุดมาก, พันเหย็น, กิ๊ฟา, ชอบอยู่เงียบ, อดทน ขยัน, หน้าตาดี

19. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับฐานะทางสังคม อยู่ในระดับใดและรู้สึกพอใจหรือไม่ พบว่า จำนวน 9 คน เห็นว่า พอมีพอใช้ จำนวน 8 คน เห็นว่า พอใจ นอกนั้นเห็นว่า ไม่เบียดเบียนใคร, ไม่ทำให้ใครเดือดร้อน

20. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับคำชมจากครูหรือจากคนรอบข้างที่เคยได้รับ พบว่า จำนวน 3 คน เห็นว่า นิสัยดี จำนวน 3 คน เห็นว่า ขยัน นอกนั้นเห็นว่า พุดจาไพเราะ, มีสำมาคารวะ, ลายมือสวย, ตั้งใจเรียน, ช่วยเหลือครู, เด็กดี, สอนง่าย, น่ารัก, ตั้งใจดี

21. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง ที่อยู่ในความสนใจในขณะนี้ พบว่า จำนวน 3 คน เห็นว่าเป็นประเด็น เศรษฐกิจ จำนวน 2 คน กล่าวว่าไม่สนใจ จำนวน 2 คน เห็นว่าเป็นประเด็น เด็กนักเรียนตีกัน นอกนั้นเห็นว่าเป็นประเด็น ยาเสพติด, งบประมาณแผ่นดิน, ความสามัคคี, ทักษิณ, โลกจะแตกหรือไม่, ราคาน้ำมัน, การทุจริต, ในหลวง มีสุขภาพแข็งแรง

22. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับสิ่งที่แสดงออกมาแล้วสร้างความประทับใจให้แก่ผู้อื่น พบว่า จำนวน 3 คน เห็นว่าเป็น การช่วยเหลือผู้อื่น คนเดือดร้อน จำนวน 2 คน เห็นว่าเป็น การทำความดี ความขยัน จำนวน 2 คน เห็นว่าเป็น การทำตัวตลก จำนวน 2 คน เห็นว่าเป็น การยิ้ม จำนวน 2 คน เห็นว่าเป็น ความสนุกสนาน นอกนั้นเห็นว่าเป็น การให้, ความคิดสร้างสรรค์, การทำงาน, การขี่มอเตอร์ไซด์ยกล้อโซฟี่เพื่อน, การทำตัวน่ารัก, การพุดดี

23. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับความรู้สึกต่อชุมชนที่อาศัยอยู่ พบว่า จำนวน 10 คน กล่าวว่า รู้สึกดี จำนวน 2 คน กล่าวว่า รู้สึกพอใจ จำนวน 2 คน กล่าวว่า ชอบ จำนวน 2 คน กล่าวว่า เจ็บ นอกนั้นกล่าวว่า อบอุ่น, ไม่ค่อยดี มีคนขายยาและคนมีอิทธิพล, ไม่ถ่วงวาย

24. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับอาชีพที่คาดว่าจะทำในอนาคต และเพราะเหตุใด ถึงอยากทำอาชีพดังกล่าว พบว่า จำนวน 3 คน กล่าวว่าคือ การค้าขาย จำนวน 2 คน กล่าวว่า เป็นแคชเชียร์ นอกนั้นกล่าวว่า ประกอบอาชีพ ตำรวจ, ทำงานโรงงาน, ซ่อมรถ, รับจ้าง, หัวหน้าฝ่ายการเงิน, ทหาร, ส่งน้ำแข็ง, ช่างยนต์, ช่างตัดผม, นักกีฬา

25. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับความภาคภูมิใจต่อประเทศไทย พบว่า จำนวน 5 คน กล่าวว่าคือ ในหลวง จำนวน 3 คน กล่าวว่า รักใคร่กันดี จำนวน 2 คน เห็นว่า สามัคคี นอกนั้นกล่าวว่า ความรัก, ความสงบ, การเชิดชูธงชาติไทย, เป็นอิสระต่อบุคคล, มีสิทธิของตัวเอง, ความมีน้ำใจ, การปราบปรามยาเสพติด

26. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับลักษณะการแสดงออกที่บ่งบอกถึงความเป็นชายหรือหญิง ควรเป็นอย่างไร พบว่า จำนวน 3 คน กล่าวว่าผู้ชายต้องเข้มแข็ง หรือ เป็นอย่างที่เป็นอยู่นอกนั้นกล่าวว่า ผู้หญิงต้องเรียบร้อย, การวางตัว, ความอ่อนโยน, ผู้ชายต้องหนักแน่น, หญิงควรนอบน้อม, อุดหนุน, ชายต้องมีน้ำใจต่อผู้หญิง, ผู้ชายควรดูดี ใจดี, ผู้ชายต้องเป็นผู้นำครอบครัว, มีความรับผิดชอบ, มีความเสียสละ

27. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับแผนการศึกษาต่อของตัวเอง พบว่า จำนวน 11 คน กล่าวว่า อยากเรียนต่อ จนจบมัธยมปลาย กศน. หรือ ปวช. จำนวน 1 คน กล่าวว่าการทำงานทำ

28. การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับสิ่งสำคัญที่สุดต่อการทำให้ผู้อื่นยอมรับ หรือทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิต พบว่า จำนวน 5 คน กล่าวว่าคือ การทำความดี จำนวนคำตอบข้อละ 2 คน กล่าวว่าคือ ความตั้งใจ, ความกล้าแสดงออก นอกนั้นกล่าวว่า ความซื่อสัตย์, การทำให้ดีที่สุด, การทำให้คนอื่นรู้จักเรา, ความเชื่อมั่นในตนเอง, ความกตัญญูต่อพ่อแม่, ความพยายาม, ความอดทน, การไม่ยอมแพ้, การเชื่อฟังพ่อแม่, การทำงานดี, การทำวันนี้ให้ดีที่สุด, ความมีน้ำใจ

ตารางที่ 13 ข้อมูลตอนที่ 2 ความรู้และประสบการณ์ทางศิลปะของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

คำถาม	ความรู้และประสบการณ์ทางศิลปะ			
1. ขอให้ยกตัวอย่าง สิ่งที่คุณคิดว่ามันเป็นผลงานศิลปะ มาอย่างน้อย 3 อย่าง	วาดรูปภาพ	13	การแต่งตัว	1
	สัก	1	ซิวลิสกรีน	1
	พ่นสี	1	การประกวดวาดภาพ	1
	ปั้นดิน	7	ตกแต่งของในบ้าน	1
	แกะสลัก	2	ตกแต่งต้นไม้	1
	ภาพวาดสีน้ำมัน	1	เครื่องปั้นดินเผา	2
	แรเงาภาพ	1	ต่อยมวย	1
	ออกแบบลวดลาย	1		

คำถาม	ความรู้และประสบการณ์ทางศิลปะ			
2. คุณคิดว่ามนุษย์ สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เพื่ออะไรบ้าง	ผ่อนคลาย	1	ความนิยม ชมชอบ	1
	ความสวยงาม	7	มีหน้ามีตาทางสังคม	1
	เป็นผลงานของ ตนเอง	1	ใช้ในชีวิตประจำวัน	1
	ให้คนอื่นชม	1	เพื่อรักษาวัฒนธรรม	1
	เพื่อชาติ	1	ไทย	1
	เปเปอร์มาเช่	1	ออกแบบลวดลาย	2
3. ขอให้ยกตัวอย่าง ผลงาน ศิลปะที่คุณเคยทำในช่วง ชีวิตที่ผ่านมา มาอย่าง น้อย 3 อย่าง	วาดรูป ภาพระบายสี	13	แสดงละคร	1
	พนัสนิธ	1	แต่งรถ	1
	ปั้นหุ่น	2	ทาสีบ้าน	1
	แกะสลัก	2	ตกแต่งบ้าน ต้นไม้	1
	ปั้นโถ่ง กระจ่าง	3	การประดิษฐ์	4
	ปั้นดินน้ำมัน	2	ทำหน้ากาก	1
	เล่นลิเก	1	จัดสวน	1
	จากคำตอบข้อ 3 เพราะ เหตุใดคุณจึงเลือก ทำงานศิลปะดังกล่าว	ชอบในศิลปะ	3	สร้างสรรค์เอกลักษณ์
ความสวยงาม	3	เป็นสิ่งที่ดี	1	
เพลิดเพลิน	2	บ้านดูสวยงามอยู่	1	
อยากทำ	1	พักผ่อน	1	
สนุก	1	ใช้เวลาว่าง	1	
ทำง่าย	1	ทำแล้วอารมณ์ดี	1	
5. คุณมีความรู้สึกอย่างไร ในขณะที่คุณกำลัง สร้างสรรค์ผลงานทาง ศิลปะดังกล่าว	รู้สึกสนุก	3	รู้สึกอ่อนโยน	1
	ผ่อนคลายความเครียด	1	มีความสุข	1
	สบายใจ	2	มีสมาธิ	1
	รู้สึกดี	1	ใจเย็น	1
	รู้สึกภูมิใจในสิ่งที่ตนเอง ทำ	2	ต้องทำให้ออกมาดูดี ต่อสายตาคนมากที่สุด	1
	อารมณ์ดี	1		
	รำไทย	3	การทำดอกไม้	1
6. ขอให้ยกตัวอย่างผลงาน ศิลปะวัฒนธรรมของคุณ จำนวน 3 ตัวอย่าง	วัด	2	ลิเก	3
	การแกะสลัก	3	โขน	3

คำถาม	ความรู้และประสบการณ์ทางศิลปะ			
	โบราณสถาน	1	ปูนปั้น	1
	พระพุทธรูป	1	กระทง	1
	วาดภาพตามประเพณี	2	การไหว้	1
	ก่อเจดีย์ทราย	1	ต่อเรือ	1
	ถ้วยชามเบญจรงค์	1	สงกรานต์	1
	เครื่องปั้นดินเผา	2	ลอยกระทง	1
7. ขอให้ยกตัวอย่าง ผลงานศิลปะจากวัฒนธรรมอื่นที่แตกต่างไปจากของคุณ จำนวน 3 ตัวอย่าง	ตึกใหญ่	1	สั๊กยันต์	1
	พนัส	1	การแสดงงิ้ว	2
	รูปปั้น	1	เซ็งมอญ	1
	เครื่องปั้นดินเผา	1	หมอลำ	1
	เครื่องจักสาน	1	อังกะลุง	1
	การทำกระทง	1	วันคริสมาส	1
	เพลงฝรั่ง	1	วันฮาโลวีน	1
	แต่งตัวแนวๆ	1	ปีใหม่	1
	พูดไม่เพราะ	1	ลวดลาย	1
	ปั้นควาย	1		
8. หากให้นึกถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ คุณจะนึกถึงบุคคลใดบ้าง (บอกได้หลายคน)	ช่างสัก	1	เท่ง, หม่า, โหน่ง	4
	ครูผู้สอนศิลปะ	6	เพื่อน	1
9. ขอให้เขียนบรรยาย ลักษณะรูปแบบของ ผลงานศิลปะที่คุณชื่นชอบ (นึกถึงหรือจำได้)	เปเปอร์มาเช่	1	เล่นลิเก	1
	เพนท์กระจก	1	การแกะสลัก	1
	หุ่นขี้ผึ้ง	2	การหล่อเทียน	1
	เครื่องปั้นดินเผา	1	ยักษ์วัดแจ้ง วัดโพธิ์	1
	เล่นตลก	1	ภาพสีน้ำมัน	1

จากตารางที่ 13 ข้อมูลตอนที่ 2 เป็นการแสดงข้อมูลของเยาวชนเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ทางศิลปะของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลุ่มทดลอง ในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ผลงานศิลปะที่เยาวชนกลุ่มทดลองรู้จัก พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ จำนวน 13 คน กล่าวว่า การวาดรูปภาพ จำนวน 7 คน การปั้นดิน จำนวน 2 คน การแกะสลัก นอกนั้นรู้จัก ผลงานศิลปะต่างๆ ดังนี้ การสักลายตามร่างกาย, กราฟิตี้, ภาพวาดสีน้ำมัน, แรเงาภาพ, การแต่งตัว, การพิมพ์ซิลค์สกรีน, การประกวดวาดภาพ, ตกแต่งของในบ้าน, ตกแต่งต้นไม้, เครื่องปั้นดินเผา, ต่อยมวย, ออกแบบลวดลาย
2. ความรู้ความเข้าใจของเยาวชนกลุ่มทดลองเกี่ยวกับเหตุผลที่มนุษย์สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ จำนวน 7 คน กล่าวว่าเพื่อความสวยงาม นอกนั้นกล่าวว่า เพื่อผ่อนคลาย, เพื่อรักษาวัฒนธรรมไทย, เป็นผลงานของตนเอง, เพื่อให้ผู้อื่นชื่นชม, เพื่อชาติ, เพื่อความนิยมชมชอบ, เพื่อความมีหน้ามีตาทางสังคม, เพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน
3. ประสบการณ์การทำงานศิลปะของเยาวชนกลุ่มทดลอง พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ จำนวน 13 คน เคยวาดรูปภาพระบายสี จำนวน 3 คน เคยปั้นโถง, กระจ่าง จำนวน 2 คน เคยแกะสลัก, ปั้นหุ่น, ปั้นดินน้ำมัน, ออกแบบ ลวดลาย นอกนั้นเคยทำ เปเปอร์มาเช่, ฟันสีรถ, เล่นลิเก, แสดงละคร, แต่งรถ, ทาสีบ้าน, ตกแต่งบ้าน ต้นไม้, การประดิษฐ์, ทำหน้ากาก, จัดสวน
4. เหตุผลที่เยาวชนกลุ่มทดลองเลือกสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ พบว่า จำนวน 3 คน กล่าวว่า ชอบในศิลปะ, ความสวยงาม จำนวน 2 คน กล่าวว่า เพื่อความเพลิดเพลิน นอกนั้นกล่าวว่า อยากทำ, สนุก, ทำง่าย, สร้างสรรค์เอกลักษณ์, เป็นสิ่งที่ดี, บ้านดูสวยงามอยู่, พักผ่อน, ใช้เวลาว่าง, ทำแล้วอารมณ์ดี
5. ประสบการณ์ความรู้สึกในขณะที่กำลังสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะของเยาวชนกลุ่มทดลอง พบว่า จำนวน 3 คน กล่าวว่า รู้สึกสนุก จำนวน 2 คน กล่าวว่า สบายใจ, รู้สึกภูมิใจในสิ่งที่ตนเองทำ นอกนั้นกล่าวว่า เพื่อผ่อนคลายความเครียด, รู้สึกดี, อารมณ์ดี, รู้สึกอ่อนโยน, ต้องทำให้ออกมาดูดีต่อสายตาคนมากที่สุด, มีความสุข, มีสมาธิ, ใจเย็น
6. ความรู้ความเข้าใจของเยาวชนกลุ่มทดลองเกี่ยวกับผลงานศิลปะวัฒนธรรมของตนเอง พบว่า จำนวน 3 คน กล่าวว่า คือ การแกะสลัก, รำไทย, โขน, ลิเก จำนวน 2 คน เห็นว่าเป็น วัด, วาดภาพตามประเพณี, เครื่องปั้นดินเผา นอกนั้นกล่าวว่า โบราณสถาน, พระพุทธรูป, ก่อเจดีย์ทราย, ถ้วยชามเบญจรงค์, การทำดอกไม้, ปูนปั้น, กระจ่าง, การไหว้, ต่อเรือ, สงกรานต์, ลอยกระทง
7. ความรู้ความเข้าใจของเยาวชนกลุ่มทดลองเกี่ยวกับผลงานศิลปะที่มาจากวัฒนธรรมอื่น ที่มีความแตกต่างไปจากวัฒนธรรมของตนเอง พบว่า จำนวน 2 คน กล่าวว่า การแสดงงิ้ว นอกนั้นปรากฏคำตอบที่หลากหลาย เช่น ตีกลองใหญ่, ฟันสี, ภูบั้ง, เครื่องปั้นดินเผา, เครื่องจักสาน, การทำกระทง, เพลงฝรั่ง, แต่งตัวแนวๆ, พุดไม้เพราะ, ปั้นควาย, สักยันต์, เข็มมอญ, หมอลำ, ช้างกะลุง, วันคริสมาส, วันฮาโลวีน, ปีใหม่, ลวดลาย

8. บุคคลที่เกี่ยวข้องกับศิลปะที่เยาวชนกลุ่มทดลองรู้จักและนึกถึง พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ จำนวน 6 คน นึกถึงครูศิลปะ จำนวน 4 คน นึกถึง หม่า เท่ง โหม่ง จำนวนร้อยละ 2 คน นึกถึง เพื่อน, ช่างสัก

9. ผลงานศิลปะที่เยาวชนกลุ่มทดลองชื่นชอบ พบว่า จำนวน 2 คน ชื่นชอบหุ่นขี้ผึ้ง นอกนั้นปรากฏคำตอบที่หลากหลาย เช่น เปเปอร์มาเช่, เพนท์กระจก, เครื่องปั้นดินเผา, เล่นตลก, เล่นลิเก, การแกะสลัก, การหล่อเทียน, ยักษ์วัดแจ้ง วัดโพธิ์, ภาพสีน้ำมัน

ตอนที่ 3 คะแนนดิบ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล คะแนนบวกและลบ
ก่อนและหลังการทดลองการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมของเยาวชน

ตารางที่ 14 คะแนนดิบ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนบวกและลบ ก่อนและ
หลังการทดลองการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมของเยาวชน

ลำดับ	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	คะแนน +/-
1.	66	78	+ 12
2.	74	78	+ 4
3.	66	54	- 12
4.	82	72	- 10
5.	70	76	+ 6
6.	94	92	- 2
7.	66	50	-16
8.	66	64	- 2
9.	72	72	0
10.	66	72	+ 6
11.	72	88	+ 16
12.	36	68	+ 32
13.	46	66	+ 20
14.	80	86	+ 6
15.	70	80	+ 10
16.	46	66	+ 20
17.	54	78	+ 24
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	66.24	72.94	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	14.246	11.138	

จากตารางที่ 14 คะแนนดิบ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนบวกและลบ ก่อน
และหลังการทดลองการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก
และเยาวชน พบว่า ก่อนทดลองคะแนนสูงสุด 94 คะแนน หลังทดลองคะแนนสูงสุด 92 คะแนน

ก่อนทดลองคะแนนต่ำสุด 36 คะแนน หลังการทดลองคะแนนต่ำสุด 50 คะแนน คะแนนบวกเพิ่มมากที่สุด 32 คะแนน คะแนนลบลงมากที่สุด 16 คะแนน จำนวนเยาวชนที่มีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองบวกเพิ่มขึ้นหลังการทดลอง มี 11 คน จำนวนของเยาวชนที่มีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองลบลงหลังการทดลอง มี 5 คน จำนวนของเยาวชนที่มีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองก่อนและหลังเท่ากัน มี 1 คน ค่าเฉลี่ยคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองก่อนการทดลอง (\bar{X}) เท่ากับ 66.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 14.246 ค่าเฉลี่ยคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองหลังการทดลอง (\bar{X}) เท่ากับ 72.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 11.138

ตารางที่ 15 การแปลผลระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนก่อนและหลังการทดลองการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม

ลำดับ	ก่อนการทดลอง	ระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง	หลังการทดลอง	ระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง
1.	66	ปานกลาง	78	ปานกลาง
2.	74	ปานกลาง	78	ปานกลาง
3.	66	ปานกลาง	54	ต่ำ
4.	82	สูง	72	ปานกลาง
5.	70	ปานกลาง	76	ปานกลาง
6.	94	สูง	92	สูง
7.	66	ปานกลาง	50	ต่ำ
8.	66	ปานกลาง	64	ปานกลาง
9.	72	ปานกลาง	72	ปานกลาง
10.	66	ปานกลาง	72	ปานกลาง
11.	72	ปานกลาง	88	สูง
12.	36	ต่ำ	68	ปานกลาง
13.	46	ต่ำ	66	ปานกลาง
14.	80	สูง	86	สูง
15.	70	ปานกลาง	80	สูง
16.	46	ต่ำ	66	ปานกลาง
17.	54	ต่ำ	78	ปานกลาง

จากตารางที่ 15 การแปลผลระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนกลุ่มทดลอง ตาม
เกณฑ์ที่ให้ไว้ มีดังนี้ พบว่า

ก่อนการทดลองระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในเกณฑ์ต่ำ จำนวน 4 คน หลัง
การทดลองระดับการเห็นคุณค่าในตนเองในเกณฑ์ต่ำ จำนวน 2 คน

ก่อนการทดลอง ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในเกณฑ์ปานกลาง จำนวน 10
คน หลังการทดลองระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในเกณฑ์ปานกลาง จำนวน 11 คน

ก่อนการทดลอง ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในเกณฑ์สูง จำนวน 3 คน หลัง
การทดลอง ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในเกณฑ์สูง จำนวน 4 คน

ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนหลังการสอนศิลปะ
แบบพหุวัฒนธรรม คะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองระหว่างก่อนและหลัง
การทดลองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการเห็นคุณค่าใน
ตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนก่อนและหลังการทดลอง

การทดลอง	\bar{X} (N =17)	SD	t
ก่อนการทดลอง	66.24	14.246	2.102*
หลังการทดลอง	72.94	11.138	

*P < .05 (.05 $t_{16} = 1.746$)

จากตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองก่อนการทดลองเท่ากับ
66.24 หลังการทดลองเท่ากับ 72.94 เมื่อนำมาทดสอบค่า t ได้เท่ากับ 2.102 ซึ่งสูงกว่าค่า t ใน
ตาราง แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและ
คุ้มครองเด็กและเยาวชนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” มีสาระโดยสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ เยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดอยู่ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี อยู่ในกระบวนการควบคุมตัวของสถานแรกรับเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี อายุระหว่าง 14-24 ปี จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบสำรวจอัตลักษณ์ส่วนบุคคล แผนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม โดยใช้เวลาในการดำเนินการทดลองเป็นเวลา 8 สัปดาห์ หลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินการทดลองแล้วเก็บรวบรวมข้อมูลนำมาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ผลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า จำนวนเยาวชนกลุ่มทดลองมีทั้งหมด 17 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 76.5) ส่วนใหญ่อายุ 16 ปี (ร้อยละ 41.2) รองลงมาอายุ 17 ปี จำนวน 6 คน (ร้อยละ 35.3) เยาวชนกลุ่มทดลองทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ เยาวชนส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 52.9) สถานภาพของครอบครัวพ่อแม่หย่าร้างหรือแยกกันอยู่ (ร้อยละ 47.1) อาศัยอยู่กับพ่อแม่และแม่ (ร้อยละ 29.4) และอาศัยอยู่กับแม่ / แม่และครอบครัวใหม่ (ร้อยละ 29.4) รายได้ต่อเดือนของครอบครัวส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท (ร้อยละ 47.1) อาชีพของผู้เลี้ยงดู / ผู้ปกครองของเยาวชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 52.9) อาชีพของเยาวชนก่อนถูกจับกุมส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 41.2) ส่วนใหญ่ถูกจับกุมตัวในข้อหาเสพยาเสพติด หรือจำหน่ายยาเสพติด (ร้อยละ 58.8) และถูกจับกุมเป็นครั้งแรก (ร้อยละ 52.9) อยู่ในกระบวนการควบคุมตัวของสถานพินิจฯ มากกว่า 3 สัปดาห์

(ร้อยละ 52.9) พ่อแม่หรือญาติเคยมาเยี่ยมเยียนเยาวชนระหว่างอยู่ในสถานพินิจฯ มากกว่า 2 ครั้ง (ร้อยละ 47.1) ปัจจุบันพักอาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี (ร้อยละ 88.2) และคาดว่าพ่อแม่หรือผู้ปกครองจะไม่ประกันตัว (ร้อยละ 70.6) ภูมิปัญญาเดิมของเยาวชนส่วนใหญ่อยู่ในภาคกลาง (ร้อยละ 70.6) ภาษาถิ่นที่เยาวชนส่วนใหญ่สามารถใช้พูดสื่อสารได้ คือ พูดสื่อสารได้เฉพาะภาษาไทยกลาง (ร้อยละ 88.2)

ตอนที่ 2 อัตลักษณ์ส่วนบุคคล

ข้อมูลตอนที่ 1 อัตลักษณ์ส่วนบุคคลของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชนกลุ่มทดลอง ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้อัตลักษณ์ส่วนบุคคล มีดังต่อไปนี้

1. รูปร่างหน้าตาของตนเองของเยาวชนส่วนใหญ่มองตนเองว่าหน้าตาไม่ค่อยดี
2. สิ่งดีๆ ที่คนอื่น ๆ มักกล่าวถึงตัวเยาวชนเองมีหลากหลาย เช่น ความกล้าแสดงออก มีความรับผิดชอบ, เป็นผู้นำที่ดี, อารมณ์ดี, พุดเก่ง ฯลฯ
3. เหตุการณ์ที่รู้สึกประทับใจในชีวิตครอบครัวของเยาวชนส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นการอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากัน
4. สิ่งที่ยาวชนใฝ่ฝันและอยากให้เป็นจริงส่วนใหญ่อยากมีงานทำดีๆ
5. เมื่อเยาวชนพูดหรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดบุคคลรอบๆ ข้างมีการแสดงออกต่อเยาวชนหลากหลาย เช่น ชื่นชมยินดี, เห็นด้วย, คล้อยตาม หรือ ทำตาม, ไม่ค่อยพอใจเท่าไร ฯลฯ
6. เยาวชนส่วนใหญ่เห็นว่าเชื้อชาติหรือเชื้อสายมีความสำคัญต่อความเป็นตัวตน
7. เยาวชนส่วนหนึ่งคิดว่าสิ่งที่มีคุณค่าในตัวเอง คือ ชีวิต, จิตใจที่ดี บางคนเห็นว่าเป็น ความตั้งใจ, ความเป็นลูกผู้ชาย, การทำดี ฯลฯ
8. เยาวชนส่วนใหญ่มีความหวังและเป้าหมายในอนาคตมีกิจการเป็นของตนเอง
9. เยาวชนส่วนใหญ่ยึดหลักคุณธรรมหรือคำสอนทางพุทธศาสนาในการปฏิบัติเป็นประจำ เยาวชนส่วนหนึ่งยึดหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าและการเชื่อฟังพ่อแม่
10. เยาวชนส่วนใหญ่มีความเชื่อทางศาสนาและยึดถือศรัทธาในพระพุทธศาสนาและพระพุทธเจ้า
11. เยาวชนส่วนใหญ่รู้สึกภูมิใจในภาษาพูดหรือสำเนียงท้องถิ่น
12. เยาวชนส่วนหนึ่งได้รับการกล่าวถึงจากบุคคลอื่นว่าเป็นคนดี หรือ ไว้ใจได้, ซื่อตรง, นิสัยดี, เฮฮา, ขยัน, ซื่อสัตย์, ไม่เคยโกหก, เกเร ฯลฯ
13. เยาวชนส่วนใหญ่เห็นว่าชุมชนที่เกิดและเติบโตและพักอาศัยอยู่ในปัจจุบันเป็นชุมชนแออัด ห้างเช่า อื่นๆ ฯลฯ
14. เยาวชนส่วนใหญ่เห็นว่าการพูดเพราะมีเสน่ห์ต่อบุคคลอื่น ส่วนหนึ่งเห็นว่า

ความน่ารัก อื่นๆ เห็นว่า อารมณ์ดี, ยิ้มสวย, ใช้ง่าย, พุดเก่ง, สนุกสนาน, ฯลฯ

15. เยาวชนส่วนใหญ่กล่าวว่าช่วงชีวิตวัยรุ่น ไม่ค่อยดีพอสมควร

16. เยาวชนส่วนใหญ่มีอาการหงุดหงิดเกิดขึ้นบ่อยๆ แต่ส่วนหนึ่งก็อารมณ์ดี หรือ โโมโห และอื่นๆ ฯลฯ

17. เยาวชนส่วนใหญ่ เห็นว่าเพศไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิต

18. เยาวชนส่วนหนึ่ง เห็นว่าตนเองไม่มีลักษณะพิเศษใด คนอื่นๆ เห็นว่า ยิ้มสวย, ตัวอ้วน, เจียบ, พุดมาก, ฯลฯ

19. เยาวชนส่วนใหญ่รู้สึกพอใจฐานะทางสังคมที่เป็นอยู่ที่ตนเองพอมือใช้

20. เยาวชนส่วนหนึ่งได้รับคำชมจากครูหรือจากคนรอบข้างว่า นิสัยดี ขยัน และ อื่นๆ

21. ประเด็นทางการเมืองเรื่องเศรษฐกิจอยู่ในความสนใจของเยาวชน เยาวชน ส่วนหนึ่งไม่สนใจ และอื่นๆ เห็นว่า ประเด็นยาเสพติด นักเรียนตีกัน ฯลฯ

22. เยาวชนส่วนหนึ่งเห็นว่าการช่วยเหลือผู้อื่น ผู้เดือดร้อน สร้างความประทับใจ ให้แก่ผู้อื่น ส่วนหนึ่งเห็นว่าการทำความดี ความขยัน การทำตัวตลก การยิ้ม ความสนุกสนาน และ อื่นๆ ฯลฯ

23. เยาวชนส่วนใหญ่รู้สึกดีและพอใจ ชอบต่อชุมชนที่อาศัยอยู่ บางคนกล่าวว่า เจียบ หรืออื่นๆ เช่น มีคนขายยาและคนมีอิทธิพล ฯลฯ

24. เยาวชนส่วนหนึ่งคาดว่าจะประกอบอาชีพค้าขาย แคชเชียร์ และอื่นๆ ฯลฯ

25. เยาวชนส่วนใหญ่ภาคภูมิใจต่อประเทศไทย ต่อในหลวง หรืออื่นๆ ฯลฯ

26. เยาวชนส่วนหนึ่งเห็นว่าคุณลักษณะการแสดงออกที่บ่งบอกถึงความเป็นชายหรือ หญิง คือ ผู้ชายต้องเข้มแข็ง หรือเป็นอย่างที่เป็นอยู่ นอกนั้นก็กล่าวว่า ผู้หญิงต้องเรียบร้อย ฯลฯ

27. เยาวชนส่วนใหญ่มีแผนการศึกษาต่อของตัวเองอยากเรียนต่อจนจบมัธยม ปลาย หรือ ปวช.

28. เยาวชนส่วนใหญ่คิดว่าการทำความดีเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อการทำให้ผู้อื่น ยอมรับหรือทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิต ส่วนหนึ่งเห็นว่าคุณค่า, ความตั้งใจ, ความกล้าแสดงออก และ อื่นๆ ฯลฯ

ข้อมูลตอนที่ 2 ความรู้และประสบการณ์ทางศิลปะของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลุ่มทดลอง ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลงานศิลปะที่รู้จักส่วนใหญ่ คือ การวาดรูปภาพ ปั้นดิน และอื่น ฯลฯ

2. เหตุผลที่มนุษย์สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ส่วนใหญ่กล่าวว่าเพื่อความสวยงาม นอกนั้นก็กล่าวว่า เพื่อผ่อนคลาย, เพื่อรักษาวัฒนธรรมไทย ฯลฯ

3. ประสบการณ์การทำงานศิลปะส่วนใหญ่เคยวาดรูปภาพพระบายสี และอื่น ๆ ฯลฯ
4. เลือกร่างสรรค์ผลงานศิลปะ เพราะ ชอบในศิลปะ, ความสวยงาม อื่นๆ ฯลฯ
5. ขณะที่กำลังสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ พบว่า ส่วนหนึ่งรู้สึกสนุก สบายใจ อื่นๆ เช่น เพื่อผ่อนคลายความเครียด, รู้สึกดี, อารมณ์ดี ฯลฯ
6. ผลงานศิลปะวัฒนธรรมของตนเองกล่าวว่า คือ การแกะสลัก, จำไทย, โขน, อื่นๆ เช่น วัด, วาดภาพตามประเพณี, เครื่องปั้นดินเผา ฯลฯ
7. ผลงานศิลปะที่มาจากวัฒนธรรมอื่นที่มีความแตกต่างไปจากวัฒนธรรมของตนเอง กล่าวว่า คือ การแสดงงิ้ว อื่นๆ เช่น ตึกใหญ่, ฟันสี, ภูบั้ง, เครื่องปั้นดินเผา ฯลฯ
8. บุคคลที่เกี่ยวข้องกับศิลปะที่รู้จักและนึกถึงส่วนใหญ่นึกถึงครูศิลปะ
9. ผลงานศิลปะที่ชื่นชอบ พบว่า ชื่นชอบหุ่นขี้ผึ้ง และอื่นๆ เช่น เปเปอร์มาเช่ ฯลฯ

ตอนที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนดิบ คะแนนบวกและลบ และการแปลผล ก่อนและหลังการทดลองการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม

พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองบวกเพิ่มขึ้นหลังการทดลอง จำนวน 11 คน และเมื่อแปลผลระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนก่อนและหลังการทดลองการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม พบว่า ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบระดับคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนหลังการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย t-test สามารถสรุปผลการวิจัยได้ผลดังนี้

จากการเปรียบเทียบระดับคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนหลังการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม พบว่า คะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองหลังการทดลองมีมากกว่าก่อนการทดลอง แสดงให้เห็นว่า การสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมสามารถทำให้เยาวชนมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นกว่าเดิม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Schaffer (1991 as cited McCurdy-Fagan, 1998: 81) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลของบทเรียนศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมต่อการรับรู้ตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา เธอได้ค้นพบว่า นักเรียนมีการเจริญเติบโตของการเห็นคุณค่าในตนเองและความภูมิใจในตัวผู้เรียนภายหลังได้ร่วมกิจกรรมบทเรียนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม รวมทั้งยังสอดคล้องกับการวิจัยของ Flauto (2005) ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทางศิลปะต่างๆ สามารถช่วยให้เห็นคุณค่าและรู้จักขีดความสามารถและความฝันของพวกเขา ซึ่งมักจะเห็นได้เด่นชัดผ่านทางศิลปะ และกระบวนการคิดสร้างสรรค์สามารถช่วยพัฒนาความเข้มแข็งในสำนึกผู้ถึงความสำเร็จของผลงานและการเห็นคุณค่าในตนเอง

นอกจากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น กิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เป็นการบูรณาการแนวคิดศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมและแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรมในแต่ละขั้นตอน เป็นความพยายามสนับสนุนส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนให้เพิ่มขึ้น ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การตระหนักรู้อัตลักษณ์ของตน ความสามารถ ความภูมิใจและรับรู้สิ่งที่พิเศษในตัว ผลจากกิจกรรม “ภาพเหมือน” ที่มีวัตถุประสงค์ให้เยาวชนได้สำรวจและทำความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ความสามารถ ความภูมิใจและสิ่งพิเศษในตัวที่มีการแสดงออกที่หลากหลาย เยาวชนได้สื่อสารลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของตนเองด้วยการอุปมาอุปมัย โดยใช้สัญลักษณ์ ถ่ายทอดผ่านผลงานศิลปะ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นที่น่าจะเป็นเพราะการตระหนักรู้อัตลักษณ์ของตนเอง อาจจะมีส่วนช่วยให้เยาวชนสร้างอัตลักษณ์ในด้านบวกและช่วยให้มีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น ดังผลการวิจัยของ Barron (2006 : 51) ได้ศึกษาพบว่า บทเรียนศิลปะบนฐานของอัตลักษณ์สามารถช่วยให้ผู้เรียนขจัดภาพในความคิดแบบเหมารวมและพัฒนาผลงานศิลปะอย่างมีความหมาย และบทเรียนศิลปะบนฐานของอัตลักษณ์สามารถช่วยให้ผู้เรียนสร้างอัตลักษณ์ในด้านบวกและพัฒนาภาพในความคิดอย่างมีความหมาย อัตลักษณ์นั้นเป็นสิ่งสำคัญต่อผู้เรียน การศึกษามากมายรวมทั้งการวิจัยควรที่จะยึดยึดต่อการค้นหาอัตลักษณ์ รวมทั้งช่วยให้เห็นคุณค่าด้วยการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนมีนิสัยการเรียนรู้อย่างมากขึ้น รวมทั้งสามารถค้นหาและใช้ทักษะกระบวนการคิดในระดับสูงขึ้น และจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล

อัตลักษณ์ส่วนบุคคลของเยาวชนก่อนการทดลอง พบว่า การรับรู้อัตลักษณ์เกี่ยวกับรูปร่างหน้าตาของตนเอง ของเยาวชนกลุ่มทดลอง จำนวน 6 คน กล่าวว่า หน้าตาไม่ค่อยดี บางคนกล่าวว่าตนเองอ้วน, ไม่หล่อ ไม่คู่ดี ผู้วิจัยมีความคิดเห็นที่น่าจะเป็นเพราะ ก่อนการทดลองเยาวชนไม่พอใจกับรูปร่างหน้าตาของตนเอง แต่เมื่อได้ร่วมกิจกรรม “ภาพเหมือน” จึงทำให้เยาวชนสร้างอัตลักษณ์ในด้านบวกทำให้มีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 เรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชน ความเป็นหนึ่งเดียวกัน ผลจากกิจกรรม “หนังสือเดินทาง” ที่มีวัตถุประสงค์ให้เยาวชนได้เรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นผ่านการเดินทางท่องเที่ยว เรียนรู้และทำความรู้จักการดำรงชีวิตของผู้คนในชุมชนรอบตัว เรียนรู้และเปิดรับและยอมรับรูปแบบประเพณีและวัฒนธรรมของผู้คนที่แตกต่างกันและมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน สอดคล้องกับความคิดเห็นของบัญญัติ ยงย่วน และ ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์ (2550) ที่ได้กล่าวไว้ว่ากิจกรรมศิลปะจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-Esteem) ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองหรือในวัฒนธรรมของตนนี้ จะเป็นพื้นฐานให้บุคคลนั้นยอมรับในวัฒนธรรมของคนอื่นด้วย นอกจากนี้กิจกรรมศิลปะยังช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจถึงความเกี่ยวข้องกัน และความแตกต่างระหว่างตนเองกับบุคคลอื่น ทำให้นักเรียนเกิดความตระหนักรู้ถึงความสลับซับซ้อนของสังคม นอกจากนั้นผู้วิจัยมีความคิดเห็นที่น่าจะเป็นเพราะ การเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชนหรือในกลุ่มเพื่อน ก็อาจจะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนเพิ่มขึ้น ดังที่ Siccone (1995: xvi) ได้กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองประกอบด้วยความสัมพันธ์ของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองและสภาพแวดล้อมรอบตัว ว่าฉันคืออะไรเกี่ยวกับตัวฉันเองว่ามีอิทธิพล ฉันมีสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นอย่างไร การสะท้อนกลับของพวกเขาตามลำดับ ปัจจัยทั้งหลายที่ฉันรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับตัวฉันเองและที่ออกมาจากสิ่งเหล่านั้น

ขั้นตอนที่ 3 เรียนรู้ค่านิยมส่วนตัว ค่านิยมของชุมชนในสังคม ผลจากกิจกรรม “ทัศนศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรม” โดยมีวัตถุประสงค์ให้เยาวชนได้เรียนรู้ค่านิยมส่วนตัว ค่านิยมของชุมชนผ่านอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและได้ตรวจสอบมรดกของบรรพบุรุษและมรดกของชาติที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นนั้น จากการสังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกของเยาวชนและจากประสบการณ์ของผู้วิจัย ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม เยาวชนมีความชื่นชอบและมีความตื่นเต้นและเกิดความกระตือรือร้นเป็นอย่างมาก ในการที่จะได้เข้าร่วมกิจกรรมทัศนศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมนี้ เนื่องจากเยาวชนจะได้ออกไปเที่ยวและได้ออกไปข้างนอกสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สถานที่ซึ่งเป็นที่ควบคุมตัวเยาวชนระหว่างถูกจับกุมและตัวเยาวชนเองก็ถูกควบคุมตัวมาเป็นเวลานานหลายสัปดาห์ รวมทั้งเยาวชนยังมีความภูมิใจที่ตนเองได้รับโอกาสในการได้ออกไปเที่ยวข้างนอกและได้รับการยอมรับและความไว้วางใจจากเจ้าหน้าที่สถานพินิจฯ อีกด้วย นอกจากเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความคิดเห็นที่น่าจะเป็นเพราะเยาวชนได้เรียนรู้ค่านิยมของชุมชนในสังคมผ่านอัตลักษณ์

ทางวัฒนธรรมจากแหล่งการเรียนรู้จริง ทำให้การเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับความ
 คิดเห็นของสันติ คุณประเสริฐ (2547) ที่ได้กล่าวถึงกิจกรรมการศึกษาออกสถานที่และทัศนศึกษา
 ดูงานทางศิลปศึกษา เกี่ยวกับกิจกรรมการศึกษาวัฒนธรรมที่ว่า สังคมและชุมชนเป็นแหล่งรวม
 ของวัฒนธรรมและประเพณี วัฒนธรรมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับศิลปะ ทำให้เกิด
 กระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับคุณค่าและความสำคัญของวิถีการดำเนินชีวิต ทัศนคติ ความเชื่อ
 ความคิดและวิธีการคิดร่วมกันของกลุ่มคน ทำให้เข้าใจค่านิยมและรูปแบบของพฤติกรรมร่วมกัน
 ซึ่งจำแนกกลุ่มบุคคลและชุมชนทางสังคมต่างๆออกจากกัน การศึกษาออกสถานที่ช่วยให้ผู้เรียน
 สามารถเข้าใจและเคารพวัฒนธรรมอื่นที่แตกต่างไปจากตน เรียนรู้ความสัมพันธ์ที่พัฒนาอย่าง
 ต่อเนื่องระหว่างวงการศิลปะและการออกแบบกับวงการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ส่งผลทำให้
 เกิดรูปแบบใหม่ๆของการแสดงออก กระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะและงานออกแบบหลาย
 ประเภทได้รับอิทธิพลความคิดและแรงบันดาลใจมาจากวัฒนธรรม และทิสนา เขมมณี (2543
 อ้างถึงใน จิตติศักดิ์ พากย์สุขี, 2547) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของวิธีสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษา
 (Field Trip) ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงในเรื่องที่เรียนได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริงได้ใช้
 แหล่งชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ทำให้เกิดความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อทั้งสถานที่นั้น
 และต่อการเรียนรู้ รวมทั้งสุรพันธ์ เกียนวัฒนา (2540 อ้างถึงใน จิตติศักดิ์ พากย์สุขี, 2547) ยังได้
 กล่าวว่า การจัดทัศนศึกษาเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีความสำคัญมากอย่างหนึ่งที่ช่วยให้
 นักเรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ รอบด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาทั้งยังให้
 นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาอย่างแท้จริง

ขั้นตอนที่ 4 รับรู้ความเป็นส่วนหนึ่งและได้รับการยอมรับจากเพื่อน โรงเรียน ชุมชน ด้วย
 มิตรภาพและความผูกพัน ผลจากกิจกรรม “การเฉลิมฉลองเนื่องในวันสำคัญ” ที่มีวัตถุประสงค์ของ
 กิจกรรมให้เยาวชนได้ตระหนักรู้ความเป็นส่วนหนึ่งและได้รับการยอมรับจากเพื่อน โรงเรียนชุมชน
 ผ่านประเพณีเนื่องในวันสำคัญ ด้วยมิตรภาพและความผูกพัน เรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีที่
 แตกต่างและหลากหลายผ่านการทำงานศิลปะได้แสดงออกทางวัฒนธรรมของตนเองผ่านงาน
 ศิลปะ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าสอดคล้องกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง
 ของ Coopersmith (1984 อ้างถึงใน รัชนิย์ แก้วคำศรี, 2545: 25-27) ที่กล่าวว่าความรู้สึกเห็น
 คุณค่าในตนเองของบุคคลส่วนหนึ่งเกิดจากการรับรู้ในการมองตนเองตามสภาพที่เป็นอยู่แล้ว
 เปรียบเทียบกับคนอื่นฯ ถ้าเปรียบเทียบแล้วพบว่า ตนเองมีความสามารถ มีทักษะในการเรียนรู้ใน
 การทำกิจกรรมต่างๆ หรือมีความถนัดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากกว่ากลุ่มเพื่อนในวัยเดียวกัน บุคคล
 นั้นก็จะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น ตรงกันข้ามเมื่อใดที่บุคคลพบว่าตนเองขาดทักษะ
 หรือความถนัดในการดำเนินกิจกรรมใดๆ บุคคลจะเกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่มีความสามารถ ไม่
 เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนส่งผลเห็นคุณค่าในตนเองลดลง Golden และ Lesh (1994 อ้างถึงใน

รัชนี้ย์ แก้วคำศรี, 2545: 27-28) ยังอธิบายถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองในชั้นที่ 3 ที่ว่าโลกที่อยู่ภายนอกบ้านได้แก่ โรงเรียน เพื่อนเล่น ครูอาจารย์ และบุคคลอื่นที่มีความสำคัญต่อตนเอง สำหรับผู้ใหญ่อาจเป็นที่ทำงาน ถัดจากครอบครัวแล้ววงนี้มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองมากที่สุดเพราะบุคคลจะประเมินตนเองเมื่อเขาอยู่ในสังคม

ขั้นตอนที่ 5 ตระหนักรู้ถึงความสามารถ ความถนัด ด้วยการแสดงออกทางสังคมผ่านการจัดการชีวิตตนเองตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลจากกิจกรรม “สัปดาห์โน้มน้าวจิตนาการ” ที่มีวัตถุประสงค์ให้เยาวชนได้ตระหนักถึงความสามารถ ความถนัด การแสดงออกทางสังคม ผ่านการจัดการชีวิตตนเองตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เยาวชนมีความเข้าใจการแสดงออกทางศิลปะ การนำไปใช้และการค้นหาความหมายของผลงานทางศิลปะที่มีลักษณะเฉพาะภายในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ได้ทดลองจัดการแนวคิดกับการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะโดยทดลองปฏิบัติการตามเกณฑ์ที่กำหนด จากการสังเกตของผู้วิจัยระหว่างการสอน เยาวชนกลุ่มทดลองจะมีความสนุกสนานและมีความกระตือรือร้นอย่างมากในการร่วมทำกิจกรรมนี้ และเยาวชนก็มีความภูมิใจอย่างมากที่ผลงานของตนเองได้สำเร็จ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เลิศ อานันท์ (2535) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าเด็กประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมที่ตนชอบ จะสร้างความรู้สึภาคภูมิใจอย่างยิ่ง ตลอดจนมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมรอบข้างได้ และยังสอดคล้องกับ Hamacheck (1978 อ้างถึงใน ทักษา โพนียงค์, 2546: 36) ที่ได้กล่าวว่า การมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นในสังคม จะช่วยให้บุคคลพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยการเปรียบเทียบความคล้ายคลึงของตนเองกับบุคคลอื่นทางด้านทักษะความสามารถ พรสวรรค์ และความถนัด

ขั้นตอนที่ 6 เรียนรู้ความสำเร็จและสามารถตั้งเป้าหมายในอนาคต ผลจากกิจกรรม “ค้นหาความสำเร็จ” โดยมีวัตถุประสงค์ให้เยาวชนได้เรียนรู้ความสำเร็จและสามารถตั้งเป้าหมายในอนาคตได้ เยาวชนตระหนักถึงการตั้งเป้าหมายในชีวิตที่เหมาะสมกับความคาดหวังที่เป็นจริง อันจะนำไปสู่ความสำเร็จและความภาคภูมิใจในตนเอง สอดคล้องกับความคิดเห็นของ เลิศ อานันท์ (2535) ที่กล่าวว่า ถ้าเด็กประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมที่ตนชอบ จะสร้างความรู้สึภาคภูมิใจอย่างยิ่ง ตลอดจนมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมรอบข้างได้ และ Ausubel และ Stuart and Sundeen (1987 อ้างถึงใน กัลยารัตน์ อ่องคณา, 2549) กล่าวว่า บุคคลที่ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตนได้คาดหวังไว้ จะรู้สึกภาคภูมิใจและเกิดความรักในคุณค่าในตน

ขั้นตอนที่ 7 ตระหนักรู้สถานะภาพของผู้เรียนด้วยความเชื่อมั่น ได้มีส่วนรับผิดชอบต่อสังคมและโลก ผลจากกิจกรรม “ร่วมมือกันรับผิดชอบต่อสังคม” โดยมีวัตถุประสงค์ให้เยาวชนได้ตระหนักรู้สถานะภาพของตนเอง บทบาททางสังคม ด้วยความเชื่อมั่นและมีส่วนรับผิดชอบต่อสังคมและต่อโลก เยาวชนได้ค้นหาและสืบสวนมุมมองความหลากหลายและระบบความเชื่อของวัฒนธรรมและประเทศ แสดงออกถึงความซับซ้อนที่มีผลกระทบต่อประเด็นสิทธิมนุษยชน ผู้วิจัยมี

ความคิดเห็นที่น่าจะเป็นเพราะการที่เยาวชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคม ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น อาจจะทำให้เยาวชนมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น สอดคล้องกับ Coopersmith (1971 อ้างถึงใน กนกวรรณ ทองฉวี, 2545: 58) ที่กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีคุณค่าในตนเองสูง จะมีความกระตือรือร้น เชื้อมั่นในตนเองว่า มีความเป็นตัวของตัวเองในการแสดงความคิดเห็น ไม่หวั่นต่อคำวิพากษ์วิจารณ์มีความคิดสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี มีความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าได้มีความพึงพอใจ เคารพตนเอง ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อมได้

ขั้นตอนที่ 8 ย้ายความสนใจต่อตนเองผ่านการร่วมมือกัน รับผิดชอบต่อสังคมและต่อโลก ผลจากกิจกรรม “ศิลปะจุดตั้งพยานทางสังคม” โดยมีวัตถุประสงค์ให้เยาวชนได้เปลี่ยนความสนใจต่อตนเองผ่านการร่วมมือกันรับผิดชอบต่อสังคมและโลกผ่านทางศิลปะ เยาวชนได้เรียนรู้การใช้ศิลปะในฐานะเครื่องมือและวิธีการตรวจสอบเหตุการณ์รอบๆ ตัว เยาวชนยอมรับและตระหนักในความรับผิดชอบต่อโลกผ่านแนวทางการรณรงค์ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นที่น่าจะเป็นเพราะการร่วมมือกันรับผิดชอบต่อสังคมของเยาวชนทำให้การเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ Brockner (1988 อ้างถึงใน กัลยารัตน์ อ่องคณา, 2549: 38-39) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองไว้ว่า การรับรู้ที่ตนเองมีอำนาจหรือรับรู้ที่ตนเองสามารถที่จะควบคุมสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่างๆ ได้ ย่อมส่งผลให้บุคคลเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองสูง และการรับรู้ที่ตนเองมีคุณค่าและมีความสำคัญต่อองค์การจากมุมมองของบุคคลอื่น ยังสอดคล้องกับ Coopersmith (1971 อ้างถึงใน กนกวรรณ ทองฉวี, 2545: 58) ที่กล่าวว่า ลักษณะของบุคคลที่มีคุณค่าในตนเองสูง ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

จากผลการวิจัยถึงแม้ว่าจะแสดงให้เห็นว่า การสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมสามารถทำให้เยาวชนมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นกว่าเดิม แต่คะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนก็แตกต่างกันไม่มากนัก ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอาจจะเกิดจากปัญหาและอุปสรรคในระหว่างการดำเนินการทดลองสอนที่ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนเอง ไม่สามารถควบคุมการทดลองการสอนให้มีประสิทธิภาพได้อย่างสูงสุดเท่าที่ควรจะเป็นตามที่ได้จัดเตรียมการไว้ สืบเนื่องจากการดำเนินการทดลองสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมให้กับเยาวชนในสถานแรกรับเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานีนั้น ผู้วิจัยได้ประสบปัญหาต่างๆ ที่ได้เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินการทดลอง เช่น จำนวนกลุ่มตัวอย่างเยาวชนที่กำหนดไว้ใน การทดลองจำนวน 30 คน ระหว่างการทดลองกลุ่มตัวอย่างบางรายต้องออกจากการทดลองไป เหลือจำนวนเด็กและเยาวชนในวันที่ทำการทดสอบแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองหลังการทดลองเพียง 17 คน เป็นต้น รวมทั้งยังได้ประสบปัญหาอื่นๆ ผู้วิจัยจึงขอนำมาเสนอพิจารณาเป็นประเด็นๆ ดังต่อไปนี้

1. จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่มีการเปลี่ยนแปลง จากการดำเนินการทดลองสอนศิลปะแบบ พหุวัฒนธรรมให้กับเยาวชนในสถานแรกรับเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชนจังหวัดปทุมธานี ระหว่างการทดลองกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนบางรายผู้ปกครองได้มา ประกันตัวเยาวชนออกไปก่อนการทดลองจะเสร็จสิ้น จึงทำให้เยาวชนไม่ได้รับการสอนศิลปะแบบ พหุวัฒนธรรมได้ครบตามจำนวนกิจกรรมที่กำหนดไว้

2. ระหว่างการดำเนินการทดลองสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมให้กับเยาวชนในสถานแรกร ับเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างเด็ก และเยาวชนบางรายต้องขึ้นศาลฯ เพื่อพิจารณาคดี และศาลฯ ได้ตัดสินปล่อยตัวหรือบางรายที่ กระทำความผิดจริง ศาลฯได้ส่งเยาวชนฝึกอบรม ณ ศูนย์ฝึกและอบรมฯ จึงทำให้จำนวนกลุ่ม ตัวอย่างขาดหายและมีจำนวนไม่ครบตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในการดำเนินการวิจัย

3. ระหว่างการดำเนินการทดลองสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมให้กับเยาวชนในสถานแรกร ับเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างเด็ก และเยาวชนบางรายได้ถูกเจ้าหน้าที่ใช้ให้ทำกิจกรรมอย่างอื่น และบางครั้งเยาวชนกำลังทำกิจกรรม อย่างอื่นติดพันอยู่จึงไม่สามารถออกมาร่วมทำการทดลองได้

4. การนำเด็กและเยาวชนออกไปร่วมกิจกรรมนอกสถานที่ การพิจารณาคัดเลือกเด็กและ เยาวชนออกไปข้างนอกสถานควบคุม สถานพินิจฯ มีเกณฑ์ในการพิจารณาที่ความประพฤติและ การไม่ทำผิดระเบียบของสถานแรกรับและหลักเกณฑ์อื่นๆ ดังนั้นในการวิจัยจึงประสบปัญหาการ คัดตัวเยาวชนให้มีความเหมาะสม และการพิจารณานักกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง บางรายที่มีพฤติกรรมที่ไม่ดีระหว่างอยู่ในสถานแรกรับออกไปทัศนศึกษา และจำเป็นต้องพิจารณา ถึงความเสี่ยงในการหลบหนี จึงทำให้เด็กและเยาวชนบางรายไม่สามารถไปร่วมกิจกรรมบาง กิจกรรมได้

5. ผู้วิจัยประสบปัญหาเรื่องอาคารสถานที่ที่ใช้ในการทดลองการสอนศิลปะแบบพหุ วัฒนธรรมกับเยาวชนกลุ่มทดลอง เนื่องจากปัญหาของอาคารสถานที่เปิดโล่ง มีเสียงรบกวนและมี สิ่งรบกวนสมาธิกลุ่มทดลองหลายประการ เช่น การเข้าออกของเด็กกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง ไม่มี ห้องปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสม ขาดอุปกรณ์อำนวยความสะดวก จึงไม่อำนวยความสะดวกการเรียนการ สอน

6. ปัญหาในเรื่องสถานที่การทดลองมีสภาพอากาศที่มีความร้อนสูงเกินไป อาจจะทำให้ เยาวชนกลุ่มทดลองไม่มีสมาธิในการเข้าร่วมกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการดำเนินการทดลองสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมให้กับเยาวชนในสถานแรกรับเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานีนั้น จำนวนหรือยอดของเด็กและเยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เช่น เด็กและเยาวชนมีการประทันตัวออกไป เด็กและเยาวชนต้องขึ้นศาลเพื่อพิจารณาคดี และบางครั้งตำรวจเรียกตัวเด็กและเยาวชนไปสอบปากคำเพิ่มเติม เจ้าหน้าที่เบิกเด็กและเยาวชนออกไปช่วยทำงานโยธานอกสถานที่ หรือการที่เจ้าหน้าที่นำเด็กและเยาวชนออกไปร่วมทำกิจกรรมอื่นๆ ทั้งในสถานที่และนอกสถานที่ เป็นต้น จึงทำให้จำนวนของเด็กและเยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ดังนั้นการวิจัยในลักษณะเดียวกันนี้ครั้งต่อไป อาจจะใช้กลุ่มตัวอย่างเยาวชนที่อยู่ในการควบคุมตัวของศูนย์ฝึกและอบรมแทน เนื่องจากเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้พิจารณาตัดสินแล้ว

และแนวทางการสอนศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมควรได้รับการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนทางศิลปะศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยในลักษณะเดียวกันนี้ ครั้งต่อไปควรจะมีการทดสอบการเห็นคุณค่าในตนเองทั้งช่วงก่อนทดลอง ขณะทดลอง และหลังจากการทดลอง และระยะติดตามผล เพื่อวัดความคงอยู่ของการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชน

การวิจัยในอนาคตในแวดวงนี้ควรศึกษาความแตกต่างในกลุ่มเยาวชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา สถานภาพ ฯลฯ เช่น กลุ่มนักเรียน นักศึกษา หรือเยาวชนกลุ่มอื่นๆ

การวิจัยในอนาคตในแวดวงนี้ควรศึกษาความแตกต่างในประเด็นอื่นๆ เช่น ภูมิหลังทางวัฒนธรรม ความตระหนักทางวัฒนธรรม การเห็นคุณค่าในอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม การแสดงออกทางศิลปะของบุคคลที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม เป็นต้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัตัญชลี ณรงค์ราช. **ปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นชายที่ทำผิดกฎหมาย ในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในเขตภาคใต้ของประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- กนกวรรณ ทองฉวี. **ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง บทบาทอาจารย์ใน การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมในสถาบันกับความพร้อมใน การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล สถาบันการศึกษาพยาบาลของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย.** วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาล ศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. **กฎหมายสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและ เยาวชนซึ่งถูกลิดรอนเสรีภาพ** [ออนไลน์]. นนทบุรี: กรมพินิจฯ, 1990. แหล่งที่มา: <http://www2.djop.moj.go.th/law/files/10010001.pdf> [2552, ธันวาคม 9]
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. **คู่มือการดำเนินงานและการปฏิบัติต่อเด็กและ เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่มีสถานแรกรับ** [ออนไลน์]. นนทบุรี: กรมพินิจฯ, 2551. แหล่งที่มา: <http://www2.djop.moj.go.th/download2/index.php?division=18> [2553, เมษายน]
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. **มาตรฐานการดำเนินงานและการปฏิบัติต่อเด็กและ เยาวชนที่กระทำผิดของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.** นนทบุรี: กรมพินิจฯ, 2551.
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. **รายงานสถิติคดีประจำปี พ.ศ.2551.** [ออนไลน์]. นนทบุรี: กรมพินิจฯ, 2552. แหล่งที่มา: http://www2.djop.moj.go.th/stat/upload/annual_Report_2008.pdf [2552, ธันวาคม 25]
- เกสรี สุวรรณเรืองศรี. **การพัฒนาโปรแกรมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนตาม แนวคิดพหุวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาการสอนระดับอนุบาล ในชุมชนไทยมุสลิม ภาคใต้.** วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

เกียรติวรรณ อมาตยกุล. Self Esteem พลังความเชื่อมั่น. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ที.พี.พี.รินทร์, 2540.

กัลยารัตน์ อ่องคณา. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้คุณค่าในตน สภาพแวดล้อมในงานกับความสุขในการทำงานของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
จรรยา จัวนาน. การศึกษาสำหรับสังคมหลายวัฒนธรรม. วารสารรัฐสมิแล 16 (มกราคม-สิงหาคม 2538): 22-27.

จิรภรณ์ มั่นเศรษฐวิทย์. รายงานวิจัยการพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างพหุปัญญาให้กับ เด็กวัยอนุบาลในสามจังหวัดชายแดนใต้ตามแนวคิดพหุวัฒนธรรม. ครุศาสตร์สาร สถาบันราชภัฏยะลา ปี 2545 ฉบับพิเศษเนื่องในโอกาสวันครู. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2544.

เชียรศรี วิวิธสิริ. จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษา ผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2541.

ชยาพร ลีประเสริฐ. ผลของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชา จิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

ฐปณีย์ ตั้งจิตภักดีสกุล. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองและความรู้สึกสิ้นหวังในเด็ก และเยาวชนที่กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง. วารสาร จิตวิทยาคลินิก 33 (มกราคม-มิถุนายน 2545): 43-54.

ฐิติศันส์ พากย์สุชี. ผลการสอนทัศนศิลป์โดยบูรณาการการจัดการศึกษานอกสถานที่ที่มีต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

ณภัทร อังคะสุพลลา. ภาพลักษณ์แห่งตนและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นในเขตพื้นที่ชุมชนแออัด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต , สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2546.

ณัฐวิทย์ โอทอง. ค่านิยมและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดฐานฆ่าคนตาย: ศึกษากรณี ผู้ต้องขังในจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์

ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะ
รัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

ทัศนา โพนยงค์. **ผลของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง
ของผู้ติดเชื้อเอชไอวี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

ธีรภา เกษประดิษฐ์. **ปัญหาพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ
เยาวชนใน 4 ภาค.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาเวชศาสตร์ชุมชน
ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
นฤมล ปั่นลี. **ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การเห็นคุณค่าในตนเอง การมีเครือข่ายความ
ร่วมมือกับความสำเร็จในวิชาชีพของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลชุมชน.** วิทยานิพนธ์
ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

นวพร แซ่เลื่อง. **การพัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
ศิลปะสร้างสรรค์แบบครูเน้นคุณค่าในตัวเด็ก.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต,
วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2539.

นิรมล พิมน้ำเย็น. **ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การเห็นคุณค่าในตนเอง
สภาพแวดล้อมในการทำงานกับผลิตผลของความคิดสร้างสรรค์ ของหัวหน้าฝ่าย
การพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการ
บริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

นาตยา วงศ์เหล็กภัย. **ผลของกลุ่มจิตสัมพันธ์ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น.**
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2532.

นัฐรุณี มหาเจริญศิริ. **ผลที่ได้รับจากการส่งเด็กและเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมที่สถานพินิจ
และคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.

เนาวรัตน์ เฉลิมศรี. **การศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด
ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขา
จริยศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543.

นิวัติ เข้มเพียง. **ผลของการใช้เทคนิคทางศิลปะที่มีต่อบุคลิกภาพในผู้ติดยาเสพติด ณ
สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ประเวศ (บ้านพิชิตใจ).** วิทยานิพนธ์ปริญญา
ามหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.

- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยะสาสน์, 2545.
- บัญญัติ ยงยวน. การส่งเสริมพัฒนาการเด็กในบริบทของความหลากหลายวัฒนธรรม กระบวนทัศน์ใหม่เพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กไทยในทศวรรษหน้า 10 ปี ทศวรรษเพื่อเด็กและภูมิปัญญาของครอบครัว [ออนไลน์]. นครปฐม: สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว, 2540. แหล่งที่มา: <http://www.cf.mahidol.ac.th/autopage/file/WedJuly2008-22-18-5-4articel-004.pdf> [2552, กรกฎาคม 20]
- บัญญัติ ยงยวน และ ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์. การใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมในสังคมพหุวัฒนธรรม. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี 18 (มกราคม-มิถุนายน 2550): 1-14.
- บุษบากร ตัณฑวรรณ. การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองตามแนวคิดของคูเปอร์สมิธและพฤติกรรมการเรียนที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ในโรงเรียนเขलगค์นคร จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, สาขาการแนะแนว มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2545.
- ประกาญจน์ เหล่าอ่อน. การศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนเด็กวัยอนุบาลหลายวัฒนธรรม ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- พจนารถ สารพัด. การศึกษาเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- พีรวัส นาคประสงค์. ผลของการใช้กิจกรรมศิลปะประกอบบทเรียนเพื่อเพิ่มความใส่ใจต่อการเรียนของเด็กสมาธิสั้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.
- พุกตะ-พาร์, ซากิโกะ. รายงานการพัฒนาคน 2547 เสรีภาพทางวัฒนธรรมในโลกแห่งความหลากหลายวันนี้. นิวยอร์ก: โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, 2547.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. แนวโน้มศิลปศึกษาร่วมสมัย: รวมบทความและบทบรรยาย. กรุงเทพฯ: โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- มาศสวรรค์ พัฒนานุพงษ์. เลี้ยงลูกให้เป็นตัวของตัวเอง. กรุงเทพฯ: รุ่งแสงการพิมพ์, 2531.

ยศ สันตสมบัติ. **มนุษย์กับวัฒนธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.

รัชนิย์ แก้วคำศรี. **ความสัมพันธ์ของรูปแบบความผูกพัน การเห็นคุณค่าในตนเอง และ**

กลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชา

จิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

รัชนี สุวะมาตย์. **ผลของการฝึกการเห็นคุณค่าในตนเองตามกรอบแนวคิดของซิคโคเน ที่มี**

ต่อระดับเชาวน์อารมณ์และพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.

วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาสารัตถศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

เลิศ อานันทะ. **เทคนิควิธีสอนศิลปะเด็ก**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

วงศ์สิริ แจ่มฟ้า. **ผลของการจัดกิจกรรมบำบัดต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของเด็ก**

สมาธิบกพร่องอายุ 9-12 ปี. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขภาพจิต

ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

วิชา มหาคุณ, สุจิต เจนนพกาญจน์ และ เสาวภาคย์ ศุภนิตย์. **พระราชบัญญัติ จัดตั้งศาล**

เยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 แก้ไข

เพิ่มเติม พ.ศ.2548. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี: กรมพินิจฯ, 2548.

วุฒิ วัฒนสิน. **ศิลปะระดับมัธยมศึกษา**. ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทย

บริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2541.

วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล. **รายงานการศึกษาวิจัย การจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การ**

เรียนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานปฏิรูปการศึกษา

ชั้นพื้นฐาน สกศ., 2543.

ศศิกานต์ ธนะโสธร. **ผลของการมีตำแหน่งเป็นหัวหน้าห้องต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าใน**

ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชา

จิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

ศิริชัย พงษ์วิชัย. **การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์**. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

สรานุช จันทรวันเพ็ญ และ กานดา ผาวงค์. **ประสิทธิผลของโปรแกรมการเสริมสร้าง**

ความเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้ Satir

Model เป็นพื้นฐาน [ออนไลน์]. 2549. แหล่งที่มา: [http://elibrary.rmutl.ac.th/reading/](http://elibrary.rmutl.ac.th/reading/index.php)

[index.php](http://elibrary.rmutl.ac.th/reading/index.php) [2553, เมษายน]

- สมศักดิ์ เจริญศรี. **ผลการสอนตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาจากระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาจากระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- สุพรรณณี ประเสริฐทองกร. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการหลบหนีของเด็กและเยาวชนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.
- สุธารา ไชธาพันธ์. **การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- สุสารี วิวัฒน์ศุกร. **จรรยาวิพากษ์ของวัยรุ่นที่กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ หลักสูตรจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สันติ คุณประเสริฐ. **ปฏิรูปการจัดกิจกรรมทางศิลปศึกษา: ศึกษาสถานศึกษาและทัศนศึกษาดูงานใน ปุณณรัตน์ พิชญ์ไพฑูริย์ (บรรณานุกรม), ศิลปศึกษา : จากทฤษฎีสู่การสร้างสรรค์**, หน้า 54-70. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2557) ฉบับสรุป**. กรุงเทพฯ: สกศ, 2545.
- อนันต์ ทิพย์รัตน์ และคนอื่นๆ. **การศึกษาหลากหลายวัฒนธรรมสำหรับประเทศไทย Multicultural Education for Thailand**. Songklanakarin Journal of Social Sciences and Humanities. 6 (May–Aug. 2000): 171-183.
- อมรา พงศาพิชญ์. **วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- อมรวชิษฐ์ นาครทรรพ. **การบูรณาการการเรียนรู้วัฒนธรรมกับการศึกษาของต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2546.
- อรพรรณ เล้าหัดถพงษ์ภูริ. **สารพินิจ วารสารกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน 2** (กรกฎาคม-กันยายน 2547): 20-22.
- อรุณชา จันทร์เกตุวงษ์. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในการดำรงตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ของจังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.

อารยา ด่านพานิช. **การศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง กับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของเยาวชนผู้กระทำผิดชายและหญิงในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชา จิตวิทยาการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2542.

อุทัย ปัญญาโกณ. **การนำเสนอรูปแบบการศึกษาเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมอาชญา.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาดุขฎีบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็น ผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

อัมไพ ตีรณสาร. **วิธีการสอนศิลปะศึกษา [ออนไลน์].** กรุงเทพฯ: ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและ นาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546. แหล่งที่มา: <http://pioneer.chula.ac.th/~tampai1/> [2553, เมษายน 9]

โอฬาร เข้มมประภาส. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2541.

ภาษาอังกฤษ

Adu-Poku. **African-Centered Multicultural Art Education: An Alternative Curriculum and Pedagogy.** Doctoral dissertation, University of British Columbia, 2002.

Abraham, Michelle M. **Early Adolescent Friendship and Self-Esteem.** Kent State University, 2008.

Abril, Carlos R. **Beyond Content Integration: Multicultural Dimensions in The Application of Music Teaching and Learning.** Doctoral dissertation, Graduate School of The Ohio State University, The Ohio State University, 2003.

Banks, A James and Banks, Cherry A McGEE. **Multicultural Education Issue and Perspectives.** Hoboken: John Wiley & Sons, 2005.

Barron, Rose M. **Exploring Identity Though Self-Portraiture.** Master's Thesis, College of Arts and Sciences, Georgia State University, 2006.

Brostek, Melissa A. **Implementing a Multicultural Art Education.** Master's Thesis, Centran Conneticut State University, 2005.

- Butler, Carol M. **Cultural Awareness Through The Arts: The Success of An Aboriginal Antibias Program for Intermediate Student.** Master's Thesis, Queen's University, 2000.
- Caruso, Hwa Young. **Critical Cultural Inquiry and Multicultural Art Education.** **Electronic Magazine of Multicultural Education** [Online]. 2005. Available from: <http://www.eastern.edu/publications/emme/2005fall/daniels.html> [2009, june 15]
- Clemons, Stephanie. **Developing Multicultural Awareness through Designs Based on Family Cultural Heritage: Application, Impact and Implications.** **The International Journal of Art & Design Education** 24 (November 2005): 288-298.
- Conger, J. J. and Galambos, N. L. **Adolescence and Youth: Psychological Development in a Changing World.** New York: Longman, 1997.
- Delacruz, Elizabeth Manley. **Multiculturalism and Art Education: Myths, Misconceptions, and Misdirections.** **Art Education** 48 (May 1995): 57-61.
- Delacruz, Elizabeth Manley. **Approaches to Multiculturalism in Art Education Curriculum Products: Business as Usual.** **Journal of Aesthetic Education** 30 (Spring 1995): 85-97.
- Desai, Dipti. **Imaging Difference: The Politics of Representaion in Multicultural Art Education.** **Studies in Art Education** 41 (Winter 2000): 114-129.
- Efland, A. D., Freedman, K., & Stuhr, P. **Postmodern Art Education.** Reston: National Art Education Association. 1996.
- Flauto, Margaret. **Art as an Avenue to Enhance Self-Esteem.** Master's Thesis, Education Art Program, Youngstown State University, 1998.
- Martin, Gina. **Teaching Appreciation of Cultural Differences Through Multicultural Art Education.** Master's Thesis, State University of New York, Empire State College, 2006.
- Goldberg, Merryl Ruth. **Arts and Learning: an Integrated Approach to Teaching and Learning in Multicultural and Multilingual Settings.** 2nd ed, New York: Addison Wesley Longman, 2001.
- Hoffman, Diane M. **Culture and Self in Multicultural Education: Reflections on Discourse, Text, and Practice.** **American Educational Research Journal.** 33 (1996): 545-569.

- Juju Masunah, M.Hum. **A Case Study of Multicultural Practices of Two United States Dance Educators: Implications for Indonesian K-9 Dance Education.** Doctoral dissertation, The Ohio State University, 2008.
- Lee, Saly. **SEE, THINK, DO: Multicultural Art Outreach Development in the Jordan Schnitzer Museum of Art at the University of Oregon.** Master's Thesis, Arts and Administration, University of Oregon, 2005.
- Yean-Wan, Patricia. Cultural identity and ethnic representation in arts education: Case studies of Taiwanese festivals in Canada. **Dissertation Abstracts International.** 62 (July 2001): 54-A.
- Luck, Jane. **The Mediating Effect of Art Therapy for Traumatic Bereavement.** Doctoral dissertation, Faculty of Humanities, University of Johannesburg, 2005.
- Luhtanen and Crocker. **Collective Self-Esteem (CSE & CSE-R) Scale.** [Online]. 1992. Available from: <http://www.rcgd.isr.umich.edu/crockerlab/cse.htm#1> [2009, July]
- McCurdy-Fagan, Marcia. **Intergrating Multicultural Arts Across The Curriculum.** Master's Thesis, University of Toronto, 1998.
- McFee, June King. Cultural Diversity and Change: Implications for Art Education. **Cultural Diversity and Structure and Practice of Art Education** pp. 57-62. Virginia: The National Art Education Association, 1998.
- Marte Erin Ostvik-de Wilde. **Building Self-Esteem, Self-Concept, And Positive Peer Relation in Urban School Children: An Analysis of An Empowerment program For Preadolescent Girls.** Master's Thesis, Graduate School, The Ohio State University, 2008.
- Miller-Lachmann, Lyn and Taylor, Lorraine S. **School for all : Educating Children in a Drivese Society.** New York: International Thomson Publishing. 1995.
- Moncrief, Amity K. **Confronting Culture Blindness: An Examination of Culturally Responsible Art Therapy.** Master's Thesis, Department of Art Education, Florida State University, 2007.
- McDonald, Anne M. **A Comparison of The Self-Esteem of Disadvantaged Students in Grades Four, Five and Six Identified as Artistical Talented and Students Not Identified as Artistical Talented.** Doctoral dissertation, Department of Educational Psychology, Oxford Ohio Miami University, 2004.

- Rivera, Herminia J. **A Tale of Two Teachers: Culturally Relevant Teaching Case Studies of Theory And Practice**. Doctoral dissertation, Graduate School of The Ohio State University, 2006.
- Siccone, Frank. **Celebrating Diversity: building Self-Esteem in to day's multicultural classrooms**. Massachusetts: Paramount Publishing, 1995.
- Stuhr, Patricia L. Multicultural Art Education and Social Reconstruction. **Studies in Art Education**. 35 (1994): 171-178.
- The American Art Therapy Association. **About Art Therapy** [Online]. 1998. Available from: <http://www.arttherapy.org/about.html> [2008, june 20]
- Tiedt, Pamela L. **Multicultural teaching**. Massachusetts: Allyn and Bacan, 1986.
- Tomhave, Roger D. Value Base Underlying Conceptions of Multicultural Education: An Analysis of Selected Literature in Art Education. **Studies in Art Education**. 34 (Autumn 1992): p.48-60.
- Turner, Charlotte. **Exploring Social Issues and Value Systems in Contemporary Art Education**. Master's Thesis, College of Arts and Sciences, Georgia State University, 2007.
- Voorhees, Terry. **Confronting Difference in a College Human Diversity Course: Issues in Multicultural Education and Diversity Training in Teacher Education**. Doctoral dissertation, University of Cincinnati, 2004.
- Venesile, John Anthony. **The relationship among personality characteristics, Self-Esteem, and music teaching behaviors in prospective elementary classroom teachers**. Doctoral dissertation, Case Western Reserve University, 1992.
- Wakerley, C. A. **Group Art Therapy with Rape Survivors: A Postmodern, Feminist Study**. Doctoral dissertation, Faculty of Arts, University of Johannesburg, 2005.
- Wasson, Robyn F., Stuhr, Patricia L., Petrovich-Mwaniki, Lois. Teaching Art in the Multicultural Classroom: Six Position Statements. **Studies in Art Education**. 31 (Summer 1990): 234-246.
- Willson, Jennifer Lynne Goodwin. **Expanding Multicultural Discourse: Art Museums and Cultural Diversity**. Master's Thesis, Arts and Administration, University of Oregon, 2005.

Wooden, Tammi C. **Implementing Multicultural Art Education** [Online]. Virginia

Polytechnic Institute and State University: 2004. Available from:

<http://filebox.vt.edu/users/tawooden/multicult.html> [June 2008]

Yang, Gao. **A Limited Review On The Condition of Multicultural Art Education Over The**

Past Decade. Master's Thesis, College of Arts and Sciences, Georgia State

University, 2006.

Young, Bernard and Erickson, Mary. **Multicultural Artworlds: Enduring Evolving, and**

Overlapping Tradition. Reston: National Art Education Association, 2002.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังต่อไปนี้

อาจารย์ ดร. วัชรินทร์ ฐิติอดิศัย

สาขาวิชา ศิลปศึกษา

ภาควิชา ศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ ดร. ขนบพร วัฒนสุขชัย

สาขาวิชา ศิลปศึกษา

ภาควิชา ศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา

ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดร. มฤษฎ์ แก้วจินดา

ตำแหน่ง นักจิตวิทยาปฏิบัติการ

สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

นายสุทธิเวชร์ จันทร์ไพศวี

ตำแหน่ง นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการ

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย

ที่ ศธ 0512.6(2771)/53-0001

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

15 มกราคม 2553

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายอิสมาแอ สมายล์ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ปณรัตน์ พิชญไพบุลย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บ ข้อมูลด้วยแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบสำรวจอัตลักษณ์ส่วนบุคคล และแผนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม กับเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด ปทุมธานี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีอายุ 14-24 ปี ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียด ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายอิสมาแอ สมายล์ ได้ทำการเก็บ ข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-2 ต่อ 612

ที่ ยธ 0651/ ๒๖4.

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี
89 ถ.ปทุม-ลาดหลุมแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

22 กุมภาพันธ์ 2553

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เด็กและเยาวชนเข้าศึกษาดูงาน

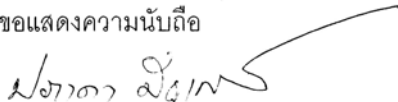
เรียน ผู้อำนวยการหอศิลป์พระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี มีภารกิจหลักในการควบคุมดูแล บำบัดแก้ไข ฟื้นฟูและพัฒนาเด็กและเยาวชน ซึ่งต้องหว่านว่การทำความเข้าใจและรอการพิจารณาของศาล เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับภารกิจของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ทางสถานแรกรับเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี จึงได้มีนโยบายให้เด็กและเยาวชนได้ศึกษาหาความรู้ และได้รับการแก้ไขฟื้นฟูและพัฒนาพฤติกรรมดี ตลอดจนได้รับการบำบัดทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและอารมณ์ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองและการเห็นคุณค่าในภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมไทยแก่เด็กและเยาวชน ทางสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจึงได้จัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ตามหน่วยงานต่างๆ ซึ่งหอศิลป์พระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ เป็นสถานที่ที่มีความเหมาะสม ในการที่เด็กและเยาวชนจะได้เรียนรู้ถึงศิลปะและวัฒนธรรมไทยอย่างชัดเจน เพื่อจะได้นำไปสู่การสร้างเสริมแรงบันดาลใจและความละเอียดอ่อนทางด้านจิตใจ เกิดความภาคภูมิใจในตนเองและภาคภูมิใจในความเป็นไทยที่มีผลงานทางศิลปะที่สวยงาม ประณีต ละเอียดอ่อน

ในการนี้ทางสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานีเข้าศึกษาดูงาน ณ หอศิลป์พระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ในวันอังคารที่ 23 กุมภาพันธ์ 2553 และวันพฤหัสบดีที่ 25 กุมภาพันธ์ 2553 เวลา 10.00น. – 12.00น. โดยแต่ละวันจะมีเด็กและเยาวชน จำนวน 15 คน เจ้าหน้าที่ติดตามควบคุมดูแลเด็กและเยาวชน จำนวน 6 คน (รวมพนักงานขับรถ) ผู้ประสานงาน นายอิสมาแอ สมายล์ โทรศัพท์ 089-2954163

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์จ้กขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปาดา มีชูเสพย์)

ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี

สถานพินิจฯ จ. ปทุมธานี

โทรศัพท์ 0-2593-3787

โทรสาร 0-2593-3787

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เยาวชนได้สำรวจและทำความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ความสามารถ ความภูมิใจ และสิ่งพิเศษในตัวที่มีการแสดงออกที่หลากหลาย
2. เพื่อให้เยาวชนได้สื่อสารลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของตนเองด้วยการอุปมาอุปมัยโดยใช้สัญลักษณ์ ถ่ายทอดผ่านผลงานศิลปะ

สาระสำคัญ

ศิลปินส่วนมากจะใช้การทำงานศิลปะเพื่อแสดงออกว่า เขาคือใคร มีความแตกต่างกับคนอื่น ๆ อย่างไร มีลักษณะพิเศษอย่างไร โดยการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเป็นภาพเหมือนของตนเอง กิจกรรมภาพเหมือนจึงเป็นเสมือนการค้นหาอัตลักษณ์ส่วนตัวผ่านการทำงานศิลปะ เยาวชนจะได้ค้นหาอัตลักษณ์โดยใช้การวาดภาพเหมือนตนเอง เป็นเครื่องมือในการแสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึก ตลอดจนบุคลิกลักษณะ รวมทั้งเป็นการค้นหาและสะท้อนเอกลักษณ์ของตนเองผ่านการวาดภาพเหมือนตนเอง สำหรับเยาวชนจึงเป็นการส่งเสริมให้มีการแสดงออกให้ผู้อื่นรับรู้เกี่ยวกับตัวของพวกเขาเอง

กระบวนการเรียนการสอน

ขั้นเตรียมการ

1. ผู้สอนจัดเตรียมแฟ้มจัดเก็บผลงานของเยาวชนแต่ละคน
2. ผู้สอนวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียน
3. ผู้สอนเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ผู้สอนแนะนำตัวเองและให้เยาวชนแนะนำตัวเองกับครูและเพื่อนในกลุ่ม
2. ผู้สอนชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน
3. ผู้สอนนำเสนอตัวอย่างผลงานศิลปะและถามเยาวชนเกี่ยวกับตัวอย่างผลงานศิลปะ
4. ผู้สอนเป็นผู้อธิบายว่า ศิลปินใช้การทำงานศิลปะในการสร้างสรรค์ภาพเหมือนตนเอง เพื่อแสดงออกว่า พวกเขาคือใคร มีความรู้สึกอย่างไร วัฒนธรรมหรืออัตลักษณ์ของพวกเขาเป็นอย่างไร
5. ผู้สอนจะชี้แนะเยาวชนสู่มุมมองต่างๆ โดยการนำเสนอตัวอย่างภาพเชิงอุปมาอุปมัย (Metaphor)

6. ผู้สอนอธิบายลักษณะของภาพเชิงสัญลักษณ์ที่แสดงออกถึงความรู้สึก
7. ผู้สอนอธิบายความคิดสำคัญที่ปรากฏในผลงานศิลปะ

ชั้นการสอน

1. ผู้สอนแจกเอกสารใบงานและชี้แจงรายละเอียดให้แก่เยาวชน
2. เยาวชนร่วมกันอภิปรายในกลุ่ม โดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลงานภาพเหมือนตนเองของเหล่าศิลปิน อิทธิพลอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม อิทธิพลทางประวัติศาสตร์ การเลือกสื่อวัสดุและการใช้สีส้นในการแสดงออก รวมทั้งอิทธิพลต่อการเลือกใช้เป็นอย่างไร สัญลักษณ์ที่ศิลปินใช้กับวิธีการทางศิลปะที่สื่อแสดงออกถึงอัตลักษณ์เป็นอย่างไร
3. ผู้สอนสาธิตด้วยการทำให้ดูเป็นตัวอย่างในการพัฒนาสัญลักษณ์ไปสู่การแสดงออกไปสู่แนวคิด และเปิดโอกาสให้เยาวชนสอบถามในสิ่งที่สงสัยและไม่เข้าใจ และร่วมแสดงความคิดเห็น และร่วมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของตนเองในด้านต่างๆ
4. เยาวชนลงมือปฏิบัติสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง เริ่มด้วยการร่างภาพต่างๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแนวคิดที่สื่อถึงการแสดงออกอัตลักษณ์ส่วนบุคคลของเยาวชน เมื่อร่างภาพเสร็จก็ลงสีภาพให้สวยงาม

ชั้นประเมิน

1. ผู้สอนประเมินผลงานศิลปะของเยาวชนที่ได้สร้างสรรค์หลังการเรียนการสอน
2. ผู้สอนประเมินจากการสังเกตการมีส่วนร่วมของเยาวชน การอภิปรายแสดงความคิดเห็นและการวิจารณ์ผลงานในชั้นเรียน ดังนี้ 1) การร่วมกันอภิปรายถึงสิ่งที่เยาวชนได้เรียนรู้และการนำเสนอผลงานภาพเหมือนต่อชั้นเรียน การอธิบายหรือบรรยายลักษณะการเลือกใช้สัญลักษณ์ที่ต้องการสื่อ และการร่วมแสดงความคิดเห็น 2) ประเมินจากการสร้างสรรค์ผลงานที่แสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึก อัตลักษณ์และวัฒนธรรม ของเยาวชนที่มีต่อการรับรู้ของเยาวชนหลังการเรียนการสอน
3. ผู้สอนประเมินผลกิจกรรมจากสังเกตความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

สื่อการเรียนการสอน

1. เครื่องฉายภาพ LCD
2. ภาพถ่ายและตัวอย่างผลงานศิลปะ (ภาพเหมือนตนเอง)

วัสดุ / อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. แฟ้มสะสมผลงานของเยาวชนแต่ละคน
2. กระดาษวาดเขียน ดินสอและสีต่างๆ

ใบความรู้ การจัดองค์ประกอบศิลป์

การจัดองค์ประกอบศิลป์ คือ การนำเอาสิ่งต่างๆ ทั้ง เส้น รูปร่าง รูปทรง สี มาวางให้สวยงามหากในการวาดขาดการจัดภาพแล้ว ภาพที่เขียนออกมาจะขาดความสมบูรณ์ หลักการจัดภาพมีดังนี้

1. **สัดส่วน** หมายถึง ความสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสมระหว่างขนาดขององค์ประกอบที่แตกต่างกัน ทั้งขนาดที่อยู่ในรูปทรงเดียวกันหรือระหว่างรูปทรง และรวมถึงความสัมพันธ์กลมกลื่นระหว่างองค์ประกอบทั้งหลายด้วยซึ่งเป็นความพอเหมาะพอดี ไม่มากไม่น้อยขององค์ประกอบทั้งหลายที่นำมาจัดรวมกัน

2. **ความสมดุล หรือ ดุลยภาพ** หมายถึง น้ำหนักที่เท่ากันขององค์ประกอบ ไม่เอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง ในทางศิลปะยังรวมถึงความประสานกลมกลื่น ความพอเหมาะพอดีของ ส่วนต่าง ๆ ในรูปทรงหนึ่ง หรืองานศิลปะชิ้นหนึ่ง การจัดวางองค์ประกอบต่าง ๆ ลงใน งานศิลปกรรมนั้น จะต้องคำนึงถึงจุดศูนย์ถ่วง ในธรรมชาตินั้น ทุกสิ่งสิ่งของที่ทรงตัวอยู่ได้โดยไม่ล้มเพราะมีน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากันทุกด้านฉะนั้น ในงานศิลปะถ้ามองดูแล้วรู้สึกว้างส่วนหนักไป แขนงไป หรือ เบา บางไปก็ จะทำให้ภาพนั้นดูเอนเอียง และเกิดความ รู้สึกไม่สมดุล เป็นการบกพร่องทางความงาม

3. **จังหวะลีลา** หมายถึง การเคลื่อนไหวที่เกิดจากการซ้ำกันขององค์ประกอบเป็นการซ้ำที่เป็นระเบียบ จากระเบียบธรรมดาที่มีช่วงห่างเท่าๆ กัน มาเป็นระเบียบที่สูงขึ้น ซับซ้อนขึ้นจนถึงขั้นเกิดเป็นรูปลักษณะของศิลปะ โดยเกิดจาก การซ้ำของหน่วย หรือการสลับกันของหน่วยกับช่องไฟ หรือเกิดจาก การเลื่อนไหลต่อเนื่องกันของเส้น สี รูปทรง หรือ น้ำหนัก

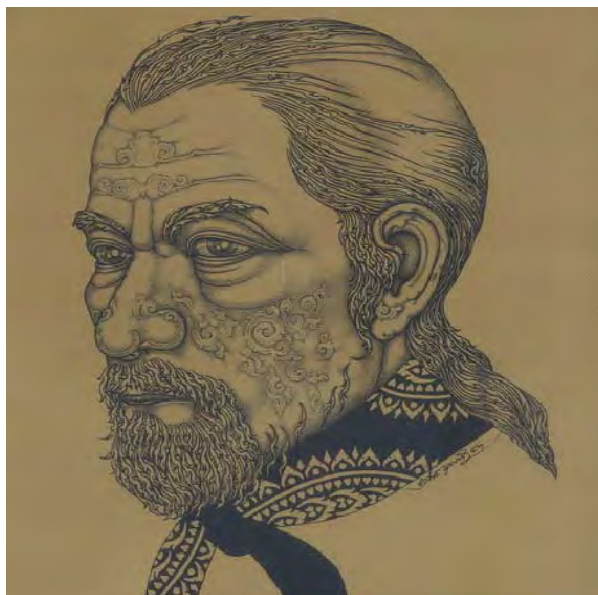
4. **การเน้น** หมายถึง การกระทำให้เด่นเป็นพิเศษกว่าธรรมดาในงานศิลปะจะต้องมี ส่วนใดส่วนหนึ่ง หรือจุดใดจุดหนึ่ง ที่มีความสำคัญกว่าส่วนอื่นๆ ถ้าส่วนนั้นๆ อยู่ปะปนกับส่วนอื่นและมีลักษณะที่เหมือนกัน ก็อาจถูกกลืนหรือถูกส่วนอื่นที่มีความสำคัญน้อยกว่าบดบัง หรือแย่งความ น่าสนใจไปเสียงานที่ไม่มีจุดสนใจ จะทำให้งานดูน่าเบื่อ เหมือนกับลวดลายที่ถูกจัดวางซ้ำกันโดยปราศจากความหมาย หรือเรื่องราวที่น่าสนใจดังนั้น ส่วนนั้นจึงต้องถูกเน้น ให้เห็นเด่นชัดขึ้นมาเป็นพิเศษกว่าส่วนอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้ผลงานมีความงาม สมบูรณ์ ลงตัว และน่าสนใจมากขึ้น

5. **เอกภาพ** หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขององค์ประกอบศิลป์ทั้งด้าน รูปลักษณะและด้านเนื้อหาเรื่องราว เป็นการประสานหรือจัดระเบียบของส่วนต่างๆให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียว เป็นการจัดระเบียบและดุลยภาพ ให้แก่สิ่งที่ขัดแย้งกันเพื่อให้รวมตัวกันได้ โดยการ เชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กัน

ใบความรู้

ภาพเหมือน (Portrait)

อาจเป็นจิตรกรรม, ภาพถ่าย, ประติมากรรม หรือสื่ออื่นๆ ที่เป็นรูปของผู้เป็นแบบ ซึ่งส่วนที่สำคัญที่สุดจะเป็นหน้าและการแสดงออกทางความรู้สึกของผู้เป็นแบบ จุดประสงค์ในการสร้างภาพเหมือนก็เพื่อแสดงความละม้าย, บุคลิก, หรือแม้แต่อารมณ์ของผู้เป็นแบบ งานภาพเหมือนที่มีชื่อที่สุดที่เป็นที่รู้จักกันทั่วโลกคือภาพ “โมนาลิซา” โดย เลโอนาร์โด ดา วินชี เป็นภาพสตรีที่ไม่ทราบชื่อที่มีรอยยิ้มปริศนา

ศิลปินส่วนมากจะใช้การทำงานศิลปะเพื่อแสดงออกว่า เขาคือใคร มีความแตกต่างกับคนอื่น ๆ อย่างไร มีลักษณะพิเศษอย่างไร โดยการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเป็นภาพเหมือนของตนเอง กิจกรรมภาพเหมือนจึงเป็นเสมือนการค้นหาอัตลักษณ์ส่วนตัวผ่านการทำงานศิลปะ เขาวงحنจะได้ค้นหาอัตลักษณ์โดยใช้การวาดภาพเหมือนตนเอง เป็นเครื่องมือในการแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึก ตลอดจนบุคลิกลักษณะ รวมทั้งเป็นการค้นหาและสะท้อนเอกลักษณ์ของตนเองผ่านการวาดภาพเหมือนตนเอง สำหรับเขาวงحنจึงเป็นการส่งเสริมให้มีการแสดงออกให้ผู้อื่นรับรู้เกี่ยวกับตัวของพวกเขาเอง

โจทย์ ให้เขาวงحنวาดภาพเหมือนตัวเองที่แสดงออกถึงความเป็นตัวตนของเขาวงحنเอง โดยใช้สิ่งต่างๆ ประกอบในภาพที่สามารถแสดงออกหรือสื่อออกมา ในลักษณะการอุปมาอุปมัย ซึ่งแสดงถึงตัวตนของเขาวงحنได้ ว่าเขาวงحنคือใคร มีความแตกต่างกับคนอื่น ๆ อย่างไร มีลักษณะพิเศษในตัวเองเช่นไร มีบุคลิกลักษณะที่เป็นของตัวเองเช่นไร จำนวน 1 ภาพ พร้อมลงสีให้สวยงาม โดยมีภาพถ่ายของตนเองเป็นแบบประกอบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เยาวชนเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นผ่านการเดินทางท่องเที่ยว
2. เพื่อให้เยาวชนเรียนรู้และทำความรู้จักการดำรงชีวิตของผู้คนในชุมชนรอบตัว
3. เพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้และเปิดรับและยอมรับรูปแบบประเพณีและวัฒนธรรมของผู้คนที่แตกต่างกันและมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน

สาระสำคัญ

“วัฒนธรรม” เป็นวิถีชีวิตของมนุษย์กลุ่มต่างๆ ซึ่งหมายถึง ชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ ในทุกแห่งทุกมุมของชีวิต วิธีการหนึ่งที่จะทำให้เข้าใจวัฒนธรรมก็คือ “การเดินทางท่องเที่ยว” การเดินทางท่องเที่ยวเป็นการเรียนรู้การดำรงชีวิตของผู้คนในแต่ละสถานที่ และยังทำให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้คน ไม่ว่าจะเพื่อนร่วมเดินทางหรือผู้คนที่ได้ประสพพบเจอกันระหว่างการเดินทาง การเรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของผู้คนรอบๆ ตัวที่แตกต่างกันและหลากหลาย รวมทั้งเรียนรู้ “ค่านิยม” ที่เป็นความคิดและแนวปฏิบัติที่สมาชิกในสังคมนั้นๆ ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าถูกต้องดีงาม หรือมาตรฐานการประพฤติปฏิบัติในสังคม

การเดินทางท่องเที่ยวทำให้เกิดการเรียนรู้ที่จะเปิดรับและยอมรับความแตกต่าง แต่ก่อนที่จะเริ่มเดินทางท่องเที่ยวก็ต้องมีเอกสารที่จะอนุญาตให้พวกเขาได้เที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ เสียก่อน ซึ่งเอกสารสำคัญในการท่องเที่ยวนั้นก็คือ “หนังสือเดินทาง” หนังสือเดินทางเป็นเอกสารที่ทางราชการจัดทำขึ้นมา เพื่อให้เดินทางออกจากประเทศที่ตนเองถือกำเนิด หนังสือเดินทางยังเป็นสิ่งอนุญาตให้เดินทางท่องเที่ยวไปทั่วโลก และเป็นการบันทึกประสบการณ์ความภูมิใจจากการท่องเที่ยว รวมทั้งอัตลักษณ์หรือเอกลักษณ์ของบุคคลก็ถูกบรรจุไว้ในหนังสือเดินทาง เพื่อแสดงออกความเป็นตัวตนของบุคคลนั้นๆ หรือลักษณะของกลุ่มที่บุคคลนั้นเป็น บุคคลหนึ่งคนอาจจะมียุทธศาสตร์หรือมีลักษณะของกลุ่มในเวลาเดียวกัน หลายบทบาทหรือหลายกลุ่มที่แสดงความเป็นตัวตนของคนนั้น เช่น เยาวชนคนหนึ่งอาจจะมีบทบาทเป็นลูก เป็นเพื่อน เป็นนักกีฬา เป็นเยาวชน เป็นกลุ่มเด็กวัยรุ่น เป็นกลุ่มคนไทย เป็นต้น โดยเยาวชนคนดังกล่าวสามารถเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มต่างๆ ที่กล่าวมาในเวลาเดียวกัน

กระบวนการเรียนการสอน

ขั้นเตรียมการ

1. ผู้สอนจัดเตรียมตัวเล่มหนังสือเดินทาง
2. ผู้สอนจัดเตรียมตราขายสัญลักษณ์ของสถานพินิจฯ หรือตราขายสัญลักษณ์อื่นๆ ตามความเหมาะสม ผู้สอนจะป้อนตราขายสัญลักษณ์ดังกล่าวลงในหนังสือเดินทาง

ชั้นนำ

1. ผู้สอนชี้แจงกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่เยาวชน
2. ผู้สอนและเยาวชนร่วมแสดงบทบาทสมมติ ในสถานการณ์ของกลุ่มทัวร์กลุ่มหนึ่งที่กำลังจะเดินทางไปท่องเที่ยวโดยหมู่คณะ ด้วยรถทัวร์และกำลังผ่านด่านตรวจของเจ้าหน้าที่
3. ผู้สอนจะเป็นผู้พูดแนะนำเที่ยวการเดินทาง (คล้ายกับประชาสัมพันธ์ของสนามบินที่ประกาศผ่านลำโพงเครื่องขยายเสียงให้ผู้โดยสารทราบถึงเที่ยวบินสายต่างๆ ดังที่เราเคยได้ยินกันตามสนามบิน) ยกตัวอย่างเช่น นี่คือการเดินทางที่จะพาท่านเดินทางไป (ทุกๆที่ในโลก) โดยจะออกจากประตูทางออกที่ ๑๕ ในเวลา ๘.๓๐ นาฬิกา ตามเวลามาตรฐาน ให้ผู้เดินทางไปเที่ยวที่ช่องเก็บตัวแสดงตัว และการเดินทางนี้จะเดินทางกลับมาถึงที่ประตูทางเข้าที่ ๑ ในเวลา ๙.๓๐ นาฬิกา ตามเวลามาตรฐาน การท่องเที่ยวของกลุ่มศิลปะนี้ เราเชื่อว่าเราจะพาคุณได้บินไปสู่จินตนาการ เปิดโลกทัศน์ของท่านผู้ร่วมการเดินทาง

ขั้นการสอน

1. ผู้สอนเปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแสดงบทบาทสมมติที่แสดง
2. ผู้สอนอธิบายการเรียนรู้เกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญ เนื้อหาเกี่ยวกับความหมายของค่านิยม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และอัตลักษณ์ โดยเปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีโอกาสซักถาม และร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรายละเอียดของอัตลักษณ์หรือเอกลักษณ์ของเยาวชนเอง (อะไรคือสิ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นตัวพวกเขา และความแตกต่างของกลุ่มที่พวกเขาเป็น)
3. ผู้สอนอธิบายว่าเราสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างมากมายจากผู้คนที่มีความแตกต่างกัน โดยจะให้เยาวชนลุกขึ้นยืนและพูดถึงสิ่งที่มีลักษณะเฉพาะตัวเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของพวกเขา ผู้สอนจะคอยสังเกตและบันทึกรายละเอียดที่โดดเด่นของเยาวชน ที่สามารถระบุพื้นที่หลังที่แตกต่างของพวกเขา ผู้สอนจะแจกจ่ายสติ๊กเกอร์ ข้อความว่า “คุณคือคนพิเศษ” “You are Special” ให้เยาวชนแต่ละคนในชั้นเรียนและบอกว่ามันเป็นสิ่งที่ดีมากที่เขามีเอกลักษณ์เฉพาะซึ่งมีความพิเศษ พร้อมทั้งทุกๆคนในชั้นเรียนก็สามารถเรียนรู้บางสิ่งจากเพื่อนร่วมชั้นของพวกเขาในเวลาเดียวกัน
4. ผู้สอนจะแจกวัสดุและอุปกรณ์ในการทำเล่มหนังสือเดินทางให้กับเยาวชนแต่ละคน พร้อมทั้งแจกจ่ายรูปถ่ายของเยาวชนแต่ละคน

5. เยาวชนทำหนังสือเดินทางด้วยตนเอง โดยติดภาพถ่ายของตนเองติดบนตัวเล่มหนังสือเดินทาง พร้อมทั้งเซ็นชื่อของเยาวชนได้รูปภาพ

6. เยาวชนกรอกรายละเอียดต่างๆ ในเล่มหนังสือเดินทาง เช่น ชื่อ-นามสกุล อายุ ชั้น และเอกลักษณ์ของพวกเขาลงในตัวเล่มของเยาวชน เช่น ภาษาที่ใช้ ลักษณะท่าทาง อุปนิสัย การแต่งกาย อาหาร นิสัยการบริโภค ความสามารถ ดาราหรือศิลปินคนโปรด คนที่มีชื่อเสียงที่ชอบ กีฬาที่ชอบ การทักทาย ความเชื่อและทัศนคติ

7. เยาวชนประดับประดาตกแต่งตัวเล่มหนังสือเดินทางของตนเองให้สวยงามและมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน

8. เยาวชนแลกเปลี่ยนกันอ่านและชื่นชมเล่มหนังสือเดินทางของตนเองกับเพื่อนร่วมกลุ่ม

9. เยาวชนร่วมกันอภิปรายและครูผู้สอนสรุปบทเรียน

10. เยาวชนนำเสนอผลงานเล่มหนังสือเดินทาง

11. ตัวเล่มหนังสือเดินทางจะติดตัวเยาวชนเพื่อใช้ป้มนำแสดงการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป

ขั้นประเมิน

1. ผู้สอนประเมินผลงานของเยาวชนที่ได้สร้างสรรค์หลังการเรียนการสอน
2. ผู้สอนประเมินจากการสังเกตการมีส่วนร่วมของเยาวชน การอภิปรายแสดงความคิดเห็นและการวิจารณ์ผลงานในชั้นเรียน ดังนี้ 1) เยาวชนมีความเข้าใจความหมายของวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมและประเพณี 2) เยาวชนมีความเข้าใจอัตลักษณ์ของตนเอง 3) เยาวชนได้ทำหนังสือเดินทางของตัวเองที่บรรจุภาพถ่าย ชื่อ-นามสกุล อายุ ชั้นเรียนและอัตลักษณ์ของเยาวชน 4) เยาวชนมีความเข้าใจและยอมรับอัตลักษณ์เฉพาะตัวของเพื่อนในชั้นเรียน
3. ผู้สอนประเมินผลกิจกรรมจากสังเกตความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

สื่อการเรียนการสอน

1. เครื่องฉายภาพ LCD
2. ตัวอย่างผลงาน

วัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. รูปถ่ายของเยาวชน
2. กระดาษ / ดินสอ / ปากกา
3. กาวยาง กาวลาเท็กซ์
4. ที่ป้มนำแสดง / ที่เย็บกระดาษ

นักกีฬาที่ซอบ ศิลปะที่เขียนหน้า ศิลปะที่เขียนหน้า
ดาวสามไปรอด แสงใจ
ความสามารถที่ แสงใจที่ซอบ
สติประจำใจ มากมายไม่ซอบ

นาย วิภาจ
สัญชาติ ไทย เพศ ชาย
12 มกราคม 2535
ส่วนสูง 165 สถานที่เกิด จ. นครสวรรค์
ชื่อ อ. เมื่อน จ. ปทุมธานี

นักกีฬาที่ซอบ ศิลปะ
ดาวสามไปรอด ซอบ
ความสามารถที่ แสงใจ
สติประจำใจ เขียนแล้วจำชื่อดาว สิ่ง
ความ

นาย วิภาจ
สัญชาติ ไทย ชื่อจริงไทย เพศ ชาย
เกิด มิถุนายน 2535
ส่วนสูง 165 สถานที่เกิด ปทุมธานี
บ้านเลขที่ รวม อ. เมื่อน
เลขที่โรงเรียน 12000 อาคารที่ ทำบัตร

ตัวอย่างผลงานของเยาวชน “กิจกรรม : หนังสือเดินทาง”

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้ค่านิยมส่วนตัว ค่านิยมของชุมชนผ่านอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม
2. เพื่อให้เยาวชนได้ตรวจสอบมรดกของบรรพบุรุษและมรดกของชาติ

สาระสำคัญ

“ค่านิยม” คือความคิดและแนวปฏิบัติที่สมาชิกในสังคมส่วนใหญ่เห็นว่าถูกต้องดีงาม หรือมาตรฐานการประพฤติปฏิบัติในสังคม เป็นสิ่งที่กลุ่มสังคมหนึ่งเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีค่าควรแก่การกระทำ น่ากระทำ หรือเห็นว่าถูกต้อง ค่านิยมจึงเสมือนหางเสือเรือที่จะบังคับเรือไปทิศทางต่างๆ ตามที่สังคมต้องการ ค่านิยมบางอย่างขึ้นอยู่กับลักษณะของสังคมและสภาพแวดล้อมทางสังคม เมื่อสภาพของสังคมมีความเปลี่ยนแปลงไปจนไม่สามารถรักษาไว้ได้ค่านิยมอย่างใหม่ก็จะเกิดขึ้นมาแทนที่ “วัฒนธรรม” คือมรดกแห่งสังคม วัฒนธรรมเกิดขึ้นจากการประพฤติปฏิบัติร่วมกัน เป็นแนวเดียวกัน สืบทอดเป็นมรดกทางสังคมกันมาจากรุ่นสู่รุ่น เราสามารถอธิบายความหมายของพฤติกรรมและสิ่งต่างๆ ด้วยการบอกเล่าหรือประดิษฐ์มาเป็นสัญลักษณ์ แหล่งการเรียนรู้และศึกษามรดกทางวัฒนธรรมของสังคมมีจำนวนมากมาย หนึ่งในสถานที่นั้นก็คือ คือ “พิพิธภัณฑ์” เป็นสถาบันที่ไม่หวังผลกำไร ทำหน้าที่รวบรวม สงวนรักษา ศึกษาวิจัยและจัดแสดงสิ่งซึ่งเป็นหลักฐานที่มีความสำคัญแก่มนุษย์และสิ่งแวดล้อม โดยมีความมุ่งหมายเพื่อการค้นคว้า การศึกษา และความเพลิดเพลิน พิพิธภัณฑ์ครอบคลุมถึงหอศิลป์ หอสมุด โบราณสถาน อนุสรณ์สถาน เป็นต้น

กระบวนการเรียนการสอน

ขั้นเตรียมการ

1. ผู้สอนกำหนดสถานที่สำหรับการศึกษานอกสถานที่ดูงานศิลปะและวางแผนร่วมกับกับเยาวชนเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะไปปฏิบัติ แผนการเดินทาง ค่าใช้จ่าย และข้อตกลงที่เยาวชนต้องปฏิบัติร่วมกัน
2. ผู้สอนดำเนินการทางด้านเอกสาร การขออนุญาตจากบุคคลสำคัญต่างๆ เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง และเจ้าของสถานที่ซึ่งเป็นที่หมายในการศึกษา
3. ผู้สอนอธิบายความรู้ที่เกี่ยวกับประเภทของกิจกรรมศึกษาดูงานศิลปะ จากแหล่งการเรียนรู้นอกสถานที่ และวิธีการศึกษาศิลปะนอกสถานที่

ขั้นนำ

1. ผู้สอนชี้แจงกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่เยาวชน
2. ผู้สอนอธิบายความรู้ที่เกี่ยวกับประเภทของกิจกรรมศึกษาดูงานศิลปะ จากแหล่งการเรียนรู้ฐานนอกสถานที่ และวิธีการศึกษาศิลปะนอกสถานที่

ขั้นการสอน

1. ผู้สอนกำหนดคำสั่งการปฏิบัติ ให้เยาวชนสำรวจสาระความรู้เกี่ยวกับประเภทรูปแบบของงานทัศนศิลป์หลักการจัดองค์ประกอบในงานทัศนศิลป์ รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลภายในสถานที่จัดแสดงงาน จากวิทยากร (ถ้ามี) หรือเอกสารสูจิบัตรประกอบการแสดงนิทรรศการ

2. ให้เยาวชนเลือกผลงานศิลปะที่ตนสนใจจะศึกษา คนละ 1 ผลงาน ทำการบันทึกโดยการวาดภาพร่าง ด้วยดินสอ ปากกาหรือดินสอสี ลงในสมุดร่างภาพพร้อมทั้งจดบันทึกความรู้ข้อสังเกตที่ค้นพบ และเขียนวิเคราะห์ผลงาน เช่น ทัศนธาตุที่ปรากฏให้เห็นในงานศิลปะนั้นๆ และศิลปินผู้สร้างผลงานได้นำหลักการจัดองค์ประกอบในวิธีการใด มาใช้ในการสร้างสรรค์งานของตน รวมถึงสาระความรู้อื่นๆ เช่น เทคนิคและอุปกรณ์ที่ศิลปินใช้ ประวัติของศิลปิน ฯลฯ

3. ผู้สอนแนะนำเยาวชนถึงวิธีการศึกษาดูงานศิลปะ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) ยืนอยู่ตรงหน้างานศิลปะ และศึกษาทุกๆ ส่วนของผลงาน (ส่วนประกอบในงานศิลปะ) จากนั้นจึงหลับตาลง แล้วนึกภาพของผลงานศิลปะนั้น ถ้าหากความทรงจำของผลงานนั้นไม่ถูกต้อง ให้ลืมตาขึ้นและตรวจสอบผลงานอีกครั้งอย่างละเอียดถี่ถ้วน หลังจากนั้นจึงหลับตาแล้วลองนึกภาพผลงานอีกครั้ง วิธีการดังกล่าวนี้ทำให้ผู้ชมงานสามารถมองดูผลงานได้อย่างละเอียดถี่ถ้วนมากขึ้น มองเห็นได้อย่างชัดเจนและจดจำผลงานศิลปะได้

2) ตีกรอบขอบเขตลงในส่วนที่เป็นรายละเอียดของผลงานศิลปะ โดยกำหนดเป้าหมายตรงตำแหน่งที่ก่อให้เกิดความดึงดูดใจและน่าสนใจเป็นพิเศษ จัดวางความสมดุลของภาพภายในกรอบนั้น แล้วจึงวาดภาพร่างเล็กๆ ภายในขอบเขตนั้นตามที่มองเห็น วิธีการนี้ทำให้ผู้ชมผลงานสามารถพินิจวิเคราะห์โครงสร้างในรายละเอียดที่มีลักษณะสำคัญ เพื่อค้นหาวิธีการสร้างงานภายในผลงานนั้น อีกทั้งยังเป็นการสร้างงานศิลปะส่วนบุคคล ด้วยการคัดเลือกเอาจากบางส่วนในผลงานศิลปะต้นฉบับ

3) การร่างภาพผลงานศิลปะ ทั้งศิลปินและผู้เรียนศิลปะจะฝึกฝนตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยการวาดเส้น คัดลอกผลงานศิลปะต้นฉบับในพิพิธภัณฑ์ศิลปะ เพื่อฝึกการสังเกตสิ่งที่มองเห็นให้เป็นนิสัย สำหรับผู้ชมงานศิลปะนั้น ไม่จำเป็นที่จะต้องคัดลอกผลงานศิลปะด้วยทักษะความชำนาญ การใช้ดินสอหรือปากการ่างภาพนั้น เพียงเพื่อขยายความรู้ในงานศิลปะที่ตนสนใจ

4) เยาวชนวิเคราะห์ผลงานศิลปะ ด้วยการเขียนแสดงความคิดเห็น โดยเลือกผลงานที่มีหัวเรื่องหรือสาระสำคัญของเรื่องราวคล้ายคลึงกัน แต่มาจากวัฒนธรรมที่หลากหลายแตกต่างกัน 3 รูปแบบผลงาน เลือกผลงานศิลปะในพิพิธภัณฑ์ศิลปะหรือจากหนังสือ หรือจากห้องแสดงภาพ

ศิลปะ เพื่อนำมาวิเคราะห์ดังต่อไปนี้ • ประเพณีและประวัติศาสตร์มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานเหล่านี้หรือไม่ อย่างไร • ผลงานศิลปะแสดงถึงสภาพสังคม ศาสนา หรือเศรษฐกิจหรือไม่ • สังคมมีอิทธิพลต่อผลงานศิลปะเหล่านี้ในแนวทางใด • ผลงานศิลปะในแต่ละชั้นจะมีความแตกต่างกันอย่างไร ถ้าสร้างสรรค์โดยวัฒนธรรมอื่น ในยุคสมัยอื่นหรือจากรูปแบบ(style) อื่น • รูปแบบของศิลปะ (style of art) ใดที่ปรากฏในผลงานแต่ละชั้น • วัฒนธรรมหรือกฎเกณฑ์ทางรสนิยมใดที่สังเกตเห็นได้ในแต่ละผลงาน • วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในแต่ละชั้นคืออะไร

ขั้นประเมิน

1. ผู้สอนประเมินผลงานจากภาพร่างผลงานศิลปะที่เยาวชนได้ตัดลอกไว้
2. ผู้สอนประเมินจากการสังเกตการมีส่วนร่วมของเยาวชน การอภิปรายแสดงความคิดเห็นและการวิจารณ์ผลงานในชั้นเรียน ดังนี้ 1) ประเมินความเข้าใจจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของเยาวชน จากสมุดบันทึกหรือสมุดร่างภาพ 2) ประเมินทัศนคติจากข้อเขียนที่วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นต่อผลงานศิลปะของเยาวชน
3. ผู้สอนประเมินผลกิจกรรมจากสังเกตความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

วัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. กระดาษวาดเขียน / ดินสอ / ยางลบ / สี
2. หนังสือประกอบ / ภาพประกอบ

ใบความรู้เกี่ยวกับวิธีการศึกษาดูงานศิลปะ

การดูงานศิลปะนั้น ให้เยาวชนเลือกผลงานศิลปะที่ตนเองสนใจจะศึกษา คนละ 1 ผลงาน ทำการบันทึกโดยการวาดภาพร่าง ด้วยดินสอ ปากกาหรือดินสอสี ลงในสมุดร่างภาพพร้อมทั้งจดบันทึกความรู้ ข้อสังเกตที่ค้นพบ และเขียนวิเคราะห์ผลงานที่ปรากฏให้เห็นในงานศิลปะนั้นๆ และศิลปินผู้สร้างผลงานได้นำหลักการจัดองค์ประกอบในวิธีการใดมาใช้ในการสร้างสรรค์งานของตน รวมถึงสาระความรู้อื่นๆ เช่น เทคนิคและอุปกรณ์ที่ศิลปินใช้ ประวัติของศิลปิน ฯลฯ

วิธีการศึกษาดูงานศิลปะ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. ยืนอยู่ตรงหน้างานศิลปะ

(คำอธิบาย) ยืนอยู่ตรงหน้างานศิลปะ และศึกษาทุกๆ ส่วนของผลงาน (ส่วนประกอบต่างๆ ในงานศิลปะ) จากนั้นจึงหลับตาลงแล้วนึกภาพของผลงานศิลปะนั้น ถ้าหากความทรงจำของผลงานนั้นไม่ถูกต้อง ให้ลืมตาขึ้นและตรวจสอบผลงานอีกครั้งอย่างละเอียดถี่ถ้วน หลังจากนั้นจึงหลับตาลงแล้วลองนึกภาพผลงานอีกครั้ง วิธีการดังกล่าวนี้ทำให้ผู้ชมงานสามารถมองดูผลงานได้อย่างละเอียดถี่ถ้วนมากขึ้น มองเห็นได้อย่างชัดเจนและจดจำผลงานศิลปะได้

๒. ตีกรอบขอบเขต (ในใจ) ตรงตำแหน่งที่น่าสนใจเป็นพิเศษในภาพ

(คำอธิบาย) ตีกรอบขอบเขตลงในส่วนที่เป็นรายละเอียดของผลงานศิลปะ โดยกำหนดเป้าหมายตรงตำแหน่งที่ก่อให้เกิดความดึงดูดใจและน่าสนใจเป็นพิเศษ จดวางความสมดุลของภาพภายในกรอบนั้น แล้วจึงวาดภาพร่างเล็กๆ ภายในขอบเขตนั้นตามที่มองเห็น วิธีการนี้ทำให้ผู้ชมผลงานสามารถพินิจพิเคราะห์โครงสร้างในรายละเอียดที่มีลักษณะสำคัญ เพื่อค้นหาวิธีการสร้างงานภายในผลงานนั้น อีกทั้งยังเป็นการสร้างงานศิลปะส่วนบุคคล ด้วยการคัดเลือกเอาจากบางส่วนของผลงานศิลปะต้นฉบับ

๓. วาดภาพร่างเล็กๆ

(คำอธิบาย) การร่างภาพผลงานศิลปะ ทั้งศิลปินและผู้เรียนศิลปะจะฝึกฝนตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยการวาดเส้น คัดลอกผลงานศิลปะต้นฉบับในพิพิธภัณฑ์ศิลปะ เพื่อฝึกการสังเกตสิ่งที่มองเห็นให้เป็นนิสัย สำหรับผู้ชมงานศิลปะนั้น ไม่จำเป็นที่จะต้องคัดลอกผลงานศิลปะด้วยทักษะความชำนาญ การใช้ดินสอหรือปากการ่างภาพนั้น เพียงเพื่อขยายความรู้ในงานศิลปะที่ตนสนใจ

๔. วิเคราะห์ผลงานภาพด้วยการเขียนแสดงความคิดเห็น (จากใบงานที่ให้ไป)

(คำอธิบาย) วิเคราะห์ผลงานศิลปะด้วยการเขียนแสดงความคิดเห็น โดยเลือกผลงานที่มีหัวข้อหรือสาระสำคัญของเรื่องราวคล้ายคลึงกัน แต่มาจากวัฒนธรรมที่หลากหลายแตกต่างกัน

ใบงาน : กิจกรรมทัศนศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรม

คำสั่ง ให้เยาวชนเลือกผลงานศิลปะที่เยาวชนชื่นชอบ และเขียนบรรยายในหัวข้อดังต่อไปนี้

ชื่อผลงาน ชื่อศิลปิน..... เทคนิค.....

1. ให้เยาวชนเขียนบรรยายลักษณะรายละเอียดสิ่งต่างๆ ที่ปรากฏให้เห็นในผลงานศิลปะชิ้นนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. เมื่อเยาวชนได้เห็นผลงานศิลปะชิ้นนี้ เยาวชนมีความรู้สึกอย่างไรบ้างต่อผลงานชิ้นนี้

.....

.....

.....

.....

.....

3. อิทธิพลของวัฒนธรรมประเพณีใดบ้าง ที่ได้ปรากฏให้เห็นในผลงานศิลปะชิ้นนี้

.....

.....

.....

4. ผลงานศิลปะที่เยาวชนเห็น ได้แสดงถึงสภาพสังคม ศาสนา เศรษฐกิจ ในลักษณะเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

5. เยาวชนคิดว่าวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะชิ้นนี้ของศิลปิน คือ

.....

.....

.....

ชื่อเยาวชน.....

ตัวอย่างภาพ “กิจกรรม : ทักษะศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรม”

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เยาวชนตระหนักรู้ความเป็นส่วนหนึ่งและได้รับการยอมรับจากเพื่อน โรงเรียน ชุมชน ผ่านประเพณีเนื่องในวันสำคัญ ด้วยมิตรภาพและความผูกพัน
2. เพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างและหลากหลายผ่านการทำงานศิลปะ
3. เพื่อให้เยาวชนได้แสดงออกทางวัฒนธรรมของตนเองผ่านงานศิลปะ

สาระสำคัญ

การเฉลิมฉลองเนื่องในวันสำคัญเป็นการรวมตัวกันของกลุ่มคนจำนวนมาก ที่มาจากสถานที่ต่างๆ โดยมารวมตัวกันด้วยวัตถุประสงค์แตกต่างกัน เช่น การรวมตัวกันฉลองเนื่องในวันเกิด การรวมตัวกันฉลองเนื่องในวันแต่งงาน การรวมตัวกันเนื่องในวันทางศาสนา การรวมตัวกันฉลองเนื่องในโอกาสการสำเร็จการศึกษา การทำงาน เป็นต้น ผู้คนแต่ละครอบครัวหรือแต่ละชุมชนก็มีเอกลักษณ์และขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกันไป และมีบรรยากาศที่แตกต่างกันไป ยกตัวอย่าง เช่น การเฉลิมฉลองในวัน “งานแต่งงาน” ซึ่งเป็นพิธีกรรมที่สำคัญที่สุดแห่งชีวิตรัก ที่จัดขึ้นท่ามกลางความยินดีปรีดาของคู่รักและสักขีพยาน เพื่อประกาศความเป็นสามี-ภรรยากันในงานพิธีนั้น ว่าที่สามีจะเรียกว่าเจ้าบ่าว ส่วนว่าที่ภรรยาเรียกว่าเจ้าสาว เรียกรวมกันเป็น คู่บ่าวสาว การแต่งงานถือเป็นการเริ่มต้นสำหรับการใช้ชีวิตคู่ที่ถูกต้องและสมบูรณ์ของหมู่วมวลมนุษยชาติ การที่จะแต่งงานกันได้นั้น ทั้งฝ่ายหญิงและฝ่ายชายต้องเห็นพ้องต้องกันและอยู่ในวัยอันพอเหมาะสมควร มีหน้าที่การงานที่ดีสามารถพาครอบครัวให้อยู่รอดได้ ประเพณีและวัฒนธรรมของการแต่งงานก็แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น และเปลี่ยนไปตามยุคสมัย ภาพบรรยากาศและรายละเอียดต่างๆ ปรากฏให้เห็นในงานแต่งงานแต่ละชุมชนหรือท้องถิ่น ก็มีความหลากหลายและแตกต่างกันไป แต่ความเหมือนอย่างหนึ่งก็คือ เป็นวันสำคัญของครอบครัวหรือชุมชนที่แสดงออกถึงการเฉลิมฉลองแสดงความยินดีของผู้คนด้วยมิตรภาพและความผูกพัน

กระบวนการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ผู้สอนชี้แจงกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่เยาวชนและสอบถามเยาวชนถึงประสบการณ์เกี่ยวกับการเคยมีส่วนร่วมในงานเฉลิมฉลองอะไรบ้าง

2. ผู้สอนนำเสนอตัวอย่างภาพผลงานศิลปะ และตั้งคำถามให้เยาวชนบอกถึงสิ่งที่เยาวชนเห็นในภาพ
3. ผู้สอนกับเยาวชนร่วมกันอภิปราย การจัดวางรูปทรง การใช้สีเส้นและบรรยากาศ การเฉลิมฉลองในวันสำคัญจากผลงานศิลปะที่ศิลปินถ่ายทอด

ขั้นการสอน

1. ผู้สอนอธิบายการใช้องค์ประกอบทางด้านศิลปะที่ปรากฏในภาพจิตรกรรมที่นำมาเป็นตัวอย่าง และสอบถามเยาวชนถึงประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมในวันแต่งงาน การแต่งตัวของผู้ร่วมงานแต่งงาน เยาวชนอธิบายบรรยากาศงานแต่งงานที่ได้เคยเข้าร่วมหรือที่เคยรับรู้ผ่านสื่อต่างๆ
2. ผู้สอนถามคำถามเยาวชนถึงประสบการณ์ของเยาวชนที่เคยไปร่วมงานเฉลิมฉลองวันสำคัญอื่นๆ ว่ามีอะไรบ้าง และให้เยาวชนพูดถึงการแต่งกายของเยาวชน และเยาวชนอยากสวมใส่เครื่องแต่งกายอย่างไรเพื่อเข้าร่วมกิจกรรม ดนตรีในงานเป็นอย่างไรบ้าง
3. ผู้สอนถามคำถามว่างานพิธีใดที่เป็นส่วนหนึ่งของขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นการเฉลิมฉลองเนื่องในวันสำคัญๆ
4. ผู้สอนแจกกระดาษและสีเพื่อให้เยาวชนวาดภาพ โดยแบ่งเป็นกลุ่มๆ ละ 3 คน วาดภาพงานเฉลิมฉลองเนื่องในวันสำคัญๆ ที่เยาวชนทั้ง 3 คนได้เคยเข้าร่วม
5. เยาวชนในกลุ่มร่วมกันระดมความคิดเห็นและตกลงกัน ถึงภาพภาพงานเฉลิมฉลองใดที่กลุ่มจะถ่ายทอดออกมาเป็นผลงาน โดยผู้สอนสนับสนุนส่งเสริมให้เยาวชนวาดภาพรายละเอียดต่างๆ เช่น สิ่งที่เป็นเครื่องแต่งกายและสีหน้าท่าทาง บรรยากาศในงาน ดังเช่น งานเฉลิมฉลองวันเกิด ก็อาจให้เยาวชนวาดภาพหมวกที่สวมใส่ เป็นต้น

ขั้นประเมิน

1. ผู้สอนประเมินผลงานศิลปะของเยาวชนที่ได้สร้างสรรค์หลังการเรียนการสอน
2. ผู้สอนประเมินจากการสังเกตการมีส่วนร่วมของเยาวชน การอภิปรายแสดงความคิดเห็นและการวิจารณ์ผลงานในชั้นเรียน ดังนี้ 1) เยาวชนสามารถบอกถึงผลงานที่เยาวชนพยายามสื่อสารออกมาได้ 2) เยาวชนสามารถอธิบายขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างและหลากหลาย 3) เยาวชนตระหนักรู้ความเป็นส่วนหนึ่งและได้รับการยอมรับจากเพื่อน โรงเรียน ชุมชน ผ่านประเพณีเนื่องวันสำคัญด้วยมิตรภาพและความผูกพัน จากการสังเกตของผู้สอน
3. ผู้สอนประเมินผลกิจกรรมจากสังเกตความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

วัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. สมุดบันทึกหรือสมุดว่างภาพ

ใบความรู้

กิจกรรม “ การเฉลิมฉลองเนื่องในวันสำคัญ ”

การเฉลิมฉลองเนื่องในวันสำคัญเป็นการรวมตัวกันของกลุ่มคนจำนวนมาก ที่มาจากสถานที่ต่างๆ โดยมารวมตัวกันด้วยวัตถุประสงค์แตกต่างกัน เช่น การรวมตัวกันฉลองเนื่องในวันเกิด การรวมตัวกันฉลองเนื่องในวันแต่งงาน การรวมตัวกันเนื่องในวันทางศาสนา การรวมตัวกันฉลองเนื่องในโอกาสความสำเร็จการศึกษา การทำงาน เป็นต้น ผู้คนแต่ละครอบครัวหรือแต่ละชุมชนก็มีเอกลักษณ์และขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกันไป และมีบรรยากาศที่แตกต่างกันไป ยกตัวอย่าง เช่น การเฉลิมฉลองในวัน “งานแต่งงาน” ซึ่งเป็นพิธีกรรมที่สำคัญที่สุดแห่งชีวิตรัก ที่จัดขึ้นท่ามกลางความยินดีปรีดาของคู่รักและสักขีพยาน เพื่อประกาศความเป็นสามี- ภรรยาแก่กัน ประเพณีและวัฒนธรรมของการแต่งงานอาจจะแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น และเปลี่ยนไปตามยุคสมัย ภาพบรรยากาศและรายละเอียดต่างๆ ปรากฏให้เห็นในงานแต่งงานแต่ละชุมชนหรือท้องถิ่น ก็มีความหลากหลายและแตกต่างกันไป แต่ความเหมือนอย่างหนึ่งก็คือ เป็นวันสำคัญของครอบครัวหรือชุมชนที่แสดงออกถึงการเฉลิมฉลองแสดงความยินดีของผู้คนด้วยมิตรภาพและความผูกพัน

โจทย์ ให้เยาวชนวาดภาพในหัวข้อ “บรรยากาศในวันแห่งการเฉลิมฉลอง” จำนวน ๑ ภาพพร้อมกับลงสีให้สวยงาม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เยาวชนตระหนักถึงความสามารถ ความถนัด การแสดงออกทางสังคม ผ่านการจัดการชีวิตตนเองตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
2. เพื่อให้เยาวชนมีความเข้าใจการแสดงออกทางศิลปะ การนำไปใช้และการค้นหาความหมายของผลงานทางศิลปะที่มีลักษณะเฉพาะภายในความหลากหลายทางวัฒนธรรม
3. เพื่อให้เยาวชนได้ทดลองจัดการแนวคิดกับการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ โดยทดลองปฏิบัติการตามเกณฑ์ที่กำหนด

สาระสำคัญ

การแสดงออกความคิดสร้างสรรค์ในของความหลากหลายวัฒนธรรม อธิบายและตีความแตกต่างกัน การแสดงออกถึงความสามารถ ถ่ายทอดจินตนาการผ่านการแสดงออกทางสังคม ด้วยการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเป็นทางออกทางหนึ่งที่ทำให้เกิดการยอมรับทางสังคม สนองความต้องการของผู้คน ผลงานศิลปะที่เกี่ยวกับสัตว์ประหลาด ที่เป็นการรวมระหว่างมนุษย์และสัตว์เข้าด้วยกันเป็นสิ่งใหม่ เป็นการแสดงออกในจินตนาการของมนุษย์ ที่สามารถเห็นในหลายวัฒนธรรมเช่น ตัวสฟิงค์ (Sphinx) ของกรีก มีส่วนหนึ่งเป็นม้าและส่วนหนึ่งเป็นมนุษย์ ตัวสฟิงค์ (Sphinx) ของอียิปต์ มีตัวเป็นสิ่งโตและมีหัวเป็นคน ตัวสฟิงค์ (Sphinx) ของโรมันมีตัวเป็นสิ่งโตและมีหัวเป็นผู้หญิงต่างๆ บุคลิกลักษณะต่างๆ มีลักษณะเด่นมีลักษณะเฉพาะบนพื้นฐานของการสร้างสรรค์สิ่งที่มีความคล้ายคลึงกัน การศึกษาส่วนหนึ่งของจินตนาการของมนุษย์ผ่านการสร้างสรรค์สัตว์ที่นำวัฒนธรรมตั้งแต่ 2 วัฒนธรรมขึ้นไปมาสร้างของสองหรือสามวัฒนธรรมอื่นๆ กิจกรรมนี้จะให้เยาวชนแต่ละคนแต่งนิทานสั้นๆ เพื่อสร้างฮีโร่ตัวใหม่ นำเรื่องราวของสิ่งทั้งสองนำมารวมกันเป็นสิ่งมีชีวิตใหม่ขึ้น

กระบวนการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ผู้สอนชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน
2. ผู้สอนนำเสนอตัวอย่างผลงานศิลปะ
3. ผู้สอนถามเยาวชนเกี่ยวกับตัวอย่างผลงานศิลปะ

ขั้นการสอน

1. ผู้สอนเป็นผู้อธิบายถึงการแสดงออกความคิดสร้างสรรค์ในหลากหลายวัฒนธรรม อธิบายและตีความแตกต่างกัน ผลงานศิลปะรูปแบบหนึ่งที่สามารถนำมาเป็นตัวอย่างของการแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์และแนวคิดที่เหมือนกัน คือ ภาพสัตว์ในจินตนาการ ที่เป็นการรวมระหว่างมนุษย์และสัตว์เข้าด้วยกันเกิดเป็นสิ่งใหม่ เป็นการแสดงออกในจินตนาการของมนุษย์ที่สามารถเห็นได้ในหลายวัฒนธรรม
2. ผู้สอนจะชี้แนะเยาวชนกลุ่มมองต่างๆ โดยการนำเสนอตัวอย่างภาพ ที่แสดงออกถึงแนวคิดสำคัญๆ ที่ปรากฏในตัวอย่งผลงานศิลปะ
3. ผู้สอนแจกกระดาษ สี และภาพสัตว์ต่างๆ พร้อมอุปกรณ์อื่น
4. ผู้สอนกำหนดหัวข้อ “สัตว์ในจินตนาการ” โดยให้เยาวชนสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ
5. ผู้สอนอธิบายการรวมเอาลักษณะของมนุษย์รวมกับสัตว์ จะเป็นสัตว์อะไรก็ได้ให้เป็นสิ่งใหม่ตามแต่จินตนาการของเยาวชนแต่ละคน
6. เยาวชนสร้างสรรค์ผลงานภาพวาด หัวข้อ “สัตว์ในจินตนาการ” ลงบนกระดาษวาดเขียนที่แจกให้พร้อมลงสีและตกแต่งให้สวยงาม

ขั้นประเมิน

1. ผู้สอนประเมินผลงานศิลปะของเยาวชนที่ได้สร้างสรรค์หลังการเรียนการสอน
2. ผู้สอนประเมินจากการสังเกตการมีส่วนร่วมของเยาวชน การอภิปรายแสดงความคิดเห็นและการวิจารณ์ผลงานในชั้นเรียน
 - 1) เยาวชนนำเสนอผลงานและอธิบายแนวความคิดของผลงานที่เยาวชนสร้างสรรค์ได้
 - 2) เยาวชนสามารถเปรียบเทียบลักษณะของผลงานศิลปะต่างๆ ในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและในยุคสมัยต่างๆ
3. ผู้สอนประเมินผลกิจกรรมจากสังเกตความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

วัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. กระดาษ
2. กาว
3. สี
4. ภาพสัตว์ชนิดต่างๆ

ใบงาน กิจกรรมสัตว์ในจินตนาการ

การแสดงออกความคิดสร้างสรรค์ในของความหลากหลายวัฒนธรรม อธิบายและตีความแตกต่างกัน การแสดงออกถึงความสามารถ ถ่ายทอดจินตนาการผ่านการแสดงออกทางสังคม ด้วยการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเป็นทางออกทางหนึ่งที่ทำให้เกิดการยอมรับทางสังคม สนองความต้องการของผู้คน ผลงานศิลปะที่เกี่ยวกับสัตว์ประหลาด ที่เป็นการรวมระหว่างมนุษย์และสัตว์เข้าด้วยกันเป็นสิ่งใหม่ เป็นการแสดงออกในจินตนาการของมนุษย์ ที่สามารถเห็นในหลายวัฒนธรรมเช่น ตัวสฟิงค์ (Sphinx) ของกรีก มีส่วนหนึ่งเป็นม้าและส่วนหนึ่งเป็นมนุษย์ ตัวสฟิงค์ (Sphinx) ของอียิปต์ มีตัวเป็นสิ่งโตและมีหัวเป็นคน ตัวสฟิงค์ (Sphinx) ของโรมันมีตัวเป็นสิ่งโตและมีหัวเป็นผู้หญิงต่างๆ บุคลิกลักษณะต่างๆ มีลักษณะเด่นมีลักษณะเฉพาะบนพื้นฐานของการสร้างสรรค์สิ่งที่มีความคล้ายคลึงกัน การศึกษาส่วนหนึ่งของจินตนาการของมนุษย์ผ่านการสร้างสรรค์สัตว์ที่นำวัฒนธรรมตั้งแต่ 2 วัฒนธรรมขึ้นไปมาสร้างของสองหรือสามวัฒนธรรมอื่นๆ

โจทย์ ให้เยาวชนสร้างสรรค์ผลงานภาพวาด หัวข้อ “สัตว์ในจินตนาการ” โดยให้เยาวชนสร้างสรรค์ผลงานศิลปะด้วยการรวมเอาลักษณะของมนุษย์ร่วมกับสัตว์ จะเป็นสัตว์อะไรก็ได้ให้เป็นสิ่งใหม่ตามแต่จินตนาการของเยาวชนแต่ละคน ลงบนกระดาษวาดเขียนที่แจกให้พร้อมลงสีและตกแต่งให้สวยงาม

ตัวอย่างผลงานของเยาวชน "กิจกรรม : สัตว์ในจินตนาการ"

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้ความสำเร็จและสามารถตั้งเป้าหมายในอนาคตได้
2. เพื่อให้เยาวชนตระหนักถึงการตั้งเป้าหมายในชีวิตที่เหมาะสมกับความคาดหวังที่เป็นจริง อันจะนำไปสู่ความสำเร็จและความภาคภูมิใจในตนเอง

สาระสำคัญ

ความสำเร็จในชีวิตเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา แต่การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ หากมนุษย์ต้องการประสบความสำเร็จ มนุษย์ก็จำเป็นต้องรู้จักการตั้งเป้าหมาย ดังนั้น การกำหนดเป้าหมายมีความสำคัญ เพราะเมื่อเราตั้งเป้าหมาย ก็จะทำให้เราได้จดจ่ออยู่กับสิ่งที่เราปรารถนา แล้วก็จะกลายเป็นความจริงในที่สุด การตั้งเป้าหมายจะทำให้เราเกิดการตื่นตัวที่จะขับเคลื่อนชีวิตของเราไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีกว่า อยู่เสมอ ส่วนประสบการณ์ที่ทำให้บุคคลมีความภาคภูมิใจนั้นอาจแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลดังกล่าวตั้งเกณฑ์ของคุณค่าแห่งความภาคภูมิใจไว้อย่างไร เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ ตั้งแต่วัยเด็ก จากครอบครัวและค่านิยมของสังคมที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ เช่น บางครอบครัวให้ความสำคัญกับการเรียนเก่ง บางครอบครัวให้ความสำคัญกับกีฬา เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม เยาวชนสามารถเก็บเกี่ยวความภาคภูมิใจได้จากความสำเร็จเล็กๆ น้อยๆ เหมือนที่เพื่อนๆ หลายคนรับรู้ได้ เช่น แม้การได้เก็บขยะช่วยให้ศูนย์ฝึกและอบรมสะอาดน่าอยู่ ก็นับเป็นความภาคภูมิใจอย่างหนึ่ง ฉะนั้น บุคคลสามารถหาความภาคภูมิใจให้กับตนเองได้ตลอดเวลา ซึ่งขึ้นอยู่กับวิธีคิดของนักเรียนนั่นเอง นอกจากนี้สมาชิกต้องตระหนักไว้เสมอว่า การตั้งความคาดหวังที่สูงกว่าความสามารถที่แท้จริงของสมาชิกมากเกินไป จะทำให้เราเกิดความท้อแท้ ฉะนั้นการตั้งเป้าหมายในการทำสิ่งใดก็ตามให้ตั้งไว้สูงกว่าความสามารถจริงเล็กน้อย แล้วค่อยๆ เพิ่มขึ้นทีละขั้นเมื่อทำสำเร็จสมาชิกก็จะประสบความสำเร็จและเกิดความภาคภูมิใจในตนเองในที่สุด

กระบวนการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ผู้สอนชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน
2. ผู้สอนเกริ่นนำว่าในชีวิตของเยาวชนทุกคนคงเคยมีประสบการณ์ที่ทำให้รู้สึกดีกับตนเองบ้างไม่มากนักน้อย เช่น เคยช่วยเหลือสัตว์ คน หรือเคยชนะการประกวดรางวัลต่างๆ เป็นต้น

ขั้นการสอน

1. ผู้สอนกำหนดให้เยาวชนค้นหาความสำเร็จที่เยาวชนแต่ละคนเคยได้รับหรือเคยประสบมา โดยเขียนรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่รู้สึกประทับใจ ที่เมื่อนึกถึงแล้วเกิดความรู้สึกที่ดี ในแต่ละช่วงของชีวิตโดยบันทึกลงในกระดาษที่ผู้สอนจะแจกให้ โดยระบุเหตุการณ์ต่างๆ เป็นช่วงอายุก็ได้ หรือช่วงเวลาของเหตุการณ์นั้นๆ ตั้งแต่จำความได้จนปัจจุบัน
2. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 5 – 6 คน ให้เยาวชนผลัดกันเล่าเหตุการณ์และสาเหตุที่ทำให้รู้สึกประทับใจกับเหตุการณ์ดังกล่าว
3. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอเหตุการณ์ประทับใจของกลุ่ม สมาชิกบันทึกลงในกระดาษคำ
4. ให้เยาวชนอภิปรายร่วมกันในกลุ่มใหญ่ แสดงความคิดเห็นถึงเหตุการณ์ประทับใจ และสิ่งที่ทำให้เยาวชนเกิดความประทับใจในเรื่องต่างๆ ว่าเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร
5. ให้เยาวชนช่วยกันสรุปถึงสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีความประทับใจในสิ่งต่างๆ แตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากการที่คนเราคาดหวังต่อความสำเร็จต่างกัน และให้คิดว่า การตั้งความคาดหวังที่เกินความสามารถมีผลเสียต่อตัวเองอย่างไร และสามารถตั้งความคาดหวังที่สอดคล้องกับความจริงได้อย่างไร
6. ผู้สอนชี้แจงการปฏิบัติงาน
7. ขันลงมือปฏิบัติวาดภาพในหัวข้อ “ภาพความสำเร็จของตนเองในอนาคต”

ขั้นประเมิน

1. ผู้สอนประเมินผลงานศิลปะของเยาวชนที่ได้สร้างสรรค์หลังการเรียนการสอน
2. ผู้สอนประเมินจากการสังเกตการมีส่วนร่วมของเยาวชน การอภิปรายแสดงความคิดเห็นและการวิจารณ์ผลงานในชั้นเรียน
3. ผู้สอนประเมินผลกิจกรรมจากสังเกตความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

วัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. กระดาษ
2. สีพลาสติก
3. สีอะครีลิค
4. ตัวอย่างผลงานศิลปะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เยาวชนตระหนักรู้สถานภาพของตนเอง บทบาททางสังคม ด้วยความเชื่อมั่น และมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมและต่อโลก
2. เพื่อให้เยาวชนได้ค้นหาและสืบสวนมุมมองความหลากหลายและระบบความเชื่อของ วัฒนธรรมและประเทศ แสดงออกถึงความซับซ้อนที่มีผลกระทบต่อประเด็นสิทธิมนุษยชน

สาระสำคัญ

สิทธิมนุษยชน ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความเท่าเทียมกัน ในแง่ของศักดิ์และสิทธิ เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ สีผิว อายุ ศาสนา ภาษา และสถานภาพ ทางกายภาพและสุขภาพ รวมทั้งความเชื่อทางสังคม การเมือง ชาติกำเนิด สิ่งเหล่านี้คือสิทธิที่มีมาแต่กำเนิด ไม่สามารถถ่ายโอนกันได้ เช่น สิทธิในร่างกาย สิทธิในชีวิต เป็นต้น การเรียนรู้เกี่ยวกับระบบความเชื่อที่แตกต่างและคุณค่าที่มีผลกระทบต่อบุคคลโดยส่วนรวม เช่น ประเด็นสิทธิมนุษยชน ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อตนเองและต่อสังคมวัฒนธรรมของพวกเขา การร่วมกันอภิปรายกันว่าอะไรคือความเชื่อที่มีความหมายต่อ “มนุษย์” และ “ความถูกต้อง” อภิปรายในมุมมองของผลกระทบต่อประเด็นสิทธิมนุษยชนที่มีผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนของโลก เป็นการตระหนักรู้บทบาทของตนเอง และบทบาททางสังคม ในความร่วมมือกัน ด้วยการถ่ายทอดผ่านการสร้างสรรค์บทดำเนินเรื่อง (Script) เสนอความรู้สึกของพวกเขาคือต่อประเทศและวัฒนธรรมของสังคม รวมทั้งการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อประเด็นสิทธิมนุษยชนที่มีผลกระทบต่อประเทศนั้นๆ เยาวชนจะร่วมมือกันสร้างสรรค์หุ่นเงาที่แสดงท่าทางตาม บทดำเนินเรื่อง (script) ที่ได้เขียนไว้ก่อน เลือกดนตรีประกอบและอาจเพิ่มเติมฉากประกอบการ แสดงให้สมบูรณ์และนำเสนอผลงานของผู้เรียนด้วยการแสดงละคร

กระบวนการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ผู้สอนชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน
2. ผู้สอนจะเริ่มกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการตั้งคำถามเกี่ยวกับประเด็น เช่น ความไม่ยุติธรรมทางชาติพันธุ์ เพศ ทางการเมือง เศรษฐกิจ ที่มีผลกระทบต่อประเด็นสิทธิมนุษยชนในประเทศ

3. กำหนดให้เยาวชนค้นหาเหตุการณ์เชิงประวัติศาสตร์ ความเชื่อและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรม โดยพิจารณาจากประเด็นสิทธิมนุษยชนในสถานการณ์ปัจจุบัน ประเทศมีนโยบายหรือมีแผนเชิงปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงหรือสนับสนุนประเด็นมนุษยชนประเด็นดังกล่าวหรือไม่อย่างไร

ขั้นการสอน

1. ผู้สอนแจกเอกสารประกอบการเรียนการสอน จากนั้นจึงเริ่มอธิบายเกี่ยวกับความหมายของสิทธิมนุษยชน โดยเปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการสนทนา
2. ผู้สอนแจกเอกสารใบงานและชี้แจงรายละเอียดในการปฏิบัติให้แก่เยาวชน และร่วมกันอภิปรายกันเป็นกลุ่ม
3. เยาวชนจะศึกษาและค้นหาเลือกประเด็นหัวข้อสิทธิมนุษยชนในบริบทของระบบความเชื่อที่กระทบกระเทือนต่อประเด็นสิทธิมนุษยชนที่เยาวชนสนใจ
4. ผู้สอนนำเสนอตัวอย่างผลงานศิลปะ
5. ผู้สอนถามเยาวชนเกี่ยวกับตัวอย่างผลงานศิลปะ นำเสนอและอภิปรายการเล่นหุ่นและรูปแบบศิลปะของการทำหุ่นต่างๆ : เยาวชนจะพิจารณาผลงานหุ่นที่เป็นผลงานระดับสูงจากเอกสาร
6. แนะนำเยาวชนผ่านกระบวนการศึกษาค้นคว้า และทบทวนแนวคิดสำหรับการแสดงออกและบทบาทในเรื่องสุดท้ายเมื่อผลงานเสร็จสมบูรณ์ เยาวชนจะได้เริ่มด้วยการศึกษาคิดวางแผนและออกแบบบุคลิกลักษณะของหุ่นเงา ให้มีบทบาทเหมาะสมต่อการแสดงของพวกเขา เยาวชนอาจเพิ่มเติมสิ่งที่สนับสนุนอื่นๆ เช่น ฉากหลัง เพลงประกอบสำหรับการแสดง โดยเยาวชนปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

การสร้างตัวหุ่นเงา

- 1) การออกแบบ/ร่างแบบตัวหุ่น
- 2) ตัดกระดาษแข็งตามแบบ
- 3) เจาะรูตามข้อต่อของชิ้นส่วนของตัวหุ่น
- 4) ตอกมุดยึดชิ้นส่วนของตัวหุ่น
- 5) ลงสีให้สวยงาม
- 6) ตัดไม้ตรงส่วนที่ต้องการให้หุ่นขยับท่าทาง

ขั้นตอนการผูกเรื่อง

- 1) ตั้งชื่อเรื่อง

2) วางโครงเรื่อง การวางโครงเรื่องจะให้สอดคล้องกับชื่อเรื่องและงานที่แสดง โดยมีการปรับเปลี่ยนให้มีเนื้อเรื่องเหมาะสม เพิ่มเติมในบางฉากบางตอนที่เห็นว่าสามารถ สอดแทรกได้ แต่ไม่ทำให้เสียโครงเรื่องเดิม

3) การเปิดเรื่อง การเปิดเรื่องจะมีการเปิดเรื่องโดยการตั้งเมือง คือ กล่าวถึง เมืองๆ หนึ่ง การนำเสนอเรื่องราวภายในเมืองอันเป็นจุดเริ่มต้นในการนำเสนอเรื่องราว อาจเปิด เรื่องโดยการเล่าย้อนเรื่องราวในอดีต หรือสร้างเรื่องเป็นปริศนา ให้ชวนติดตามต่อไป

4) การเดินเรื่อง การเดินเรื่องในการแสดงใช้บทกลอน บทบรรยาย และบทเจรจา สลับกันไปโดยดำเนินไปตามเนื้อเรื่อง หรือโครงเรื่องที่วางไว้

5) การจบเรื่อง จบเรื่องโดยการสรุป

ขั้นตอนการเชิด

การเชิดรูปเป็นศิลปะที่สำคัญยิ่งของการแสดง เยาวชนควรศึกษาและทำความเข้าใจกับลักษณะ เอกลักษณ์ และท่าทางของตัวละคร เพื่อให้สามารถถ่ายทอดอารมณ์ลักษณะ ท่าทางของตัวละครได้อย่างถูกต้อง สวยงาม อ่อนช้อย ตามลักษณะของตัวละครนั้น

ขั้นตอนการพูดบทและพากย์รูป

การพูดบทและการพากย์หุ่น เยาวชนอาจเลียนเสียง หรือพากย์เสียงลักษณะของ ตัวหุ่น เยาวชนอาจจะพากย์เสียงผู้หญิง เสียงผู้ชาย คนแก่ (ชรา) เด็ก ผู้ใหญ่

ขั้นตอนนี้เยาวชนสามารถนำเสนอและถ่ายทอดความคิดของเยาวชนเองเพื่อสื่อ ถึงคนที่ชม จากการพูดตามบทและพากย์รูป

ขั้นประเมิน

1. ผู้สอนประเมินความเข้าใจของเยาวชนแต่ละคนที่ได้สะท้อนต่อประเด็นสิทธิมนุษยชน จากการนำเสนอในชั้นเรียน

2. ผู้สอนประเมินจากการร่วมกันอภิปรายในชั้นเรียน ดังนี้

1) ผู้สอนทบทวนบทเรียนหลังจากการแสดงเสร็จสิ้น โดยให้เยาวชนอภิปรายกัน ภายในชั้นเรียน ช่วยกันวิเคราะห์หว่ามีสิ่งใดบ้างที่ครูผู้สอนได้สั่งงานแล้วเยาวชนรู้ดีว่าเป็นสิ่งทำ ทาย และเยาวชนได้แนวคิดอะไรใหม่ๆ บ้าง ผ่านหัวข้อสิทธิมนุษยชนที่ได้ปรากฏขึ้นจากผลงาน ของเยาวชน และผลงานที่ได้ละเล่นหรือแสดงมุมมองระหว่างความต่างกับสิ่งโดยทั่วๆ ไป

2) หลังจากนั้นให้อภิปรายถึงความแตกต่างของสิทธิมนุษยชนที่ปรากฏขึ้น ในมุมมอง ต่อโลกวัฒนธรรมต่างๆ บนฐานต่อระบบความเชื่อของประเศนั้นๆ โดยการตั้งคำถามให้กับ เยาวชนว่า ปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อมุมมองของประเทศต่อประเด็นสิทธิมนุษยชนมีอะไรบ้าง ?

3. ผู้สอนประเมินผลกิจกรรมจากสังเกตความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

สื่อการเรียนการสอน

1. เครื่องฉายภาพ LCD
2. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

วัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. คัตเตอร์
2. เทปกาว
3. กรรไกร
4. ดินสอสี ฟูกัน สี
5. ปากกาเมจิก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เยาวชนได้เปลี่ยนความสนใจต่อตนเองผ่านการร่วมมือกันรับผิดชอบต่อสังคมและโลกผ่านทางศิลปะ
2. เพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้การใช้ศิลปะในฐานะเครื่องมือและวิธีการตรวจสอบเหตุการณ์รอบๆ ตัว
2. เพื่อให้เยาวชนยอมรับและตระหนักในความรับผิดชอบต่อโลกผ่านแนวทางการรณรงค์

สาระสำคัญ

การรณรงค์ เป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญต่อการสื่อสาร ทั้งด้านการรับรู้หรือการกระตุ้นให้เกิดความสนใจ และการตัดสินใจเข้าร่วมหรือกระทำของกลุ่มชน การรณรงค์เป็นกลยุทธ์ในการทำให้อุปกรณ์เป้าหมายร่วมมือตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ศิลปินหลายคนใช้ผลงานศิลปะของพวกเขาประท้วงหรือรณรงค์ในสิ่งที่พวกเขาต้องการให้เกิดผลต่อสังคม ผลงานศิลปะบางชิ้นสามารถเป็นเครื่องมือในการประท้วงหรือรณรงค์ชักชวนปลุกจิตสำนึกของผู้คนในสังคมได้ การสร้างความตระหนักแก่เยาวชนด้วยการตรวจสอบเหตุการณ์ที่เป็นปัญหา จากผลงานทางศิลปะที่ศิลปินพยายามถ่ายทอดถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในโลกแสดงเครื่องหมายที่เป็นพยานยืนยันเหตุการณ์สังคม การที่ครูผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาแนวทางการสำรวจเหตุการณ์ และแสดงออกแนวคิดต่อมุมมองทางสังคม จะทำให้ผู้เรียนย้ายความสนใจต่อตนเองไปสู่การสร้างควมรับผิดชอบต่อสังคม การออกแบบโปสเตอร์รณรงค์เป็นเครื่องมือหนึ่งในทางศิลปะ ที่จะทำให้ผู้เรียนได้สามารถแสดงทักษะทางสังคมออกมา

กระบวนการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ผู้สอนวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียน และจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอน
2. ผู้สอนชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน และนำเสนอตัวอย่างผลงานศิลปะและถามเยาวชนเกี่ยวกับตัวอย่างผลงานศิลปะ

ขั้นการสอน

1. ผู้สอนชี้แจงกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่เยาวชน

2. ผู้สอนแจกเอกสารประกอบการเรียนการสอน จากนั้นจึงเริ่มอธิบายเกี่ยวกับสภาพปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยนำเสนอผ่านตัวอย่างภาพถ่ายเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม โดยเปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการสนทนา
3. ผู้สอนแจกเอกสารใบงานและชี้แจงรายละเอียดในการปฏิบัติให้แก่เยาวชน เยาวชนร่วมกันอภิปรายกันเป็นกลุ่ม โดยให้เยาวชนค้นหาและเลือกประเด็นหัวข้อเกี่ยวกับสภาพปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้นต่อประเด็นที่เยาวชนสนใจ
4. ผู้สอนนำเสนอตัวอย่างผลงานศิลปะ และถามเยาวชนเกี่ยวกับตัวอย่างผลงานศิลปะ นำเสนอและอภิปรายรูปแบบผลงานศิลปะที่ศิลปินใช้เป็นเครื่องมือการร่วมรณรงค์หรือประท้วง ดังเช่น ประเด็นทางการเมือง ภาวะโลกร้อน เป็นต้น
5. ผู้สอนอธิบายหลักการออกแบบโปสเตอร์เพื่อการรณรงค์ หลังจากนั้นผู้สอนแจกกระดาษและอุปกรณ์ต่างๆ และมอบหมายให้เยาวชนออกแบบโปสเตอร์เพื่อการรณรงค์ในประเด็นที่เยาวชนสนใจ และให้เยาวชนลงมือปฏิบัติงานตามที่ได้มอบหมาย

ขั้นประเมิน

1. ผู้สอนประเมินผลงานศิลปะของเยาวชนที่ได้สร้างสรรค์หลังการเรียนการสอน
2. ผู้สอนประเมินจากการสังเกตการมีส่วนร่วมของเยาวชน การอภิปรายแสดงความคิดเห็นและการวิจารณ์ผลงานในชั้นเรียน 1) ผู้สอนอาจสรุปกิจกรรมโดยอาจให้เยาวชนพิจารณาการปลูกฝังจิตสำนึกทางสังคมทำอย่างไร อาจจะเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของพวกเขาเอง ระดับที่เยาวชนสามารถปฏิบัติให้แนวคิดนี้เปลี่ยนแปลงทางสังคมไปถึงระดับแต่ละบุคคล 2) เราสามารถมีส่วนร่วมต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมโดยการสะท้อนสิ่งที่เยาวชนได้สร้างสรรค์ไปสู่การแสดงจิตสำนึกทางสังคมผ่านผลงานศิลปะของเยาวชนได้อย่างไร 3) ศิลปินใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อสารแนวคิดไปสู่ผู้ชมอย่างไร 4) ศิลปะสามารถใช้วิธีการทำงานเพื่อตรวจสอบเหตุการณ์ เช่น ความไม่ยุติธรรม ความไม่มีคุณภาพ หรือคุณภาพชีวิตอย่างไร 5) ขั้นตอนในกระบวนการสร้างสรรค์ภาพโปสเตอร์เป็นอย่างไร การใช้สัญลักษณ์ที่สามารถแสดงถึงการประท้วงและการรณรงค์ในโลกรอบตัวเยาวชน
3. ผู้สอนประเมินผลกิจกรรมจากสังเกตความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

สื่อการเรียนการสอน

เครื่องฉายภาพ LCD / ภาพถ่ายเหตุการณ์ / ตัวอย่างผลงาน

อุปกรณ์เครื่องมือและการจัดการอุปกรณ์เครื่องมือ

กระดาษ / สีโปสเตอร์ / สีอะครีลิค / ดินสอ / ยางลบ

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่เกี่ยวข้องและไม่มีผลต่อรูปคดีใดๆ ทั้งสิ้น โดยจะถูเก็บรักษาไว้เป็นความลับ คำตอบของคุณจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาวิจัยและต่อตัวคุณเอง ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการทำแบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 : แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 : แบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง ประกอบด้วยข้อคำถาม 58 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) โดยมีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่ารายงานตนเอง

ตอนที่ 3 : แบบสำรวจอัตลักษณ์ส่วนบุคคล เป็นแบบคำถามแบบปลายเปิด เพื่อแสดงความคิดเห็น

แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงหน้าคำตอบในแต่ละข้อ ที่ถูกต้องและตรงตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวคุณ คำตอบทั้งหมดไม่มีผลต่อรูปคดีใดๆ ทั้งสิ้น และจะถูกเก็บรักษาไว้เป็นความลับ คำตอบของคุณจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาวิจัยและต่อตัวคุณเอง ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามทุกข้อ อย่างถูกต้องและตรงต่อความเป็นจริง

		ผู้วิจัย
1.	เพศ	☐
	(.....) ชาย	
	(.....) หญิง	
2.	อายุ	☐
	(.....) 14 ปี	
	(.....) 15 ปี	
	(.....) 16 ปี	
	(.....) 17 ปี	
	(.....) 18 ปี	
	(.....) มากกว่า 18 ปี โปรดระบุปี	
3.	นับถือศาสนา	☐
	(.....) ศาสนาพุทธ	
	(.....) ศาสนาคริสต์	
	(.....) ศาสนาอิสลาม	
	(.....) อื่นๆ โปรดระบุ	
4.	ครั้งสุดท้ายคุณเรียนอยู่ชั้นใด ?	☐
	(.....) ไม่ได้เรียน	
	(.....) ชั้นประถมศึกษา	
	(.....) ชั้นมัธยมต้นหรือเทียบเท่า	
	(.....) ชั้นมัธยมปลายหรือเทียบเท่า	
5.	สถานภาพของครอบครัว	☐
	(.....) พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	
	(.....) พ่อแม่หย่าร้างหรือแยกกันอยู่	
	(.....) พ่อเสียชีวิตหรือแม่เสียชีวิต	
	(.....) พ่อและแม่เสียชีวิต	
6.	ปัจจุบันคุณอาศัยอยู่กับผู้ใด ?	☐
	(.....) พ่อและแม่	
	(.....) พ่อ / พ่อและครอบครัวใหม่	
	(.....) แม่ / แม่และครอบครัวใหม่	
	(.....) สามีหรือภรรยา	
	(.....) เพื่อน	
	(.....) ญาติ / อื่นๆ โปรดระบุ	
7.	รายได้ต่อเดือนของครอบครัว	☐
	(.....) น้อยกว่า 5,000 บาท	
	(.....) 5,001 – 10,000 บาท	
	(.....) 10,001 – 15,000 บาท	
	(.....) 15,001 – 20,000 บาท	
	(.....) มากกว่า 20,000 บาท	

8. อาชีพของผู้เลี้ยงดู / ผู้ปกครอง
- (.....) ทำนา / ทำสวน / เกษตรกรรม (.....) ค้าขาย
 (.....) รับจ้างทั่วไป (.....) ว่างงาน
 (.....) ไม่แน่นอน (.....) อื่นๆ โปรดระบุ.....
9. อาชีพของคุณก่อนถูกจับกุม
- (.....) ทำนา / ทำสวน / เกษตรกรรม (.....) ค้าขาย
 (.....) รับจ้างทั่วไป (.....) ว่างงาน
 (.....) เรียนหนังสือ (.....) อื่นๆ โปรดระบุ.....
10. คุณถูกจับกุมตัวในข้อหา
- (.....) ลักขโมย / ชิงทรัพย์ / ฉ้อ / ปล้นทรัพย์ (.....) ประทุษร้ายต่อร่างกาย / ชีวิต
 (.....) ช่มชู้ / กระทำชำเรา (.....) เสพ / จำหน่าย ยาเสพติด
 (.....) อาวุธปืนหรือเครื่องกระสุน (.....) พบ.ละเมิดลิขสิทธิ์
11. คุณถูกจับกุมตัวครั้งนี้เป็นครั้งที่เท่าไร
- (.....) ครั้งแรก (.....) ครั้งที่ 2
 (.....) ครั้งที่ 3 (.....) มากกว่า 3 ครั้ง โปรดระบุ
12. คุณอยู่ในการควบคุมตัวของสถานพินิจ ๔ มาแล้วกี่สัปดาห์
- (.....) สัปดาห์แรก (.....) สัปดาห์ที่ 2
 (.....) สัปดาห์ที่ 3 (.....) มากกว่า 3 สัปดาห์ โปรดระบุ
13. พ่อแม่ / ญาติ เคยมาเยี่ยมคุณ ระหว่างอยู่ในสถานพินิจ ๔ กี่ครั้ง
- (.....) ยังไม่เคยมาเยี่ยมเลย (.....) เคยมาเยี่ยม 1 ครั้ง
 (.....) เคยมาเยี่ยม 2 ครั้ง (.....) เคยมาเยี่ยมมากกว่า 2 ครั้ง
14. จังหวัดที่คุณพักอาศัยอยู่ในปัจจุบัน
- (.....) จังหวัดปทุมธานี (.....) จังหวัดนนทบุรี
 (.....) กรุงเทพมหานคร (.....) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 (.....) จังหวัดสมุทรปราการ (.....) อื่นๆ โปรดระบุ
15. คุณคิดว่าพ่อแม่หรือผู้ปกครอง จะประกันตัวคุณหรือไม่
- (.....) ประกันตัว (.....) ไม่ประกันตัว
 (.....) ไม่แน่ใจ (.....) ไม่ทราบ
16. ภูมิลำเนาเดิมของคุณ
- (.....) ภาคกลาง (.....) ภาคเหนือ
 (.....) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (.....) ภาคใต้

- (.....) ภาคตะวันออก (.....) ภาคตะวันตก
17. ภาษาถิ่นที่สามารถใช้พูดสื่อสารได้
- (.....) ภาษาอีสาน (.....) ภาษาใต้
- (.....) ภาษาเหนือ (.....) อื่นๆ โปรดระบุ
- (.....) พูดสื่อสารได้เฉพาะภาษาไทยกลาง
18. วันแรกที่เข้ามาในสถานพินิจฯ วันที่ เดือน พ.ศ.

แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

ชื่อ-นามสกุล

คำชี้แจง ขอให้อ่านข้อความแต่ละข้อต่อไป่นี้ แล้วพิจารณาว่า **เหมือน** หรือ **ไม่เหมือน** ตัวคุณเอง หากข้อความนั้นเหมือนตัวคุณเองให้ทำเครื่องหมาย ในช่อง “ใช่” และหากข้อความนั้นไม่เหมือนตัวคุณเองให้ทำเครื่องหมาย ลงในช่อง “ไม่ใช่” ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด ฉะนั้นกรุณาตอบให้ตรงความเป็นจริงมากที่สุด และโปรดตอบทุกข้อ

ข้อความ	คำตอบ	
	ใช่	ไม่ใช่
1. ปกติไม่ค่อยมีอะไรจะรบกวนใจผม		
2. ผมรู้สึกยากลำบากใจมาก ที่ต้องออกไปพูดหน้าชั้น		
3. ถ้าเป็นไปได้ผมอยากเปลี่ยนแปลง หลายสิ่งหลายอย่างเกี่ยวกับตัวเอง		
4. ผมสามารถตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้โดยไม่รู้สึกหนักใจ		
5. ใครอยู่กับผมแล้วจะสนุก สบายใจ		
6. เมื่ออยู่ที่บ้านผมหงุดหงิดง่ายมาก		
7. ผมต้องใช้เวลาอยู่นาน ที่จะทำตัวให้คุ้นเคยกับสิ่งใหม่ๆ		
8. ผมเป็นที่นิยมชมชอบของกลุ่มเพื่อนวัยเดียวกัน		
9. พ่อแม่คำนึงถึงความรู้สึกของผมเสมอ		
10. เวลาทำอะไร ผมมักยอมแพ้อย่างง่ายดาย ไม่ว่าจะเรื่องอะไร		
11. พ่อแม่คาดหวังในตัวผมมากเกินไป		
12. เป็นเรื่องลำบากใจที่เกิดเป็นผม		
13. ชีวิตผมช่างยุ่งเหยิงไปหมด		
14. เพื่อน ๆ มักคล้อยตามความคิดของผม		
15. ผมรู้สึกว่าตัวเองต่ำต้อย		
16. หลายครั้งที่ผมอยากหนีออกจากบ้าน		
17. เมื่ออยู่ที่สถานพินิจฯ ผมหงุดหงิดบ่อย ๆ		
18. ผมหน้าตาไม่ค่อยดีเมื่อเทียบกับคนส่วนมาก		
19. ถ้ามีบางอย่างจะต้องพูด ผมจะพูดออกมาเลย		
20. พ่อแม่เข้าใจในตัวผม		
21. คนส่วนมากได้รับความนิยมนมากกว่าผม		
22. ผมรู้สึกอยู่เสมอว่าพ่อแม่ผลักดันผม		
23. ที่สถานพินิจฯ ผมรู้สึกท้อแท้บ่อย ๆ		

24. บ่อยครั้งที่ผมอยากจะเป็นคนอื่น		
25. ผมไม่สามารถเป็นที่พึ่งของใครได้		
26. ผมไม่เคยกังวลเกี่ยวกับสิ่งใดเลย		
27. ผมค่อนข้างมั่นใจในตัวเอง		
28. ผมเป็นที่รักใคร่ของผู้อื่นได้ง่าย		
29. ผมกับพ่อแม่สนุกสนานร่วมกันอย่างมาก		
30. ผมใช้เวลาฝึนกลางวันมากทีเดียว		
31. ถ้าหากเป็นไปได้ผมอยากกลับไปเป็นเด็กกว่านี้		
32. ผมทำสิ่งที่ถูกต้องเสมอ		
33. ผมภูมิใจกับการเรียนของผม		
34. ต้องมีคนคอยบอกผมเสมอว่าผมต้องทำอะไรบ้าง		
35. ผมมักเสียใจกับสิ่งที่ทำไปแล้ว		
36. ผมไม่เคยมีความสุขเลย		
37. ผมจะ做事情ต่างๆ อย่างเต็มความสามารถ		
38. ผมสามารถดูแลตัวเองได้		
39. ผมเป็นคนค่อนข้างจะมีความสุข		
40. ผมชอบพบปะพูดคุยกับคนที่เด็กกว่าผม		
41. ผมชอบทุกคนที่ผมรู้จัก		
42. ผมชอบแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน		
43. ผมเข้าใจตนเอง		
44. ที่บ้านไม่มีใครใส่ใจกับผมมากนัก		
45. ผมไม่เคยถูกดูต่ำกว่ากลัวเลย		
46. ที่สถานพินิจฯ ผมทำอะไรได้ไม่ดีเท่าที่อยากทำ		
47. ผมตัดสินใจได้เองและมั่นใจกับสิ่งที่ตัวเองได้ตัดสินใจลงไป		
48. โดยแท้จริงผมไม่อยากเป็นชายหรือหญิง อย่างที่ตัวเองเป็นอยู่		
49. ผมไม่ชอบรวมกลุ่มกับคนอื่น ๆ		
50. ผมไม่เคยรู้สึกประหม่าตื่นเต้นเลย		
51. บ่อยครั้งผมรู้สึกว่ตนเองน่าละอาย		
52. เพื่อนๆ พูดวิพากษ์วิจารณ์ผมบ่อย ๆ		
53. ผมพูดความจริงเสมอ		

54. เจ้าหน้าที่หรือครูทำให้ผมรู้สึกว่าเป็นคนไม่ดีพอ		
55. ผมไม่ค่อยได้สนใจว่าอะไรจะเกิดขึ้นกับผม		
56. ผมเป็นคนล้มเหลว		
57. ผมจะรู้สึกหงุดหงิดง่าย เมื่อถูกตำหนิ		
58. ผมรู้สึกอยู่เสมอว่าควรพูดอะไรกับผู้อื่น		

แบบสำรวจอัตลักษณ์ส่วนบุคคล

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านคำถามแต่ละข้อต่อไปนี และเขียนแสดงความคิดเห็นส่วนตัวของคุณลงในช่องว่างแต่ละข้อ ความคิดเห็นที่คุณตอบนั้นไม่มีถูกหรือผิด ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามทุกข้อ

ตอนที่ 1 สิ่งที่มีอิทธิพลต่อตัวเยาวชน

1. คุณเห็นว่ารูปร่างหน้าตาของคุณเป็นอย่างไร

.....

.....

2. สิ่งดีๆ ที่คนอื่น ๆ มักกล่าวถึงตัวคุณ คือ

.....

.....

3. เหตุการณ์ที่คุณรู้สึกประทับใจในชีวิตครอบครัวของคุณ คือ

.....

.....

4. อะไรคือสิ่งที่คุณใฝ่ฝันและอยากให้เป็นจริง

.....

.....

5. เมื่อคุณพูดหรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด บุคคลรอบๆข้างปฏิบัติต่อคุณอย่างไรในสิ่งที่你能พูดและปฏิบัติ

.....

.....

6. คุณคิดว่าเชื้อชาติหรือเชื้อสาย มีความสำคัญต่อความเป็นตัวตนของคุณหรือไม่ อย่างไร

.....

.....
7. คุณคิดว่าสิ่งที่มีคุณค่าในตัวของคุณ คือ

.....
.....
8. ความหวังและเป้าหมายในอนาคตของคุณ คือ

.....
.....
9. หลักคุณธรรมหรือคำสอนใด ที่คุณยึดถือหรือปฏิบัติเป็นประจำ

.....
.....
10. สิ่งที่เป็นความเชื่อทางศาสนาที่คุณยึดถือศรัทธา คืออะไร

.....
.....
11. คุณรู้สึกภูมิใจในภาษาพูดหรือสำเนียงท้องถิ่นของคุณหรือไม่ และเพราะอะไร

.....
.....
12. โดยปกติคุณมักจะได้รับการกล่าวถึงจากบุคคลอื่นอย่างไร

.....
.....
13. ชุมชนที่คุณเกิดและเติบโต และพักอาศัยอยู่ในปัจจุบัน มีลักษณะเป็นอย่างไร

.....
.....
14. คุณคิดว่าตนเองมีเสน่ห์ต่อบุคคลอื่นอย่างไร

.....
.....
15. คุณเห็นว่าช่วงชีวิตวัยรุ่นของคุณเป็นอย่างไร

.....
.....
16. อารมณ์ที่เกิดขึ้นบ่อยๆ ในตัวคุณ

17. คุณรู้สึกว่าคุณเป็นหรือไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

18. คุณคิดว่าลักษณะพิเศษที่คุณมี แต่ผู้อื่นไม่มี คืออะไร

.....

.....

19. คุณคิดว่าตนเองมีฐานะทางสังคมอยู่ในระดับใดและคุณรู้สึกพอใจหรือไม่ อย่างไร จงอธิบาย

.....

.....

20. คำชมจากครูหรือจากคนรอบข้างที่คุณเคยได้รับ

.....

.....

21. ประเด็นทางการเมืองที่อยู่ในความสนใจของคุณในขณะนี้ คือ

.....

.....

22. สิ่งที่คุณแสดงออกมาแล้วสร้างความประทับใจให้แก่ผู้อื่น คือ

.....

.....

23. คุณรู้สึกอย่างไรต่อชุมชนที่คุณอาศัยอยู่

.....

.....

24. อาชีพใดที่คุณคาดว่าจะทำในอนาคต และเพราะเหตุใดคุณถึงอยากทำอาชีพดังกล่าว

.....

.....

25. สิ่งใดคือสิ่งที่คุณมีความภาคภูมิใจต่อประเทศไทย

.....

.....

26. คุณคิดว่าลักษณะการแสดงออกที่บ่งบอกถึงความเป็นชายหรือหญิง ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

27. คุณมีแผนการศึกษาต่อของคุณเองอย่างไรบ้าง

.....
.....
28. สิ่งสำคัญที่สุดต่อการทำให้ผู้อื่นยอมรับหรือทำให้คุณประสบความสำเร็จในชีวิต คือ

.....
.....
.....

ตอนที่ 2 ความรู้และประสบการณ์ทางศิลปะ

1. ขอให้ยกตัวอย่าง สิ่งที่คุณคิดว่ามันเป็นผลงานศิลปะ มาอย่างน้อย 3 อย่าง

- 1.1
- 1.2
- 1.3

2. คุณคิดว่ามนุษย์สร้างสรรค์ผลงานศิลปะเพื่ออะไรบ้าง

.....
.....

3. ขอให้ยกตัวอย่าง ผลงานศิลปะที่คุณเคยทำในช่วงชีวิตที่ผ่านมา มาอย่างน้อย 3 อย่าง

- 3.1
- 3.2
- 3.3

4. จากคำตอบข้อ 3 เพราะเหตุใดคุณจึงเลือกทำงานศิลปะดังกล่าว

.....
.....
.....

5. คุณมีความรู้สึกอย่างไร ในขณะที่คุณกำลังสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะดังกล่าว

.....
.....
.....

6. ขอให้ยกตัวอย่าง ผลงานศิลปะวัฒนธรรมของคุณ จำนวน 3 ตัวอย่าง

- 6.1
- 6.2
- 6.3

7. ขอให้ยกตัวอย่าง ผลงานศิลปะจากวัฒนธรรมอื่นที่แตกต่างไปจากของคุณ จำนวน 3 ตัวอย่าง

7.1

7.2

7.3

8. หากให้นึกถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ คุณจะนึกถึงบุคคลใดบ้าง (บอกได้หลายคน)

.....

.....

.....

9. ขอให้เขียนบรรยาย ลักษณะรูปแบบของผลงานศิลปะที่คุณชื่นชอบ (นึกถึงหรือจำได้)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

ชื่อ-นามสกุล

คำชี้แจง ขอให้อ่านข้อความแต่ละข้อต่อไป่นี้ แล้วพิจารณาว่า **เหมือน** หรือ **ไม่เหมือน** ตัวคุณเอง หากข้อความนั้นเหมือนตัวคุณเองให้ทำเครื่องหมาย ในช่อง “ใช่” และหากข้อความนั้นไม่เหมือนตัวคุณเองให้ทำเครื่องหมาย ลงในช่อง “ไม่ใช่” ไม่มีคำตอบที่ถูกต้องหรือผิด ฉะนั้นกรุณาตอบให้ตรงความเป็นจริงมากที่สุด และโปรดตอบทุกข้อ

ข้อความ	คำตอบ	
	ใช่	ไม่ใช่
1. ปกติไม่ค่อยมีอะไรกังวลใจฉัน		
2. ฉันรู้สึกยากลำบากใจมาก ที่ต้องออกไปพูดหน้าชั้น		
3. ถ้าเป็นไปได้ฉันอยากเปลี่ยนแปลง หลายสิ่งหลายอย่างเกี่ยวกับตัวเอง		
4. ฉันสามารถตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้โดยไม่รู้สึกรังเกียจ		
5. ใครอยู่ใกล้ฉันแล้วจะสนุก สบายใจ		
6. เมื่ออยู่ที่บ้านฉันหงุดหงิดง่ายมาก		
7. ฉันต้องใช้เวลานาน ที่จะทำตัวให้คุ้นเคยกับสิ่งใหม่ๆ		
8. ฉันเป็นที่นิยมชมชอบของกลุ่มเพื่อนวัยเดียวกัน		
9. พ่อแม่คำนึงถึงความรู้สึกของฉันเสมอ		
10. เวลาทำอะไร ฉันมักยอมแพ้อย่างง่ายดาย ไม่ว่าจะเรื่องอะไร		
11. พ่อแม่คาดหวังในตัวฉันมากเกินไป		
12. เป็นเรื่องลำบากใจที่เกิดเป็นฉัน		
13. ชีวิตฉันช่างยุ่งเหยิงไปหมด		
14. เพื่อน ๆ มักคล้อยตามความคิดของฉัน		
15. ฉันรู้สึกว่าตัวเองต่ำต้อย		
16. หลายครั้งที่ฉันอยากหนีออกจากบ้าน		
17. เมื่ออยู่ที่สถานพินิจฯ ฉันหงุดหงิดบ่อย ๆ		
18. ฉันหน้าตาไม่ค่อยดีเมื่อเทียบกับคนส่วนมาก		
19. ถ้ามีบางอย่างจะต้องพูด ฉันจะพูดออกมาเลย		
20. พ่อแม่เข้าใจในตัวฉัน		

21. คนส่วนมากได้รับความนิยมนมากกว่าฉัน		
22. ฉันรู้สึกอยู่เสมอว่าพ่อแม่ผลักดันฉัน		
23. ที่สถานพินิจฯ ฉันรู้สึกท้อแท้บ่อย ๆ		
24. บ่อยครั้งที่ฉันอยากจะเป็นคนอื่น		
25. ฉันไม่สามารถเป็นที่พึ่งของใครได้		
26. ฉันไม่เคยกังวลเกี่ยวกับสิ่งใดเลย		
27. ฉันค่อนข้างมั่นใจในตัวเอง		
28. ฉันเป็นที่รักใคร่ของผู้อื่นได้ง่าย		
29. ฉันกับพ่อแม่สนุกสนานร่วมกันอย่างมาก		
30. ฉันใช้เวลาฝึกกลางวันมากทีเดียว		
31. ถ้าหากเป็นไปได้ฉันอยากกลับไปเป็นเด็กกว่านี้		
32. ฉันทำสิ่งที่ถูกต้องเสมอ		
33. ฉันภูมิใจกับการเรียนของฉัน		
34. ต้องมีคนคอยบอกฉันเสมอว่าฉันต้องทำอะไรบ้าง		
35. ฉันมักเสียใจกับสิ่งที่ทำไปแล้ว		
36. ฉันไม่เคยมีความสุขเลย		
37. ฉันจะทำการต่างๆ อย่างเต็มความสามารถ		
38. ฉันสามารถดูแลตัวเองได้		
39. ฉันเป็นคนค่อนข้างจะมีความสุข		
40. ฉันชอบพบปะพูดคุยกับคนที่เด็กกว่าฉัน		
41. ฉันชอบทุกคนที่ฉันรู้จัก		
42. ฉันชอบแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน		
43. ฉันเข้าใจตนเอง		
44. ที่บ้านไม่มีใครใส่ใจกับฉันมากนัก		
45. ฉันไม่เคยถูกดูถูกว่ากล่าวเลย		
46. ที่สถานพินิจฯ ฉันทำอะไรได้ไม่ดีเท่าที่อยากทำ		
47. ฉันตัดสินใจได้เองและมั่นใจกับสิ่งที่ตัวเองได้ตัดสินใจลงไป		
48. โดยแท้จริงฉันไม่อยากเป็นชายหรือหญิง อย่งที่ตัวเองเป็นอยู่		
49. ฉันไม่ชอบรวมกลุ่มกับคนอื่น ๆ		
50. ฉันไม่เคยรู้สึกประหม่าตื่นเต้นเลย		

51. บ่อยครั้งฉันรู้สึกว่ตนเองน่าละอาย		
52. เพื่อนๆ พุดวิพากษ์วิจารณ์ฉันบ่อย ๆ		
53. ฉันพุดความจริงเสมอ		
54. เจ้าน้ำที่หรือครูทำให้ฉันรู้สึกว่ฉันเป็นคนไม่ดีพอ		
55. ฉันไม่ค่อยได้สนว่อะไรจะเกิดขึ้นกับฉัน		
56. ฉันเป็นคนล้มเหลว		
57. ฉันจะรู้สึกหงุดหงิดง่าย เมื่อถูกตำหนิ		
58. ฉันรู้สึกอยู่เสมอว่ควรพุดอะไรกับผู้อื่น		

ตัวอย่างภาพของเยาวชน “ขณะทำแบบทดสอบ”

ภาคผนวก ง
กรอบแนวคิดและทฤษฎี

กรอบแนวคิดและทฤษฎี
ผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง
ของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

กรอบแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเอง

Coopersmith (1984) องค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเอง ทางจิตวิทยา

1. องค์ประกอบภายใน คือ ทางกายภาพ ความสามารถทั่วไปและการกระทำ ภาวะอารมณ์ ค่านิยมส่วนตัว ความทะเยอทะยาน
2. องค์ประกอบภายนอก คือ ครอบครัวหรือพ่อแม่ โรงเรียน-การศึกษา กลุ่มเพื่อนและสังคม

Siccone (1995) องค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเองในชั้นเรียนพหุวัฒนธรรม

1. การพึ่งพาตนเอง
2. การพึ่งพาอาศัยกัน
3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง
4. ความรับผิดชอบต่อสังคม

การสอนศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

❶ การสอนศิลปะในชั้นเรียนพหุวัฒนธรรมตามกรอบทฤษฎีของ Wasson, Stuhr, Petrovich-Mwaniki (1990) ได้กำหนดตำแหน่งพหุวัฒนธรรม (Multicultural Position Statement)

1. สนับสนุนบนฐานสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มุ่งความสนใจองค์ความรู้ของการสร้างผลงานศิลปะ
2. ยอมรับการสอนในฐานะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสังคมและวัฒนธรรม
3. สนับสนุนกระบวนการศึกษาผู้เรียนและชุมชนเป็นศูนย์กลาง
4. สนับสนุนการสอนบนฐานมานุษยวิทยา เพื่อกำหนดลักษณะกลุ่มสังคมวัฒนธรรม คุณค่าและการปฏิบัติที่มีอิทธิพลต่อผลงานเชิงสุนทรียะ
5. สนับสนุนอัตลักษณ์และลดการคิดแบบการเหมารวมโดยใช้กระบวนการที่ค้นคว้าวิจัยวัฒนธรรม
6. พิจารณาปัจจัยความซับซ้อนที่มีผลกระทบต่างๆ ต่อการปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ทางกายและสติปัญญา ความสามารถ ชนชั้นทางสังคม เพศ อายุ ศาสนา เชื้อชาติ แนวคิดทางการเมือง

❷ แผนและวิธีการนำการสอนศิลปะในชั้นเรียนพหุวัฒนธรรมไปใช้ ของ Wasson, Stuhr, Petrovich-Mwaniki (1990) 1. ขั้นการเตรียมความพร้อมก่อนการสอน 2. ขั้นการดำเนินงานโดยการวิเคราะห์สถานการณ์ ด้วยการนำเอาสิ่งที่เป็นที่คุ้นเคยกับชุมชนในบริบทสังคมวัฒนธรรม 3. ขั้นเลือกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม 4. ขั้นนำหลักสูตรศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมไปใช้ 5. ขั้นประเมินผลหลักสูตรศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม

❸ ประเด็นกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม ตามองค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเองในชั้นเรียนพหุวัฒนธรรม Siccone (1995) 1. การพึ่งพาตนเอง 2. การพึ่งพาอาศัยกัน 3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง 4. ความรับผิดชอบต่อสังคม ประเด็นดังนี้ 1. อัตลักษณ์ (Identity) 2. ความภูมิใจและความสนุกสนาน (Pride and Joy) 3. ลักษณะของวัฒนธรรม (Cultural Identity) 4. การแบ่งปันและการช่วยเหลือ (Sharing and Support) 5. พลังอำนาจ (Empowerment) 6. แรงจูงใจหรือความสำเร็จ (Achievement) 7. การร่วมมือกัน (Collaboration) 8. การให้ความช่วยเหลือกัน (Contribution)

❹ Bernard young (2002: 12-24) 4 องค์ประกอบของโลกศิลปะ (Artworlds)

1. ผู้คน (People) 2. สถานที่ (Place) 3. กิจกรรม (Activity) 4. แนวความคิด (Idea)

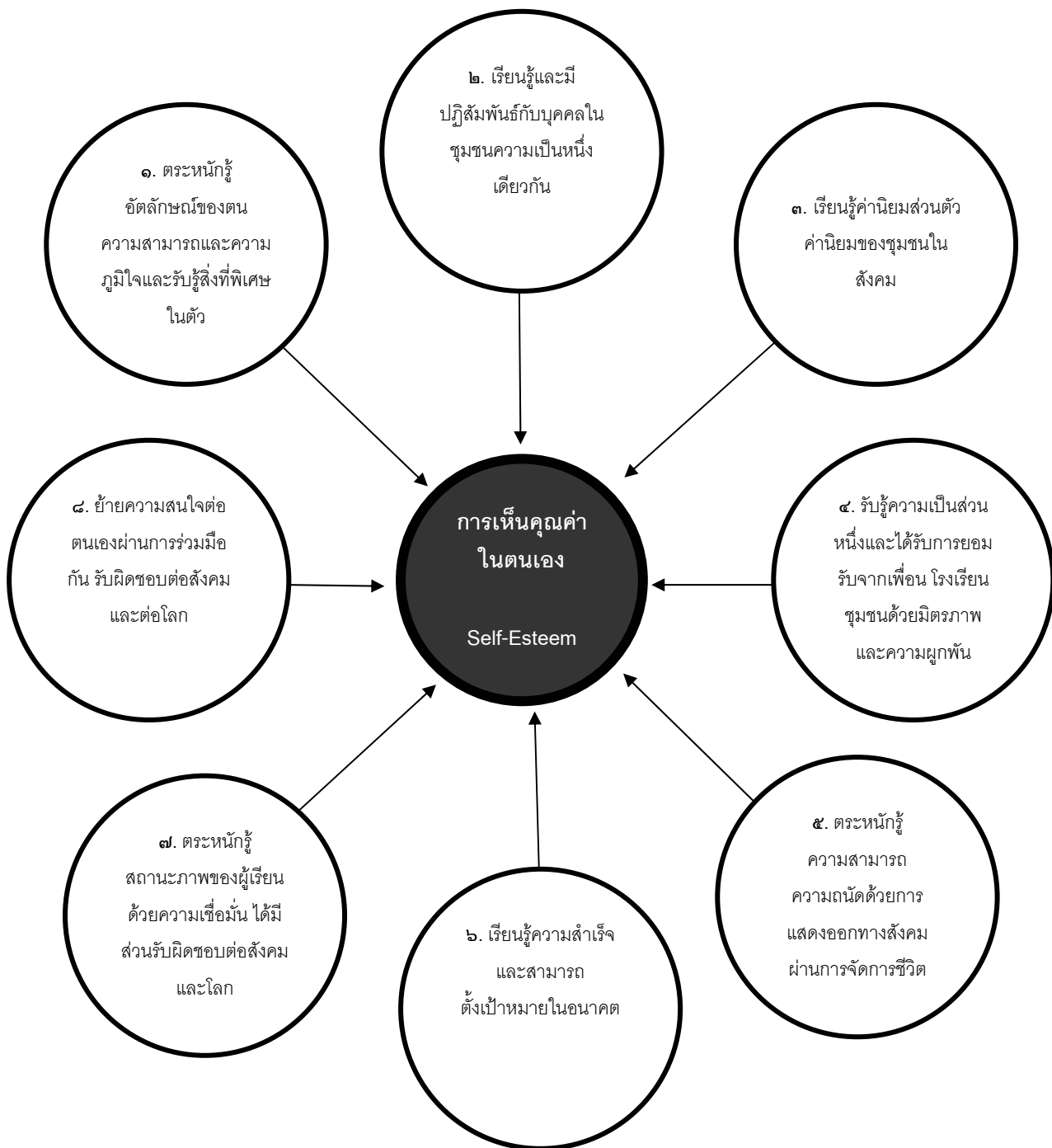
การเห็นคุณค่าในตนเอง

การบูรณาการแนวคิดศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมและแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเอง

กรอบแนวคิดศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม		↓	การสอน		↓	กรอบแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเอง	
↓			ศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น			↓	
Siccone		↓	Artworlds		↓	Coopersmith	
↓			↓			↓	
พึ่งพาตนเอง	1. อัตลักษณ์ (Identity)	1. ผู้คน (ในชุมชน)	- อัตลักษณ์		1. เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักรู้อัตลักษณ์ของตนเอง ความสามารถ ความภูมิใจและรับรู้สิ่งที่พิเศษในตัว	- ความสามารถในการทำกิจกรรม - รูปร่างหน้าตา	
	2. ความภูมิใจและความสนุกสนาน (Pride and Joy)		- รับรู้ของการสร้างสรรค์ (บริบททางสังคม) - ความสนุกสนาน - บริบททางวัฒนธรรม			- สภาวะทางอารมณ์ เกิดจากการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	
พึ่งพาอาศัยกัน	3. อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Identity)	2. สถานที่ (แนะนำชุมชน)	ชุมชนเป็นศูนย์กลาง		3. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ค่านิยมส่วนตัวและค่านิยมของชุมชนในสังคม	- ค่านิยมส่วนตัวสอดคล้องกับค่านิยมสังคม	
	4. การแบ่งปันและการช่วยเหลือสนับสนุนกัน (Sharing and Support)		- ยอมรับการเรียนรู้คือการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (ระบุลักษณะ คุณค่า การปฏิบัติ - ลดทอนการคิดแบบเหมารวม)			- เป็นที่ยอมรับของเพื่อนเปรียบเทียบกับกลุ่มเพื่อน	
						- รับรู้ความสามารถ - ความเป็นหนึ่งเดียวกัน - รู้จักพึ่งพาตนเอง	
						- ความเป็นส่วนหนึ่ง (โรงเรียน) - ความเป็นเจ้าของ - ความผูกพัน - มิตรภาพ	

รับผิดชอบต่อตนเอง	5. พลังอำนาจ (Empowerment)	3. กิจกรรม (ที่นักเรียน สนใจ)	- วิธีการทางมนุษยวิทยา (ลดทอนการคิดแบบ เหมารวม) - การ แสดงออกทางสังคม	5. เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึง ความสามารถ ความถนัดด้วยการ แสดงออกทางสังคมผ่านการจัดการ ชีวิตตนเองตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้	- ความถนัด - ความสามารถของตนเองกับ มาตรฐานที่ตั้งไว้	- แสดงออกอย่างมีเหตุผล - รับรู้พลังความสามารถ ตนเอง - ความสามารถจัดการกับชีวิต - กล้าเสี่ยงเพื่อบรรลุผลสำเร็จ
	6. แรงจูงใจใฝ่ สำเร็จ (Achievement)		- สภาพแวดล้อมแบบ ประชาธิปไตย	6. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ ความสำเร็จและสามารถ ตั้งเป้าหมายในอนาคต	- ประสบการณ์ความสำเร็จ สู่ความคาดหวังความสำเร็จใน อนาคต	
รับผิดชอบต่อสังคม	7. การร่วมมือกัน (Collaboration)	4. แนวคิด - บททางสังคม - สะท้อนตัวตน - วัฒนธรรม ของผู้เรียน - วัฒนธรรม อื่น)	- รับผิดชอบต่อต่อ วัฒนธรรม	7. เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนัก สถานะภาพของผู้เรียนด้วยความ เชื่อมั่น ได้มีส่วนรับผิดชอบต่อสังคม และโลก	- สถานภาพทางสังคม - ให้ความนับถือ - ความมีอิสระ	- ย้ายความสนใจต่อตนเอง ไปสู่สังคมภายนอก - ยอมรับและตระหนักในความ รับผิดชอบต่อโลก
	8. การให้ความ ช่วยเหลือกัน (Contribution)		- พิจารณา ปฏิสัมพันธ์ ระหว่างมนุษย์ (ทางกาย สติปัญญา เพศ อายุ ความสามารถ ชนชั้นทาง สังคม แนวคิดทาง การเมือง ฯลฯ)	8. เพื่อให้นักเรียนได้ย้ายความ สนใจต่อตนเองผ่านการร่วมมือกัน รับผิดชอบต่อสังคมและต่อโลก	- โรงเรียนมีส่วนช่วยให้นักเรียนมี ความรู้ ความสามารถ ความ เชื่อมั่น - ประสบการณ์ในโรงเรียน	- ทักษะทางสังคม - เรียนรู้แบบร่วมมือ - การทำงานเป็นทีม

แผนผังการสอนแบบพหุวัฒนธรรม
เชื่อมโยงการเห็นคุณค่าในตนเอง

ขั้นตอนการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้วยการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม

ขั้นตอนที่ ๑

ตระหนักรู้อัตลักษณ์ ความสามารถ ความภูมิใจ
และรับรู้อะไรที่พิเศษในตัว

ขั้นตอนที่ ๒

เรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชน ความเป็นหนึ่งเดียวกัน

ขั้นตอนที่ ๓

เรียนรู้ค่านิยมส่วนตัว ค่านิยมของชุมชนในสังคม

ขั้นตอนที่ ๔

รับรู้ความเป็นส่วนหนึ่งและได้รับการยอมรับจากเพื่อน
โรงเรียน ชุมชน ด้วยมิตรภาพและความผูกพัน

ขั้นตอนที่ ๕

ตระหนักรู้ถึงความสามารถ ความถนัด ด้วยการแสดงออกทางสังคม
ผ่านการจัดการชีวิตตนเองตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ขั้นตอนที่ ๖

เรียนรู้ความสำเร็จ และสามารถตั้งเป้าหมายในอนาคต

ขั้นตอนที่ ๗

ตระหนักรู้สถานะภาพของผู้เรียนด้วยความเชื่อมั่น
ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมและโลก

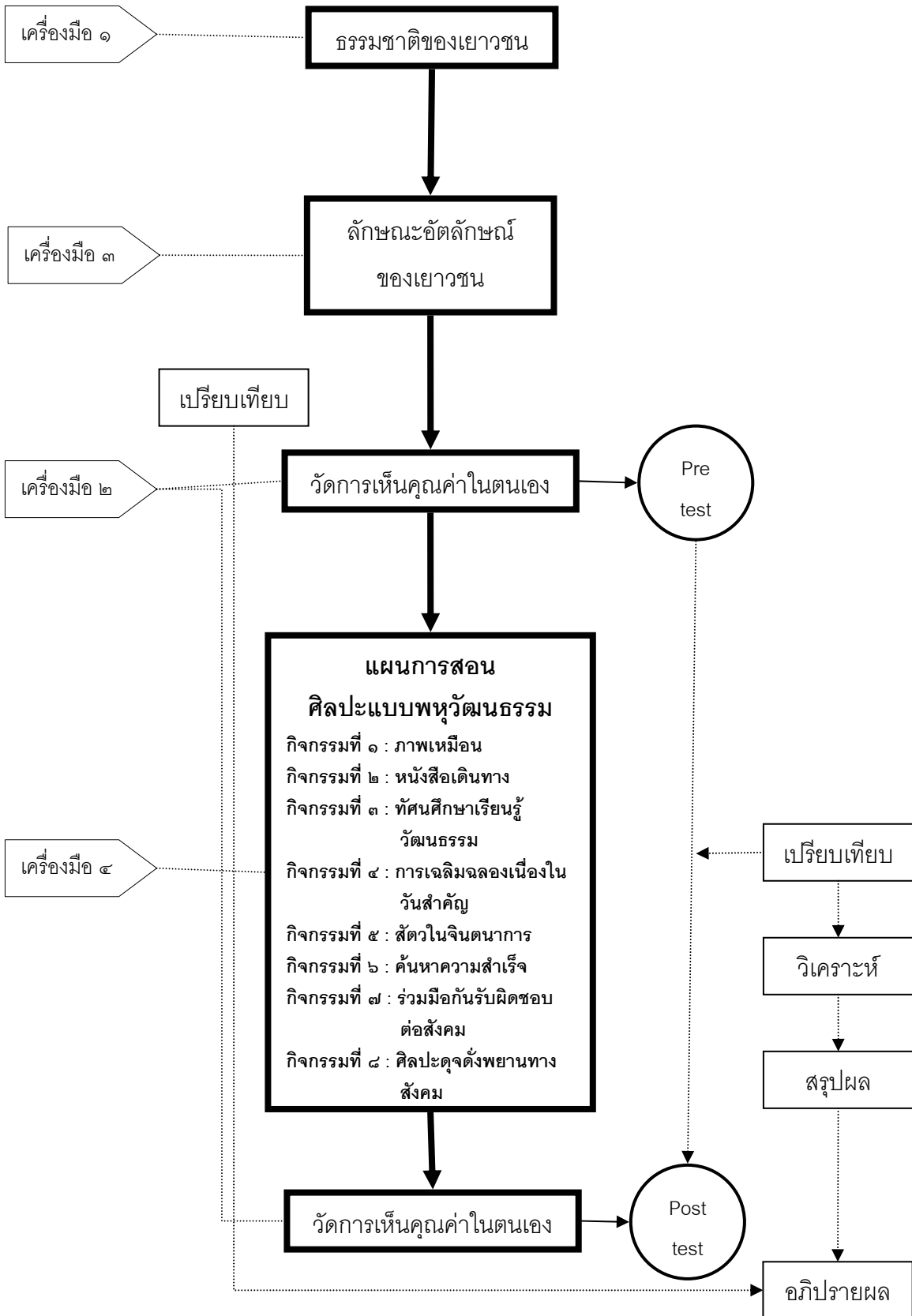
ขั้นตอนที่ ๘

ย้ายความสนใจต่อตนเองผ่านการร่วมมือกัน
รับผิดชอบต่อสังคมและต่อโลก

ประเด็นการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง	
ขั้นตอน	ประเด็น
ขั้นตอนที่ ๑ ตระหนักรู้อัตลักษณ์ของตนเอง ความสามารถ ความภูมิใจ และรับรู้สิ่งที่พิเศษ ในตัว	การสำรวจและทำความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง (อัตลักษณ์)
ขั้นตอนที่ ๒ เรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับ บุคคลในชุมชน ความเป็นหนึ่งเดียวกัน	การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ โดยผ่านการ เดินทางท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีการดำเนินชีวิต
ขั้นตอนที่ ๓ เรียนรู้ค่านิยมส่วนตัวค่านิยม ของชุมชนในสังคม	อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม
ขั้นตอนที่ ๔ รับรู้ความเป็นส่วนหนึ่งและ ได้รับการยอมรับจากเพื่อน โรงเรียน ชุมชน ด้วยมิตรภาพและความผูกพัน	ความเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เรียนรู้ประเพณี ต่างๆ ด้วย เปรียบความหลากหลายวัฒนธรรม เสมือนรุ่งที่มีหลายสี
ขั้นตอนที่ ๕ ตระหนักรู้ถึงความสามารถ ความถนัด ด้วยการแสดงออกทางสังคมผ่าน การจัดการชีวิตตนเองตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้	พลังความสามารถผ่านการจัดการชีวิต
ขั้นตอนที่ ๖ เรียนรู้ความสำเร็จ และสามารถตั้งเป้าหมายในอนาคต	ภาพความสำเร็จของชีวิต
ขั้นตอนที่ ๗ ตระหนักรู้สถานะภาพของ ผู้เรียนด้วยความเชื่อมั่น ได้มีส่วนรับผิดชอบ ต่อสังคมและโลก	สิทธิมนุษยชน บนความร่วมมือกันและการ ทำงานเป็นทีม
ขั้นตอนที่ ๘ ย้ายความสนใจต่อตนเองผ่าน การร่วมมือกัน รับผิดชอบต่อสังคมและต่อโลก	การร่วมรณรงค์และการประท้วง การให้ความ ช่วยเหลือกัน

แผนผังดำเนินการวิจัย
ผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง
ของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายอิสมาแอ สมายล์ (อิสมาอิล บิน มูฮำหมัด อัลซาฟีย์ อัลอะซาอิเราะฮ์ อัลฟาฏอนี) เกิดเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2518 ที่จังหวัดปัตตานี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (นิเทศศิลป์) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เมื่อปีการศึกษา 2541 ทำงานเป็นอาจารย์อัตราจ้างที่ภาควิชาศิลปกรรม โครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เป็นเวลา 4 ปี

ปัจจุบันรับราชการ ตำแหน่งนักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพปฏิบัติการ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี สังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2549